

UCHWAŁA NR XXXIV/228/2022
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM MIEŚCIE LUBAWSKIM

z dnia 29 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia "Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030"

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559) oraz art. 3 pkt 3 i 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, ze zm.) po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, Rada Miejska w Nowym Mieście Lubawskim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Strategię rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030", stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowego Miasta Lubawskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Andrzej Nadolski

Załącznik do uchwały Nr XXXIV/228/2022
Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
z dnia 29 marca 2022 r.

Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022 - 2030

Nowe Miasto Lubawskie, luty 2022 r.

Spis treści

1. Analiza strategiczna	6
1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej	6
1.2 Analiza SWOT	21
1.3 Drzewo problemów	25
2. Rozwój strategiczny gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	27
2.1. Wizja i misja rozwoju Miasta Nowe Miasto Lubawskie w perspektywie 2030 roku..	28
2.2. Cel główny, cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów	29
2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa...	61
2.4. Obszary strategicznej interwencji w Nowym Mieście Lubawskim.....	73
2.5 Ramy finansowe i źródła finansowania	84
2.6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	88
2.7 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	92
3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu.....	100
3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku	100
3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	102
3.3 Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	103
3.4 Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego (projekt)	104
3.5 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.	106
3.6 Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym	108
4. System realizacji Strategii	110
4.1 Zarządzanie Strategią.....	110
4.2 Monitorowanie i ewaluacja Strategii	113
4.3 Aktualizacja Strategii.....	116
4.4 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	117
Spis schematów, rysunków, tabel	119
Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie....	121
.....	121
Załącznik nr 2. Karta projektu	122

Wprowadzenie

Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania miastem. Określa ona nadrzędne kierunki rozwoju miasta w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz miasta, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko, przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 r. jest nadrzędnym dokumentem względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w mieście, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu tj. strategią rozwoju województwa - Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Dokument będzie wyznaczał ramy dla planów i programów powstających w mieście podczas jej obowiązywania oraz będzie jednocześnie efektywnym instrumentem pozyskiwania środków zewnętrznych.

Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 jest również kontynuacją działań i inicjatyw wspierających rozwój miasta, które zostały wpisane i realizowane zgodnie założonymi celami i kierunkami rozwoju w poprzednim dokumencie strategicznym Nowego Miasta Lubawskie, tj. „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow”. W dniu 13.11.2020 r. weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest uporządkowanie krajowego systemu dokumentów strategicznych w zakresie polityki rozwoju i zapewnienie jego spójności, jak również zwiększenie efektywności programowania i realizacji strategii, polityk i programów. Strategia będzie wiązać planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym, dzięki czemu będzie wspierała trwałe i zrównoważony rozwój miasta.

Niniejsza Strategia nie jest zamkniętym dokumentem i w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów, powinna być zaktualizowana.

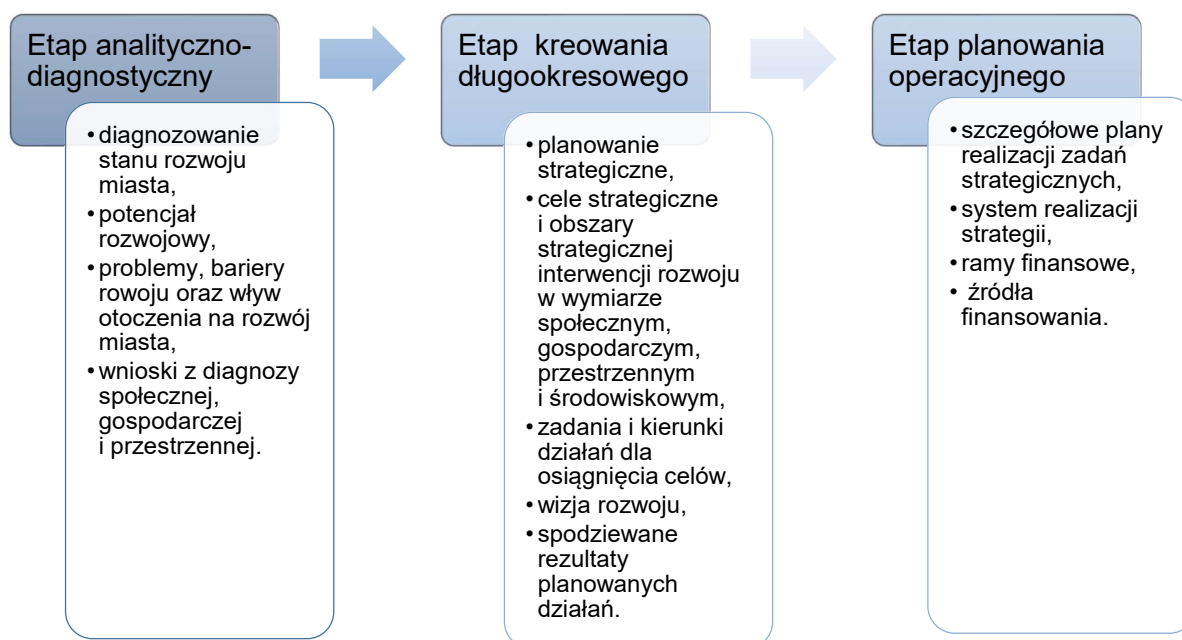
Perspektywa obowiązywania „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030” jest nawiązaniem do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej (tj. 2021-2027 wraz z zasadą n+3) i szansą modernizacji obszaru społecznego i gospodarczego miasta poprzez realizację projektów inwestycyjnych, których realizacja ma przyczynić się do osiągnięcia zawartych w niej celów operacyjnych i tym samym celów strategicznych. Okres ten wynosi 9 lat i obejmuje lata 2022-2030. Natomiast horyzont czasowy Strategii jest przedziałem czasowym, w którym występują efekty realizowanych działań strategicznych. Jednak nie wszystkie zaplanowane zadania strategiczne przyniosą oczekiwane efekty natychmiast po ich wykonaniu. Niektóre efekty wystąpią dopiero po 2030 r. Zakłada się, że wszystkie efekty realizacji Strategii będą widoczne do 2033 r.

Prace nad niniejszą Strategią rozpoczęto w sierpniu 2021 r., zgodnie z przyjętą uchwałą Rady Miasta Nowe Miasto Lubawskie (Uchwała nr XXVIII/180/2021 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 oraz określenia

szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji). Prace nad stworzeniem strategii oparto na partycypacyjno – eksperckim modelu budowy dokumentów strategicznych. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono przygotowaniem Diagnozy społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie oraz przeprowadzono dwa spotkania konsultacyjne z przedstawicielami Urzędu Miasta w Nowym Mieście Lubawskim i jednostek podległych oraz przedstawicielami Rady Miasta Nowe Miasto Lubawskie. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe (w formie on-line i papierowej) z mieszkańcami miasta, oraz wywiady pogłębione z władzami samorządu.

Strategia składa się z czterech części. Pierwsza część stanowi podsumowanie „Diagnozy społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, która stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu. Diagnoza strategiczna oraz analiza SWOT jest punktem wyjścia do projektowania rozwoju Nowego Miasta Lubawskiego. W drugiej części zostały określone następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działania. Ponadto w tej części przedstawiono działania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wpisujące się w obszary strategicznej interwencji zawarte w strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego (OSI Miasta CITTASLOW), jak i określono obszary strategicznej interwencji dla miasta (Osi Tereny Inwestycyjne, OSI Transport publiczny, OSI Ochrona środowiska naturalnego oraz OSI Infrastruktura). Pokazano również model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. W trzeciej części dokumentu wykazano zgodność *Strategii* z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu. W ostatniej części dokumentu pokazano system realizacji *Strategii* wraz z wytycznymi do sporządzania dokumentów wykonawczych oraz rami finansowe i źródła finansowania.

Schemat 1 Elementy Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Nowego Miasta Lubawskiego na lata 2022-2030

Źródło: Opracowanie własne

Projekt Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 został przygotowany zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.). Po przygotowaniu dokumentu, zostanie on poddany konsultacjom społecznym i przedłożony Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego

w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa, przeprowadzona zostanie ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii.

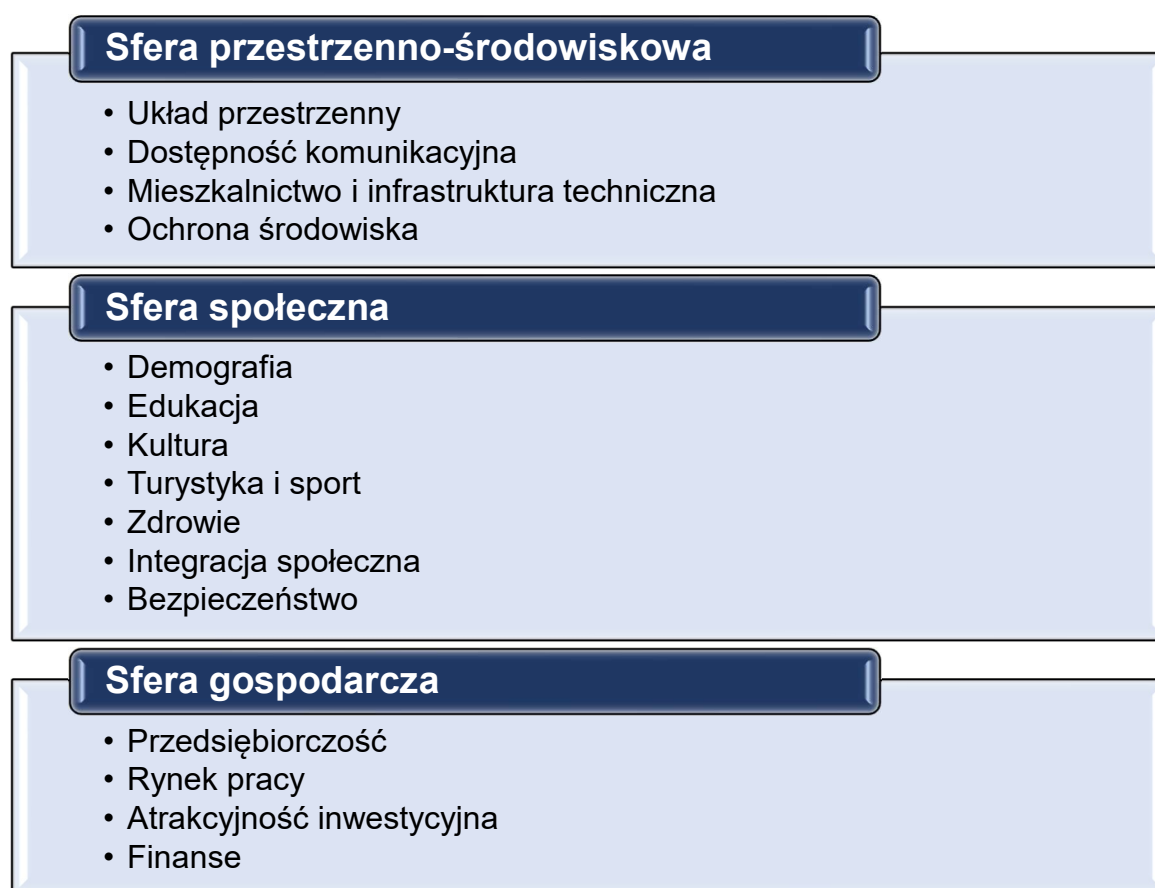
1. Analiza strategiczna

1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej

„Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”, która jest Załącznikiem nr 1 do niniejszego dokumentu zawiera szczegółową charakterystykę miasta w tym dane statystyczne wraz ze wskaźnikami obrazującymi zjawiska i procesy zachodzące w mieście w najważniejszych obszarach: przestrzennym, środowiskowym, społecznym i gospodarczym na przestrzeni ostatnich lat. W diagnozie przedstawiono również działania realizowane przez władze miasta oraz zaangażowanie mieszkańców w rozwój gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Na schemacie nr 2 przedstawiono badane obszary społeczno-gospodarcze w *Diagnozie*, które w niniejszym dokumencie zostaną podsumowane wraz ze wskazaniem wyzwań, jakie stają przed władzami gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Schemat 2 Badane obszary społeczno-gospodarcze

Źródło: Opracowanie własne

Sfera przestrzenno-środowiskowa

Układ przestrzenny.

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie położona jest w centrum powiatu nowomiejskiego, w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i graniczy z gminą wiejską Nowe Miasto Lubawskie i gminą wiejską Kurzętnik, obejmuje obszar 11,6 km².

W skład gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wchodzi tereny o różnych formach użytkowania. Użytki rolne zajmują znaczną część powierzchni miasta (59,7%), wśród nich dominują grunty orne. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 29,7% miasta, wśród których przeważają tereny mieszkaniowe – 165 ha (48,8%), tereny komunikacyjne (drogi) – 71 ha (21,0%), tereny inne zabudowane – 32 ha (9,5%), tereny przemysłowe – 29 ha (8,6%) oraz tereny rekreacji i wypoczynku – 14 ha (4,1%). Obszar Nowego Miasta Lubawskiego charakteryzuje się stosunkowo niską lesistością. Wynosi ona 4,8 % ogólnej powierzchni miasta.

Nowe Miasto Lubawskie jest miastem o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego, które sprzyjają budowie potencjału turystycznego. Istniejące uwarunkowania wymuszają szczególną dbałość o utrzymanie, przywracanie i kształtowanie ładu przestrzennego. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią, zgodne z wymogami kształtowania ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju jest warunkiem niezbędnym dla dbałości o wyjątkowe dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe województwa warmińsko-mazurskiego.¹

Dostępność komunikacyjna

Dostępność komunikacyjna jest istotnym czynnikiem warunkującym poziom i tempo rozwoju gospodarczego i społecznego. Istnieje wyraźny związek pomiędzy rozwojem gospodarczym a jakością infrastruktury transportowej i działalnością transportową i to w każdej skali przestrzennej (Banister, Berechman 2000). Z jednej strony dobra infrastruktura transportowa sprzyja rozwojowi gospodarczemu, a z drugiej strony jego efekty sprzyjają inwestycjom służącym poprawie infrastruktury. Dzieje się tak za sprawą wzrastających przychodów podatkowych i rosnącej zamożności oraz poprzez kreowanie popytu na usługi transportowe i rozbudowę infrastruktury (Hoyle, Smith 1998)².

Dostępność komunikacyjna w regionie stymuluje również rozwój turystyki, zaś rodzaj uprawianej turystyki ma wpływ na zagospodarowanie i rozwój określonych środków transportu. Niedostateczny rozwój środków transportu ogranicza lub nawet wyklucza rozwój turystyki.³

Nowe Miasto Lubawskie stanowi główny ośrodek aktywności gospodarczej powiatu nowomiejskiego, a jego potencjał społeczno – gospodarczy kształtuje odpowiednio potencjał miasta i powiatu. W kwestii zaplanowanych zadań, wewnętrzna dostępność komunikacyjna Nowego Miasta Lubawskiego będzie wzmacniana poprzez budowę, przebudowę i modernizację dróg gminnych (mimo wielu inwestycji w tym zakresie wciąż występują potrzeby), stworzenie niskoemisyjnego transportu publicznego, uzupełnianie ciągów pieszych i oświetlenia ulicznego, tworzenie nowych miejsc parkingowych dla samochodów i rowerów.

¹ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, 2018 r.

² „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem” Raport cząstkowy komponent 3 relacje przestrzenne i dostępność komunikacyjna województwo warmińsko-mazurskie

³ Uwarunkowania potencjału turystycznego, Uniwersytet Rzeszowski

Sieć dróg (publicznych) w mieście jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Podstawowy układ sieci drogowej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zapewnia dostępność z sąsiednimi miastami.

Przez Nowe Miasto Lubawskie przebiega droga krajowa nr 15 Trzebnica - Ostróda będąca istotnym punktem tranzytowym na terenie miasta. Droga ta łączy miasto z województwem kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim. Nadmierne obciążenie drogi nr 15 ruchem pojazdów, w tym przede wszystkim ciężkich transportów (w kierunku Trójmiasta, przejść granicznych z Obwodem Kaliningradzkim w Grzechotkach oraz Bezledach oraz w kierunku wschodniej granicy państwa) wymaga inwestycji w nowe drogi. Znaczna poprawa warunków komunikacyjnych na terenie Nowego Miasta Lubawskiego nastąpi po planowanym w 2022 r. ukończeniu budowy obwodnicy miasta, dzięki wyprowadzeniu ruchu tranzytowego poza teren miasta. Ważną rolę transportową w mieście spełnia również droga wojewódzka nr 538 Radzyń Chełmiński-Rozdroże.

Połączenia drogowe miasta z powiatem utrzymywane są przez drogi powiatowe (nr 1246 N relacji Skarlin – Nowe Miasto Lubawskie, nr 1333 N relacji Ława – Radomno – Nowe Miasto Lubawskie, nr 5500 N relacji Nowe Miasto Lubawskie – Mszanowo) i gminne.

Szansę rozwojową Nowego Miasta Lubawskiego tworzy budowa nowej drogi ekspresowej S5 na odcinku Wirwajdy-Nowe Marzy (A1), która będzie stanowiła nową oś komunikacyjną o wyższym standardzie niż dotychczasowe odcinki dróg krajowych nr 15 i 16. Trwają prace nad opracowaniem studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowym, które ma pozwolić na wypracowanie przebiegu nowej drogi. Realizację tej drogi przewiduje się obecnie w perspektywie do 2030 r.

Sieć osadniczą miasta tworzy siatka głównych ulic: ul. Grunwaldzka i ul. Jagiellońska stanowiące część drogi krajowej nr 15, biegnącej z północy na południe, ul. Narutowicza, część ul. 3 Maja i ul. Wojska Polskiego, stanowiące część drogi wojewódzkiej nr 538, biegnącej z zachodu na wschód.

Stan techniczny dróg jest zróżnicowany w zależności od lokalizacji. Wyzwaniem dla Nowego Miasta Lubawskiego na lata 2022 – 2030 jest budowa nowych dróg publicznych i wewnętrznych w szczególności na osiedlach zabudowy mieszkaniowej w rejonie ul. Kamionki i Narutowicza, oraz modernizacja dróg istniejących w szczególności w centrum miasta. Wskazane inwestycje drogowe poprawią warunki komunikacyjne na terenie miasta oraz podniosą poziom estetyki, bezpieczeństwa i komfortu użytkowania ulic.

Nowe Miasto Lubawskie dysponuje 6,3 km ścieżek rowerowych, w tym 5,1% jest pod zarządem gminy. Nowe Miasto Lubawskie posiada wysoki wskaźnik ścieżek rowerowych na 100 km² (49,25) w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego (2,62) i Polski (4,97). Niezbędna jest dalsza budowa nowych odcinków dróg rowerowych w celu uzyskania ich spójnego systemu. Rozwój sieci rowerowej w Nowym Mieście Lubawskim może stanowić czynnik rozwoju turystyki.

Przez Nowe Miasto Lubawskie nie przebiega linia kolejowa.

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego nie ma miejskiej komunikacji autobusowej.

Mieszkalnictwo i infrastruktura techniczna

Jakość życia może być mierzona dostępem mieszkańców do podstawowej infrastruktury publicznej. Poziom infrastruktury technicznej w Nowym Mieście Lubawskim jest wysoki na tle powiatu nowomiejskiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz kraju. Odsetek

mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej ogółem w Nowym Mieście Lubawskim wyniósł 99,9 % (dane Urzędu Miasta NML, 2020 r.). Z sieci kanalizacyjnej korzystało 98,9 % (dane Urzędu Miasta NML, 2020r.) ludności miasta. Wartości wskaźników świadczą o wysokim poziomie dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej. Najistotniejszym wyzwaniem stojącym przed Nowym Miastem Lubawskim z punktu widzenia infrastruktury technicznej jest budowa nowej stacji uzdatniania wody przy ulicy Makuszyńskiego. Inwestycja ta zagwarantuje bezpieczeństwo zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną, wysoką jakość wody pitnej oraz zwiększy wydajność ujęcia wody.

Modernizacji oraz rozbudowy wymaga również sieć wodociągowa i kanalizacyjna.

Funkcjonująca na terenie Nowego Miasta Lubawskiego dystrybucyjna sieć gazownicza jest sukcesywnie rozbudowywana i posiada rezerwy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w gaz ziemny.

W Nowym Mieście Lubawskim z sieci ciepłowniczej korzysta ok. 44% mieszkańców.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie. Obowiązujący obecnie dokument został przyjęty przez Radę Miejską w Nowym Mieście Lubawskim Uchwałą nr XVI/99/2016 z dnia 16 lutego 2016 r. Na terenie całego miasta Nowe Miasto Lubawskie (w granicach administracyjnych z wyłączeniem obszaru dawnego terenu zamkniętego) obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (ze zmianami). Dla zamkniętego terenu tj. zlikwidowanej linii kolejowej Ława – Tama Brodzka planowane jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Powstające na terenie miasta nowe budynki mieszkalne są wyznacznikiem rozwoju Nowego Miasta Lubawskiego oraz odpowiedzią rynku nieruchomości na potrzeby mieszkańców.

Na obszarze Nowego Miasta Lubawskiego wyznaczono obszar rewitalizacji i opisano go w Lokalnym Programie Rewitalizacji gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w ramach Ponadlokalnego Programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow. Na obszarze rewitalizacji miasto zrealizowało następujące przedsięwzięcia: Kompleksowy remont i przebudowa budynku Miejskiego Centrum Kultury w celu utworzenia Manufaktury Zawodów Dawnych w Nowym Mieście Lubawskim, Remont i przebudowa dawnego kościoła ewangelickiego w celu utworzenia Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Kultury, Budowa ścieżki rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na trasie dawnej linii kolejowej Tama Brodzka – Ława w Nowym Mieście Lubawskim. W trakcie realizacji (wg stanu na luty 2022r.) na tym obszarze znajdują się następujące przedsięwzięcia: Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. Narutowicza w Nowym Mieście Lubawskim, Rewitalizacja terenu zieleni pn. Ogród Róż przy ul. 3-Maja, Rewitalizacja Rynku w Nowym Mieście Lubawskim.

Ochrona środowiska

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajduje się kilka ważnych obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, powołanych w celu zachowania szczególnie cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowo-kulturowych.

Analiza stanu środowiska na obszarze miasta Nowe Miasto Lubawskie pozwala wskazać na istotne zagrożenia dla jakości powietrza związane z koniecznością godzenia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy z ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Największym zagrożeniem dla środowiska naturalnego Nowego Miasta Lubawskiego jest zanieczyszczenie powietrza. Spowodowane jest ono działalnością przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, indywidualnymi źródłami ciepła w gospodarstwach domowych (występujące w okresie grzewczym), oraz zanieczyszczeniami komunikacyjnymi.

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie od wielu lat realizuje szereg działań mających na celu poprawę środowiska m.in.: dotacje z budżetu miasta zachęcające mieszkańców do wymiany pieców, termomodernizację budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, promowanie programu Czyste powietrze finansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Miasto dba o utrzymywanie terenów zieleni miejskiej, racjonalne gospodarowanie odpadami, usuwanie wyrobów azbestowych z terenu miasta zgodnie z Programem usuwania wyrobów zawierających azbest, utrzymanie czystości i porządku zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Powyższe działania ujęte są w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2023.

Nowe Miasto Lubawskie realizuje i planuje dalsze działania i inwestycje poprawiające stan wód m.in. poprzez ochronę, zachowanie i przywracanie naturalnych siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zmniejszenie antropopresji na gatunki i siedliska na obszarze Natura 2000 pn. „Dolina Drwęcy”, oraz rezerwatu przyrody pn. „Rzeka Drwęca”, likwidację ognisk zanieczyszczeń, zwiększanie zdolności retencyjnych, modernizację oczyszczalni ścieków oraz rozbudowę systemów kanalizacji. W celu ograniczenia skutków suszy i zachowania zasobów wodnych niezbędnych dla zaspokojenia potrzeb ludzi oraz środowiska Nowe Miasto Lubawskie planuje zwiększenie możliwości zatrzymywania wody w środowisku, w postaci retencji zbiornikowej.

Zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022” przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego XXIII/523/16 z dnia 28 grudnia 2016r. Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie wchodzi w skład Regionu Zachodniego Gospodarki Odpadami Komunalnymi województwa warmińsko-mazurskiego. Zadania związane z gospodarką odpadami zostały przekazane Związkowi Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” z siedzibą w Ostródzie. Związek posiada nowoczesny Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Rudnie.

Związek wykonuje zadania publiczne w zakresie dotyczącym między innymi gospodarki odpadami komunalnymi, w tym unieszkodliwiania odpadów komunalnych, rozbudowy i eksploatacji Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Rudnie oraz organizacji systemu logistycznego zbiórki odpadów.

Punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych są ważnymi elementami wspierającymi nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Wszyscy, którzy uiszczają opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczać do takiego punktu wytworzone komunalne odpady problemowe. PSZOK zapewnia prawidłowe zagospodarowanie tych odpadów. Ograniczone zostaje powstawanie na terenie miasta „dzikich wysypisk”, co z kolei wpływa pozytywnie na stan środowiska miasta. Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego nie ma punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK). Najbliżej położony Punkt znajduje się w miejscowości Lipowiec w gminie Kurzętnik.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wynosiła na koniec 2020 roku 313,95 ha (GUS). W granicach miasta znajdują się 4 prawne formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, Obszar Chronionego

Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001), pomnik przyrody – drzewo, buk pospolity. Nowe Miasto Lubawskie znajduje się ponadto w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”. Cały obszar miasta znajduje się w brzeżnej części korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym (6M) o nazwie Pojezierze Iławskie.

Przez miasto przepływa rzeka Drwęca oraz jej główny dopływ Groblica.

Schemat 3 Wyzwania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w sferze przestrzennej i środowiskowej

- Podnoszenie jakości usług związanych z infrastrukturą techniczną,
- Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg,
- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa drogowego (w tym: bezpieczne przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna, progi zwalniające, rozbudowa monitoringu wizyjnego),
- Rozwój infrastruktury przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów,
- Wprowadzenie zrównoważonego systemu transportu publicznego,
- Rozbudowa i modernizacje oświetlenia ulicznego,
- Planowanie nowych obszarów mieszkalnych i gospodarczych z uwzględnieniem zasad rozwoju zrównoważonego i ochroną ładu przestrzennego,
- Budowa stacji uzdatniania wody,
- Rozbudowa i modernizacje sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- Adaptacja do zmian klimatu,
- Bieżący monitoring oraz poprawa jakości powietrza,
- Optymalizacja funkcjonowania systemu gospodarki odpadami,
- Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Poprawa stanu powietrza – programy dotacyjne,
- Modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- Wspieranie mieszkańców w zakresie wymiany azbestowych pokryć dachowych,
- Wspieranie mieszkańców w zakresie remontów elewacji zabytkowych budynków w centrum miasta,
- Rozbudowa i modernizacja systemów gospodarowania wodami opadowymi – zwiększenie retencji (zbiorniki), zwiększenie wydajności kanałów,
- Ochrona różnorodności biologicznej,
- Poprawa efektywności ekonomicznej wykorzystania nośników energii przy jednoczesnej minimalizacji szkodliwego oddziaływania na środowisko,
- Redukcja emisji CO₂,
- Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Zachowanie zasobów wodnych niezbędnych dla zaspokojenia potrzeb ludzi oraz środowiska,
- Wdrożenie niskoemisyjnego transportu miejskiego.

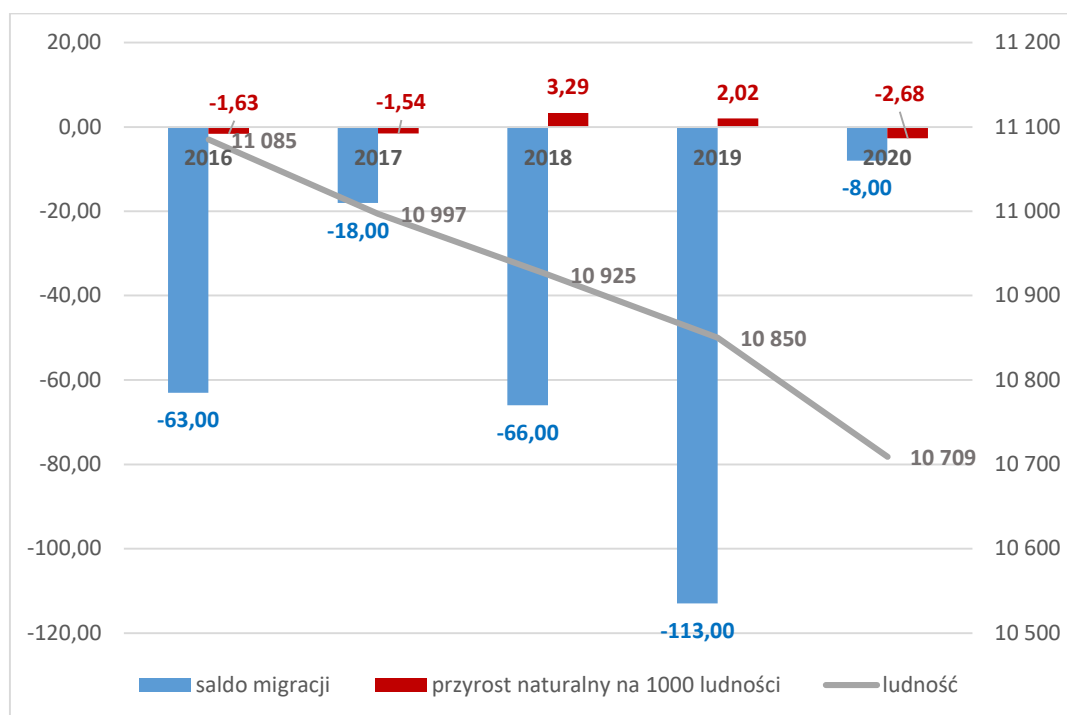
Źródło: opracowanie własne

Sfera społeczna

Demografia

Z Diagnozy społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wynika, że w ostatnim okresie obserwowane są niekorzystne trendy demograficzne. Analizując zmiany liczby ludności miasta w latach 2015-2020 zauważalna jest tendencja spadkowa. Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r. zamieszkiwało 10 709 mieszkańców (GUS). Od 2015 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się ogółem o 392 osoby, tj. 3,5 %. Gęstość zaludnienia wynosiła 942 osób/km² i była wyższa niż średnia w województwie warmińsko-mazurskim (59 os/km²) i przeciętna ogólnokrajowa (123 os/km²). Na stan liczebny mieszkańców miasta oddziałuje szereg czynników. Zasadnicze znaczenie odgrywają: przyrost naturalny, długość życia i saldo migracji. Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego dodatni przyrost naturalny był odnotowany w 2018 r. (3,29) i 2019 r. (2,02), niemniej jednak w 2020 roku wskaźnik ten miał wartość ujemną (-2,68). Saldo migracji na przestrzeni lat 2017-2019 miało tendencję rosnącą, trend ten został zahamowany w 2020 r. Może on wynikać z trwającej pandemii Covid-19 i wynikających z tego ograniczeń przemieszczania i kryzysu społeczno-gospodarczego spowodowanego pandemią.

Wykres 1 Zmiana liczby ludności w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w latach 2016-2020

Źródło: Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Zmiany demograficzne, a w szczególności postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego, prowadzą do wielu niekorzystnych konsekwencji, m.in. zwiększenia wydatków ze środków publicznych, zmian zasad funkcjonowania systemów zabezpieczenia społecznego, z którymi musi zmierzyć się również gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie. Wskaźnik obciążenia demograficznego kształtował się w mieście na poziomie 28,1 osoby (GUS, 2020 r.). Wskaźnik ten w porównaniu do 2019 r. wzrósł o 4,8 punktu procentowego, natomiast w stosunku do 2015 r. o 26,6 punktu procentowego. W porównaniu do wartości osiągniętej

w woj. warmińsko-mazurskim wskaźnik obciążenia demograficznego (w 2020 r.) był wyższy o 10,2 punktu procentowego i niższy o 0,4 punktu procentowego niż w Polsce.

Zmiany demograficzne powodują wzrost popytu na nowe usługi społeczne, w szczególności skierowane do osób starszych, a także zmianę struktur rynkowych i usług publicznych realizowanych przez instytucje publiczne. Najważniejsze zmiany dotyczą również wzrostu popytu na usługi medyczne. Starzenie się społeczeństwa powoduje również potrzebę korzystania z nowych usług w wielu innych obszarach, takich jak: kształcenie (np. rosnąca popularność uniwersytetów trzeciego wieku), rozrywka i rekreacja, technologie informacyjne, usługi finansowe, transport itd. Władze Nowego Miasta Lubawskiego mając na uwadze powyższe, podejmują działania na rzecz rozwoju infrastruktury oraz wzrostu jakości usług społecznych, atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania i inwestowania.

Edukacja

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego znajduje się jeden żłobek miejski. Placówka została otwarta na początku 2018 r., dysponuje 36 miejscami dla dzieci w wieku do lat 3. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r. wyniósł 10,98 %.

Wychowanie przedszkolne w Nowym Mieście Lubawskim jest organizowane w 1 przedszkolu z 5 oddziałami w tym: 2 oddziałach Przedszkola Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim oraz w 3 oddziałach przedszkolnych tj.: w Szkole Podstawowej Nr1 im. Jana Pawła II, Szkole Podstawowej Nr 2 im. Janusza Korczaka i Szkole Podstawowa Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 roku wyniósł 94,27 %.

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego nie funkcjonują niepubliczne żłobki i przedszkola. Według danych Urzędu Miasta Nowe Miasto Lubawskie w 2021r., liczba miejsc w żłobku i przedszkolach zabezpiecza potrzeby mieszkańców.

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonują placówki oświatowe wszystkich szczebli poza uczelniami wyższymi. Sieć placówek oświatowych tworzą:

- 1) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nowym Mieście Lubawskim, w którego skład wchodzi: Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Pawła II w Nowym Mieście Lubawskim, Przedszkole Miejskie w Nowym Mieście Lubawskim, Żłobek Miejski w Nowym Mieście Lubawskim – obsługa administracyjna,
- 2) Zespół Szkół Podstawowej i Muzycznej w Nowym Mieście Lubawskim, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Janusza Korczaka w Nowym Mieście Lubawskim, Szkoła Muzyczna I stopnia w Nowym Mieście Lubawskim,
- 3) Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich w Nowym Mieście Lubawskim.

Szkoły ponadgimnazjalne:

- 1) Zespół Szkół im. C.K. Norwida. Zespół Szkół, którego organem prowadzącym jest Powiat Nowomiejski tworzą: Liceum Ogólnokształcące, Szkoła Muzyczna I stopnia, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Technikum.

Uzupełnieniem oferty edukacyjnej są placówki niepubliczne. W roku 2020 funkcjonowały: dwie szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych: Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowym Mieście Lubawskim oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna w Nowym Mieście Lubawskim.

Dobry poziom nauczania w szkołach w Nowym Mieście Lubawskim potwierdzają wyniki egzaminów ósmoklasisty, oraz maturalnego w 2021r. Średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów w egzaminach państwowych w szkołach podstawowych są nieznacznie wyższe od wyników dla powiatu i województwa. Natomiast zdawalność egzaminu maturalnego w Nowym Mieście Lubawskim była większa niż w powiecie nowomiejskim (71%), oraz większa niż w województwie warmińsko-mazurskim (71,6%).

Uczniowie szkół z Nowego Miasta Lubawskiego czynnie uczestniczą w wydarzeniach sportowych i konkursach naukowych, zdobywając liczne miejsca na czołowych miejscach list i rankingów.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie w zakresie zadań oświatowych realizuje projekty, w których uczestniczą podległe placówki oświatowe. W 2020 r. realizowano dodatkowe zajęcia nauki języków obcych, rozwijania kompetencji informacyjno-komunikacyjnych (ICT) oraz kreatywności muzyczno-ruchowej. Przeprowadzono również zajęcia mające na celu podniesienie kompetencji kluczowych uczniów, niezbędnych na rynku pracy.

Kultura

Oferta kulturalna w Nowym Mieście Lubawskim jest istotnym elementem życia społecznego i turystycznego miasta. Głównym organizatorem życia kulturalnego jest Miejskie Centrum Kultury w Nowym Mieście Lubawskim. Podstawą działalności MCK jest prowadzenie edukacji kulturalnej i zapewnienie mieszkańcom Nowego Miasta Lubawskiego ciekawego i twórczego sposobu spędzania czasu wolnego. Placówka prowadzi różnorodne imprezy kulturalne, zajęcia oraz warsztaty edukacyjne dla mieszkańców. Manufaktura Zawodów Dawnych działająca w strukturze Miejskiego Centrum Kultury oferuje całoroczne warsztaty rzemieślnicze i zajęcia tradycyjnych umiejętności oraz powiązane z nimi wystawy i pokazy. W Nowym Mieście Lubawskim działają dwa chóry Cantamus oraz Harmonia. Od października 2021 r. mieszkańcy i turyści mogą korzystać ze zrewitalizowanego budynku dawnego kościoła ewangelickiego w którym mieści się Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Kultury wraz z salą widowiskowo – kinową. Odnowienie zabytkowego obiektu oraz odkrycie w nim neobarokowych zdobień malarskich jest dla regionu bezcenną wartością architektoniczną i historyczną.

Szereg działań wynikających z potrzeb kulturalno-oświatowych lokalnej społeczności podejmuje również Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Bogusławskiej w Nowym Mieście Lubawskim.

Zgodnie z raportem z przeprowadzonej ankiety dotyczącej rozwoju społeczno-gospodarczego Nowego Miasta Lubawskiego, respondenci wskazywali na potrzebę zwiększenia ilości, jakości i różnorodności wydarzeń kulturalnych skierowanych do wszystkich grup wiekowych (szczególnie młodzieży).

Turystyka i sport

Kwestię odpowiedzialności gminy za realizację zadań w obszarze sportu i rekreacji reguluje wprost ustawa o samorządzie gminnym uwzględniając sprawy kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych wśród tych, które objęte są zadaniami własnymi gminy (art. 7.1). Instytucją, która jest odpowiedzialna za rozwój sportu w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji - jednostka organizacyjna gminy.

W obszarze oferty sportowej i rekreacyjnej gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie zapewnia obiekty sportowo-rekreacyjne, organizuje sportowe i rekreacyjne imprezy masowe, przyznaje dotacje, stypendia i nagrody sportowe oraz organizuje działania w zakresie aktywizacji sportowo-ruchowej.

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego znajduje się: hala widowiskowo-sportowa, stadion piłkarsko-lekkoatletyczny (zmodernizowany w 2019 roku), budynki zaplecza dla sportowców wraz z bazą noclegową, 4 boiska treningowe trawiaste, kort tenisowy oraz zmodernizowana w 2020 roku przystań kajakowa.

W Nowym Mieście Lubawskim działa 5 stowarzyszeń kultury fizycznej oraz 3 uczniowskie kluby sportowe.

Nowe Miasto Lubawskie posiada atrakcyjne położenie do realizacji podróży turystyczno-krajoznawczych. Do głównych walorów należy zaliczyć malownicze położenie miasta w dolinie rzeki Drwęcy. Warunki wodne sprzyjają aktywnemu ich wykorzystywaniu przez uczestników sportów wodnych zwłaszcza kajakarzy i wędkarzy. Duże walory przyrodniczo-krajobrazowe przyciągają amatorów paralotniarstwa, a także turystów pieszych i rowerowych.

Dodatkową atrakcją turystyczną są zabytki oraz starówka miasta wraz z znajdującym się w trakcie rewitalizacji rynkiem. Do najciekawszych obiektów zabytkowych miasta, które warto zobaczyć należy m.in. dwie średniowieczne baszty z II poł. XIV wieku (baszta Lubawska/Łąkowska oraz baszta Brodnicka/Kurzętnicka), kościół Bazylika p.w. Tomasza Apostoła, kościół poewangelicki z początku XX wieku zlokalizowany na rynku oraz ruiny klasztoru ojców reformatów w Łąkach Bratiańskich.

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego znajdują się szlaki turystyczne: piesze, wodny, rowerowe i historyczne.

Pomimo licznych walorów turystyczno-rekreacyjnych, wskaźniki potencjału turystycznego powiatu nowomiejskiego są znacznie niższe niż osiągnięte w województwie warmińsko-mazurskim i Polsce. Potencjał jakim dysponuje miasto w tym zakresie, nie jest w pełni wykorzystywany. Baza turystyczna w mieście jest słabo rozwinięta i występują znaczne braki w infrastrukturze hotelarskiej, restauracyjnej i rekreacyjnej.

Brakuje również cyklicznej imprezy o zasięgu ponadlokalnym stanowiącej wyróżnik miasta w oparciu o lokalne zasoby kulturowe. Znaczącym ograniczeniem w rozwoju turystyki jest zły stan techniczno-wizualny pozostałości średniowiecznych fortyfikacji obronnych, niski stopień rekreacyjnego zagospodarowania doliny rzeki Drwęcy oraz brak zbiornika wodnego umożliwiającego wykorzystanie do celów rekreacyjnych.

Znaczący wpływ na wzrost atrakcyjności miasta będą miały realizowane projekty rewitalizacyjne w szczególności: remont i przebudowa dawnego kościoła ewangelickiego, nowe zagospodarowanie nowomiejskiego rynku, terenu zieleni pn. Ogród Róż oraz Parku Miejskiego. Ponadto Miasto będzie szukać możliwości rozwoju w zakresie potencjału jaki niesie „srebrna gospodarka” oraz kontynuować współpracę z partnerskimi miastami krajowymi i zagranicznymi w zakresie m.in. kultury, sportu, turystyki i ochrony środowiska.

Zdrowie

Mieszkańcy Nowego Miasta Lubawskiego mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 4 podmiotach świadczących usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz w szpitalu powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim. Dodatkowo mieszkańcy mogą korzystać z 28 poradni specjalistycznych oraz 5 poradni stomatologicznych. Dwa podmioty świadczą opiekę medyczną w warunkach domowych (opieka długoterminowa i położnictwo).

Pomimo funkcjonowania na terenie miasta ZOZ, mieszkańcy w ankietach dot. rozwoju społeczno-gospodarczego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wskazywali na niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki medycznej.

Integracja społeczna

Skala działań Nowego Miasta Lubawskiego w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu i marginalizacji społecznej wynika ze specyfiki problemów społecznych charakterystycznych dla miasta. Nowe Miasto Lubawskie charakteryzuje się wysoką sprawnością instytucjonalną w tym obszarze. Miasto oprócz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021, posiada również dodatkowe dokumenty dotyczące wsparcia marginalizowanych grup m.in. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2024.

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie zapewnia wsparcie osobom zagrożonym wykluczeniu społecznemu m.in. osobom bezrobotnym, starszym i z niepełnosprawnościami. Na terenie miasta utworzono Klub Seniora dla 120 osób z siedzibą przy ul. Żwirki i Wigury, Klub Seniora przy Miejskim Centrum Kultury dla 40 osób oraz Klub Rodziny dla 40 osób w budynku Szkoły Podstawowej Nr 3.

Elementem, który ma największe znaczenie w zakresie przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu jest współpraca gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z organizacjami społecznymi i pozarządowymi w tym zakresie. W ramach takiej współpracy Miasto zleca organizacjom pozarządowym zadania m.in. z zakresu aktywnej integracji, promocji zdrowia oraz prowadzenia ośrodka wsparcia tj. Środowiskowego Domu Samopomocy typu C. W zasobach Nowego Miasta Lubawskiego nie ma placówek wsparcia całodobowego np. domu pomocy społecznej.

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego zjawisko bezdomności występuje w niewielkim stopniu (4 osoby w 2020 r.). Pomocy osobom bezdomnym oraz zagrożonych bezdomnością udzielają organizacje pozarządowe z którymi miasto zawiera umowy.

W strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim funkcjonuje Klub Integracji Społecznej. Jego głównym celem jest aktywizacja społeczna i zawodowa w szczególności osób długotrwale bezrobotnych. Ponadto w ramach MOPS w Nowym Mieście Lubawskim działa Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej, który realizuje działania ukierunkowane m.in. na: przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniu wśród młodzieży, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, organizowanie różnych form wsparcia dla młodzieży, promowanie pozytywnych form aktywnego spędzania wolnego czasu. Natomiast działający w strukturze MOPS Klub Seniora działa na rzecz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych w szczególności poprzez: poprawę sprawności manualnej i ruchowej, promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu, rozwijanie aktywności

społecznej, organizację czasu wolnego. W strukturze Ośrodka funkcjonuje także mieszkanie chronione wspierane (dla osób starszych), w którym zapewnione są usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym.

Nowe Miasto Lubawskie jest narażone na negatywne zjawiska charakterystyczne dla środowiska miejskiego oraz potrzeby większej alokacji środków na te cele. Nowe Miasto Lubawskie charakteryzuje się dużą aktywnością w pozyskiwaniu różnych źródeł finansowania tych działań.

Frekwencja wyborcza w Nowym Mieście Lubawskim w wyborach samorządowych (2018 r.) do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polski (2019 r.) i na Prezydenta Rzeczypospolitej Polski (2020 r.) była wyższa niż w powiecie nowomiejskim i województwie warmińsko-mazurskim. W demokratycznych wyborach brała udział większość osób uprawnionych. Wyjątek stanowiły wybory do Parlamentu Europejskiego (2019 r.) w których frekwencja wynosiła 40,8%.

Bezpieczeństwo

Na terenie miasta funkcjonuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Mieście Lubawskim oraz jedna Ochotnicza Straż Pożarna. Bezpieczeństwem na terenie miasta zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim. Straż Miejska, będąca komórką organizacyjną Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim została rozwiązana z dniem 31 grudnia 2020 r.

Zgodnie z informacją otrzymaną z Komendy Powiatowej Policji, liczba interwencji w 2020 r. w porównaniu z rokiem 2019 wzrosła o 0,08%. Wśród najczęściej przeprowadzonych interwencji w 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim największy udział stanowiły kolizje drogowe oraz interwencje domowe.

Schemat 4 Wyzwania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w sferze społecznej

- Poprawa jakości nauczania;
- Rozwój infrastruktury edukacyjnej;
- Optymalizacja oferty edukacyjnej z uwzględnieniem zmian, trendów demograficznych oraz zapotrzebowania zgłaszanego przez rynek pracy;
- Organizacja zajęć rozwijających zainteresowania dzieci;
- Zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobku i przedszkolu;
- Kompleksowa polityka senioralna;
- Dopasowanie usług publicznych do zmieniającej się struktury i potrzeb społeczności lokalnej;
- Podniesienie atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy. Oferta kulturalna, wypoczynkowa i rekreacyjna dostosowana do każdej grupy wiekowej oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności gminy jako miejsca do zamieszkania i aktywności zawodowej;
- Wzmacnianie więzi i poczucia przynależności do miejsca zamieszkania, w tym asymilacja obcokrajowców;
- Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom poprzez doskonalenie systemu ochrony zdrowia;
- Wsparcie dla osób i rodzin dotkniętych skutkami pandemii;
- Wspieranie działań organizacji pozarządowych, promocja działań i postaw proobywatelskich (np. budżet obywatelski);
- Rozwój bazy gastronomicznej i noclegowej;
- Współpraca z gminami ościennymi w zakresie tworzenia jednolitej oferty spędzania czasu wolnego, w tym rozwoju sieci ścieżek rowerowych.

Źródło: opracowanie własne

SFERA GOSPODARCZA

Przedsiębiorczość

Przedsiębiorczość jest istotnym czynnikiem przeciwdziałającym niekorzystnym procesom społeczno-ekonomicznym, takim jak bezrobocie, wykluczenie, marginalizacja. W Nowym Mieście Lubawskim w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1105 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 842 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Potencjał gospodarczy na terenie Miasta zdominowany jest przez sektor małych i średnich przedsiębiorstw stanowiący 99,9 % wszystkich podmiotów. W Nowym Mieście Lubawskim na koniec 2020 r. było zarejestrowanych 76 spółek prawa handlowego, w tym 56 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz 42 spółki cywilne.

Na przestrzeni ostatnich lat 2015-2020 liczba przedsiębiorstw działających w mieście wzrosła o 6,5%. Przedsiębiorczość w Nowym Mieście Lubawskim wzrasta w stosunku do liczby mieszkańców (103) i rozwija się szybciej niż w powiecie nowomiejskim (81) i w województwie warmińsko-mazurskim (96). Jednakże otrzymany wskaźnik jest nieznacznie niższy od wartości wskaźnika otrzymanego dla Polski (122).

Poziom innowacyjności Nowego Miasta Lubawskiego liczony poprzez wskaźnik: Liczba firm z sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - branżę silnie odpowiedzialną za poszukiwanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań) na 1000 mieszkańców wyniósł 7,1 (stan na 2020r.) i był wyższy o 3 punkty od powiatu nowomiejskiego, ale jednocześnie niższy od województwa warmińsko-mazurskiego (o 0,5). Na przestrzeni lat 2015-2020 wskaźnik dla Nowego Miasta Lubawskiego wzrósł o 1,9.

Dominującą gałęzią przemysłu jest przemysł drzewny, głównie w zakresie produkcji mebli i podłóg.

Rynek pracy

Zgodnie z GUS (2020 r.) na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie pracowało ogółem 2991 mieszkańców, w tym 1624 kobiet (54,3%) i 1367 mężczyzn (45,7%). Liczba osób pracujących od 2018 r. ma tendencję spadkową. Jedną z głównych przyczyn są czynniki demograficzne, które przełożyły się na spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i wzrost liczby osób nieaktywnych na rynku pracy. Innym czynnikiem wpływającym na zmniejszającą się liczbę osób pracujących jest migracja osób młodych do większych miast w celach zarobkowych.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. stopa bezrobocia dla powiatu nowomiejskiego wynosiła 8,8% (poziom bezrobocia jeden z niższych w województwie). Dla województwa warmińsko-mazurskiego wskaźnik ten wynosił 10,1%. Na przestrzeni lat 2015-2019 liczba bezrobotnych w Nowym Mieście Lubawskim zmalała z 515 w 2015 do 294 w 2019 r. W 2020r. nastąpił wzrost bezrobocia w porównaniu do 2019 r. o 69 osób (363 osoby; o 23,5%). Przyczyn takiego wzrostu można upatrywać trwającej w tym okresie pandemii COVID-19 i jej skutków społeczno – gospodarczych.

Społeczeństwo informacyjne.

Dostępne rozwiązania technologiczne umożliwiają szybki i łatwy kontakt oraz dostęp do informacji i wiedzy. Coraz więcej spraw administracyjnych można załatwić bez wychodzenia z domu. Dlatego też zwiększa się liczba urzędów publicznych i przedsiębiorstw korzystających z nowoczesnych rozwiązań. W 2021 r. Nowe Miasto Lubawskie rozpoczęło realizację projektu

pn. „Podniesienie jakości e-usług i cyfrowej dostępności informacji sektora publicznego dla mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego”. Zakres projektu stanowi wdrożenie systemu teleinformatycznego udostępniającego 11 nowych e-usług gwarantujących wysoką funkcjonalność dla interesariuszy Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim. Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego sieć internetu szerokopasmowego jest słabo rozwinięta.

Atrakcyjność inwestycyjna

Rozwój społeczno-gospodarczy Nowego Miasta Lubawskiego możliwy jest poprzez realizowanie inwestycji, które są finansowane nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości. Poczynione inwestycje to zwykle główny czynnik przyciągający zewnętrznych inwestorów, koło zamachowe dla miejscowego rynku budowlanego, ale także element polityki społecznej i środowiskowej: pozwala niwelować bezrobocie, zwiększać komfort życia (parki, chodniki), a także wspierać poprawę stanu środowiska.⁴

Nowe Miasto Lubawskie systematycznie dąży do poprawy warunków inwestowania i stwarza ku temu odpowiednie warunki. Na terenie miasta zlokalizowane są tereny inwestycyjne (ok. 15 ha) przy ul. Makuszyńskiego, Lidzbarskiej i Jagiellońskiej. Wymagają one uzbrojenia m.in. w sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej oraz budowę uzupełniających odcinków dróg.

Pozyskiwanie przedsiębiorców i powstawanie nowych inwestycji przekłada się na zwiększanie dochodów budżetowych gminy, a zwłaszcza dochodów własnych, z których można finansować zadania służące rozwojowi lokalnej społeczności. Dlatego też rozwój społeczno-gospodarczy miasta w dużym stopniu zależy od tempa przyrostu na jego obszarze nowoczesnych inwestycji.

Rozwój społeczno-gospodarczy Nowego Miasta Lubawskiego nie byłby możliwy bez uzyskania dofinansowania inwestycji z funduszy zewnętrznych.

W perspektywie finansowej 2014-2020 gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie pozyskała ponad 21 mln złotych dotacji na 14 projektów w tym 6 projektów infrastrukturalnych. Ponad 22,6 mln złotych stanowił wkład własny z budżetu miasta⁵. Łączna liczba podpisanych umów o dofinansowanie projektów realizowanych przez wszystkich beneficjentów (m.in. JST, przedsiębiorców i innych instytucji) w Nowym Mieście Lubawskim w perspektywie finansowej 2014-2020 wyniosła 202, z czego aż 190 umów zrealizowano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Łączna wartość projektów w podpisanych umowach (stan na 31.12.2020 r.) wynosiła 79,7 mln zł w tym dofinansowane ze środków wspólnotowych 44,3 mln zł. Wartość umów o dofinansowanie projektów zrealizowanych przez beneficjentów z Nowego Miasta Lubawskiego w perspektywie 2014-2020 (w okresie 2016 – grudzień 2020) wyniosła łącznie 31 964 687,09 zł, z czego najwięcej z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego – 25 854 402,33 zł.

⁴ E. Bończak-Kucharczyk, K. Herbst, K. Chmura, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Jak władze lokalne mogą wspierać przedsiębiorczość, Warszawa 1998

⁵ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/projekty/lista-projektow/lista-projektow-realizowanych-z-funduszy-europejskich-w-polsce-w-latach-2014-2020/>

Finanse

Możliwości rozwoju miasta uwarunkowane są wieloma czynnikami, wśród których istotne znaczenie to posiadane środki finansowe. Zdolność władz Nowego Miasta Lubawskiego do inwestowania związana jest głównie ze strukturą wydatków i dochodów budżetowych i to one kształtują warunki życia mieszkańców, a także wytyczają długofalowe kierunki rozwoju miasta.

Na przestrzeni lat 2015-2020 deficyt budżetowy występował w latach 2015, 2018 i 2020, natomiast w latach 2016, 2017 i 2019 nadwyżka finansowa. Wynik budżetu na dzień 31.12.2020 r. zamknięto deficytem w wysokości 3 084 088,65 zł (planowany deficyt budżetowy 4 100 039,55 zł). Wykonanie deficytu w takiej wysokości spowodowane było głównie płatnościami za realizowane inwestycje, które były dofinansowane ze środków Unii Europejskiej, za które refundacja wydatków nastąpiła w kolejnym roku.

Wielkość zadłużenia w stosunku do rocznych dochodów miasta wynosiła w 2020 r. 48,18%. Na przestrzeni lat 2016-2020 zadłużenie miasta mieściło się w przedziale od 45,17% (w 2017 r.) do 49,78 % (w 2018 r.). Najwyższe zadłużenie było w 2015 r. – 56,76%. Konstrukcja budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zapewniła wykonanie reguły wydatkowej zgodnie, z którą wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż dochody bieżące (artykuł 242 ustawy o finansach publicznych).

Wysoki udział wydatków majątkowych w budżecie Miasta związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków (14,9% w 2020 r.) pokazuje, że miasto wykorzystuje szanse w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację niezbędnych inwestycji. Większość inwestycji w perspektywie finansowej 2014-2020, wykonywanych w mieście było współfinansowanych ze środków zewnętrznych - głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Władze pozyskały również zewnętrzne środki z funduszy rządowych.

Na przestrzeni lat 2010-2020 Miasto pozyskało wsparcie finansowe w postaci dotacji celowych w łącznej kwocie ponad 165 milionów złotych w tym środki na realizację zadań inwestycyjnych wyniosły 23 mln zł.

Schemat 5 Wyzwania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w sferze gospodarczej

- Podniesienie poziomu atrakcyjności inwestycyjnej miasta,
- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- Rozwój infrastruktury turystycznej,
- Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego,
- Współpraca miasta z mieszkańcami, przedsiębiorcami i gminami partnerskimi,
- Skuteczna promocja miasta,
- Łagodzenie skutków gospodarczych związanych z pandemią koronawirusa.

Źródło: Opracowanie własne

1.2 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego.

Poniższą analizę dokonano w oparciu o:

- wnioski z opisu charakterystyki Gminy,
- wyniki Diagnozy społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie opracowanej w oparciu o dane statystyczne Banku Danych Lokalnych, dokumenty wewnętrzne miasta i innych źródeł zewnętrznych,
- wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 1 do 24 września 2020 roku;
- spotkania z przedstawicielami Urzędu Miasta w Nowym Mieście Lubawskim i jednostek podległych, Radnymi Miasta Nowe Miasto Lubawskie, ankiety, rozmowy indywidualne z przedstawicielami Urzędu Miasta w Nowym Mieście Lubawskim.

Tabela 1 Analiza SWOT

SILNE STRONY

- Dobrze rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna na terenie miasta,
- Uwarunkowania przyrodniczo-geograficzne,
- Wdrożony system ochrony powietrza i system edukacji w zakresie ochrony środowiska,
- Poprawiająca się infrastruktura dróg,
- Dynamiczny rozwój sieci gazowej,
- Korzystne położenie pod względem dostępu do dróg krajowych i regionalnych,
- Wyznaczony obszar rewitalizowany i polityka rewitalizacyjna,
- Zdiagnozowane problemy klimatyczne i plan przeciwdziałania,
- Możliwość rozwoju ekologicznego ogrzewania w mieście (np. ogrzewanie gazowe),
- Potencjał turystyki oparty o zabytki historyczne i sakralne,
- Dobrze rozwinięta sieć ścieżek rowerowych,
- Dostępność terenów inwestycyjnych na terenie miasta,
- Na terenie całego miasta obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- Edukacja na dobrym poziomie (dobre wyniki nauczania, liczni laureaci konkursów, przedmiotowych i sportowych),
- Optymalna liczba miejsc w przedszkolach,
- Zabezpieczone potrzeby mieszkańców w miejsca w żłobku,
- Aktywność opieki społecznej (projekty MOPS),
- Współpraca z lokalną społecznością (Miejska Rada Seniorów, Młodzieżowa Rada Miasta),
- Środowiskowy Dom Samopomocy typ C,
- Baza sportowa (stadion, hala sportowa, siłownia, sale gimnastyczne przy szkołach, kort tenisowy, boiska do piłki plażowej), przystań kajakowa, szlaki rowerowe,
- Baza kulturalna (kino, Miejskie Centrum Kultury),
- Działająca Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ,
- Współdziałanie i wspieranie organizacji pozarządowych,
- Zróżnicowana oferta skierowana do różnych grup wiekowych,
- Podejmowanie wielokierunkowych działań wspierających seniorów,
- Bardzo mocno rozwinięty przemysł meblarski,
- Potencjał inwestycyjny Miasta,
- Umiejętność podmiotów w pozyskiwaniu funduszy unijnych,
- Warunki do rozwoju sportów,
- Wzrost liczby przedsiębiorstw w stosunku do liczby mieszkańców (wg danych za 2020 r.),
- Partnerskie relacje z innymi miastami (wspólne pozyskiwanie środków, wspólne realizowanie projektów i wydarzeń), np. Cittaslow,
- Potencjał dla „srebrnej gospodarki”,
- Zdiagnozowane problemy klimatyczne uwzględnione w planowaniu przestrzennym,
- Przeciwdziałanie zmianom klimatu.

SŁABE STRONY

- Braki w transporcie publicznym (połączeń komunikacyjnych z innymi miejscowościami),
- Braki w infrastrukturze drogowej,
- Potrzeba budowy nowej stacji uzdatniania wody,
- Słabo rozwinięta sieć internetu szerokopasmowego,
- Sezonowe zanieczyszczenia (piece),
- Mały udział OZE w gospodarce energetycznej miasta,
- Brak niskoemisyjnej komunikacji miejskiej (np. elektryczne autobusy, elektryczne rowery),
- Słabo skomunikowane tereny przemysłowe z obwodnicą miasta,
- Zły stan techniczny obiektów zabytkowych,
- Brak środków własnych na renowację zabytków,
- Zła charakterystyka energetyczna wielu budynków użyteczności publicznej i prywatnych,
- Niekorzystne warunki gospodarowania wodami opadowymi,
- Odływ ludności w wieku produkcyjnym,
- Ujemny przyrost naturalny (-2,68 w 2020r.),
- Duża liczba osób długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobotnych (43,3% wg stanu na 2020 r.),
- Niskie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe osób długotrwale bezrobotnych,
- Brak atrakcyjnej oferty edukacyjnej -ponadpodstawowej, dostosowanej do lokalnego rynku pracy,
- Stosunkowo niskie dochody mieszkańców (71,6 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce),
- Brak atrakcyjnych ofert pracy,
- Niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki medycznej,
- Brak alternatywnych rozwiązań w zakresie całodobowej opieki osobami starszymi oraz osobami ze szczególnymi potrzebami.
- Brak w pełni uzbudowanych nowych terenów inwestycyjnych,
- Niewykorzystany potencjał turystyczny (słabo rozwinięta baza hotelowa i gastronomiczna),
- Brak zróżnicowania w sektorze MŚP, w tym brak firm generujących produkty i usługi zaawansowane technologicznie,
- Ograniczone możliwości rynku pracy,
- Brak środków na odnowienie zabytków i włączenie ich do oferty turystycznej,
- Braki w cyfryzacji usług publicznych.
- Słaba dostępność do wód publicznych dla mieszkańców miasta w celach rekreacyjnych,
- Ograniczona możliwość inwestowania przedsiębiorców na terenach objętych ochroną środowiska,
- Niski poziom zrzeszania i współpracy podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

SZANSE

- Obwodnica – ograniczony ruch w mieście oraz ograniczony hałas i zanieczyszczenie komunikacyjne,
- Upowszechnianie zdrowego trybu życia poprzez wzrost popytu na wysokiej jakości żywność ekologiczną tradycyjną i regionalną,
- Poprawa dostępności komunikacyjnej (połączenie z innymi miastami),
- Rosnąca popularność wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz innych rozwiązań środowiskowych,
- Regulacje ogólnokrajowe zobowiązujące JST do podniesienia jakości środowiska.
- Polityka prorodzinna,
- Systematyczny wzrost jakości życia społecznego,
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców,
- Upowszechnianie zdrowego trybu życia i aktywnego spędzania czasu,
- Instytucjonalne wsparcie rozwoju przedsiębiorczości,
- Dostępność funduszy z Unii Europejskiej,
- Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- Wzrastająca aktywność przedsiębiorcza,
- Wsparcie Państwa w rozwoju przedsiębiorczości,
- Rozwój działalności obszarze „srebrnej gospodarki”.

ZAGROŻENIA

- Negatywne trendy demograficzne (starzejące się społeczeństwo, ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji),
- Niewystarczające środki finansowe w programach środowiskowych,
- Wzrost udziału transportu indywidualnego skutkujący rosnącymi zanieczyszczeniami komunikacyjnymi,
- Ograniczona możliwość kontroli palenisk domowych,
- Rosnące ceny ekologicznych źródeł ciepła,
- Wprowadzenie uregulowań ustawowych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej,
- Ograniczone możliwości pozyskania środków zewnętrznych na ochronę zabytków,
- Ucieczka ludzi młodych do większych miast,
- Wzrost problemów społecznych wynikających z pandemii COVID-19,
- Mało elastyczny system kształcenia zawodowego w Polsce,
- Problemy finansowe związane z finansowaniem usług społecznych i związane z tym problemy z ich dostępnością,
- Niski poziom finansowania usług medycznych.
- Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza spowodowana pandemią COVID-19,
- Duża konkurencyjność inwestycyjna miast w regionie,
- Emigracja zarobkowa,
- Ograniczona dostępność środków w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 r.,
- Brak stabilnej polityki międzynarodowej,
- Szybko rosnące ceny energii elektrycznej i ciepłej, zagrożenie kryzysu energetycznego kraju.

Źródło: opracowanie własne

1.3 Drzewo problemów

Drzewo problemów powstało na podstawie *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*, wniosków z *Diagnozy* zamieszczonej w niniejszym dokumencie w podrozdziale 1.1. *Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej* oraz analizy SWOT.

Schemat 6 Drzewo problemów

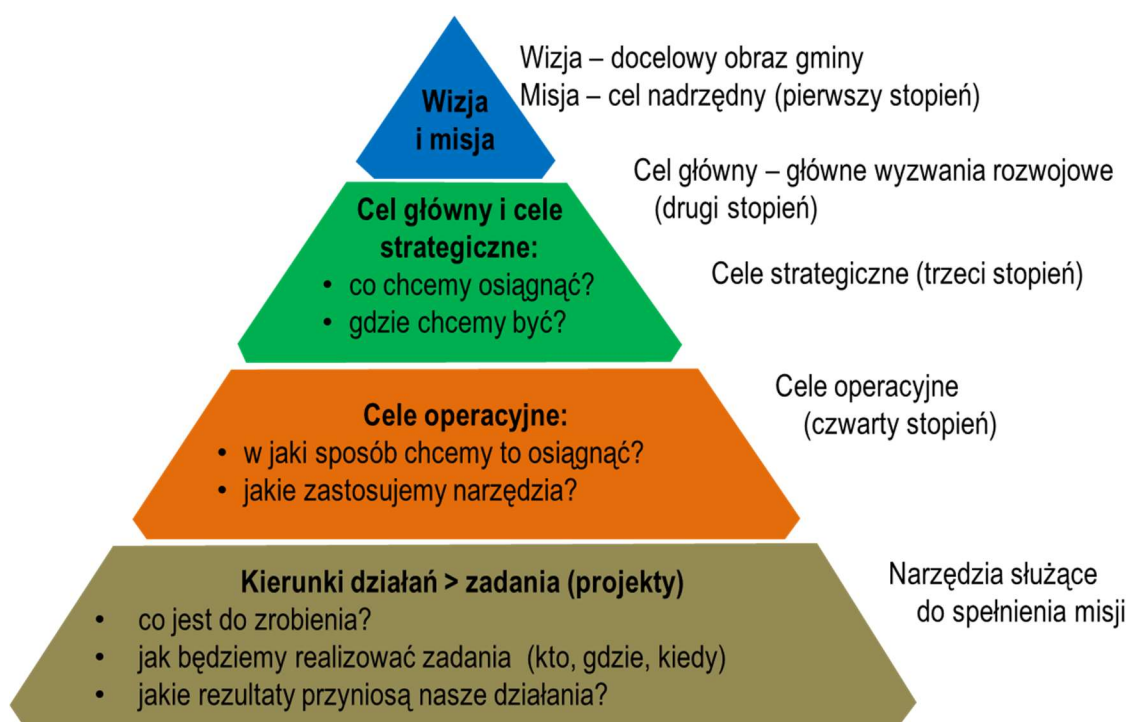
Źródło: Opracowanie własne

2. Rozwój strategiczny gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Programowanie rozwoju to kluczowy element i podstawa zarządzania rozwojem lokalnym, pod którym to pojęciem rozumiemy zespół skoordynowanych działań podejmowanych przez gminy, zmierzających do realizacji wcześniej określonych (sformułowanych) celów. W procesie zarządzania rozwojem lokalnym istotną rolę odgrywa samorząd, pełniąc funkcje koordynacyjne i organizacyjne, w tym w zakresie współpracy interesariuszy (aktorów rozwoju lokalnego).⁶

Budowa elementów „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030” odbywać się będzie według poniższego schematu.

Schemat 7 Programowanie rozwoju

Źródło: „Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym”, 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji sformułowano wizję, misję, cele strategiczne oraz operacyjne wraz z kierunkami działania. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest wizja gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, która określa pożądany przez mieszkańców jej wizerunek w perspektywie najbliższych lat. Po przeprowadzeniu analizy sytuacji społeczno-gospodarczej (w oparciu o dane statystyczne i dokumenty oraz materiały Urzędu Miasta w Nowym Mieście Lubawskim), oraz uwzględnieniu wyników analizy SWOT, zostały zaproponowane cztery cele strategiczne. Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych i wskazanych kierunków działań. Wyznaczone cele, a następnie kierunki działań będą odpowiadać na potrzeby rozwojowe Miasta i rozwiązywać najważniejsze problemy. Ważnym aspektem wyznaczania celów jest

⁶ Internet <https://samorzad.nid.pl>, 28.12.2020

wzmocnienie potencjału lokalnego i wykorzystywanie zasobów własnych, jak również szans pojawiających się w otoczeniu.

Realizacja zakładanych celów spowoduje zmiany w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej o charakterze ilościowym, ale przede wszystkim jakościowym.

Na władzach lokalnych spoczywa zatem ogromna odpowiedzialność optymalnego angażowania i wykorzystywania wszystkich sił tkwiących w lokalnych systemach, tj. kapitale społecznym, a także potencjale środowiskowym i gospodarczym.

2.1. Wizja i misja rozwoju Miasta Nowe Miasto Lubawskie w perspektywie 2030 roku

Wizja JST rozumiana jako docelowy obraz danej jednostki w przyszłości. Jest to marzenie o lepszej przyszłości, stan pożądany i oczekiwany, do spełnienia którego będą dążyć wdrażający strategię. Wyzwaniem dla zarządzających rozwojem będzie skupienie wokół wizji różnych grup interesariuszy.⁷

W ramach *Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030* sformułowano wizję:

**Nowe Miasto Lubawskie to miejsce, które dba o jakość życia mieszkańców oraz rozwój potencjału gospodarczego.
Rozwój miasta oparty na dialogu społecznym pomiędzy władzami a mieszkańcami, kształtowany jest w sposób trwały i zrównoważony z poszanowaniem środowiska naturalnego.**

Misją gminy jako podstawowej jednostki samorządu terytorialnego jest odpowiadanie za wszystkie sprawy o zasięgu lokalnym, które – zgodnie z założeniami ustawy o samorządzie gminnym – mogą się przysłużyć „zaspokojeniu zbiorowych potrzeb wspólnoty” (...) Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 16 ust. 1 Konstytucji RP mieszkańcy gminy tworzą z mocy prawa wspólnotę samorządową.⁸

Misja gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie:

Kreowanie wieloaspektowego rozwoju Nowego Miasta Lubawskiego w celu stworzenia miejsca, w którym warto żyć, pracować, wypoczywać i inwestować.

⁷ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

⁸ Samorząd terytorialny w pigułce. System samorządu w Polsce

2.2. Cel główny, cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów

Wnioski z opracowanej Diagnozy społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, przeprowadzonych spotkań z przedstawicielami Urzędu Miasta i jednostek podległych oraz Radnymi Nowego Miasta Lubawskiego stały się podstawą dla opracowania części programowej Strategii, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Wyznaczono cel główny Strategii, który będzie realizowany poprzez cele strategiczne, które określono dla każdej z czterech analizowanych w Diagnozie sfer, tj.:

- przestrzennej,
- społecznej,
- gospodarczej,
- środowiskowej.

Wyznaczone cele strategiczne gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Zaplanowane działania w sferze gospodarczej i społecznej będą realizowane z zachowaniem ładu przestrzennego. Ponadto działania te wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osadniczej miasta. Natomiast efektem realizacji celów związanych z rozbudową infrastruktury technicznej będzie rozwój społeczny, gospodarczy oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego. Realizacja celów i kierunków działań będzie przybliżała do osiągnięcia pożądanego statusu rozwoju Nowego Miasta Lubawskiego, określonego w jej wizji.

Plan operacyjny Strategii składa się z czterech priorytetów: przestrzeń, środowisko, społeczeństwo i gospodarka, które są równoważne względem siebie i jednocześnie nawzajem uzupełniają się. Działania realizowane w sferze gospodarczej i społecznej będą zgodne łądem przestrzennym. Natomiast poprawa jakości infrastruktury technicznej pozytywnie wpłynie nie tylko na sferę społeczną i gospodarczą, ale również na sferę środowiskową, poprawiając jakość środowiska naturalnego.

Sformułowano cztery cele strategiczne (po jednym w danym obszarze), które określają, co Miasto chce osiągnąć. Cele strategiczne będą realizowane poprzez cele operacyjne przedstawiające sposób ich osiągnięcia.

Ideą rozwoju Nowego Miasta Lubawskiego będzie zrównoważony rozwój miasta związany z trwałą poprawą jakości życia współczesnych i przyszłych pokoleń osiągniany przez kształtowanie właściwych proporcji w gospodarowaniu trzema rodzajami kapitału: ekonomicznym, społecznym oraz naturalnym.

PRZESTRZEŃ

Polityka przestrzenna miasta prowadzona jest w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 2, pkt 6) obszar przestrzeni publicznej to obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

Według organizacji Public for Spaces dobrze zagospodarowana przestrzeń wpływa na jakość życia mieszkańców, poprawia ich zdrowie, przyciąga inwestycje, rozwija przedsiębiorczość,

staje się miejscem wydarzeń kulturalnych, rozwija turystykę, poprawia bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa, a także determinuje poziom samoorganizacji społeczeństwa.

Przestrzeń publiczna spełnia kilka funkcji:

- wymiar społeczny, np. przestrzeń publiczna stanowi miejsce spotkań i budowy relacji między jej użytkownikami oraz tworzenia społecznych sieci współpracy,
- wymiar ekonomiczny, np. jest miejscem kreowania i wymiany dóbr i usług,
- wymiar środowiskowy, np. stanowi część terenów zielonych i pełni funkcje ekologiczne w mieście,
- wymiar instytucjonalny, np. miejsce współpracy mieszkańców z instytucjami publicznymi oraz miejsce realizacji wspólnych inwestycji.⁹

Działania w ramach priorytetu Przestrzeń będą dotyczyły zagospodarowania niewykorzystanych przestrzeni, poprawy dostępności komunikacyjnej (w tym rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego) oraz w dalszym ciągu prowadzenia polityki rewitalizacyjnej.

ŚRODOWISKO

Podstawowymi zasobami warunkującymi rozwój gospodarczy i społeczny są: potencjał energetyczny, zasoby wody, powietrze atmosferyczne, warunki klimatyczne, zasoby przestrzeni i krajobrazów oraz związana z nimi różnorodność biologiczna, gleba i zasoby geologiczne oraz użytki pozaekonomiczne środowiska. Stan tych zasobów i ich dostępność oraz ograniczone zdolności ekosystemów do zachowania równowagi i świadczenia usług na rzecz gospodarki wpływają na możliwości inwestycyjne oraz zaspokojenie elementarnych potrzeb bytowych.¹⁰

Niezbędne będzie podjęcie działań w zakresie ochrony środowiska, w tym edukacji ekologicznej mieszkańców. Działania te wspomagane będą przez inwestycje w racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi, infrastrukturę techniczną miasta, zieloną gospodarkę czy w poprawę jakości powietrza.

SPOŁECZEŃSTWO

Ważnym aspektem rozwoju miasta są jego mieszkańcy i dążenie do zaspokajania ich potrzeb. Zaplanowane działania w priorytecie Społeczeństwo są odpowiedzią na zidentyfikowane problemy w *Diagnozie społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie*. Przeanalizowano obecną infrastrukturę społeczną dla każdej grupy wiekowej i jej stopień wykorzystywania, w celu określenia niezbędnych inwestycji, jakie powinny zostać zrealizowane w najbliższych latach. W związku z pogłębiającym się procesem starzenia społeczeństwa, Miasto powinno podjąć działania w kierunku zapewnienia usług osobom starszym, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu.

Działania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie powinny zapewnić zarówno mieszkańcom jak i turystom infrastrukturę i usługi na wysokim poziomie. Oprócz inwestycji infrastrukturalnych, należy dążyć do zaangażowania mieszkańców w rozwój lokalny ich miejscowości poprzez inicjowanie i kreowanie dialogu społecznego, rozwój cyfryzacji usług oraz zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych i profilaktycznych. Niezbędne są także działania mające na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców miasta.

⁹ B. Wieteska-Rosiak, *Hybrydyzacja przestrzeni publicznej miasta w kontekście adaptacji do zmian klimatu, 2018 roku*

¹⁰ *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)*

GOSPODARKA

Rozwój gospodarczy gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Oznacza to dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska, a rosnącymi potrzebami i oczekiwaniami społeczeństwa.

Na tworzenie klimatu sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości miasta wpływa całokształt działań i decyzji miasta. Działania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości powinny obejmować:

- aktywizację lokalnych zasobów kapitału i pracy oraz efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych, walorów lokalizacji przestrzennej,
- kreowanie nowych zasobów lokalnych poprzez stwarzanie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości, sportu, turystyki i rekreacji
- zarządzanie infrastrukturą w celu ułatwienia nawiązywania stosunków gospodarczych,
- zarządzanie zasobami pracy, które są szczególnym czynnikiem rozwoju lokalnego,
- kreowanie powiązań integracyjnych pomiędzy uczestnikami procesów gospodarczych,
- wzmacnianie przejawów życia gospodarczego w wymiarze lokalnym.¹¹

Obszar działań w priorytecie Gospodarka ukierunkowany jest przede wszystkim na wzmocnienie konkurencyjności miasta poprzez podnoszenie poziomu innowacyjności miasta (w tym cyfryzacja i automatyzacja procesów), rozwój turystyki oraz tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

Kierunki działań będą realizowane przez władze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za pośrednictwem:

- Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim
- Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Mieście Lubawskim,
- Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim,
- Służb dbających o bezpieczeństwo mieszkańców (policja, straż pożarna),
- Szkół, przedszkoli, żłobka
- Wspólnot mieszkaniowych,
- Organizacji pozarządowych,
- Przedsiębiorców.

Poniżej przedstawiono strukturę założonych celów wraz z kierunkami działań oraz oczekiwanymi efektami realizowanych zadań.

---

¹¹ M. Kochmańska, Działalność gminy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej

Schemat 8 Cel główny, cele szczegółowe Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030

Źródło: Opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY I

ŁAD PRZESTRZENNY ZWIĘKSZAJĄCY DOSTĘPNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ TERYTORIALNĄ

1.1 Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna

1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej

1.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego

Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku. Ład przestrzenny uwzględnia bowiem w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Dlatego też, stanowi on niezbędny element zrównoważonego rozwoju.

Cel strategiczny I zakłada więc stworzenie atrakcyjnej przestrzeni, która zwiększałaby dostępność i spójność terytorialną, a przy tym poprawiała atrakcyjność Nowego Miasta Lubawskiego do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Osiągnięty on będzie poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawę spójności zagospodarowania przestrzennego oraz estetyki przestrzeni publicznej. Poprawa estetyki przestrzeni Nowego Miasta Lubawskiego odbywać się będzie również poprzez dbanie o miejsca i obiekty stanowiące lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne np. Rewitalizacja średniowiecznych baszt obronnych przy ul. 3- Maja i 19- Stycznia w Nowym Mieście Lubawskim, Modernizacja budynku Urzędu Miasta.

Podstawą układu przestrzennego jest sieć dróg (oraz ich stan), od której zależą warunki obsługi mieszkańców i funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Istotnym elementem jest stworzenie funkcjonalnego i spójnego układu drogowego, który zwiększyłby dostępność komunikacyjną do różnych części miasta, a także poprawiłby poziom bezpieczeństwa na drogach. Dodatkowo zakłada się wzrost wykorzystania roweru i komunikacji publicznej, jako środka transportu poprzez utworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych i utworzenie lokalnego systemu publicznej niskoemisyjnej komunikacji autobusowej do potrzeb mieszkańców.

Nowe Miasto Lubawskie podejmuje systematycznie działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa drogowego, dlatego też w najbliższych latach będzie kontynuowana modernizacja i rozbudowa dróg gminnych i ulic wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenia, progi zwalniające).

Rozwój infrastruktury w Nowym Mieście Lubawskim jest również niezbędny do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców i atrakcyjności miejsca zamieszkania, oraz wzmocnienia funkcji turystycznej miasta.

Nowe Miasto Lubawskie będzie kontynuowało politykę rewitalizacji. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych Nowego Miasta Lubawskiego będzie polegała na przebudowie, adaptacji budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych.

Zrównoważony rozwój Nowego Miasta Lubawskiego będzie spójny z założeniami prowadzonej polityki przestrzennej oraz nie będzie powodować negatywnych skutków w przestrzeni miejskiej. Gospodarowanie przestrzenią będzie oparte o Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, a także tworzone i aktualizowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Pozostałe działania realizowane w ramach powyższych celów operacyjnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Cel strategiczny 1 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań

CEL STRATEGICZNY I: ŁAD PRZESTRZENNY ZWIĘKSZAJĄCY DOSTĘPNOŚĆ I SPÓJNOŚĆ TERYTORIALNĄ			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1 Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich ▪ Rewitalizacja budynków mieszkalnych ▪ Renowacja, modernizacja zabytków ▪ Modernizacja budynków użyteczności publicznej ▪ Zagospodarowanie terenów nabrzeżnych rzeki Drwęcy ▪ Rozwój i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej, np. place zabaw, obszary rekreacji dla wszystkich grup wiekowych ▪ Zwiększenie poziomu ilościowego i jakościowego terenów zieleni miejskiej ▪ Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego i jednorodzinnego poprzez odpowiednie planowanie przestrzenne i rozbudowę niezbędnej infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przywrócenie do życia zdegradowanych obszarów i uzupełnienie ich o nowe funkcje ▪ Poprawa stanu technicznego i wizualnego budynków wpisanych do rejestru zabytków, ▪ Poprawę efektywności energetycznej wpisanych do rejestru zabytków. ▪ Poprawa estetyki miasta ▪ Poprawa jakości przestrzeni i ochrona ładu przestrzennego miasta ▪ Przeciwdziałanie fragmentacji środowiska przyrodniczego, ochrona krajobrazu i racjonalne korzystanie z zasobów środowiska ▪ Poprawa oferty turystycznej, sportowej i rekreacyjnej miasta ▪ Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznych ▪ Zwiększenie aktywności sportowej mieszkańców miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba zrewitalizowanych obiektów na obszarach miejskich [szt.] ▪ Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów bądź utworzonej/rekultywowanej przestrzeni w miastach [os.] ▪ Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego objętych wsparciem [szt.] ▪ Liczba obiektów dostosowanych do osób niepełnosprawnych objętych wsparciem [szt.] ▪ Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem [%] ▪ Powierzchnia przestrzeni publicznych dostępnych dla mieszkańców [ha] ▪ Liczba zabytków objętych wsparciem [szt.] ▪ Powierzchnia obszaru podlegającego ochronie przyrodniczej objętego działaniami w kierunku

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapobieganie negatywnym skutkom suburbanizacji ▪ Rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego 	<p>zmniejszenia antropopresji [m²]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób korzystających w sposób zrównoważony z zasobów przyrodniczych [os] ▪ Liczba wspartych obiektów dziedzictwa kulturowego [szt.], ▪ Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [os] ▪ Liczba wybudowanych mieszkań [szt.]
<p>1.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wprowadzenie zrównoważonego systemu transportu publicznego w tym: <ul style="list-style-type: none"> • budowa centrum przesiadkowego przy ul. Grunwaldzkiej składającej się z bazy postoju autobusów, placów parkingowych dla samochodów i rowerów, przystanków komunikacji zbiorowej, • budowa wypożyczalni rowerów (konwencjonalne i/lub elektryczne) na terenie miasta (kilka lokalizacji na terenie miasta). • zakup pojazdów elektrycznych do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa warunków do organizacji transportu zbiorowego, ▪ Poprawa skomunikowania lokalnego, regionalnego i międzyregionalnego, ▪ Poprawa warunków komunikacyjnych na terenie miasta, ▪ Poprawa dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców gmin ościennych z obszarów przylegających do miasta, ▪ Poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, ▪ Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Powierzchnia terenu objętego inwestycją [ha], ▪ Liczba wybudowanych obiektów infrastrukturalnych [szt.] ▪ Ilość zakupionych pojazdów niskoemisyjnych [szt.] ▪ Ilość wdrożonych systemów informatycznych [szt.] ▪ Ilość osób korzystających z systemu transportu miejskiego [os] ▪ Ilość osób korzystających z systemu transportu regionalnego i ponadregionalnego [osób/rok], ▪ Długość wybudowanych odcinków dróg [m]

	<p>przewozu mieszkańców i turystów na terenie miasta,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wdrożenie kompleksowego systemu elektronicznego ułatwiającego obsługę i korzystanie z systemu transportu publicznego (aplikacja mobilna), • wdrożenie miejskiego systemu ładowania pojazdów elektrycznych (kilka lokalizacji na terenie miasta). <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wdrażanie niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym ▪ Budowa, przebudowa sieci dróg rowerowych ▪ Budowa, przebudowa i remonty dróg gminnych oraz pozostałej infrastruktury przydrożnej ▪ Budowa parkingów i miejsc postojowych ▪ Bieżąca realizacja założonych inwestycji drogowych oraz ich aktualizacja 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie udziału transportu niskoemisyjnego w mieście. ▪ Zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego na obszarze miasta ▪ Poprawa stanu jakości dróg oraz infrastruktury towarzyszącej ▪ Rozbudowa sieci drogowej na obszarze miasta ▪ Poprawa estetyki przestrzeni ▪ Zmniejszenie liczby wypadków drogowych ▪ Zmniejszenie natężenia ruchu drogowego na głównych ciągach komunikacyjnych ▪ Zwiększenie stopnia przepustowości dróg ▪ Poprawa spójności dróg ▪ Zwiększenie stopnia rowerowego skomunikowania miasta oraz integracja przestrzenna miasta pod względem turystycznym i rekreacyjnym ▪ Zmniejszenie natężenia ruchu drogowego poprzez zastąpienie komunikacji samochodowej komunikacją rowerową 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (m) ▪ Liczba miejsc parkingowych [szt.]
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczenie emisji spalin i innych szkodliwych związków do powietrza ▪ Ograniczenie hałasu pochodzącego z ruchu drogowego na terenie miasta 	
<p>1.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie miasta ▪ Modernizacja/ przebudowa przejść dla pieszych (m.in. azyle drogowe, oświetlenie, przejścia podniesione, systemy ostrzegawcze itp.), oraz montaż progów zwalniających i skrzyżowań podniesionych w miejscach o największej ilości kolizji i wypadków drogowych ▪ Rozbudowa monitoringu wizyjnego ▪ Budowa i modernizacja chodników 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez rozbudowę oświetlenia i chodników przy kluczowych odcinkach dróg ▪ Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie miasta ▪ Poprawa estetyki przestrzeni ▪ Stała kontrola dróg i kluczowych miejsc na terenie miasta poprzez punkty monitoringu miejskiego ▪ Zmniejszenie liczby wypadków drogowych ▪ Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Długość wybudowanej sieci oświetlenia ulicznego [m] ▪ Ilość przebudowanych skrzyżowań [szt.] ▪ Ilość modernizowanych/ przebudowanych przejść dla pieszych [szt.] ▪ Ilość zamontowanych progów zwalniających [szt.] ▪ Długość wybudowanych chodników [km] ▪ Liczba usuniętych barier architektonicznych [szt.] ▪ Liczba powstałych punktów monitoringu [szt.]

Źródło: Opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY II

OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DOSTOSOWANIE DO ZMIAN KLIMATU

- 2.1. Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego**
- 2.2. Rozbudowa infrastruktury technicznej**
- 2.3. Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE)**

Nowe Miasto Lubawskie dysponuje cennymi walorami i zasobami przyrodniczymi, które należy chronić, a z drugiej strony udostępniać dla celów edukacyjnych, rekreacyjnych i sportowych. Rozwój społeczno-gospodarczy powinien opierać się bowiem na zasadach zrównoważonego rozwoju. Oznacza on dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska. Inaczej mówiąc, zapewnienie takiej skali działalności gospodarczej, która nie będzie powodować negatywnych konsekwencji ujawniających się w środowisku. Z tego względu Cel II zakłada poprawę stanu i jakości środowiska przyrodniczego, w szczególności poprawę powietrza atmosferycznego oraz czystości wód powierzchniowych, rozwój terenów zieleni i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu w oparciu o nowoczesne rozwiązania i istniejące zasoby. Obydwa elementy: rozwój gospodarczy i poprawa stanu środowiska stanowiąc będą źródło systematycznego podnoszenia jakości życia mieszkańców.

Nowe Miasto Lubawskie będzie realizowało kompleksowe działania proekologiczne m.in. mające na celu rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w tym przede wszystkim budowę nowej stacji uzdatniania wody, która zabezpieczy potrzeby w zakresie jakości i ilości wody pitnej z uwzględnieniem perspektyw rozwojowej miasta, a także wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców.

Miasto będzie podejmować działania na rzecz ochrony środowiska, poprawy jego jakości poprzez włączenie działań gminy w szeroki horyzont działań będących elementem polityki wspólnotowej Unii Europejskiej opisanej w ramach tzw. „green dealu”. Ponadto kierunki działań określone w strategii będą spójne z działaniami określonymi w Planach gospodarowania wodami. Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców miasta (wrzesień 2021r.) wskazują, że środowisko naturalne jest jednym z podstawowych elementów, w zakresie którego oczekiwana jest radykalna pozytywna zmiana.

Nowe Miasto Lubawskie będzie podejmować także działania mające na celu adaptację do zmian klimatu, przeciwdziałanie skutkom suszy, ochronę terenów leśnych, zwiększenie retencji wodnej oraz rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury. Miasto będzie kontynuowało realizację inwestycji w zakresie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych, wymiany źródeł zaopatrzenia w ciepło, wprowadzania rozwiązań technologicznych optymalizujących zużycie mediów. Wspierane będą inwestycje mające na celu zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Dalszych działań wymaga również usuwanie azbestu z terenu miasta. W perspektywie do 2032 roku cały kraj powinien zostać oczyszczony z wyrobów azbestowych.

Realizując powyższy cel strategiczny ważne jest prowadzenie działań promocyjnych i promowanie postaw proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez organizację konkursów i innych wydarzeń propagujących ochronę środowiska.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej..

Tabela 3 Cel strategiczny 2 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań

CEL STRATEGICZNY II: OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DOSTOSOWANIE DO ZMIAN KLIMATU			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1 Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznych: ▪ Modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych (komunalnych i socjalnych) stanowiących zasób mieszkaniowy gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie ▪ Poprawa czystości wód ▪ Monitoring stanu powietrza ▪ Realizacja nowych nasadzeń zieleni ▪ Kontynuacja rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej ▪ Prowadzenie monitoringu stanu środowiska we współpracy z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska ▪ Kontynuacja programu dofinansowań do wymiany źródeł ciepła na proekologiczne w budynkach mieszkalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, ▪ Poprawa efektywności energetycznej budynków, ▪ Oprawa warunków życia mieszkańców miasta. ▪ Zwiększenie atrakcyjności rzeki Drwęca i umożliwienie jej wykorzystania w kierunku rekreacyjnym ▪ Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych ▪ Polepszenie jakości powietrza ▪ Zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych niskoemisyjnymi źródłami ciepła ▪ Łagodzenie skutków zmian klimatycznych ▪ Dbłość o stan zadrzewień oraz realizowanie nasadzeń ▪ Ochrona obszarów cennych przyrodniczo ▪ stała kontrola jakości powietrza atmosferycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba budynków użyteczności objętych wsparciem [szt.] ▪ Oszczędność energii [MWh/rok], ▪ Redukcja emisji CO₂ [Mg/rok] ▪ Liczba podpisanych umów o dofinansowanie z obszaru efektywność energetyczna [szt.] ▪ Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] ▪ Liczba obiektów, w których przeprowadzono modernizację [szt.] ▪ Liczba nowych czujników badających jakość powietrza [szt.] ▪ Liczba i moc wykorzystywanych na terenie miasta nowych ekologicznych źródeł energii [szt.] ▪ Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] ▪ Liczba nowych nasadzeń [szt.] ▪ Liczba osób korzystających z zmodernizowanych źródeł ciepła [os.]

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wymiana źródeł ciepła w budynkach komunalnych ▪ Tworzenie stacji ładowania pojazdów elektrycznych ▪ Zakup niskoemisyjnego taboru komunikacji miejskiej ▪ Wsparcie i egzekwowanie działań mających na celu likwidację nielegalnych wysypisk śmieci ▪ Wsparcie wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest ▪ Kształtowanie świadomości i postaw proekologicznych wśród mieszkańców przez organizację wydarzeń i imprez ▪ Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych rzeki Drwęcy ▪ Budowa stacji uzdatniania wody 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery z tradycyjnych źródeł ciepła ▪ Zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła ▪ Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM 2,5, PM 10 oraz emisji CO₂ ▪ Poprawa efektywności energetycznej budynków ▪ Rozwój elektromobilności ▪ Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców ▪ Poprawa warunków życia i stanu zdrowia mieszkańców ▪ Minimalizacja emisji zanieczyszczeń i substancji szkodliwych do powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok] ▪ Kwota udzielonych dotacji na wymianę pieców [zł] ▪ Liczba budynków użyteczności publicznej z przeprowadzoną termomodernizacją [szt.] ▪ Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] ▪ Liczba zakupionych autobusów niskoemisyjnych [szt.] ▪ Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci [szt.] ▪ Zmniejszenie ilości wytworzony odpadów [tony] ▪ Liczba mieszkańców korzystająca z wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest [osoba] ▪ Liczba przeprowadzonych kampanii proekologicznych (konkursy, imprezy, festyny) [szt.] ▪ Liczba osób biorących udział w kampaniach proekologicznych [liczba osób]
<p>2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa stacji uzdatnia wody na terenie Nowego Miasta Lubawskiego ▪ Budowa zbiorników retencyjnych wód opadowych i roztopowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa jakości wody pitnej, oraz zwiększenie wydajności ujęcia wody, ▪ Poprawa jakości życia mieszkańców miasta, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość wybudowanych obiektów służących uzdatnianiu wody [szt.] ▪ Ilość osób posiadających dostępność do lepszej jakości wody uzdatnionej [os]

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa urządzeń podczyszczających wody opadowe. ▪ Budowa, rozbudowa, remonty sieci wodociągowej ▪ Budowa, rozbudowa, remonty sieci kanalizacji sanitarnej ▪ Modernizacja i rozbudowa systemów kanalizacji deszczowej ▪ Porządkowanie zbiorników i cieków wodnych ▪ Współpraca z operatorami w zakresie rozbudowy sieci gazociągowej i energetycznej na obszarze miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego, ▪ Poprawa warunków dla rozwoju miasta w zakresie zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej. ▪ Zwiększenie retencji i przepustowości systemów kanalizacji deszczowej ▪ Poprawa stanu technicznego istniejącej sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej ▪ Rozwój sieci gazowej ▪ Zwiększenie atrakcyjności osadniczej miasta ▪ Poprawa jakości środowiska ▪ Ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych ▪ Zwiększenie ilości wody zatrzymywanej na terenie miasta ▪ Zwiększenie liczby osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury technicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Długość wybudowanych przebudowanych/wybudowanych kanałów deszczowych [m] ▪ Ilość zbiorników służących do retencji wód opadowych [szt.] ▪ Ilość odcinków sieci doposażonych w urządzenia służące do podczyszczania wód opadowych [szt.] ▪ Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności [%] ▪ Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności [%] ▪ Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności [%] ▪ Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności [%] ▪ Długość sieci gazowej [km] ▪ Długość sieci wodociągowej [km] ▪ Długość sieci kanalizacyjnej [km] ▪ Liczba zbiorników retencyjnych oraz punktów małej retencji wodnej [szt.] ▪ Liczba zbiorników przeciwpowodziowych /retencyjnych [szt.]
<p>2.3 Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wymiana źródeł ciepła w budynkach z programu dofinansowań do wymiany źródeł ciepła na proekologiczne w budynkach mieszkalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Polepszenie jakości środowiska ▪ Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] ▪ Liczba i moc wykorzystywanych na terenie miasta nowych

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wdrażanie niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym ▪ Wdrażanie rozwiązań technologicznych ograniczających emisję i produkcję odpadów ▪ Tworzenie warunków do rozbudowy instalacji OZE na terenie miasta ▪ Wspieranie inwestycji mających na celu zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii ▪ Monitoring jakości powietrza na obszarze miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zabezpieczenie miasta przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych ▪ Poprawa efektywności energetycznej budynków ▪ Zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych niskoemisyjnymi źródłami ciepła ▪ Zmniejszenie ilości odpadów ▪ Zwiększenie udziału energii pozyskiwanej z OZE ▪ Stała kontrola jakości powietrza atmosferycznego 	<p>ekologicznych źródeł energii [szt.]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zmniejszenie ilości CO₂ wprowadzanego do środowiska [tony] ▪ Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.]
--	--	---	---

Źródło: Opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY III

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ DOSTĘPNOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH

- 3.1. **Rozwój edukacji**
- 3.2. **Aktywna integracja lokalnej społeczności**
- 3.3. **Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjno-sportowej**
- 3.4. **Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej**
- 3.5. **Infrastruktura społeczna**

Rozwój infrastrukturalny, zabezpieczenie rozwoju przestrzeni publicznych, a następnie zbudowanie zintegrowanej oferty usług społecznych to logicznie następujące po sobie kroki. W konsekwencji tych działań istotne jest wdrażanie polityk publicznych koordynujących działania w poszczególnych obszarach i przede wszystkim skorzystanie z potencjału obywatelskiego. Energia mieszkańców to kluczowy czynnik powodzenia w osiągnięciu ożywienia społeczno-ekonomicznego Nowego Miasta Lubawskiego.

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego oprócz omówionej wcześniej przestrzeni publicznej, dróg oraz dostępności komunikacyjnej jest również rozwój oferty edukacyjnej, zdrowotnej, społecznych, kulturalnej i bazy sportowo-rekreacyjnej wzmacniającej aktywność mieszkańców.

Rozwój każdej społeczności jest ściśle powiązany z jakością prowadzonej edukacji. Wsparcie nowoczesnej edukacji w Nowym Mieście Lubawskim nie oznacza jedynie działań związanych z włączaniem nowoczesnych technologii i narzędzi informacyjno-komunikacyjnych w proces dydaktyczny w szkołach. Nowoczesna edukacja obejmuje również infrastrukturę, bazę techniczną, pomoce dydaktyczne. Efektywne wykorzystanie tych zasobów wymaga natomiast wysokich i stale doskonalonych kompetencji dydaktycznych nauczycieli, a także zarządczych osób kierujących poszczególnymi placówkami i realizujących zadania miasta w zakresie oświaty i edukacji.

Nowoczesny charakter edukacji nie ogranicza się tylko do zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przez uczniów w szkołach. Osiągnięcie tego celu strategicznego wiąże się również ze wspieraniem i tworzeniem możliwości uczestniczenia w różnych formach rozwoju osobistego i społecznego .

W Nowym Mieście Lubawskim, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa. Dlatego też Nowe Miasto Lubawskie będzie kontynuować politykę senioralną, rozszerzać usługi adresowane do seniorów (działania w kierunku rozwoju „srebrnej gospodarki”) oraz wspierać podmioty zewnętrzne do tworzenia różnych form opieki całodniowej lub całodobowej.

Sytuacja demograficzna oraz dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego obligują miasto do weryfikacji sieć szkół i przedszkoli.

Oferta społeczna Nowego Miasta Lubawskiego wspierana infrastrukturą społeczną i techniczną uwzględniająca potrzeby osób starszych, chorych i z niepełnosprawnością będzie odpowiadać na potrzeby każdej grupy społeczności miejskiej: zawodowej, wiekowej, czy

zróżnicowanej ze względu na płeć, sytuację rodzinną lub materialną, a także osób narażonych na wykluczenie społeczne.

Cel strategiczny III zakłada zatem działania w zakresie rozszerzenia oferty sportowej, kulturalnej, oświatowej, a także usług medycznych i zapewniających wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnością oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania te mają na celu również kształtowanie postaw i zachowań międzyludzkich, budowanie tożsamości lokalnej, a także integrację wszystkich uczestników życia społecznego. Popularyzacja wiedzy i zachowań związanych z szeroko pojętą profilaktyką dotyczącą zdrowia psychicznego i fizycznego, skierowaną do różnych grup odbiorców będzie niezbędnym elementem realizacji tego Celu. Zakres działań obejmie m. in. edukację zdrowotną, promowanie aktywności fizycznej oraz organizowanie badań profilaktycznych.

Kapitał społeczny to przede wszystkim więzi międzyludzkie, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpływa to na jakość rządzenia w Mieście, zwiększa poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu lokalnej społeczności, a także przyczynia się do ograniczenia patologii i wykluczenia społecznego.

Działania podejmowane przez Miasto obejmować będą integrację mieszkańców i ich zwiększenie poczucia tożsamości regionalnej poprzez współpracę, wspieranie organizacji pozarządowych, jak również wzmocnienie komunikacji z mieszkańcami. Dopelnieniem działań w obszarze społecznym będzie podniesiony poziom świadczonych usług kulturalnych. Oferty czasu wolnego są równie ważne jak tworzenie dla niej odpowiednich ram (infrastrukturalnych i projektowych). Nowe Miasto Lubawskie będzie rozwijało infrastrukturę kulturalną oraz wzbogaci ofertę wydarzeń i imprez kulturalnych (ze szczególną ofertą skierowaną do ludzi młodych) integrujących mieszkańców w każdym wieku.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

.

Tabela 4 Cel strategiczny 3 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań

CEL STRATEGICZNY III: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ DOSTĘPNOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Rozwój edukacji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapewnienie szerokiej oferty pomocy psychologicznej dla uczniów (Program wsparcia psychologicznego dla uczniów szkół podstawowych) ▪ Poszerzanie kompetencji uczniów szkół podstawowych w zakresie projektowania i druku 3D ▪ Doposażenie placówek w odpowiednie pomoce dydaktyczno-naukowe ▪ Rozwój zajęć pozalekcyjnych dzieci i młodzieży ▪ Informatyzacja procesów dydaktycznych ▪ Dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy ▪ Dostosowanie sieci szkół i przedszkoli, żłobków do sytuacji demograficznej oraz układu osadniczego miasta ▪ Opracowanie grantów i aplikacji rozszerzających ofertę edukacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wsparcie uczniów w zakresie pomocy psychologicznej ▪ Rozwój kompetencji uczniów w obszarze technologii 3D oraz kompetencji przyszłości takich jak interdyscyplinarność, kreatywność, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i umiejętność pracy zespołowej ▪ Poprawa jakości kształcenia w placówkach edukacyjnych ▪ Poprawa warunków nauczania w przedszkolach i szkołach podstawowych ▪ Dopasowanie (dostosowanie) form i kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy ▪ Poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej ▪ Zwiększenie atrakcyjności oferty zajęć pozalekcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba uczniów i rodziców korzystających ze wsparcia – [os.] ▪ Ilość interwencji kryzysowych [szt.] ▪ Liczba nauczycieli korzystających ze wsparcia - [os.] ▪ Liczba uczniów objętych projektem [os] ▪ Liczba nauczycieli objętych wsparciem szkoleniowym - [os.] ▪ Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 [osoba] ▪ Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 [-] ▪ Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 [szt.] ▪ Liczba osób korzystająca z infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapewnienie szerokiej oferty pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów ▪ Poszerzenie kompetencji uczniów szkół podstawowych ▪ Tworzenie klubów młodzieżowych ▪ Organizacja i dofinansowanie różnych form wypoczynku dla uczniów szkół podstawowych ▪ Realizacja programów społecznych obejmujących możliwość zdobycia nowych uprawnień zawodowych i przekwalifikowania zawodowego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stworzenie możliwości przekwalifikowania się dla osób mających trudności ze znalezieniem zatrudnienia 	<p>(żłobek, przedszkole) [liczba osób]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych [szt.] ▪ Liczba utworzonych klubów młodzieżowych [szt.] ▪ Średnie wyniki nauczania w szkołach [%] ▪ Liczba wdrożonych informatycznych procesów dydaktycznych [szt.] ▪ Liczba zrealizowanych projektów grantowych rozszerzających ofertę edukacyjną [szt.] ▪ Liczba zmodyfikowanych/ wdrożonych zajęć pozalekcyjnych [szt.] ▪ Liczba zrealizowanych programów społecznych obejmujących możliwość zdobycia nowych uprawnień zawodowych i przekwalifikowania zawodowego [szt.]
<p>3.2. Aktywna integracja lokalnej społeczności</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kompleksowe wsparcie rodzin dysfunkcyjnych ▪ Wsparcie osób starszych w tym m.in: <ul style="list-style-type: none"> ○ działania aktywizacyjne i integracyjne w ramach Klubu Seniora ○ wsparcie specjalistów: poradnictwo prawne, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie wykorzystania zasobów lokalnych instytucji publicznych dla rozwijania aktywności społecznej i obywatelskiej rodzin dysfunkcyjnych w Nowym Mieście Lubawskim. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilość osób objętych wsparciem [liczba osób] ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług społecznych [liczba osób] ▪ Liczba wspartych w programie miejsc

	<p>specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym rehabilitacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ usługi asystentów osób starszej/niepełnosprawnych ○ pomoc starszym, niepełnosprawnym i samotnym mieszkańcom w zakresie drobnych napraw, naprawy sprzętu ○ pomoc starszym, niepełnosprawnym i samotnym mieszkańcom w zakresie transportu do lekarza, apteki <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wsparcie istniejących organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich ▪ Wspieranie działań umożliwiających aktywność i integrację społeczną wszystkich grup społecznych (m.in. seniorów, osób z niepełnosprawnościami) ▪ Prowadzenie placówek i zajęć dla seniorów i dla osób z niepełnosprawnościami ▪ Uruchomienie wolontariatu dla potrzebujących oraz angażowanie ludzi chętnych do pomocy ▪ Identyfikacja i eliminacja barier architektonicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwiązywanie problemów w zakresie niewłaściwego funkcjonowania rodzin, ▪ Poszerzenie oferty na atrakcyjne i kreatywne spędzanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i osób starszych. ▪ Zwiększenie wykorzystania zasobów lokalnych instytucji publicznych dla rozwijania aktywności społecznej, integracji, opieki zdrowotnej osób starszych w Nowym Mieście Lubawskim, ▪ Zmniejszenie poczucia osamotnienia i izolacji społecznej osób starszych ▪ Poszerzenie oferty na atrakcyjne i kreatywne spędzanie czasu wolnego przez osoby starsze, ▪ Poprawa kondycji zdrowotnej i jakości życia osób starszych. ▪ Rozwój usług opiekuńczych dla seniorów ▪ Wzrost integracji społecznej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ Zapewnienie dziennej i całodobowej opieki nad osobami starszymi i chorymi 	<p>świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba uczestników programów aktywizacji zawodowej bezrobotnych [liczba osób] ▪ Liczba wspartych podmiotów [szt.] ▪ Liczba osób korzystających z kursów zawodowych [liczba osób] ▪ Odsetek osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu (w wieku 25–64 lata) [%] ▪ Liczba bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym [%] ▪ Placówki stacjonarnej pomocy społecznej [szt.] ▪ Liczba mieszkańców objętych programami aktywizacji zawodowej i społecznej [os.] ▪ Liczba wolontariuszy na terenie miasta [os.] ▪ Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.] ▪ Liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych [szt.] ▪ Liczba podjętych działań w ramach w zakresie oferty dla seniorów [szt.]
--	--	---	---

	<p>utrudniających przemieszczanie się osobom niepełnosprawnym w budynkach użyteczności publicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Promocja kampanii społecznych wśród mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i pomocy społecznej ▪ Upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców ▪ Organizacja programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym ▪ Wsparcie alternatywnych rozwiązań w zakresie całodobowej opieki osobami starszymi oraz osobami ze szczególnymi potrzebami ▪ Tworzenie i wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju zainteresowań mieszkańców ▪ Zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami ▪ Tworzenie warunków do rozbudowy szerokopasmowej sieci internetowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost potencjału kapitału ludzkiego ▪ Zwiększenie poczucia tożsamości społecznej mieszkańców ▪ Integracja mieszkańców ▪ Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ▪ Dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej ▪ Poprawienie jakości życia poprzez nowe możliwości spędzania czasu wolnego przez seniorów i zapewnienia oferty dostosowanej do wieku i interesów tych osób ▪ Realizacja polityki krajowej nastawionej na wsparcie rodzin i osób starszych oraz niesamodzielnych ▪ Zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach ▪ Poprawa jakości życia i włączenie społeczne osób z niepełnosprawnością ▪ Zmniejszenie liczby zachorowań i zgonów z powodu problemów 	
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ działania w kierunku rozwoju „srebrnej gospodarki” 	<p>zdrowotnych dzięki wcześniejszemu wykryciu chorób w ramach badań profilaktycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczenie barier w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami ▪ Ograniczenie skali problemów społecznych występujących na obszarze miasta ▪ Ograniczenie problemu wykluczenia cyfrowego wśród mieszkańców miasta ▪ Zwiększenie atrakcyjności miasta pod względem oferty dla seniorów 	
<p>3.3 Rozwój oferty kulturalnej i aktywności rekreacyjno-sportowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wystawy historyczne wzmacniające tożsamość regionalną i lokalną ▪ Organizacja cyklicznych wydarzeń przybliżających wiedzę z zakresu twórczości muzycznej i teatralnej mieszkańcom miasta w szczególności młodzieży i osobom starszym ▪ Warsztaty w zakresie tradycyjnych lokalnych umiejętności rękodzielniczych ▪ Pokazy lokalnej twórczości i produktów ekologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju aktywności społecznej oraz kształtowanie i wspieranie postaw obywatelskich mieszkańców w każdym wieku z obszaru Nowego Miasta Lubawskiego, ▪ Integracja społeczności lokalnej po okresie pandemii, ▪ Poszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców miasta, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach [liczba osób] ▪ Liczba organizacji uczestniczących w projektach i/lub inicjatywach [szt.] ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług społecznych [liczba osób] ▪ Liczba wspartych w programie miejsc

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opracowanie oferty rekreacyjnej i kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych oraz ze szczególnymi potrzebami ▪ Tworzenie nowych szlaków turystycznych ▪ Tworzenie nowych ścieżek rowerowych ▪ Organizacja i współorganizacja imprez sportowych i kulturalnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym ▪ Współpraca z instytucjami kultury i sportu oraz organizacjami pozarządowymi mająca na celu rozszerzenie oferty kulturalnej i sportowej ▪ Promocja działalności zespołów artystycznych / sportowych ▪ Rozwój sieci stacji roweru miejskiego na terenie miasta ▪ Wspieranie sportowców, w szczególności poprzez program stypendialny, przyznawanie nagród i wyróżnień sportowych ▪ Rozszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców ▪ Organizacja imprez kulturalnych integrujących mieszkańców ▪ Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych rzeki Drwęcy i poprawa warunków do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta w szczególności młodych pokoleń. ▪ Budowanie zainteresowania kulturą, ▪ Stworzenie możliwości rozwoju osobistego mieszkańców miasta, ▪ Racjonalne zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży i osób starszych ▪ Poszerzenie oferty spędzenia czasu wolnego dla mieszkańców miasta ▪ Zwiększenie uczestnictwa w rekreacji mieszkańców miasta ▪ Poszerzenie oferty kulturalnej skierowanej do mieszkańców (szczególnie do ludzi młodych) ▪ Budowanie relacji międzyludzkich ▪ Poprawa jakości przestrzeni i ochrona ładu przestrzennego miasta ▪ Zwiększenie poziomu aktywności fizycznej mieszkańców ▪ Podniesienie jakości życia poprzez zwiększoną aktywność rekreacyjną 	<p>świadczenia usług społecznych [szt.]</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba uczestników zajęć dodatkowych prowadzonych w instytucjach kultury [liczba osób] ▪ Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych [liczba osób] ▪ Liczba imprez kulturalnych [szt.] ▪ Liczba imprez sportowych na terenie miasta [szt.] ▪ Kwota przyznanego wsparcia dla sportowców [zł] ▪ Liczba wydarzeń kulturowych zorganizowanych przez miasto w ciągu roku [(szt.)] ▪ Liczba wydarzeń współorganizowanych z organizacjami [(szt.)] ▪ Liczba wdrożonych rozwiązań w zakresie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej [szt.] ▪ Liczba wspartych rodzin [szt.] Liczba osób we wspartych rodzinach [os.]
--	---	--	---

	<p>rekreacji, aktywności fizycznej wycieczek</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa retencyjnego zbiornika na rzece Drwęcy spełniającego funkcję rekreacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa stanu zdrowia mieszkańców miasta dzięki uczestnictwu w aktywności fizycznej ▪ Kształtowanie nawyku podejmowania aktywności fizycznej oraz podnoszenie sprawności fizycznej wśród dzieci i młodzieży ▪ Wspieranie rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży poprzez pełnienie pomocniczej roli w nawiązywaniu relacji społecznych oraz przeciwdziałaniu zjawiskom patologicznym ▪ Zwiększanie poziomu wiedzy mieszkańców, rozwijanie pasji, zainteresowań ▪ Integracja i aktywizacja mieszkańców różnych grup ▪ Rozwój wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego miasta ▪ Wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców 	
<p>3.4 Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie działań mających na celu zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów, w tym do opieki psychologicznej ▪ Prowadzenie akcji profilaktycznych wśród 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów ▪ Wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców ▪ Promocja zdrowego trybu życia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba udzielonych porad w zakresie ochrony zdrowia [szt.] ▪ Liczba zorganizowanych prelekcji, szkoleń z zakresu edukacji zdrowotnej [szt.]

	<p>mieszkańców (np. białe niedziele).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wdrażanie programów profilaktyki zdrowotnej w szkołach 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba podjętych działań zwiększających dostęp do lekarzy specjalistów [szt.] ▪ Liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych [szt.]
3.5 Infrastruktura społeczna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modernizacja budynków szkół i przedszkoli ▪ Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej szkół ▪ Budowa pływalni ▪ Remont i przebudowa budynku w celu utworzenia Muzeum Ziemi Nowomiejskiej ▪ Modernizacja i wyposażenie placówek kulturalnych ▪ Budowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (np., boiska, place zabaw, parki) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa warunków nauczania w przedszkolach i szkołach podstawowych ▪ Zwiększenie atrakcyjności oferty zajęć pozalekcyjnych ▪ Utworzenie stałej ekspozycji muzealnej budującej tożsamość lokalność oraz poszerzającą ofertę turystyczną miasta. ▪ Rozwój aktywności sportowej dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba obiektów służących aktywności fizycznej dzieci i młodzieży [szt.] ▪ Liczba obiektów poprawiających jakość edukacji [szt.] ▪ Liczba obiektów dostosowanych do osób niepełnosprawnych [szt.] ▪ Liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych [szt.] ▪ Liczba zmodernizowanych pracowni szkolnych [szt.] ▪ Liczba wybudowanych pływalni [szt.] ▪ Liczba osób korzystających z pływalni [os] ▪ Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego objętych wsparciem – [szt.] ▪ Powierzchnia użytkowa obiektu muzealnego [m²].

Źródło: Opracowanie własne

CEL STRATEGICZNY IV

SILNA GOSPODARKA I ATRAKCYJNY RYNEK PRACY

- 4.1. **Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach**
- 4.2. **Rozwój turystyki i rekreacji**
- 4.3. **Strategiczne zarządzanie miastem**

Cel strategiczny IV zakłada dalszy rozwój gospodarczy miasta, który powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój lokalnej gospodarki przekłada się bezpośrednio na korzyści dla całej społeczności – to wyższa jakość życia, lepsza infrastruktura, lepsze usługi społeczne, medyczne, komercyjne, wzrost dochodów budżetu miasta, stabilizacja jego sytuacji finansowej oraz poprawa sytuacji na rynku pracy. Dla rozwoju lokalnej gospodarki niezbędne jest zapewnienie nie tylko podstawowego zakresu wsparcia, jak odpowiednie tereny i ich uzbrojenie. To cała, szeroko rozumiana infrastruktura techniczna, a zatem drogi dojazdowe do tych terenów, a także materialne i niematerialne warunki do inkubowania i sieciowania przedsiębiorstw różnej wielkości. Podejmowane przez Nowe Miasto Lubawskie działania planistyczne, informacyjne, promocyjne, a także wsparcie doradcze i materialne mają na celu wspieranie zarówno działających na terenie miasta przedsiębiorstw, jak i nowe firmy.

W obrębie gospodarki samorząd może oddziaływać głównie poprzez tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki (m.in. poprzez prawo miejscowe i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego). Ponadto miasto podejmuje działania ukierunkowane na tworzenie klimatu proinwestycyjnego, jak również profesjonalizację obsługi przedsiębiorców / inwestorów. Położenie komunikacyjne Nowego Miasta Lubawskiego sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości, dlatego też samorząd będzie dążył do wzrostu liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie miasta, a także poszukiwał nowych rozwiązań gospodarczych, tworzących miejsca pracy dla mieszkańców. Wykorzystując swój potencjał gospodarczy miasto, przygotowało tereny inwestycyjne, które wymagają uzbrojenia i skomunikowania, aby w przyszłości poprawić warunki inwestowania w mieście. Ważnym wyzwaniem jest również ożywienie gospodarcze szczególnie w odniesieniu do centrum Nowego Miasta Lubawskiego.

Nowe Miasto Lubawskie chce wykorzystać swoje walory i potencjał turystyczno-rekreacyjny w sposób uwzględniający zrównoważony rozwój z punktu widzenia społecznego, gospodarczego, ale i środowiska naturalnego. Na ofertę turystyczno-rekreacyjną miasta mają składać się zarówno miejsca, które można odwiedzić, jak i cały wachlarz usług i produktów turystycznych atrakcyjnych dla różnego typu odbiorców. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego wpłynie również na jakość życia mieszkańców. Atrakcyjne, przyjazne dla użytkowników formy spędzania czasu wolnego, rozwoju osobistego czy rekreacji pozytywnie przełożą się na ważne aspekty rozwoju lokalnej społeczności. Miasto będzie też prowadzić działania w kierunku rozwoju „srebrnej gospodarki” poprzez tworzenie warunków do rozwoju podmiotów działających na potrzeby seniorów.

Sprawne zarządzenia miastem pozwala na planowanie strategiczne, a dzięki temu na realizację konkretnych zadań związanych z długofalową wizją rozwoju. Ze względu na wielość celów i zadań oraz ograniczone możliwości kadrowe, organizacyjne i finansowe występuje konieczność wyboru priorytetów realizacyjnych. Nowe Miasto Lubawskie będzie kontynuować współpracę z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, jak również z miastami i gminami partnerskimi. Realizując powyższy cel strategiczny ważne jest również prowadzenie działań promocyjnych, które upubliczniłyby walory przyrodnicze oraz istniejący potencjał gospodarczy. Efektem powyższych działań będzie uzyskanie kolejnych impulsów rozwojowych miasta.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 5 Cel strategiczny 4 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań

CEL STRATEGICZNY IV: SILNA GOSPODARKA I ATRAKCYJNY RYNEK PRACY			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną ▪ Skomunikowanie terenów inwestycyjnych z głównymi drogami dojazdowymi ▪ Zwiększenie liczby miejsc przeznaczonych pod inwestycje w zakresie przemysłu niskoemisyjnego z innowacyjnymi i inteligentnymi technologiami ▪ Wsparcie rozwoju lokalnych producentów i produktów ▪ Przygotowanie ofert inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów ▪ Tworzenie warunków do rozbudowy szerokopasmowej sieci internetowej ▪ Dalsza cyfryzacja usług publicznych ▪ Obsługa obywateli online przez instytucje publiczne. ▪ Wsparcie działań związanych z produkcją tzw. zielonej energii 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie dostępności do terenów inwestycyjnych, ▪ Zapewnienie dostępu do niezbędnego zakresu i jakości mediów, ▪ Wprowadzenie alternatywnych branż przemysłu na terenie miasta, ▪ Zwiększenie i poszerzenie oferty pracy na terenie miasta ▪ Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Nowego Miasta Lubawskiego ▪ Zwiększenie liczby nowych przedsięwzięć inwestycyjnych (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na terenie miasta ▪ Zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na obszarze miasta ▪ Poprawa atrakcyjności rynku pracy, w tym zmniejszenie bezrobocia ▪ Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw działających na terenie Nowego Miasta Lubawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Powierzchnia terenu objętego poprawą warunków inwestowania [ha], ▪ Ilość nowopowstałych miejsc pracy [szt.] ▪ Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności ▪ Pracujący na 1000 ludności [osoba] ▪ Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) [%] ▪ Wyposażenie w urządzenie z dostępem do Internetu w % ogółu gospodarstw domowych [%] ▪ liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie miasta [szt.] ▪ powierzchnia terenów przygotowanych na cele inwestycyjne [ha] ▪ Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności [-]

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów aktywizacji gospodarczej i lokalizacji inwestycji ▪ Tworzenie nowych programów wsparcia dla przedsiębiorców ▪ Rozwój sieci kontaktów i partnerstwa z lokalnymi przedsiębiorcami i stowarzyszeniami w celu pogłębiania współpracy ▪ Promocja gospodarcza miasta ▪ Organizacja wydarzeń i imprez promujących lokalnych przedsiębiorców ▪ Współpraca szkoła – przedsiębiorcy ▪ Tworzenie warunków do rozwoju „srebrnej gospodarki” dla podmiotów działających na potrzeby seniorów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczenie problemu wykluczenia cyfrowego ▪ Rozwój informatyzacji /cyfryzacji na terenach miasta ▪ Większa ilość spraw dostępnych do załatwienia drogą elektroniczną w instytucjach publicznych ▪ Aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych) ▪ Zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy ▪ Promocja lokalnych producentów i ich wyrobów ▪ Zmniejszenie bezrobocia ▪ Rozwój gospodarczy miasta ▪ Wzmocnienie wizerunku miasta jako przyjaznego przedsiębiorcom ▪ Zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych ▪ Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta ▪ Promocja istniejących terenów inwestycyjnych wśród inwestorów ▪ Zwiększenie liczby nowych inwestycji (napływ nowego kapitału inwestycyjnego) na teren miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności[-] ▪ Powierzchnia terenów aktywizacji gospodarczej wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego [ha] ▪ Liczba utworzonych programów wsparcia dla przedsiębiorców [szt.] ▪ Liczba podjętych działań w ramach współpracy w lokalnymi przedsiębiorcami i stowarzyszeniami [szt.] ▪ Liczba podjętych działań w ramach wsparcia rzemiosła [szt.] ▪ Liczba podjętych działań w ramach współpracy w lokalnymi przedsiębiorcami i stowarzyszeniami w zakresie oferty dla seniorów [szt.]
--	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie miasta ▪ Spadek bezrobocia wśród mieszkańców ▪ Zwiększenie atrakcyjności miasta pod względem tworzenia oferty dla nowych mieszkańców i przedsiębiorców ▪ Zwiększenie atrakcyjności miasta pod względem tworzenia oferty dla seniorów 	
<p>4.2. Rozwój turystyki i rekreacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa i modernizacja bazy rekreacyjno-sportowych ▪ Dostosowanie obiektów sportowych i turystycznych do wzrastających potrzeb i wymagań mieszkańców, ▪ Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej i sportowej przy rzece Drwęcy ▪ Zwiększenie atrakcyjności turystycznej rzeki Drwęcy ▪ Uspójnienie systemu ścieżek rowerowych na terenie miasta i gmin sąsiednich ▪ Budowa rozpoznawalnej marki Nowego Miasta Lubawskiego ▪ Współpraca z innymi samorządami w zakresie stworzenia promocji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost konkurencyjności Nowe Miasta Lubawskiego ▪ Wzrost ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej ▪ Poprawa oferty turystycznej Nowego Miasta Lubawskiego ▪ Wzrost liczby mieszkańców i turystów korzystających z ogólnodostępnej infrastruktury ▪ Rozwój współpracy samorządowej w zakresie turystyki ▪ Rozwój bazy noclegowej ▪ Poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej miasta ▪ Zwiększenie atrakcyjności turystycznej (rekreacyjnej) miasta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Miejsca noclegowe na 1000 ludności [msc.] ▪ Udzielone noclegi na 1000 ludności [szt.] ▪ Liczba nowych i modernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.] ▪ Długość wybudowanych ścieżek rowerowych na terenach rekreacyjnych [km] ▪ Liczba podjętych działań w ramach wsparcia prywatnych podmiotów [szt.] ▪ Liczba podjętych działań w ramach wsparcia inicjatyw gastronomicznych i hotelarskich [szt.]

	<p>turystycznej z woj. warmińsko-mazurskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Promocja turystycznej oferty Nowego Miasta Lubawskiego ▪ Wsparcie i promocja prywatnych podmiotów działających w obszarze turystyczno-sportowo-rekreacyjny ▪ Rozwój inicjatyw gastronomicznych i hotelarskich wspierających rozwój turystyczno-sportowo-rekreacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa aktywności fizycznej mieszkańców ▪ Zwiększenie poziomu uczestnictwa w rekreacji mieszkańców miasta ▪ Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznych ▪ Poszerzenie bazy hotelowej i gastronomicznej 	
<p>4.3. Strategiczne zarządzanie Miastem</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stworzenie rozpoznawalnej marki o zasięgu ponadlokalnym ▪ Promowanie miasta na wydarzeniach lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych ▪ Współpraca z organizacjami zewnętrznymi i stowarzyszeniami, których Miasto jest członkiem ▪ Wspieranie istniejących produktów turystycznych i tworzenie nowych ▪ Kształtowanie atrakcyjnego wizerunku Nowego Miasta Lubawskiego w oparciu o niestandardowe działania PR ▪ Udział miasta we wspólnych akcjach promocyjnych z JST 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpoznawalność Nowego Miasta Lubawskiego ▪ Poczucie wspólnoty społecznej wśród mieszkańców ▪ Wzrost dochodów miasta ▪ Rozwijanie współpracy z innymi JST i podmiotami ▪ Zwiększenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców ▪ Zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną i rekreacyjną Miasta wśród mieszkańców, odwiedzających jednodniowych i turystów ▪ Zwiększenie świadomości walorów turystycznych i rekreacyjnych wśród 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wydatki majątkowe miasta na 1 mieszkańca [PLN] ▪ Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżety miasta [%] ▪ Liczba projektów inwestycyjnych dofinansowanych z UE zrealizowanych przez miasto [szt.] ▪ Liczba podjętych działań promocyjnych [szt.] ▪ Liczba produktów turystycznych [szt.] ▪ Wartość środków z budżetu miasta przeznaczona na działania promocyjne [PLN] ▪ Liczba podjętych działań promocyjnych w ramach współpracy z organizacjami

	<p>oraz podmiotami zewnętrznymi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie prawidłowych postaw mieszkańców w zakresie wspólnego rozwoju miasta ▪ Realizacji celów Strategii i bieżąca weryfikacja założeń kierunków	<p>mieszkańców miasta, odwiedzających jednodniowych i turystów</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie poziomu uczestnictwa społeczności w wydarzeniach o różnym charakterze, dzięki dostępności informacji	<p>zewnętrznymi i stowarzyszeniami [szt.]</p>
--	--	---	---

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa

W Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego „*Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*” wyszczególniono obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Obszary strategicznej interwencji zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść – regionalnego i krajowego. W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego* wskazano kilka obszarów funkcjonalnych, których zasięgi odpowiadają celom realizacji polityki rozwoju województwa. Drugie, regionalne kryterium wyodrębnienia OSI opiera się o wieloletnią współpracę partnerów/jednostek samorządu terytorialnego.¹²

Zgodnie ze strategią województwa gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie wskazana jest w jednym obszarze strategicznej interwencji:

OSI Miasta CITTASLOW - w porównaniu z innymi OSI charakteryzuje jeden z większych ubytków ludności oraz spółek z udziałem zagranicznym, a także niewielki wzrost zamożności. Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest najniższy wśród wszystkich wyodrębnionych obszarów. Jednocześnie odnotować należy znaczący wzrost liczby miejsc pracy na 1000 mieszkańców oraz wzrost liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców.¹³

Rysunek 1 OSI Miasta CITTASLOW

Źródło: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, Facebook Cittaslow Polska

¹² Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

¹³ Ibidem

Tabela 6 Cele strategiczne określone w Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego Warmińsko-Mazurskie 2030 a OSI Miasta CITTASLOW

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Rozwinięte relacje edukacja – rynek pracy Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców Rozwinięta e-administracja Rozwinięte nowoczesne usługi w obszarze „srebrnej ekonomii”	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (edukacyjne i usługi społeczne)
Inteligentna produktywność	Dobrze przygotowana oferta inwestycyjna Rozwinięta przedsiębiorczość kreatywnie wykorzystująca dziedzictwo gospodarcze wielokulturowej społeczności regionu	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (warunki dla prowadzenia biznesu)
Kreatywna aktywność	Korzystne warunki dla włączenia społecznego	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (kultura, opieka medyczna)
Mocne fundamenty	Silny kapitał społeczny wspierany licznymi projektami współpracy Wysoki udział OZE w bilansie energetycznym miasteczek Wysoka jakość środowiska przyrodniczego	Dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjna miast i ich najbliższego otoczenia

Źródło: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

Poniżej przedstawiono działania zaplanowane do realizacji przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie, które wpisują się cele strategiczne Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego Warmińsko-Mazurskie 2030 oraz w OSI Miast Cittaslow. Liczba zadań inwestycyjnych nie jest zamknięta i może być poszerzana podczas aktualizacji Strategii

Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030

Tabela 7 Planowane działania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie oraz innych podmiotów, które wpisują się cele strategiczne Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny: KOMPETENCJE PRZYSZŁOŚCI			
<p>1. Warsztaty w zakresie tradycyjnych lokalnych umiejętności rękodzielniczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Poszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców miasta, – tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju aktywności społecznej oraz kształtowanie i wspieranie postaw obywatelskich mieszkańców w każdym wieku z obszaru Nowego Miasta Lubawskiego, – integracja społeczności lokalnej po okresie pandemii, – poszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców miasta, – wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta w szczególności młodych pokoleń. 	<p>Prowadzenie cyklu warsztatów przez nowomiejskie stowarzyszenia oraz Manufakturę Zawodów Dawnych (w ramach MCK) cykli zajęć mających na celu podtrzymanie tradycyjnych umiejętności np. wikliniarstwo, kowalstwo, garncarstwo, snycerstwo, kuchnia regionalna, tańce i śpiew dawny.</p>	<p>2023-2030</p>
<p>2. Usługi społeczne w zakresie wsparcia osób starszych na obszarze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie wykorzystania - zasobów lokalnych instytucji publicznych dla rozwijania aktywności społecznej, integracji, opieki zdrowotnej osób starszych w Nowym Mieście Lubawskim, – zmniejszenie poczucia osamotnienia i izolacji społecznej osób starszych – poszerzenie oferty na atrakcyjne i kreatywne spędzanie czasu wolnego przez osoby starsze, – poprawa kondycji zdrowotnej i jakości życia osób starszych – wspieranie organizacji pozarządowych i instytucji opiniotwórczych pracujących na rzecz osób starszych 	<p>Projekt przewiduje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ działania aktywizacyjne i integracyjne w ramach Klubu Seniora (warsztaty kreatywne, zajęcia edukacyjne, wyjazdy integracyjne i poznawcze), ▪ wsparcie specjalistów: poradnictwo prawne, specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym rehabilitacyjne, itd. ▪ usługi asystentów osób starszej/niepełnosprawnych ▪ „złota rączka” – pomoc starszym, niepełnosprawnym i samotnym mieszkańcom, którzy potrzebują pomocy w zakresie drobnych napraw, naprawy sprzętu itd. ▪ „taksówka dla seniora” – pomoc starszym, niepełnosprawnym i samotnym mieszkańcom, mającym problemy z poruszaniem się, którzy potrzebują pomocy w zakresie transportu do lekarza, apteki itp. 	<p>2023-2030</p>

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny: KOMPETENCJE PRZYSZŁOŚCI			
3. Integracja społeczna mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego poprzez kontakt z kulturą	<ul style="list-style-type: none"> – Poszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców miasta, – integracja społeczności lokalnej po okresie pandemii, – wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta w szczególności młodych pokoleń, – budowanie zainteresowania kulturą, – stworzenie możliwości rozwoju osobistego mieszkańców miasta, – racjonalne zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży i osób starszych 	<p>W ramach projektu zaplanowano organizację cyklicznych wydarzeń przybliżających wiedzę z zakresu twórczości muzycznej i teatralnej mieszkańcom miasta w szczególności młodzieży i osobom starszym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zajęcia w zakresie podstaw nauki śpiewu, gry na instrumentach muzycznych i gry aktorskiej, ▪ wyjazdy na koncerty muzyczne i przedstawienia teatralne na wysokim poziomie artystycznym, ▪ organizacja koncertów lokalnych wykonawców muzycznych, ▪ organizacja kameralnych przedstawień teatralnych. 	2023-2030
4. Pokazy lokalnej twórczości i produktów ekologicznych na Rynku Nowego Miasta Lubawskiego	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie rozwoju inicjatyw służących włączaniu społecznemu, budowaniu więzi społecznych w regionie, w tym międzypokoleniowych (szczególnie angażujące osoby starsze, młodzież, osoby z niepełnosprawnościami, mniejszości narodowe, rodziny nieaktywne mieszkające na obszarze Nowego Miasta Lubawskiego), – integracja społeczności lokalnej po okresie pandemii, – wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta w szczególności młodych pokoleń 	<p>Cykliczna impreza, której celem będzie promocja regionalnych producentów zdrowej, ekologicznej, tradycyjnej żywności, naturalnych kosmetyków oraz twórców rękodzieła.</p> <p>Organizacja imprezy stwarza możliwość poznania lokalnych produktów oraz ich lokalnych producentów.</p>	2023-2030
5. Remont i przebudowa budynku przy ul. 19- Stycznia 17 w Nowym Mieście Lubawskim w celu utworzenia Muzeum Ziemi Nowomiejskiej	Utworzenie stałej ekspozycji muzealnej budującej tożsamość lokalność oraz poszerzającą ofertę turystyczną miasta.	Przebudowa i modernizacja budynku przy ul. 19- Stycznia 17 w Nowym Mieście Lubawskim w celu utworzenia Muzeum Ziemi Nowomiejskiej.	2027-2029
6. Poszerzanie kompetencji uczniów szkół podstawowych w Nowym Mieście Lubawskim w zakresie projektowania i druku 3D	Inwestowanie w nowoczesne kształcenie	Rozwój kompetencji uczniów w obszarze technologii 3D oraz kompetencji przyszłości takich jak: interdyscyplinarność, kreatywność, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i umiejętność pracy zespołowej.	IX 2022- IX 2024
7. Program wsparcia psychologicznego dla uczniów szkół podstawowych w Nowym Mieście Lubawskim	Wsparcie psychologiczne dzieci	Zatrudnienie psychologa, który będzie do dyspozycji trzech szkół podstawowych w Nowym Mieście Lubawskim zgodnie z ustalonym harmonogramem. Umożliwi to szybsze wsparcie i pomoc psychologiczną uczniów, którzy niezwłocznie jej potrzebują.	IX 2022 – IX 2024

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny: INTELIGENTNA PRODUKTYWNOŚĆ			
8. Poprawa warunków inwestowania w Nowym Mieście Lubawskim w zakresie przemysłu niskoemisyjnego z innowacyjnymi i inteligentnymi technologiami.	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie dostępności do terenów inwestycyjnych, – zapewnienie dostępu do niezbędnego zakresu i jakości mediów, – wprowadzenie alternatywnych branż przemysłu na terenie miasta, – zwiększenie i poszerzenie oferty pracy na terenie miasta 	<p>Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Nowym Mieście Lubawskim przy ul. Makuszyńskiego, Lidzbarskiej i Jagiellońskiej.</p> <p>Budowa uzupełniających odcinków dróg, sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej</p>	2024-2028
Cel strategiczny: KREATYWNA AKTYWNOŚĆ			
9. Wystawy historyczne „Nowe Miasto Lubawskie sprzed lat” wzmacniające tożsamość regionalną i lokalną	<ul style="list-style-type: none"> – Tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju aktywności społecznej oraz kształtowanie i wspieranie postaw obywatelskich mieszkańców w każdym wieku z obszaru Nowego Miasta Lubawskiego, – integracja społeczności lokalnej po okresie pandemii, – poszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców miasta, – wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta w szczególności młodych pokoleń. 	<p>Organizacja czasowych wystaw dot. historii Nowego Miasta Lubawskiego i okolic z wykorzystaniem zbiorów prywatnych, muzealnych.</p> <p>Odbiorcami działań będą wszyscy mieszkańcy miasta, w szczególności młodzież i osoby starsze.</p> <p>Wydarzenie realizowane w Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Kultury powstałym w zrewitalizowanym budynku dawnego kościoła ewangelickiego, a także na zrewitalizowanych otwartych przestrzeniach publicznych tj. rynku nowomiejskim, oraz terenie zieleni pn. Ogród Róż.</p>	2024-2028

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny: KREATYWNA AKTYWNOŚĆ			
10. Program kompleksowego wsparcia rodzin dysfunkcyjnych zamieszkałych na obszarze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie wykorzystania zasobów lokalnych instytucji publicznych dla rozwijania aktywności społecznej i obywatelskiej rodzin dysfunkcyjnych w Nowym Mieście Lubawskim. – rozwiązywanie problemów w zakresie niewłaściwego funkcjonowania rodzin, – poszerzenie oferty na atrakcyjne i kreatywne spędzanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i osób starszych. 	<p>Projekt przewiduje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zintegrowane usługi aktywizacyjno-integracyjne na podstawie indywidualnej diagnozy rodziny, ▪ wsparcie specjalistów: mediacje rodzinne, mediacje nieletnich, poradnictwo psychologiczne dorosłych i dzieci, poradnictwo psychoterapeutyczne, doradztwo zawodowe dla młodzieży, specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym rehabilitacyjne i terapeutyczne, ▪ edukacja w ramach Klubu Rodziny/Szkoły dla rodziców: m.in. wspieranie rodziców w kontaktach z dziećmi aktywna integrację rodzin ze środowiskiem lokalnym. 	2023-2025
11. Zagospodarowanie terenów nabrzeżnych rzeki Drwęcy	<ul style="list-style-type: none"> – Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej – rozwój zielonej infrastruktury w środowisku miejskim, – poprawa warunków do rekreacji, aktywności fizycznej i wypoczynku na wolnym powietrzu, – lepsza jakość oferty turystycznej, – lepsza kondycja zdrowotna mieszkańców miasta, – wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości przyrodniczej obszaru, – zmniejszenie antropopresji na gatunki i siedliska na obszarze Natura 2000 pn. „Dolina Drwęcy”, oraz rezerwatu przyrody pn. „Rzeka Drwęca” poprzez uporządkowanie ruchu turystyczno-rekreacyjnego. 	<p>Projekt przewiduje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Odnowienie i rozbudowę alejek wzdłuż rzeki Drwęcy wraz z oświetleniem, monitoringiem wizyjnym i infrastrukturą rekreacyjną. ▪ Wdrożenie systemu informacji przestrzennej dot. ochrony przyrodniczej w dolinie Drwęcy, ▪ Budowę przepływowego zbiornika wodnego o funkcji retencyjno-rekreacyjnej. 	2023-2028
12. Budowa pływalni przy ul. Tysiąclecia w Nowym Mieście Lubawskim	Poprawa sprawności uczniów szkół podstawowych	Budowa jednokondygnacyjnego budynku przyszkolnej pływalni z niecką basenową wraz niezbędnym zapleczem sanitarno-szatniowym.	2027-2030

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny : MOCNE FUNDAMENTY			
13. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznych gminy miejskiej Nowe Miast Lubawskie	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości środowiska – zastosowanie rozwiązań z zakresu zielonej gospodarki – redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, – poprawa efektywności energetycznej budynków, – poprawa warunków życia mieszkańców miasta. 	<p>Planowane działania dot. budynków oświatowych oraz administracyjnych obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) montaż instalacji OZE w zakresie kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych i pomp ciepła, b) docieplenie ścian zewnętrznych, dachów i stropów nad kondygnacjami piwnicznymi, c) wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, d) modernizacja instalacji oświetleniowych, e) modernizacja systemów c.o. <p>Budynki objęte działaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szkoła Podstawowa nr 1 przy ul. Jagiellońskiej, ▪ Szkoła Podstawowa nr 2 przy ul. Tysiąclecia, ▪ Szkoła podstawowa nr 3 przy ul. Działyńskich, ▪ Przedszkole Miejskie przy ul. Tysiąclecia, ▪ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przy ul. Korczaka, ▪ Urząd Miejski przy ul. Rynek. 	2024-2028
14. Rewitalizacja średniowiecznych baszt obronnych przy ul. 3- Maja i 19- Stycznia w Nowym Mieście Lubawskim	<ul style="list-style-type: none"> – Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej – odtwarzanie dziedzictwa historycznego poprzez rewitalizację zabytkowych budowli o dużej wartości poznawczo-historycznej zlokalizowanych na obszarze wpisanym do rejestru zabytków, – poprawa bezpieczeństwa obiektów w zakresie zagrożenia pożarowego i niszczenia substancji zabytkowej, – lepsza jakość oferty turystycznej m.in. udostępnienie odnowionych obiektów wyposażonych w systemy multimedialne. 	<p>Zakres prac:</p> <p>prace konserwatorskie ceglanych i kamiennych murów i fundamentów, prace konserwatorskie dot. konstrukcji i pokrycia dachów, nadbudowa obiektów w celu odtworzenia pierwotnej formy historycznej, odnowienie stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie wewnętrznych instalacji elektrycznych, oświetleniowych, teletechnicznych, przeciwpożarowych, alarmowych i wentylacyjnych, wykonanie przyłączy elektrycznych i teletechnicznych, wykonanie systemów multimedialnych z informacjami o lokalnym dziedzictwie, zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby zwiedzania obiektów.</p> <p>Do odnowienia planowane są pozostałości średniowiecznych obiektów obronnych tj. Baszta Lubawska (Łąkowska) przy ul. 3- Maja, Baszta Brodnicka (Kurzętnicka) wraz z fragmentami murów przy ul. 19- Stycznia.</p>	2023-2028

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny : MOCNE FUNDAMENTY			
15. Poprawa efektywności energetycznej budynków stanowiących zasób mieszkaniowy gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości środowiska – zastosowanie rozwiązań z zakresu zielonej gospodarki – redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, – poprawa efektywności energetycznej budynków, – poprawa warunków życia mieszkańców miasta. 	<p>Planowane działania dot. budynków komunalnych i socjalnych obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa węzłów cieplnych w celu przyłączenia do sieci centralnego ogrzewania - 11 budynków, • wykonanie przyłącza gazowego i kotłowni gazowych - 4 budynki, • termomodernizacja w zakresie wymiany stolarki zewnętrznej okiennej i drzwiowej, ocieplenia ścian zewnętrznych i dachów - 8 budynków, • wykonanie wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania - 15 budynków. <p>Budynki komunalne i socjalne objęte działaniem: ul. Wojska Polskiego 5, 7 i 9, ul. Chrobrego 3, 4 i 6, ul. Tysiąclecia 13, ul. Okólna 2 i 5, ul. Daszyńskiego 4, ul. Kopernika 3, Ul. Grunwaldzka 32, ul. Świerkowa 1, ul. Jagiellońska 9.</p>	2023-2028
16. Budowa ul. Kamionki na odcinku od ul. Rolnej do granicy z gminą Kurzętnik	<ul style="list-style-type: none"> – Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej – poprawa dostępności komunikacyjnej 	<p>Zadanie obejmuje budowę drogi gminnej o łącznej długości ok. 1100 mb. Przewiduje się budowę jezdni asfaltowej wraz z ciągiem pieszo-rowerowym, kanalizacją deszczową i oświetleniem, przejście gruntów pod drogę (ok. 7000 m²).</p>	2026-2028
17. Wprowadzenie zrównoważonego systemu transportu publicznego w Nowym Mieście Lubawskim	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków do organizacji transportu zbiorowego, – poprawa skomunikowania lokalnego, regionalnego i międzyregionalnego, – poprawa warunków komunikacyjnych na terenie miasta, – poprawa dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców gmin ościennych z obszarów przylegających do miasta, – poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, – poprawa atrakcyjności turystycznej miasta, – zwiększenie udziału transportu niskoemisyjnego w mieście. <p>Poprawa dostępności komunikacyjnej</p>	<p>Planowane są następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa centrum przesiadkowego przy ul. Grunwaldzkiej składającej się z bazy postoju autobusów, placów parkingowych dla samochodów i rowerów, przystanków komunikacji zbiorowej, ▪ budowa wypożyczalni rowerów (konwencjonalne i/lub elektryczne) w 5 lokalizacjach na terenie miasta, ▪ zakup pojazdów elektrycznych do przewozu mieszkańców i turystów w terenie miasta, ▪ wdrożenie kompleksowego systemu elektronicznego ułatwiającego obsługę i korzystanie z systemu transportu publicznego (aplikacja mobilna), wdrożenie miejskiego systemu ładowania pojazdów elektrycznych (5 lokalizacji na terenie miasta). 	2024-2028

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny : MOCNE FUNDAMENTY			
18. Budowa dróg gminnych na osiedlu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej pn. Marianowo w Nowym Mieście Lubawskim – etap końcowy	Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej Poprawa dostępności komunikacyjnej	Zadanie obejmuje budowę 10 dróg gminnych o łącznej długości ok.2000 mb. Są to ostatnie odcinki dróg na powstałym latach 1960-1980 osiedlu, które posiadają nawierzchnię gruntową lub utwardzoną płytami betonowymi w słabym stanie technicznym. Przewiduje się budowę ciągów pieszo-jezdnych z kostki betonowej (ulice dojazdowe o małym natężeniu ruchu drogowego), oraz jezdni asfaltowych wraz z chodnikami (ulice zbiorcze).	2022-2024
19. Przebudowa/remont ulic w centrum miasta - Waryńskiego, 7- Grudnia, Wjazdowa.	Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej Poprawa dostępności komunikacyjnej	Zadanie obejmuje odnowienie części nawierzchni dróg w centrum miasta. Przewiduje się budowę nowych nawierzchni jezdni i chodników z zastosowaniem kostki i płyt granitowych. Zakres zadania obejmuje również wymianę sieci deszczowych i wodociągowych.	2025-2027
20. Budowa dróg gminnych na osiedlu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w rejonie ul. Storczykowej w Nowym Mieście Lubawskim	Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej	Zadanie obejmuje budowę 3 dróg gminnych o łącznej długości ok. 750 mb. Drogi są zlokalizowane na nowopowstałym osiedlu. Obecnie część dróg posiada nawierzchnię gruntową, a część przy działkach niezabudowanych jeszcze nie powstała. Przewiduje się budowę jezdni asfaltowej wraz z chodnikami (ul. Storczykowa) oraz ciągów pieszo-jezdnych z kostki betonowej (pozostałe ulice). Wszystkie drogi zostaną wyposażone w kanalizację deszczową i oświetlenie drogowe.	2024-2026

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny : MOCNE FUNDAMENTY			
21. Budowa dróg gminnych na osiedlu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w rejonie ul. Rolnej w Nowym Mieście Lubawskim	Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej	Zadanie obejmuje budowę 4 dróg gminnych o łącznej długości ok. 1200 mb. Drogi są zlokalizowane na nowopowstałym osiedlu. Obecnie część dróg posiada nawierzchnię gruntową, a część przy działkach niezabudowanych jeszcze nie powstała. Przewiduje się budowę jezdni asfaltowej o szerokości 6 m wraz z chodnikami (ul. Rolna) oraz ciągów pieszo-jezdnych z kostki betonowej (pozostałe ulice). Wszystkie drogi zostaną wyposażone w kanalizację deszczową i oświetlenie drogowe.	2023-2025
22. Rozbudowa sieci dróg rowerowych na terenie Nowego Miasta Lubawskiego	Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej	Budowa dróg rowerowych na terenie Nowego Miasta Lubawskiego o łącznej długości ok. 4 km w tym: odcinek od ul. Piastowskiej do m. Mszanowo, oraz odcinek od ul. Jagiellońskiej do m. Pacółtowo, wraz z miejscem obsługi rowerzystów. Inwestycja ma na celu: poprawę warunków komunikacyjnych na terenie miasta, wzrost atrakcyjności turystycznej miasta, zwiększenie udziału transportu niskoemisyjnego w mieście.	2026-2028
23. Modernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim	Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej	Modernizacja budynku Urzędu Miejskiego obejmująca: <ul style="list-style-type: none"> wymianę pokrycia dachowego i remont konstrukcji dachu, wymianę zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej, odnowienie elewacji budynku, modernizację węzła ciepłego i wymianę instalacji c.o., dostosowanie obiektu do osób niepełnosprawnych. Inwestycja ma na celu: poprawę stanu technicznego i wizualnego budynku wpisanego do rejestru zabytków, poprawę efektywności energetycznej budynku.	2023-2025

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny : MOCNE FUNDAMENTY			
24. Remont i przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Tysiąclecia 2	Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej	<p>Remont i przebudowa budynku mieszkalnego obejmująca:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podwyższenie budynku, ▪ wymianę konstrukcji i pokrycia dachowego, ▪ wymianę stropów, ▪ wymianę instalacji wewnętrznych, ▪ wymianę zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej, ▪ odnowienie elewacji budynku, ▪ podłączenie do centralnej sieci ciepłowniczej. <p>Inwestycja ma na celu: poprawę stanu technicznego i wizualnego budynku, poprawę efektywności energetycznej budynku, zwiększenie zasobu mieszkaniowego miasta.</p>	2025-2027
25. Rozbudowa oświetlenia ulicznego przy ul. Kopernika w Nowym Mieście Lubawskim	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Budowa uzupełniającego odcinka sieci oświetleniowej wzdłuż ul. Kopernika.	2024-2026
26. Budowa stacji uzdatniania wody przy ul. Makuszyńskiego w Nowym Mieście Lubawskim	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości wody pitnej, oraz zwiększenie wydajności ujęcia wody, – poprawa jakości życia mieszkańców miasta, – poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego, – poprawa warunków dla rozwoju miasta w zakresie zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej. 	<p>Budowa stacji uzdatniania wody o przepustowości do 240 m³/h wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.</p> <p>Zastosowana zostanie nowoczesna automatyka i tradycyjna technologia uzdatniania wody tj. napowietrzanie wody w aeratorach ciśnieniowych, oraz filtracja dwustopniowa na filtrach zamkniętych.</p> <p>Nowy obiekt zastąpi obecną SUW, która jest przestarzała i posiada zbyt małą wydajność w stosunku do obecnych i planowanych potrzeb miasta.</p>	2022-2023
27. Zwiększenie retencji i przepustowości systemów kanalizacji deszczowej w celu poprawy bezpieczeństwa powodziowego na terenie Nowego Miasta Lubawskiego	Zwiększenie przepustowości końcowych odcinków kanalizacji deszczowej,	Budowa 2 zbiorników retencyjnych na granicy miasta dla zlewni wód pochodzących spoza terenu miasta wraz z montażem urządzeń podczyszczających wody opadowe.	2026-2030

Proponowane działania	Cel projektu	Zakres działań	Okres realizacji
Cel strategiczny : MOCNE FUNDAMENTY			
28. Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg na terenie Nowego Miasta Lubawskiego	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Modernizacja/przebudowa przejść dla pieszych (azyle drogowe, oświetlenie, przejścia podniesione, systemy ostrzegawcze itp.), oraz montaż progów zwalniających i skrzyżowań podniesionych w miejscach o największej ilości kolizji i wypadków drogowych.	2026-2030
29. Remont budynku sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 3	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa stanu technicznego i wizualnego budynku wpisanego do rejestru zabytków – Poprawa warunków do aktywności fizycznej dzieci i młodzieży 	Planowany zakres prac: <ul style="list-style-type: none"> – wymiana zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej, – odnowienie elewacji budynku (prace konserwatorskie), – ocieplenie dachu budynku, – wymiana nawierzchni sportowej i wyposażenia sportowego. – wymiana instalacji wewnętrznych, – odnowienie pomieszczeń stanowiących zaplecze sali, dostosowanie dla osób niepełnosprawnych. 	2025-2027
30. Zagospodarowanie terenów nabrzeżnych rzeki Drwęcy	<ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszenie antropopresji na gatunki i siedliska na obszarze Natura 2000 pn. „Dolina Drwęcy”, oraz rezerwatu przyrody pn. „Rzeka Drwęca” poprzez uporządkowanie ruchu turystyczno-rekreacyjnego. – kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej – rozwój zielonej infrastruktury w środowisku miejskim, – poprawa warunków do rekreacji, aktywności fizycznej i wypoczynku na wolnym powietrzu, – lepsza jakość oferty turystycznej, – lepsza kondycja zdrowotna mieszkańców miasta, – wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości przyrodniczej obszaru, 	Wdrożenie systemu informacji przestrzennej dot. ochrony przyrodniczej w dolinie Drwęcy. Budowa przepływowego zbiornika wodnego o funkcji retencyjno-rekreacyjnej. Odnowienie i rozbudowa alejek wzdłuż rzeki Drwęcy wraz z oświetleniem, monitoringiem wizyjnym i infrastrukturą rekreacyjną.	2023-2028

Źródło: Urząd Miejski w Nowym Mieście Lubawskim

2.4. Obszary strategicznej interwencji w Nowym Mieście Lubawskim

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego wyodrębnione zostały obszary, które dla pełnego wykorzystania ich potencjałów rozwojowych wymagają zewnętrznej interwencji. Obszary te nazwano Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI). Wyznaczone zostały zarówno w skali kraju, jak i regionu, na podstawie zidentyfikowanych obszarów problemowych, po to, aby właśnie tam mogła być kierowana adekwatna interwencja publiczna.

OSI to terytoria wymagające wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia wewnętrznego potencjału rozwoju lub zapobiegania negatywnym procesom przyrodniczym i (lub) społeczno-gospodarczym. Wyróżnia się dwa obszary:

- o niekorzystnych cechach i procesach społeczno-ekonomicznych i (lub) przyrodniczych, wymagające interwencji zewnętrznych,
- obszary wzrostu - o charakterze obszarów funkcjonalnych – aktualnie istniejących lub możliwych do wykreowania o szczególnie korzystnych właściwościach przyrodniczych lub społeczno-ekonomicznych dla rozwoju.¹⁴

Zgodnie z powyższą definicją w Nowym Mieście Lubawskim wyznaczono 4 obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta:

- I. OSI Tereny inwestycyjne
- II. OSI Transport publiczny
- III. OSI Ochrona środowiska
- IV. OSI Infrastruktura drogowa

Za OSI uznano zarówno obszary o wyraźnym potencjalnie rozwojowym, które dla ich maksymalnego wykorzystania wymagają zintensyfikowania działań i interwencji publicznej na tym terenie, jak i obszary, które ze względu na większą kumulację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych charakteryzują się barierami rozwojowymi. W odniesieniu do każdego z wyznaczonych OSI ustalono kluczowe kierunki działań, które mają w swoim zamierzeniu doprowadzić do znaczącego przekształcenia tych obszarów i wzmocnienia ich oddziaływań rozwojowych w kontekście całej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

OSI TERENY INWESTYCYJNE

Jednym z kluczowych obszarów rozwoju Nowego Miasta Lubawskiego jest wspieranie przedsiębiorczości. Duże znaczenie dla kształtowania aktywności gospodarczej na danym obszarze ma jego atrakcyjność inwestycyjna. Wpływ na to mają czynniki stanowiące o potencjale regionu, tj. kapitał terytorialny. Władze Nowego Miasta Lubawskiego w celu poprawy warunków inwestowania w mieście wyznaczyły tereny inwestycyjne, przy ul. Makuszyńskiego, Lidzbarskiej i Jagiellońskiej. Nowe tereny inwestycyjne obejmować będą przemysł niskoemisyjny z innowacyjnymi i inteligentnymi technologiami, co pozwoli na wprowadzenie alternatywnych branż przemysłu na terenie miasta oraz zwiększy i poszerzy ofertę pracy. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta wiąże się z równoległą

¹⁴ P. Śleszyński, J. Bański, M. Degórski, T. Komornicki, Delimitacja obszarów strategicznej interwencji państwa: obszarów wzrostu i obszarów problemowych

realizacją działań ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości, atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i handlowej.

Kryterium delimitacji:

Obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego Nowego Miasta Lubawskiego, położone są przy ul. Makuszyńskiego, Lidzbarskiej i Jagiellońskiej.

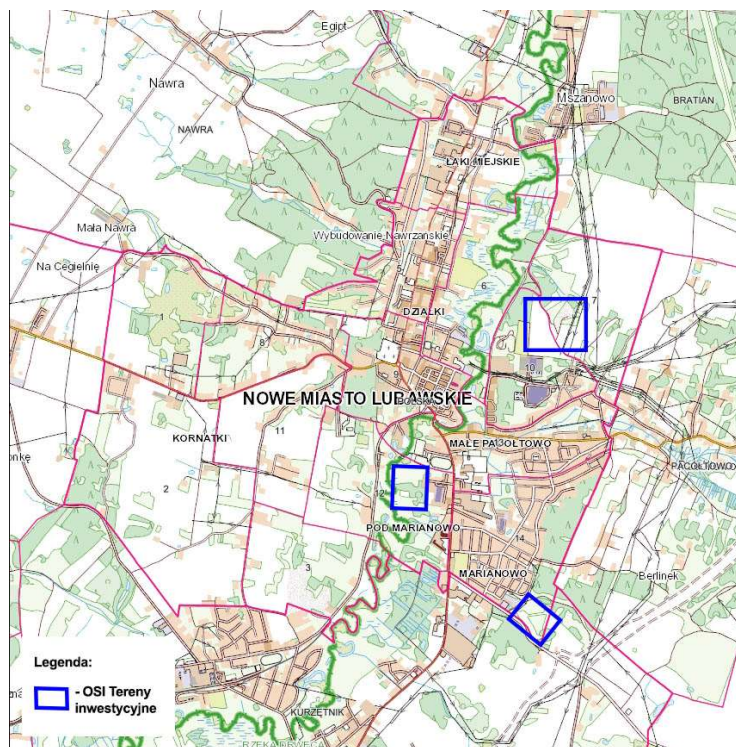
Wszystkie tereny inwestycyjne objęte są Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, a ich łączna powierzchnia wynosi ok. 15 ha.

Uzasadnienie OSI

W kontekście przyjętych założeń strategicznych w perspektywie 2030 roku dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju gospodarczego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie kluczowe jest umocnienie alternatywnych w stosunku do istniejącego przemysłu podstaw rozwoju gospodarczego miasta.

Aby to jednak było możliwe i realne do spełnienia konieczne jest utrzymanie wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej miasta, w tym wykreowanie korzystnych warunków dla pozyskiwania i rozwoju nowych inwestorów i przedsięwzięć gospodarczych. Temu właśnie ma służyć wskazany Obszar Strategicznej Interwencji, który obejmuje dostępne wolne tereny inwestycyjne. Dzięki koncentracji działań w obszarze OSI miasto zwiększy swoją zdolność inwestycyjną oraz zapewni sobie możliwość przyciągania nowych, wiarygodnych przedsiębiorców nastawionych na długotrwały rozwój. Nastąpi dalszy rozwój obszarów inwestycyjnych na terenie miasta, a przez to możliwe będzie skuteczne pozyskanie nowych inwestorów o określonych, konkretnych specjalizacjach uzupełniających już istniejące środowisko gospodarcze i oferujących dobrej jakości miejsca pracy dla mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego.

Rysunek 2 OSI Tereny inwestycyjne

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8 Oczekiwane skutki interwencji OSI Tereny inwestycyjne a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Ład przestrzenny zwiększający dostępność i spójność terytorialną	Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna	Zagospodarowanie przestrzeni inwestycyjnej
	Poprawa dostępności komunikacyjnej	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej do terenów gospodarczych
Ochrona środowiska naturalnego i dostosowanie do zmian klimatu	Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych
	Rozbudowa infrastruktury technicznej	Uzbrojenie terenów w sieci wodociągową i kanalizacyjną
	Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE)	Pozyskanie inwestorów w zakresie przemysłu niskoemisyjnego
Wysoka jakość życia mieszkańców oraz dostępność usług społecznych	Aktywna integracja lokalnej społeczności	Zwiększenie i poszerzenie oferty pracy na terenie miasta
Silna gospodarka i atrakcyjny rynek pracy	Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach	Zwiększenie dostępności do terenów inwestycyjnych
		Zapewnienie dostępu do niezbędnego zakresu i jakości mediów
		Wprowadzenie alternatywnych branż przemysłu na terenie miasta
		Zwiększenie i poszerzenie oferty pracy na terenie miasta

Źródło Opracowanie własne

OSI TRANSPORT PUBLICZNY

OSI transport publiczny charakteryzuje się szczególnymi warunkami przestrzennymi, a co za tym idzie potencjałami dla rozwoju funkcji komunikacyjnych oraz techniczno-infrastrukturalnych w zakresie transportu publicznego, którego aktywowanie wymaga wielokierunkowej interwencji publicznej.

W ramach OSI transport publiczny Miasto zaplanowało następujące działania:

- budowę centrum przesiadkowego przy ul. Grunwaldzkiej składającej się z bazy postojów autobusów, placów parkingowych dla samochodów i rowerów, przystanków komunikacji zbiorowej,
- budowę wypożyczalni rowerów (konwencjonalnych i/lub elektrycznych),
- zakup pojazdów elektrycznych do przewozu mieszkańców i turystów na terenie miasta,
- wdrożenie kompleksowego systemu elektronicznego ułatwiającego obsługę i korzystanie z systemu transportu publicznego (aplikacja mobilna),
- wdrożenie miejskiego systemu ładowania pojazdów elektrycznych.

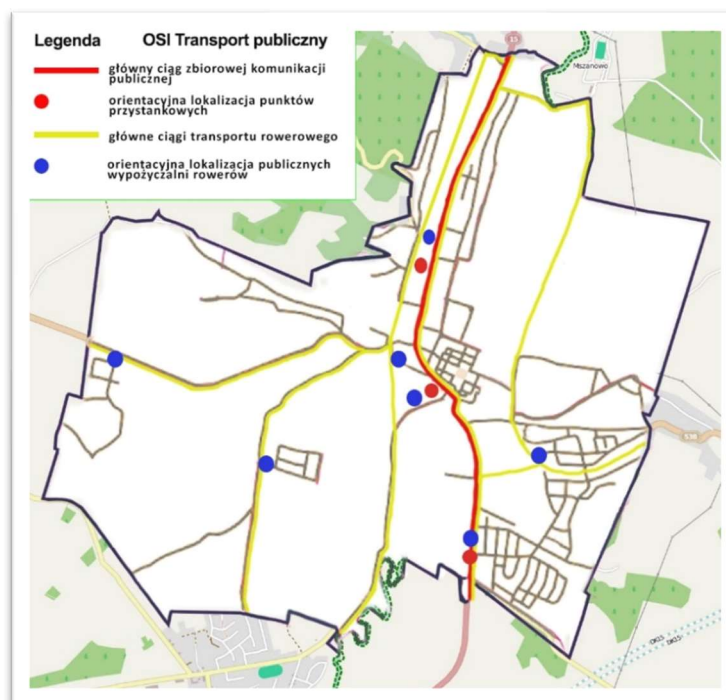
Kryterium delimitacji:

Obszar gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Uzasadnienie OSI

W gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zdiagnozowano problemy i potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej. Także w opinii mieszkańców (badanie ankietowe, wrzesień 2021 r.) jednym z bardziej odczuwalnych problemów w mieście jest brak komunikacji publicznej. W związku z powyższym, wśród kierunków interwencji miasta istotne miejsce powinna zająć poprawa dostępności komunikacyjnej w tym wprowadzenie zrównoważonego systemu transportu publicznego.

Rysunek 3 OSI Transport publiczny

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9 Oczekiwane skutki interwencji OSI Transport publiczny a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Ład przestrzenny zwiększający dostępność i spójność terytorialną	Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna	zwiększenie funkcjonalności przestrzeni
	Poprawa dostępności komunikacyjnej	Poprawa warunków do organizacji transportu zbiorowego Poprawa skomunikowania lokalnego, regionalnego i międzyregionalnego Poprawa dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców gmin ościennych z obszarów przylegających do miasta
	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa drogowego
Ochrona środowiska naturalnego i dostosowanie do zmian klimatu	Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego	Ograniczenie emisji szkodliwych substancji do powietrza
	Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE)	Zwiększenie udziału transportu niskoemisyjnego w mieście
Wysoka jakość życia mieszkańców oraz dostępność usług społecznych	Aktywna integracja lokalnej społeczności	Poprawa jakości życia i włączenia społecznego Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Silna gospodarka i atrakcyjny rynek pracy	Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach	Poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej
	Rozwój turystyki i rekreacji	Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta

Źródło Opracowanie własne

OSI OCHRONA ŚRODOWISKA

Nowe Miasto Lubawskie będzie kontynuować kompleksowe działania inwestycyjne, których celem będzie poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego.

Głównym kierunkiem działania w obszarze OSI Ochrona środowiska będzie ograniczenie zanieczyszczenia powietrza. Planowane są działania poprawy efektywności energetycznej budynków (użyteczności publicznej, komunalnych i socjalnych) w kierunku redukcji emisji CO₂ oraz oszczędności zużycia energii. Uzupełnieniem powyższych działań będzie kontynuacja dofinansowania wymiany pieców węglowych oraz systematyczny monitoring jakości powietrza atmosferycznego (stacja monitoringu Państwowego Monitoringu Środowiska w Nowym Mieście Lubawskim).

Kolejnym czynnikiem wymagającym poprawy jest jakość dostarczanej wody mieszkańcom oraz stan techniczny stacji uzdatniania wody w Nowym Mieście Lubawskim. Budowa nowej stacji zwiększy bezpieczeństwo zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną oraz poprawi jej jakość. Dzięki budowie nowej SUW zwiększy się wydajność ujęcia wody, co zapewni rozwój miasta i zabezpieczy potrzeby mieszkańców i przedsiębiorców.

W trosce o gatunki i siedliska Miasto planuje działania zmniejszające antropopresję na obszarze Natura 2000 pn. Dolina Drwęcy oraz rezerwatu przyrody pn. „Rzeka Drwęca. W wyniku ww. działań nastąpi rozwój zielonej infrastruktury, a mieszkańcy będą mogli korzystać z zasobów przyrodniczych znajdujących się na terenie miasta w zrównoważony sposób.

Przez miasto Nowe Miasto Lubawskie przepływa rzeka Drwęca, która może stanowić zagrożenie powodziowe. W zakresie ochrony przed powodzią w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone na podstawie map zagrożenia powodziowego opracowanych w I cyklu planistycznym. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne. Zabrania się na tych obszarach wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, m.in: wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych, sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu.

Jednym z problemów, które należy rozwiązać jest potrzeba zwiększenia retencji i przepustowości systemów kanalizacji deszczowej w celu poprawy bezpieczeństwa powodziowego na terenie Nowego Miasta Lubawskiego.

Obszar OSI Ochrona środowiska obejmuje następujący zakres inwestycji:

- Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych rzeki Drwęcy w tym budowa przepływowego zbiornika wodnego o funkcji retencyjno-rekreacyjnej,
- Zwiększenie retencji i przepustowości systemów kanalizacji deszczowej w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na terenie Nowego Miasta Lubawskiego,
- Budowa stacji uzdatniania wody przy ul. Makuszyńskiego w Nowym Mieście Lubawskim,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków stanowiących zasób mieszkaniowy gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie,

- Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznych gminy miejskiej Nowe Miast Lubawskie.

Kryterium delimitacji:

- Obszary narażone na podtopienia na terenie Nowego Miasta Lubawskiego,
- Obszary miasta korzystające ze stacji uzdatniania wody w Nowym Mieście Lubawskim,
- Tereny nadbrzeżne rzeki Drwęcy,
- Budynki komunalne i socjalne zlokalizowane przy: ul. Wojska Polskiego 5, 7 i 9, ul. Chrobrego 3, 4 i 6, ul. Tysiąclecia 13, ul. Okólna 2 i 5, ul. Daszyńskiego 4, ul. Kopernika 3, ul. Grunwaldzka 32, ul. Świerkowa 1, ul. Jagiellońska 9,
- Budynki: Szkoła Podstawowa nr 1 przy ul. Jagiellońskiej, Szkoła Podstawowa nr 2 przy ul. Tysiąclecia, Szkoła Podstawowa nr 3 przy ul. Działyńskich, Przedszkole Miejskie przy ul. Tysiąclecia, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przy ul. Korczaka, Urząd Miejski przy ul. Rynek.

Uzasadnienie OSI

Poprawa jakości środowiska naturalnego zapewnia wysoką jakość życia mieszkańców oraz umożliwia wykorzystanie potencjału gospodarczego i turystycznego miasta do podnoszenia jego konkurencyjności. Podejmowane przez Nowe Miasto Lubawskie działania związane z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych (CO₂), dbałość o środowisko naturalne oraz podniesienie świadomości mieszkańców w kwestii ochrony środowiska mają na celu zapobieganie skutkom zmian klimatu.

Budynki pochłaniają bardzo dużo energii i należą do największych emitentów dwutlenku węgla. Poprawa efektywności energetycznej budynków ma zatem kluczowe znaczenie w osiągnięciu celu neutralności emisyjnej do 2050 r. zgodnie ze strategią Europejskiego Zielonego Ładu. Nowe Miasto Lubawskie dąży do poprawy jakości powietrza, a jednym z działań będzie poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, budynków komunalnych i socjalnych stanowiących zasób mieszkaniowy miasta. Realizując inwestycje w tym zakresie zostanie ograniczone zanieczyszczenie powietrza w Mieście oraz poprawią się warunki życia mieszkańców.

Obszar rzeki Drwęcy znajdujący się na terenie Nowego Miasta Lubawskiego, to teren o wysokich walorach krajobrazowo-przyrodniczych, położony na obszarze Natura 2000 pn. „Dolina Drwęcy” oraz rezerwatu przyrody pn. „Rzeka Drwęca”. Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych rzeki Drwęcy wraz z budową przepływowego zbiornika wodnego o funkcji retencyjno-rekreacyjnej pozwoli zmniejszyć antropopresję na gatunki i siedliska. Realizując powyższe zadanie miasto zwiększy swoją atrakcyjność, tworząc ponadlokalny produkt rekreacyjno-wypoczynkowy i turystyczny.

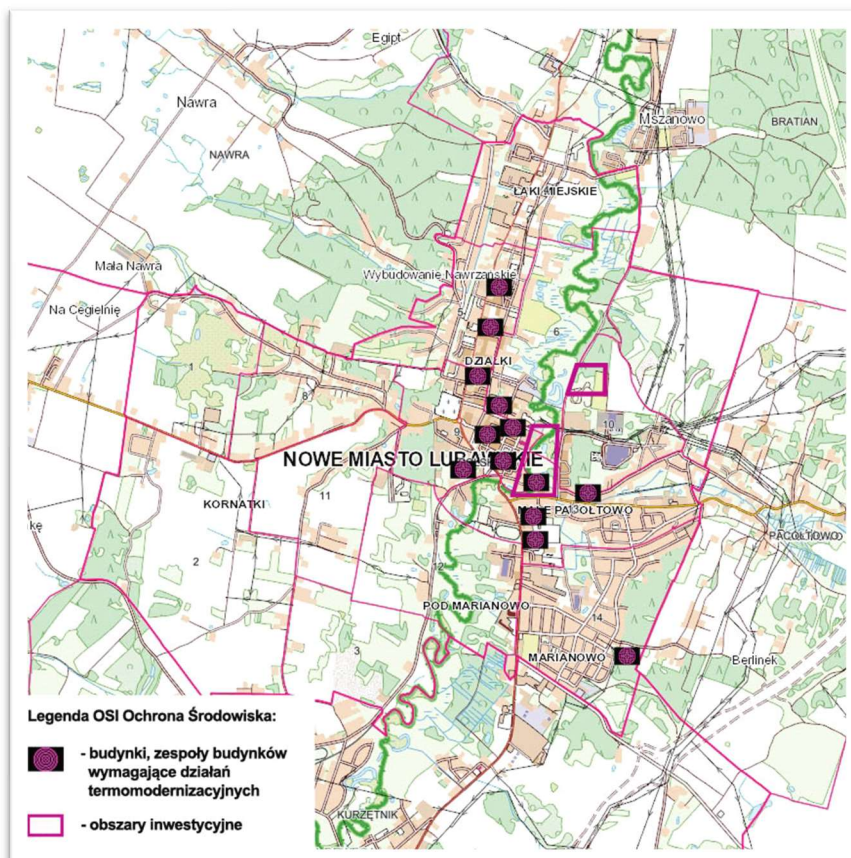
Przepływająca przez Nowe Miasto Lubawskie rzeka Drwęca może stanowić zagrożenie powodziowe. W zakresie ochrony przed powodzią w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone na podstawie map zagrożenia powodziowego. Realizacja inwestycji na terenie OSI została wskazana także przez mieszkańców (badanie ankietowe, wrzesień 2021r.) jako priorytetowa dla miasta w zakresie zapobiegania podtopieniom obszarów zurbanizowanych.

W celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego i jakości życia ludności miasto będzie realizowało także działania infrastrukturalne w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej.

Planowana budowa stacji uzdatniania wody zastąpi przestarzałą, niespełniającą planowanych potrzeb miasta. Inwestycja pozwoli na dostosowanie technologii do rosnącego zapotrzebowania, zwiększy wydajność ujęcia, wpłynie na poprawę procesu uzdatniania wody, poprawi jej jakość oraz zapewni ciągłość dostaw wody przeznaczonej do spożycia. W konsekwencji poprawią się warunki życia mieszkańców oraz zwiększą się szanse rozwoju zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej.

Rysunek 4 OSI Ochrona środowiska

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10 Oczekiwane skutki interwencji OSI Ochrona Środowiska a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Ład przestrzenny zwiększający dostępność i spójność terytorialną	Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna	Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego zwiększenie funkcjonalności przestrzeni Rozwój zielonej infrastruktury w środowisku miejskim Poprawa warunków działalności dla rozwoju miasta w zakresie zabudowy mieszkaniowej

		Poprawa efektywności energetycznej budynków
Ochrona środowiska naturalnego i dostosowanie do zmian klimatu	Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego	Zwiększenie retencji i przepustowości kanalizacji deszczowej Zmniejszenie antropopresji na gatunki i siedliska na obszarze Natura 2000 pn. „Dolina Drwęcy”, oraz rezerwatu przyrody pn. „Rzeka Drwęca” Poprawa jakości wody pitnej Poprawa efektywności energetycznej budynków Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza
	Rozbudowa infrastruktury technicznej	Budowa zbiorników retencyjnych oraz urządzeń podczyszczających wody opadowe Budowa stacji uzdatniania wody zastosowanie nowoczesnej automatyki w procesie uzdatniania wody zwiększenie wydajności ujęcia wody budowa przepływowego zbiornika wodnego na rzece Drwęcy o funkcji retencyjno-rekreacyjnej Budowa węzłów cieplnych, przyłączy gazowych i kotłowni gazowych, instalacji centralnego ogrzewania, termomodernizacji w budynkach Montaż instalacji OZE w budynkach użyteczności publicznej
	Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE)	Wykorzystanie instalacji OZE w budynkach użyteczności publicznej

Wysoka jakość życia mieszkańców oraz dostępność usług społecznych	Aktywna integracja lokalnej społeczności	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>Lepsza kondycja zdrowotna mieszkańców miasta</p> <p>Wzrost świadomości mieszkańców zakresie wartości przyrodniczej obszaru</p> <p>Wzrost liczby obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością</p>
	Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej	Poprawa warunków do realizacji aktywności fizycznej i wypoczynku na wolnym powietrzu
Silna gospodarka i atrakcyjny rynek pracy	Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach	<p>zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta</p> <p>Rozwój zielonej infrastruktury w środowisku miejskim</p>
	Rozwój turystyki i rekreacji	<p>poprawa ekologicznego wizerunku miasta</p> <p>Poprawa warunków do realizacji aktywności fizycznej i wypoczynku na wolnym powietrzu</p> <p>Lepsza jakość oferty turystycznej</p>

Źródło Opracowanie własne

OSI INFRASTRUKTURA DROGOWA

Infrastruktura jest jednym z podstawowych elementów zagospodarowania przestrzennego i decyduje w znacznej mierze o możliwościach rozwoju inicjatyw gospodarczych, a także o rozwoju osadnictwa i ochronie środowiska przyrodniczego. OSI Infrastruktura obejmuje następujący zakres inwestycji:

- Budowa dróg gminnych na osiedlu zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej pn. Marianowo
- Budowa dróg gminnych na osiedlu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w rejonie ul. Rolnej
- Budowa dróg gminnych na osiedlu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w rejonie ul. Storczykowej
- Przebudowa/remont ulic w centrum miasta – Waryńskiego, 7 Grudnia, Wjazdowa

- Budowa ul. Kamionki na odcinku od ul. Rolnej do granicy z gminą Kurzętnik
- Rozbudowa sieci dróg rowerowych (w tym odcinek od ul. Piastowskiej do m. Mszanowo, oraz odcinek od ul. Jagiellońskiej do m. Pacółtowo)

Kryterium delimitacji

- 1) Obszary o niewystarczającej sieci dróg w tym dróg rowerowych w Nowym Mieście Lubawskim

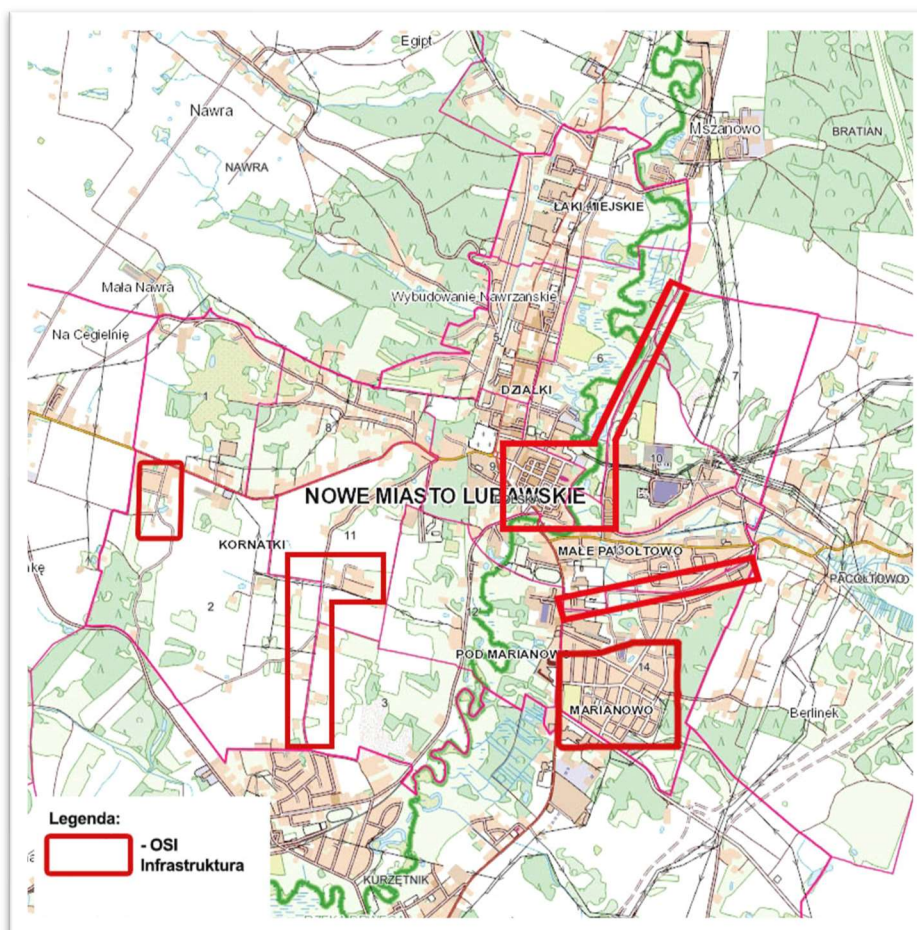
Teren wyznaczony jako OSI Infrastruktura drogowa jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego

Uzasadnienie OSI

Nowe Miasto Lubawskie charakteryzuje się szczególnymi warunkami przestrzennymi, co w powiązaniu z warunkami społecznymi zidentyfikowanymi dla miasta, buduje potencjał tego obszaru pod kątem rozwoju funkcji rekreacyjno-sportowych, edukacyjnych, komunikacyjnych, których aktywowanie wymaga wielokierunkowej interwencji publicznej.

Rozbudowa infrastruktury drogowej na obszarze OSI zwiększy dostępność komunikacyjną Nowego Miasta Lubawskiego, która jest jednym z kluczowych czynników przesądzających o atrakcyjności osadniczej, gospodarczej i turystycznej.

Rysunek 5 OSI Infrastruktura drogowa

Źródło Opracowanie własne

Tabela 11 Oczekiwane skutki interwencji OSI Infrastruktura drogowa a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Ład przestrzenny zwiększający dostępność i spójność terytorialną	Poprawa dostępności komunikacyjnej	Poprawa warunków komunikacyjnych na terenie miasta Rozbudowa sieci drogowej na terenie miasta
	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego	Poprawa warunków komunikacyjnych na terenie miasta
Wysoka jakość życia mieszkańców oraz dostępność usług społecznych	Aktywna integracja lokalnej społeczności	Poprawa jakości życia mieszkańców
	Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej	Poprawa jakości przestrzeni i ochrona ładu przestrzennego miasta
Silna gospodarka i atrakcyjny rynek pracy	Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach	Poprawa warunków działalności dla rozwoju miasta w zakresie działalności gospodarczej Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Nowego Miasta Lubawskiego
	Rozwój turystyki i rekreacji	Wzrost konkurencyjności Nowe Miasta Lubawskiego

Źródło: Opracowanie własne

2.5 Ramy finansowe i źródła finansowania

Zadaniem samorządu jest zapewnienie środków finansowych służących finansowaniu strategicznych kierunków rozwoju. Ograniczony charakter środków własnych samorządu jest często barierą, która wpływa na powodzenie realizacji zamierzonych działań. W strategii zostały przyjęte takie działania, które są realne z punktu widzenia możliwości budżetu miasta i/lub możliwe będzie pozyskanie na ich realizację środków zewnętrznych.

W strategii nie został przedstawiony konkretny wykaz dostępnych programów, z których bezpośrednio można finansować lub współfinansować realizację działań przewidzianych w strategii ze względu na brak zatwierdzonych programów krajowych finansowanych ze środków unijnych w nowej perspektywie budżetowej.

Lista możliwych źródeł finansowania zadań zaplanowanych w „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030”, to:

1. środki własne budżetowe na realizację zadań własnych miasta, w tym:
  - dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie zawartych porozumień,
  - subwencja ogólna (część oświatowa),

- dochody własne (podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku miasta, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody).
- 2. krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
  - środki pochodzące z funduszy unijnych w okresie programowania na lata 2021-2027 (m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności),
  - środki pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
  - środki pochodzące z Funduszu Dróg Samorządowych,
  - krajowe środki finansowe np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Rządowy Fundusz Polski Ład (Program Inwestycji Strategicznych)
  - zagraniczne środki finansowe np. z funduszu norweskiego i funduszu Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- 3. komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
  - pożyczki i kredyty bankowe,
  - inne.
- 4. obligacje
- 5. środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania strategii, w tym sektora prywatnego.

Powyższa lista nie wyczerpuje wszystkich możliwych źródeł finansowania dostępnych obecnie lub w przyszłości. Bieżący monitoring i analiza rynków i ryzyka pozwala elastycznie i skutecznie reagować i przyporządkowywać odpowiednie źródła finansowania do przewidzianych inicjatyw strategicznych.

Tabela 12 Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania

Lp.	Tytuł inwestycji	Wartość inwestycji	Źródła finansowania
1	Budowa stacji uzdatniania wody przy ul. Makuszyńskiego w Nowym Mieście Lubawskim	8 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
2	Poprawa efektywności energetycznej budynków stanowiących zasób mieszkaniowy gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	10 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
3	Rewitalizacja średniowiecznych baszt obronnych przy ul. 3 Maja i 19 Stycznia w Nowym Mieście Lubawskim	8 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
4	Zagospodarowanie terenów nabrzeżnych rzeki Drwęcy	6 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Lp.	Tytuł inwestycji	Wartość inwestycji	Źródła finansowania
5	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznych gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	15 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
6	Wprowadzenie zrównoważonego systemu transportu publicznego w Nowym Mieście Lubawskim	10 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
7	Pokazy lokalnej twórczości i produktów ekologicznych na Rynku Nowego Miasta Lubawskiego	250 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
8	Warsztaty w zakresie tradycyjnych lokalnych umiejętności rękodzielniczych	350 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
9	Integracja społeczna mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego poprzez kontakt z kulturą	5 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
10	Program kompleksowego wsparcia rodzin dysfunkcyjnych zamieszkałych na obszarze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	2 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
11	Usługi społeczne w zakresie wsparcia osób starszych na obszarze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	5 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
12	Wystawy historyczne „Nowe Miasto Lubawskie sprzed lat” wzmacniające tożsamość regionalną i lokalną	100 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
13	Poprawa warunków inwestowania w Nowym Mieście Lubawskim w zakresie przemysłu niskoemisyjnego z innowacyjnymi i inteligentnymi technologiami	10 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
14	Budowa dróg gminnych na osiedlu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej pn. Marianowo w Nowym Mieście Lubawskim – etap końcowy	9 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
15	Budowa dróg gminnych na osiedlu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w rejonie ul. Rolnej w Nowym Mieście Lubawskim	6 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
16	Budowa dróg gminnych na osiedlu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w rejonie ul. Storczykowej w Nowym Mieście Lubawskim	4 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
17	Przebudowa/remont ulic w centrum miasta - Waryńskiego, 7-go Grudnia, Wjazdowa	3 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Lp.	Tytuł inwestycji	Wartość inwestycji	Źródła finansowania
18	Budowa ulicy Kamionki na odcinku do ulicy Rolnej do granicy z gminą Kurzętnik	8 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
19	Rozbudowa sieci dróg rowerowych na terenie Nowego Miasta Lubawskiego	6 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
20	Modernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim	5 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
21	Remont i przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Tysiąclecia 2	2 000 000 zł.	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
22	Zwiększenie retencji i przepustowości systemów kanalizacji deszczowej w celu poprawy bezpieczeństwa powodziowego na terenie Nowego Miasta Lubawskiego	5 000 000 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
23	Rozbudowa oświetlenia ulicznego przy ul. Kopernika w Nowym Mieście Lubawskim	500 000 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
24	Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg na terenie Nowego Miasta Lubawskiego	1 000 000 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
25	Budowa pływalni przy ul. Tysiąclecia w Nowym Mieście Lubawskim	7 000 000 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
26	Remont i przebudowa budynku przy ul. 19-go Stycznia 17 w Nowym Mieście Lubawskim w celu utworzenia Muzeum Ziemi Nowomiejskiej	3 000 000 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
27	Poszerzanie kompetencji uczniów szkół podstawowych w Nowym Mieście Lubawskim w zakresie projektowania i druku 3D	600 000,00 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
28	Program wsparcia psychologicznego dla uczniów szkół podstawowych w Nowym Mieście Lubawskim	100 000,00 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
29	Remont budynku sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 3 w Nowym Mieście Lubawskim	3 000 000,00 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem nowomiejskim, województwem warmińsko-mazurskim i ich jednostkami organizacyjnymi, a także związkami międzygminnymi, spółkami komunalnymi i stowarzyszeniami, których członkiem jest gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie.

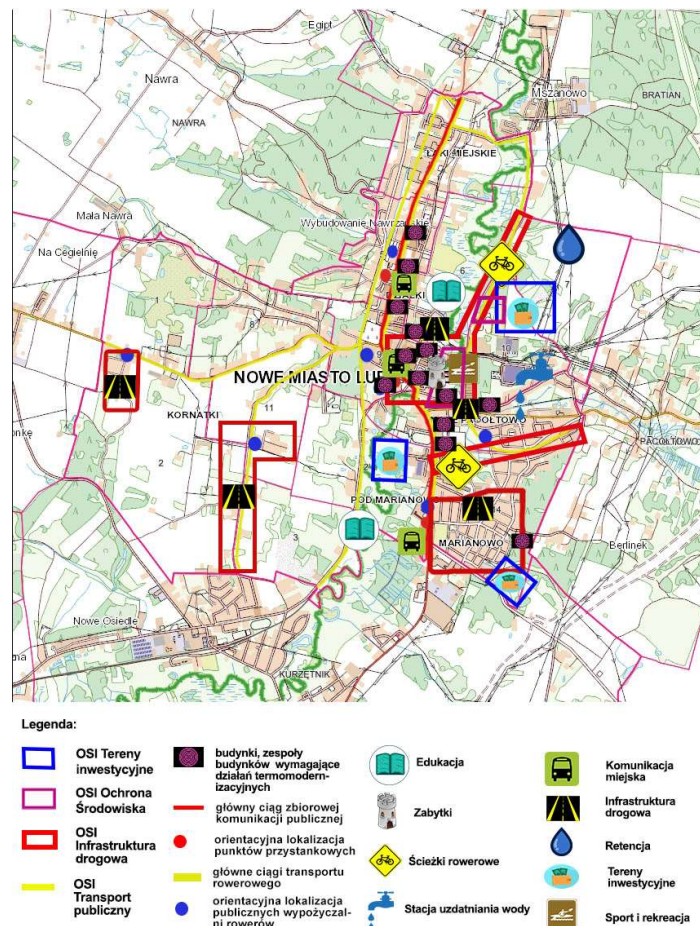

Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

2.6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym przedstawiającym wizję rozwoju województwa jest „*Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”. W *Strategii* wyróżniono cztery priorytety obejmujące: kompetencje przyszłości, inteligentną produktywność, kreatywną aktywność oraz mocne fundamenty. Celem głównym *Strategii* województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Ze względu na fakt, iż w *Strategii* rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego nie określono modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, w *Strategii* rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 przedstawiono model, który wynika przede wszystkim z zapisów i założeń przedstawionych Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie oraz planowanych kierunków interwencji.

Rysunek 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej w Nowym Mieście Lubawskim

Źródło: Opracowanie własne

Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

- ❖ Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie położona jest w centrum powiatu nowomiejskiego, w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i graniczy z gminą wiejską Nowe Miasto Lubawskie i gminą wiejską Kurzętnik, obejmuje obszar 11,6 km².
- ❖ Nowe Miasto Lubawskie położone jest w obrębie następujących głównych jednostek: megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa, prowincja – Niż Środkowoeuropejski, podprowincja – Pojezierza Południowobałtyckie, makroregion – Pojezierze Chełmińsko-Dobrzańskie. W podziale na mezoregiony, obszar miasta znajduje się w obszarze dwóch jednostek. Zachodnia i środkowa część leży w zasięgu Doliny Drwęcy, a wschodnia część – Garb Lubawski.
- ❖ Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie położona jest w dorzeczu rzeki Drwęcy. Głównym dopływem Drwęcy na terenie miasta jest Groblica. Miasto Nowe Miasto Lubawskie w większości należy do rzecznej jednolitej części wód powierzchniowych Drwęca od jez. Drwęckiego do Brodniczki. Natomiast część wschodnia terenu miasta położona jest w obszarze rzecznej jednolitej części wód powierzchniowych Groblica.
- ❖ W granicach administracyjnych miasta Nowe Miasto Lubawskie w południowo-zachodniej części miasta występują tereny przeznaczone pod eksploatację kruszywa naturalnego (piaski i żwiry). Na obszarze miasta wyznaczone zostało złożo o nazwie Nowe Miasto Lubawskie I – Pole A i Pole C.
- ❖ W granicach miasta znajdują się 4 prawne formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001), pomnik przyrody – drzewo, buk pospolity. Nowe Miasto Lubawskie znajduje się ponadto w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”.
- ❖ Przez Nowe Miasto Lubawskie przebiega jedna droga krajowa nr 15 Trzebnica - Ostróda, która stanowi połączenie miasta z województwem kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim. Ważną rolę transportową pełnią również dwie drogi wojewódzkie: droga nr 538 Radzyń Chełmiński - Rozdroże prowadząca ruch w kierunku Grudziądzka i Nidzicy oraz droga nr 541 Lubawa-Lidzbark Welski prowadząca ruch w kierunku Działdowa i Mławy. Poza tym połączenia drogowe z powiatem utrzymywane są przez drogi powiatowe i lokalne, np. do Kurzętnika, Grodziczna, Biskupca, Mszanowa – miejscowości stanowiących siedziby gmin, a także do siedzib ościennych powiatów: Brodnicy, Iławy, Grudziądzka czy Działdowa.
- ❖ Przez Nowe Miasto Lubawskie nie przebiega linia kolejowa.
- ❖ Przez teren gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie przebiegają dwie jednotorowe linie energetyczne wysokiego napięcia 110 kV relacji: Brodnica Podgórz – Nowe Miasto Lubawskie oraz Nowe Miasto Lubawskie – Iława.
- ❖ System ciepłowniczy gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonuje w oparciu o centralną ciepłownię miałowo-węglową zlokalizowaną na terenie miasta
- ❖ Na przeważającym obszarze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest zlokalizowana sieć gazownicza.
- ❖ Sieć internetu szerokopasmowego w technologii światłowodowej pokrywa nieznaczną część obszaru miasta.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna - Miasto Nowe Miasto Lubawskie znajduje się w południowo-zachodniej części województwa w powiecie nowomiejskim. Cechą charakterystyczną tego powiatu jest niewielkie wykorzystanie w dotychczasowym rozwoju potencjałów związanych z ważnymi trasami komunikacyjnymi. Miasto Nowe Miasto Lubawskie zostało zakwalifikowane jako ośrodek lokalny II rzędu. Plan województwa formułuje zasady funkcjonowania lokalnych ośrodków osadniczych, m.in.:

- koncentracja funkcji gospodarczych i usługowych, również dla potrzeb obsługi obszarów wiejskich.
- rozwój potencjału usługowego i gospodarczego, odpowiedni do pozycji ośrodków w hierarchii sieci osadniczej

Obecny układ przestrzenny miasta jest wynikiem zarówno rozwoju historycznego miasta, wzdłuż osi urbanistycznych miasta średniowiecznego, jak i rozwoju miasta po II wojnie światowej.

Sieć osadniczą miasta tworzy sieć głównych ulic:

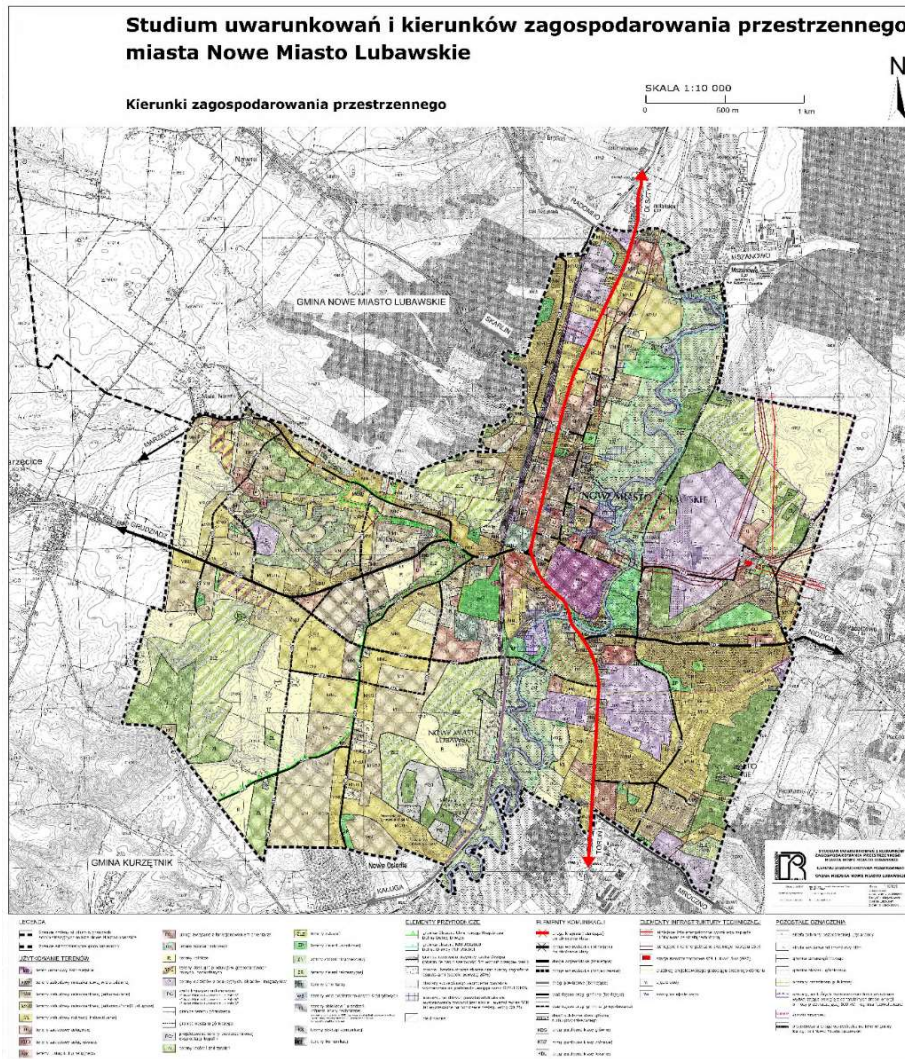
- ul. Grunwaldzka i ul. Jagiellońska, stanowiące drogę krajową nr 15, biegnąca z północy na południe,
- ul. Narutowicza, cz. ulicy 3 Maja i ul. Wojska Polskiego, stanowiąca drogę wojewódzką nr 538, biegnąca z zachodu na wschód.

W centrum miasta znajduje się zabytkowa starówka z rynkiem, przy którym zlokalizowany jest budynek Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim. Zabudowa mieszkaniowa koncentruje się wzdłuż drogi krajowej nr 15 oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 538. Meandrująca rzeka Drwęca dzieli miasto na część wschodnią i zachodnią. Dużym czynnikiem wpływającym na lokalizację zabudowy jest ukształtowanie powierzchni (wysokości bezwzględne dochodzące do 164 metrów).

Kolejnym elementem zagospodarowania przestrzennego miasta są tereny zielone. W granicach miasta znajdują się 4 prawne formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001), pomnik przyrody – drzewo, buk pospolity Nowe Miasto Lubawskie znajduje się ponadto w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”.

Obrzeża miasta, a w szczególności wschodnia jego część, to tereny o funkcji rolnej. Na terenie miasta Nowe Miasto Lubawskie powierzchnia użytków rolnych stanowi ok. 60% powierzchni miasta. Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, które stanowią ponad 80% powierzchni użytków rolnych. Grunty rolne przeważają w południowo-zachodniej oraz północno-wschodniej części miasta.

Rysunek 7 Struktura użytkowania terenów w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie i kierunki zmian zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie

Kierunki interwencji rozwoju Nowego Miasta Lubawskiego:

1. W zakresie infrastruktury technicznej:
  - Poprawa infrastruktury drogowej (dróg, chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia) przyczyni się do zwiększenia mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców, jak również zwiększy atrakcyjność turystyczną miasta.
  - Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w tym zwiększenie retencji i przepustowości kanalizacji deszczowej w celu poprawy bezpieczeństwa powodziowego
  - Budowa stacji uzdatniania wody
  - Wprowadzenie niskoemisyjnego transportu publicznego
  - Rozwój mieszkalnictwa
2. W zakresie środowiska:
  - Działania w obszarze niskoemisyjności (m.in. termomodernizacja budynków stanowiących zasób mieszkaniowy oraz budynków użyteczności publicznych, wymiana pieców, ochrona bioróżnorodności).

- Wprowadzenie niskoemisyjnego transportu publicznego
  - Budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego,
  - Budowa stacji uzdatniania wody,
  - Budowa zbiorników retencyjnych i rozbudowa systemów kanalizacji deszczowej w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego
  - Rozwój odnawialnych źródeł energii.
  - Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych rzeki Drwęcy
3. W zakresie infrastruktury społecznej:
- Utworzenie komunikacji miejskiej (niskoemisyjnej)
  - Budowa, rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
  - Wykorzystanie potencjału rzeki Drwęcy
  - Modernizacja placówek oświatowych wraz zagospodarowaniem otoczenia i doposażeniem
  - Rozwijanie stref wypoczynkowych (plac zabaw, miejsca spotkań)
  - Niwelację barier architektonicznych w instytucjach publicznych
  - Ochrona zabytków
  - Rozbudowa monitoringu wizyjnego
  - Dalsza cyfryzacja usług publicznych
4. W zakresie kultury, turystyki i sportu:
- Nadanie obszarom i obiektom nowych funkcji społecznych, integracyjnych i edukacyjnych oraz zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej Nowego Miasta Lubawskiego (rewitalizację obiektów zabytkowych),
  - Utworzenie Muzeum Ziemi Nowomiejskiej
  - Stworzenie nowych miejsc wypoczynku i rekreacji, które zwiększą atrakcyjność miasta poprzez zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych rzeki Drwęcy
  - Budowa nowych obiektów sportowych np. pływalni, dzięki której zwiększą się możliwości rekreacyjno-sportowe dzieci.
  - Dalszy rozwój obiektów sportowych, w tym tworzenie szlaków i tras rowerowych oraz miejsc wypoczynku.
5. W zakresie gospodarczej:
- Poprawa warunków inwestowania w Nowym Mieście Lubawskim w zakresie przemysłu niskoemisyjnego z innowacyjnymi i inteligentnymi technologiami poprzez uzbrojenie terenów inwestycyjnych i ich skomunikowanie.

2.7 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Zgodnie ze „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie*”, generalnym celem polityki rozwojowej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest cel uniwersalny - „Podnoszenie standardu warunków życia mieszkańców miasta przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju”. Obejmuje on realizację polityki przestrzennej w zakresie:

- a) uzyskiwania coraz wyższej sprawności funkcjonowania struktur przestrzennych poprzez korektę układu komunikacyjnego oraz podnoszenie stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną,

- b) wykorzystania położenia i funkcji miasta w strukturze osadniczej województwa, różnorodnych związków zewnętrznych oraz terytorialnych warunków rozwoju dla podnoszenia jej atrakcyjności jako obszaru korzystnego do inwestowania,
- c) przeciwdziałanie degradacji walorów miasta w zakresie środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.

Tabela 13 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Nazwa obszaru	Charakterystyka	Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej
Tereny o funkcjach mieszkaniowych	Obszary mieszkaniowe	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie jakości życia i komfortu zamieszkania poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie infrastruktury technicznej, z zakresu ochrony środowiska, komunikacyjnej • zwiększenie atrakcyjności osadniczej miasta • zwieszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta w kontekście rozwoju budownictwa, mieszkaniowego • kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej • ochrona krajobrazu kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie terenów pod inwestycje mieszkaniowe – wyposażenie ich w infrastrukturę techniczną (wodociąg, kanalizacja), modernizację dróg i dostosowanie ich do parametrów zgodnych z przepisami odrębnymi, • wspieranie modernizacji i remontów istniejących zasobów mieszkaniowych, szczególnie tych najstarszych, • dążenie do przeniesienia funkcji uciążliwych poza zespoły zabudowy mieszkaniowej, • dopuszczenie na działkach mieszkaniowych lokalizacji usług komercyjnych służących wyłącznie potrzebom miejscowym i drobnej wytwórczości (rzemiosło produkcyjne) oraz obiektów służących turystyce i wypoczynkowi, • koncentracja zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie zwartych zespołów mieszkaniowych, • pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną na terenach zwartej zabudowy, • realizacja zabudowy jednorodzinnej w gabarycie i formie oraz układzie zgodnym z warunkami i istniejącą zabudową, • zapewnienie dla terenów zabudowy mieszkaniowej dostępności do terenów zieleni oraz estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, • zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura rowerowa i piesza), • dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery, obiekty sportowe), • kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia, • tworzenie spójnego i jednolitego wizerunku obszarów o funkcjach mieszkalnych,

			<ul style="list-style-type: none"> • w planowaniu terenów mieszkaniowych, należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, terenów sportowo-rekreacyjnych itp.) przy zachowaniu historycznych założeń, układów urbanistycznych i przestrzeni publicznych, • planowanie terenów urbanizacji warunkowanych równoczesną realizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
<p>Tereny o funkcjach usługowych, w tym użyteczności publicznej</p>	<p>Obszary administracyjno-usługowe, istotne ze względu na obsługę mieszkańców gminy znajdują się głównie w Nowym Mieście Lubawskim. W mieście zlokalizowane są m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej, punkty handlowo-usługowe, w tym tereny obsługi komunikacji o znaczeniu ponadlokalnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • budowanie roli miasta jako lokalnego lidera usług i handlu, • porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej, • zwiększanie potencjału gospodarczego, w tym wzmacnianie istniejących funkcji usługowych komercyjnych, • podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług, • centrum miasta jest miejscem koncentracji funkcji publicznych, które kreują obszary stające się miejscem kontaktów mieszkańców. Są obszarami o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjającymi nawiązywaniu kontaktów społecznych, • ukształtowanie terenów publicznych w obrębie wskazanego centrum miasta (m.in.: miejsca postojowe), lokalizowanie na obszarze funkcji sprzyjających integracji społecznej, zwłaszcza z zakresu administracji publicznej, handlu, kultury, oświaty, • uzupełnianie centrum miasta zabudową wielofunkcyjną (usługową i mieszkaniową), • kształtowanie zabudowy centrum miasta w sposób tworzący spójną kompozycję 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednie przygotowanie wyznaczonych już na terenie miasta szlaków turystycznych, właściwego ich oznakowania, niezbędne jest zapewnienie dostępu do osobliwości przyrodniczo-kulturowych położonych wzdłuż tras oraz wyposażenie w bazę usługową (parkingi, punkty informacyjne, baza handlowa), • główne kierunki ochrony i kształtowania obszaru centrum miasta: niedopuszczenie do degradacji otaczających tereny publiczne obiektów, uporządkowanie informacji wizualnej (reklam i szyldów), wyposażenie w elementy małej architektury, tworzenie warunków komfortu przebywania, kształtowanie nawierzchni wnętrza, tworzenie warunków pieszej dostępności, • kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych, • kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych, • mieszanie i dodawanie funkcji, • zwiększenie udziału zieleni, • zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura piesza i rowerowa, węzeł przesiadkowy), • dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach, • w planowaniu terenów usługowych należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, terenów sportowo-rekreacyjnych itp.) przy zachowaniu historycznych,

		<p>przestrzenną, podkreślającą rangę miejsca, m.in. poprzez wprowadzanie wysokiego standardu rozwiązań architektonicznych, technicznych i materiałowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej centrum. 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie mieszkańcom miasta dogodnej dostępności do celów ich podróży i do ich miejsc zamieszkania w akceptowanych standardach podróżowania przy jednoczesnej minimalizacji transportochłonności układu komunikacyjnego, • eliminacja bądź łagodzenie uciążliwości funkcjonalnych i środowiskowych powstających w wyniku rozbudowy tego układu, • wykorzystanie położenia gminy w stosunku do układu dróg ponadregionalnych (nr 15) i regionalnych (nr 538) dla aktywizacji gospodarczej terenów miasta.
<p>Tereny o funkcjach przemysłowych i strefy aktywności gospodarczej</p>	<p>Obszary pełniące kluczową rolę dla rozwoju gospodarczego miasta, w tym obszar wzdłuż korytarzy transportowych – droga krajowa nr 15, drogi wojewódzkie nr 538.</p> <p>Koncentracja terenów pod lokalizację obiektów produkcyjnych, składów i magazynów występuje w północno-wschodniej części miasta. Ponadto utrzymuje się również zagospodarowanie związane z eksploatacją kopalni w południowej części miasta, na zachód od rzeki Drwęca</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej miasta, • porządkowanie, uzupełnianie i kreowanie nowej struktury przestrzennej, • kształtowanie nowoczesnych zespołów zabudowy przemysłowej i produkcyjnej o racjonalnie wykorzystanej przestrzeni, uporządkowanym układzie urbanistycznym i zabudowie, • uzbrajanie terenów proporcjonalnie do stopnia zainwestowania i zagospodarowania, • tworzenie nowych terenów inwestycyjnych oraz wspieranie inwestycji w pierwszej kolejności na terenach już zainwestowanych wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę, • minimalizowanie negatywnych skutków dla ludzi, infrastruktury i środowiska, w tym stały monitoring, • przygotowanie oferty dla inwestorów w zakresie terenów rozwojowych przeznaczonych pod funkcje usługowe i produkcyjne, • tworzenie warunków dla rozwoju nowych rodzajów działalności produkcyjnej i usługowej, • wzbogacanie struktury biologicznej obszarów inwestycyjnych poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie bazy terenowej pod inwestycje związane z działalnością gospodarczą, • przygotowanie uzbrojonych terenów, nadających się do zainwestowania, • zapewnienie prawidłowej obsługi komunikacyjnej i powiązań z układem komunikacyjnym miasta, • uwzględnienie zapotrzebowania na miejsca parkingowe dla nowej zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów, • ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych, ograniczenia w zasklepieniu gleby), • wyposażenie terenów zabudowy techniczno-produkcyjnej w kanalizację sanitarną, • zwiększenie powierzchni terenów zieleni.

		<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednie przygotowanie wyznaczonych już na terenie miasta szlaków turystycznych. Oprócz właściwego ich oznakowania, niezbędne jest zapewnienie dostępu do osobliwości przyrodniczo-kulturowych położonych wzdłuż tras oraz wyposażenie w bazę usługową (parkingi, punkty informacyjne, baza handlowa). 	
<p>Formy ochrony przyrody lub Tereny zieleni, w tym o wiodącej funkcji przyrodniczej i ochronnej</p>	<p>W granicach miasta znajdują się 4 prawne formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001), pomnik przyrody – drzewo, buk pospolity. Nowe Miasto Lubawskie znajduje się ponadto w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ochrona przed degradacją istniejących zasobów przyrodniczych, • likwidacja istniejącego zagrożenia, • zapobieganie degradacji krajobrazu miasta, • ochrona bioróżnorodności biologicznej i zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego, • zapobieganie degradacji środowiska leśnego dla zapewnienia harmonijnego rozwoju życia mieszkańców miasta • zwiększenie dostępności terenów zieleni, • wykorzystanie potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego, • poprawa jakości zamieszkania oraz atrakcyjności osadniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> • zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, z wyjątkiem przedsięwzięć, dla których ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na przyrodę obszaru, • nie dopuszczanie do lokalizowania w najbliższym otoczeniu terenów i obiektów największych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych wszelkich form użytkowania terenu zagrażających równowadze środowiska, • ochrona rezerwatu przyrody rzeka Drwęca, • ochrona lasów jako istotnych elementów w systemie powiązań ekologicznych, • zalesianie stromych zboczy i skarp w celu ustabilizowania ich powierzchni, • zachowanie terenów łąk sąsiadujących z lasami z widoczną sukcesją leśną jako strefy ekotonowe wzbogacające różnorodność biologiczną środowiska w systemie powiązań ekologicznych, • wykluczenie realizacji dużych inwestycji o charakterze barier liniowych usytuowanych w kierunku wschodnio – zachodnim, • zapewnienie dużego udziału zieleni w strukturze przestrzennej miasta, • zachowanie istniejących i tworzenie nowych zespołów zieleni, • wykorzystanie istniejącego potencjału endogenicznego dla rozwoju obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych i turystycznych, • zwiększenie dostępności komunikacyjnej: pieszej, rowerowej oraz samochodowej

			<ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie istniejących lasów wraz z ich zagospodarowaniem w miarę możliwości dla celów turystyczno-rekreacyjnych; • zachowanie wielkości, ciągłości i różnorodności przyrodniczej obszarów zajętych przez ekosystemy w dolinie rzeki Drwęcy, • zachowanie przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych walorów terenów leśnych, stanowiących element systemu ekologicznego obszarów chronionych oraz istotny walor dla rozwoju rekreacji; • gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o specjalistyczne operaty urzędniowo – leśne sporządzane przez właściwe służby; • możliwość wykorzystania terenów leśnych na cele rekreacyjne, poprzez wytyczanie ścieżek rowerowych i pieszych oraz wyznaczanie miejsc piknikowych, • maksymalne ograniczenie zmiany sposobu użytkowania gruntów leśnych na cele nieleśne, • wzbogacanie struktury drzewostanów zgodnie z siedliskiem, utrzymanie właściwego stanu zwierzyny,
<p>Tereny użytkowane rolniczo</p>	<p>Rolnictwo na terenie miasta stanowi drugorzędną rolę w gospodarce Nowego Miasta Lubawskiego. Na terenie miasta Nowe Miasto Lubawskie powierzchnia użytków rolnych stanowi ok. 60% powierzchni miasta. Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, które stanowią ponad 80% powierzchni użytków rolnych. Ok. 10 % stanowią pastwiska występujące głównie na stromych zboczach pradoliny Drwęcy oraz jarów i dolin bocznych. Grunty rolne przeważają w południowo-zachodniej oraz północno-wschodniej części miasta. Pod względem klasyfikacji gleboznawczej dominują gleby</p>	<ul style="list-style-type: none"> • użytki rolne o wysokiej przydatności rolniczej stanowią niewielki udział gruntów na obszarze miasta, dlatego też należy je wykorzystywać w pierwszej kolejności na cele rolnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie produkcji rolnej na gruntach o bardzo niskiej wartości rolniczej ze wskazaniem zalesień jako zmiany sposobu użytkowania; • grunty rolne mogą być zalesiane pod warunkiem, że przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wykaże brak negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, • ochrona przed zabudową terenów otwartych, mających istotne znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe w systemie przyrodniczym miasta, poprzez niedopuszczenie do rozpraszania zabudowy;.

	klas IV-VI. Rolnictwo w granicach miasta nie posiada korzystnych warunków dla intensywnej produkcji rolnej		
Wody	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie położona jest w dorzeczu rzeki Drwęcy. Część terenu odwadniana jest bezpośrednio do Drwęcy, część za pośrednictwem dopływów. Głównym dopływem Drwęcy na terenie miasta jest Groblica. Miasto Nowe Miasto Lubawskie w większości należy do rzecznej jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) Drwęca od jez. Drwęckiego do Brodniczki (PLRW 20002028779). Natomiast część wschodnia terenu miasta położona jest w obszarze rzecznej jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) Groblica (PLRW 20001728712).	<ul style="list-style-type: none"> zachowanie istniejącego systemu zbiorników i cieków wodnych, dążenie do poprawy klas czystości wód na obszarze całego miasta, wykorzystanie zbiorników i cieków wodnych dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego, wykorzystanie surowców przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych zasadniczo z zakazem zabudowy kubaturowej (wyjątki: funkcje związane ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, a także wydobyciem kruszyw), wprowadzenie zakazu podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	Przez miasto Nowe Miasto Lubawskie przepływa rzeka Drwęca, która może stanowić zagrożenie powodziowe. W zakresie ochrony przed powodzią. W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone na podstawie map zagrożenia powodziowego opracowanych w I cyklu planistycznym	<ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości gleb poprzez regulacje stosunków wodnych oraz ochrony użytków rolnych przed powodzią zwiększenie retencji wodnej. zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego 	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzenie zakazu zabudowy z możliwością odstępstw, zgodnie z przepisami Prawa wodnego wprowadzenie zakazu wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, m.in: wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych, sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu

Źródło: Opracowanie własne

3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

„Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030” jest zgodna z obecnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju, tj. „Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020” (z perspektywą 2030 roku) oraz założeniami „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”, określającej nowe ramy i zasady prowadzenia polityki rozwoju. Natomiast na szczeblu regionalnym strategia jest zgodna z „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” oraz Strategią rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego.

3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. i jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną
  - II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
  - III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
- oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii.

Tabela 14 Spójność „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030” z SOR

Cele szczegółowe i obszary wspierające) – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030”
Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną 1) Reindustrializacja, 2) Rozwój innowacyjnych firm, 3) Małe i średnie przedsiębiorstw 4) Kapitał dla rozwoju, 5) Ekspansja zagraniczna;	4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych procesach 4.3 Strategiczne zarządzanie miastem
Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony 6) Spójność społeczna,	3.2. Aktywna integracja lokalnej społeczności 3.3. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej 3.4 Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej 3.5 Infrastruktura społeczna
7) Rozwój zrównoważony terytorialnie;	4.2 Rozwój turystyki i rekreacji 4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem
Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu 8) Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, 9) Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, 10) E-państwo, 11) Finanse publiczne, 12) Efektywność wykorzystania środków UE:	4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych procesach 4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem
Obszary wspierające 1) Kapitał ludzki i społeczny,	3.1 Rozwój edukacji 3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej 3.4 Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej
2) Cyfryzacja,	3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności 4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach
3) Transport,	1.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej 1.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu
4) Energia,	1.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej 2.3 Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE).
5) Środowisko,	2.1 Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego 2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej 2.3 Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE).
6) Bezpieczeństwo Narodowe.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie SOR

3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny i cele szczegółowe polityki regionalnej Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Tabela 15 Spójność „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030” z KSRR

Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030	Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030”
<p>1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym</p> <p>1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.</p> <p>1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce.</p> <p>1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.</p>	<p>4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach</p> <p>1.1 Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna</p> <p>1.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej</p> <p>1.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego</p> <p>2.1 Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego</p> <p>2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej</p> <p>2.3 Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE).</p>
<p>1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.</p>	<p>3.1 Rozwój edukacji</p> <p>3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności</p> <p>3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej</p> <p>3.4 Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej</p> <p>3.5 Infrastruktura społeczna</p>
<p>1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.</p>	-
<p>1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.</p>	<p>4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach</p> <p>4.2 Rozwój turystyki i rekreacji</p>
<p>1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów</p>	<p>4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem</p>
<p>2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p> <p>2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.</p>	<p>3.1 Rozwój edukacji</p> <p>3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności</p> <p>3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej</p> <p>3.4 Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej</p> <p>3.5 Infrastruktura społeczna</p>
<p>2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.</p> <p>2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach</p>	<p>4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach</p> <p>4.2 Rozwój turystyki i rekreacji</p> <p>4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem</p>

3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem. 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym. 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych. 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.	4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem
---	--------------------------------------

Źródło: opracowanie własne na podstawie KSRR

3.3 Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

„*Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*” jest najważniejszym regionalnym dokumentem strategicznym. Celem głównym Strategii województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cel główny będzie możliwy do zrealizowania poprzez realizację poniższych celów strategicznych:

- 1: *Kompetencje przyszłości*
- 2: *Inteligentna produktywność*
- 3: *Kreatywna aktywność*
- 4: *Mocne fundamenty*

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 z „*Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”.

Tabela 16 Spójność Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030” z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Cele strategiczne Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030”
1. <i>Kompetencje przyszłości</i> 1.1 Użyteczne kwalifikacje i kompetencje	3.1 Rozwój edukacji 3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej 3.4 Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej
1.2 Nowoczesne usługi	4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach 4.2 Rozwój turystyki i rekreacji 4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem 2.1 Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego 2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej
1.3 Profesjonalne organizacje	4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem
2. <i>Inteligentna produktywność</i> 1.1 Satysfakcjonująca praca	4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach 4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej

1.2 Inteligentna specjalizacja	4.2 Rozwój turystyki i rekreacji 2.3 Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE)
1.3 Wysoka konkurencyjność	1.1 Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna
3. Kreatywna aktywność 1.1 Inspirująca twórczość	3.1 Rozwój edukacji 3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej 3.4 Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej 3.5 Infrastruktura społeczna
1.2 Efektywna współpraca	1.1 Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna
1.3 Ukształtowana tożsamość	4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej
4. Mocne fundamenty 1.1 Silny kapitał społeczny	3.1 Rozwój edukacji 3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności
1.2 Optymalna infrastruktura rozwoju	1.1 Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna 1.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej 1.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego 2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej 4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach 3.5 Infrastruktura społeczna
1.3 Wyjątkowe środowisko przyrodnicze	2.1 Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego 2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej 2.3 Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE).

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

3.4 Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego (projekt)

Miasta dobrego życia 2030. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego (projekt) obejmuje 35 samorządów, z czego 26 zlokalizowanych jest w województwie warmińsko-mazurskim. Program jest dokumentem, który określa wspólne cele i działania w celu ich rozwoju i promocji marki CITTASLOW. Program określa cel główny funkcjonowania miast należących do Międzynarodowej sieci Cittaslow, którym jest: efektywne wykorzystanie współpracy w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie roli sieci Cittaslow w rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego. Realizowany on będzie poprzez następujące cele operacyjne i kierunki działań:

- 1) Integracja i mobilizacja zasobów
- 2) Promocja i ekspansja współpracy
- 3) Wysokiej jakości nowoczesne usługi
- 4) Aktywna gospodarka
- 5) Wysokiej jakości przestrzeń

Tabela 17 Spójność Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 z Programem rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego (projekt listopad 2021r)

Cele szczegółowe Programu rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego	Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 ^o
1. Integracja i mobilizacja zasobów 1.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej	3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej 4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach
1.2. Wzrost kompetencji administracji lokalnej	4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach 4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem
2. Promocja i ekspansja współpracy 2.1. Kreacja i rozwój marki CITTASLOW 2.2. Promocja gospodarcza 2.3. Rozwój współpracy z otoczeniem sieci CITTASLOW	4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem
3. Wysokiej jakości nowoczesne usługi 3.1. Rozwój usług dla społeczeństwa w oparciu o nowoczesne rozwiązania	1.1 Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna 1.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej 2.1 Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego 2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej 2.3 Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE) 3.1 Rozwój edukacji oraz bazy oświatowej 3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej 3.4 Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej 4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach 4.2 Rozwój turystyki i rekreacji
4. Aktywna gospodarka 4.1. Rozwój kapitału ludzkiego	3.1 Rozwój edukacji oraz bazy oświatowej 4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach
4.2. Kreowanie oferty inwestycyjnej	4.1 Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach 4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem
4.3. Współpraca na rzecz rozwoju turystyki	4.3 Strategiczne zarządzanie Miastem
5. Wysokiej jakości przestrzeń 5.1 Poprawa dostępności komunikacyjnej	1.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej 1.3 Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego
5.2 Rozwój atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych	4.2 Rozwój turystyki i rekreacji 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej 1.1 Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna 2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej 2.1 Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego
5.3 Rozwój infrastruktury turystycznej	4.2 Rozwój turystyki i rekreacji 1.1 Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna 3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjnej 1.2 Poprawa dostępności komunikacyjnej 2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej
5.4 Ochrona środowiska przyrodniczego	2.1 Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego 2.2 Rozbudowa infrastruktury technicznej
5.5 Czysta energia	2.3 Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego (projekt listopad 2021r)

3.5 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

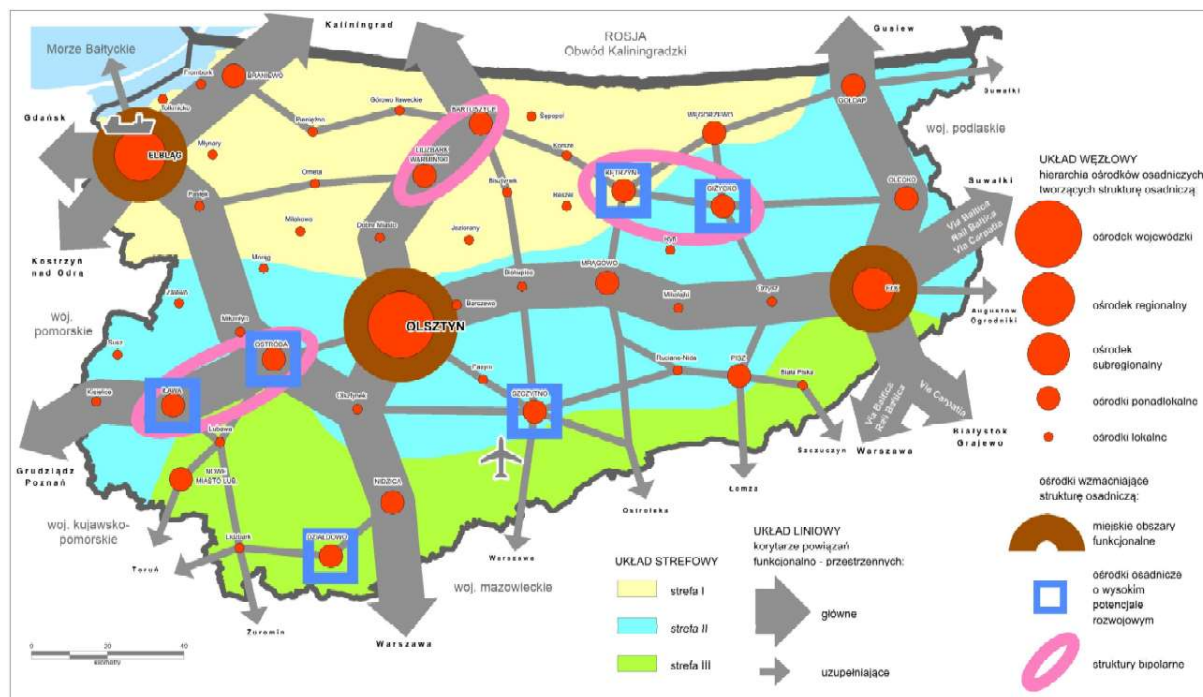
Ze względu na swoje położenie, Nowe Miasto Lubawskie nie należy do żadnego obszaru funkcjonalnego, wyznaczonego Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.

Województwo warmińsko-mazurskie rozwija się poprzez integrację funkcjonalną przestrzeni na poziomie wojewódzkim, krajowym i europejskim, przy wykorzystaniu potencjałów egzogenicznych i endogenicznych. Zrównoważony rozwój województwa kształtuje się wskutek racjonalnego wykorzystania zasobów regionu, uwzględniając ład przestrzenny w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz zachowanie walorów środowiska i krajobrazu. Dostępność terytorialna województwa w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych ulega poprawie w wyniku rozwijania się powiązań funkcjonalno-przestrzennych, w tym m.in. systemów infrastruktury transportowej, telekomunikacyjnej i technicznej. Skutkuje to wzrostem konkurencyjności regionu, jego atrakcyjności inwestycyjnej, rozwojowi inteligentnych specjalizacji. Równowaga funkcjonalno-przestrzenna jest rezultatem synergii pomiędzy funkcjonującym prawidłowo układem węzłowym, liniowym i strefowym.

W układzie węzłowym, opartym na równomiernie rozmieszczonych ośrodkach osadniczych, dominuje Olsztyn, który jest elementem krajowej sieci osadniczej. Najbardziej aktywne gospodarczo i rozwinięte ośrodki osadnicze wpisane są w korytarze powiązań funkcjonalno-przestrzennych z innymi ośrodkami osadniczymi. System korytarzy oparty jest na głównych ciągach transportowych, charakteryzujących się największymi natężeniami ruchu drogowego (transport towarów, transport ludzi, w tym tranzyt).

Układ strefowy, tworzony przez trzy rozciągające się równoleżnikowo strefy, wyróżniające się uwarunkowaniami fizyczno-geograficznymi oraz dominującym sposobem użytkowania terenów, determinuje rozwój struktury funkcjonalno-przestrzennej. Charakter stref i ich zróżnicowanie wewnętrzne, wpływa na rozwój wiodących funkcji poszczególnych stref. Układ strefowy obejmuje III strefy. Nowe Miasto Lubawskie znajduje się w strefie III, obejmującej pas terenu rozciągający się od Ziemi Lubawskiej do Puszczy Piskiej, a zatem w strefie o zróżnicowanym potencjale, głównie o charakterze leśnym i w mniejszym stopniu rolnym – wielofunkcyjność (leśnictwo, przemysł i rolnictwo). Gospodarka regionu rozwija się tu z wykorzystaniem potencjałów i zasobów miasta, przy ochronie i odtwarzaniu struktur przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważonym korzystaniu z elementów środowiska.

Rysunek 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Zidentyfikowany, na podstawie zapisów Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, potencjał Nowego Miasta Lubawskiego to:

- zasoby i walory przyrodnicze oraz bogate zasoby dziedzictwa kulturowego,
- miasto o tkance urbanistycznej w dobrym stanie zachowania i dużych walorach turystycznych, a także dużym potencjale ekonomicznym,
- dobre połączenie w drogami o znaczeniu lokalnym, regionalnym i krajowym,
- współpraca miast i regionów w ramach istniejących stowarzyszeń i inicjatyw, m.in. Międzynarodowa Sieć Miast Cittaslow,
- obszar o wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej o dużym nasyceniu podmiotami gospodarczymi, w tym dobrze rozwinięty przemysł drzewny i meblarski,
- funkcja miasta lokalnego uzupełniającego sieć osadniczą w województwie
- warunki sprzyjające prowadzeniu działalności gospodarczej w ramach inteligentnych specjalizacji województwa.

Zidentyfikowane problemy i zagrożenia dla rozwoju Nowego Miasta Lubawskiego:

- peryferyzacja społeczna,
- niska konkurencyjność regionu w skali Polski i Unii Europejskiej (z wyjątkiem walorów turystyczno-sportowych),
- niekorzystna sytuacja społeczno-demograficzna (depopulacja, niekorzystna prognoza demograficzna).

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego przewidziano do realizacji następujące projekty o znaczeniu ponadlokalnym:

1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury komunikacyjnej:
  - a. Droga Nr 15 – Budowa obwodnicy Nowego Miasta Lubawskiego, którego realizacji wynika z Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.)
  - b. Prace na linii nr 353 na odcinku Jabłonowo Pom – Iława – Olsztyn –Korsze, którego realizacji wynika Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku
2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury technicznej
  - a. Przebudowa linii 110 kV Iława – Nowe Miasto Lubawskie, którego realizacja wynika Plan Rozwoju na lata 2017-2022. Energa-Operator SA
3. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej:
  - a. Kompleksowa rewitalizacja społeczna, fizyczna, gospodarcza i środowiskowa miast województwa objętych siecią Cittaslow, którego realizacja wynika z Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
  - b. Wykonanie koncepcji ochrony przeciwpowodziowej Nowego Miasta Lubawskiego poprzez retencję wód w zlewni rzeki Wel, którego realizacja wynika z Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły
4. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury społecznej:
  - a. Kompleksowa rewitalizacja społeczna, fizyczna, gospodarcza i środowiskowa miast województwa objętych siecią Cittaslow, którego realizacja wynika z Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

3.6 Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jest głównym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami w obszarze tego dorzecza. Ustala on cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód oraz określa działania ukierunkowane na ich osiągnięcie, uwzględniając wpływ działalności człowieka na stan wód.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły na obszarze dorzecza Wisły głównymi sposobami użytkowania wód są:

- pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe
- pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze
- pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa
- energetyka wodna
- żegluga
- rybactwo i wędkarstwo.

Główne oddziaływania antropogeniczne:

- zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe, głównie z terenów rolniczych
- zmiany hydromorfologiczne (regulacja rzek, obwałowania, przerzuty międzylewniowe),
- zanieczyszczenia związane z rozwojem turystyki i rekreacji.

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym jest dokumentem, którego głównym celem jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących

minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach PZRP określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

- utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
- wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
- unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;

2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

- ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
- ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;

3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

- doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
- doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
- doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
- wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
- budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Na dzień zakończenia opracowywania Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 trwały prace nad aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym. Nowe Miasto Lubawskie zobowiązuje się do zapoznania z ww. dokumentami oraz do realizacji działań w ramach swoich zadań.

4. System realizacji Strategii

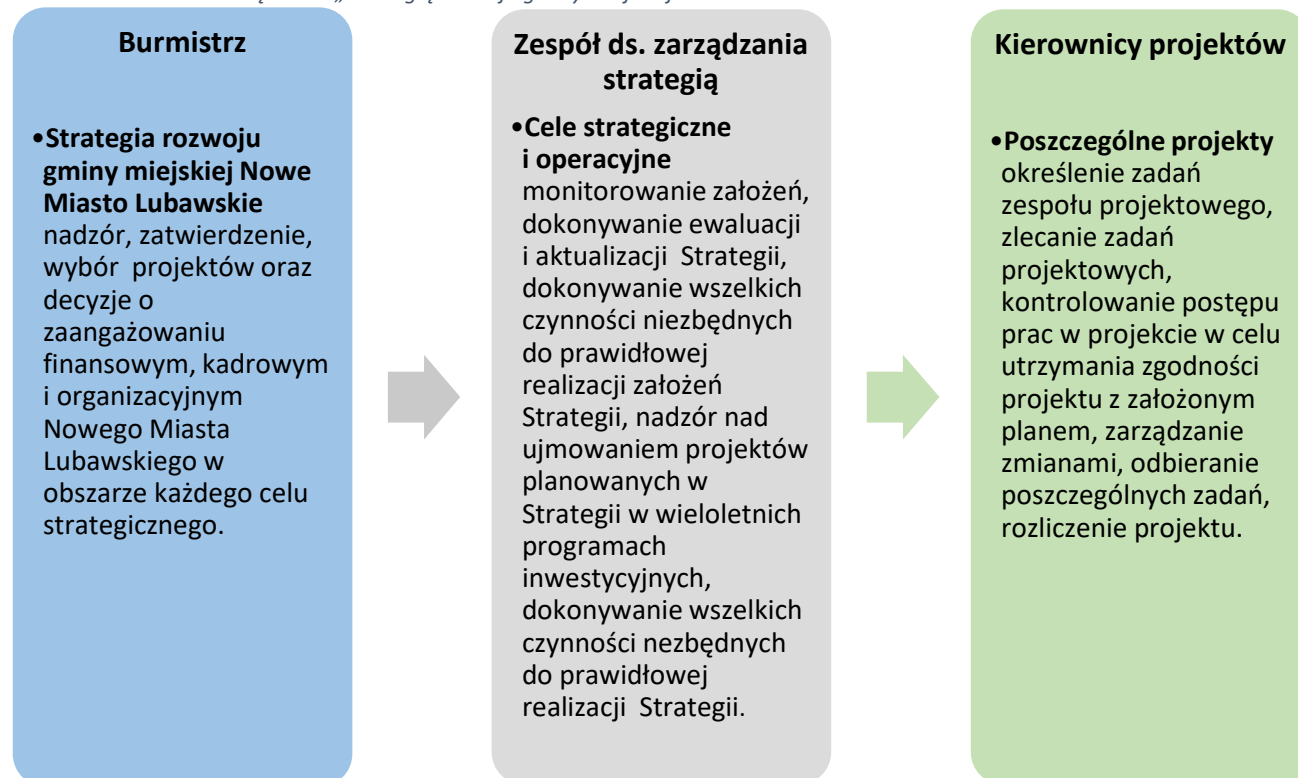
Strategia rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030. będzie realizowana z wykorzystaniem narzędzi i procedur (m.in. dokumentów wykonawczych, więcej w Podrozdziale 4.2. *Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych*) pomocnych w zarządzaniu dokumentem. W ramach zarządzania strategią można wymienić trzy podstawowe etapy:

- wdrażanie,
- monitorowanie,
- aktualizacja.

4.1 Zarządzanie Strategią

Pierwszym etapem wdrażania *Strategii* jest wskazanie osób i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zapisów Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030. Dokument jest uchwalany przez Radę Miasta, natomiast Burmistrz jest odpowiedzialny za całłościowy nadzór, który zatwierdza wybór projektów oraz decyduje o zaangażowaniu finansowym, kadrowym i organizacyjnym miasta w ramach każdego celu strategicznego. Strategia musi zaspokoić oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów funkcjonujących na terenie miasta. W związku z tym powinno się planować działania we współpracy ze wszystkimi interesariuszami, którzy przyczynią się do realizacji założonych celów. Należy umożliwić wszystkim mieszkańcom zgłaszanie pomysłów poprzez wypełnienie Karty projektu (Załącznik nr 2), a następnie sprawdzenie kart przez Zespół ds. zarządzania strategią spójności ze Strategią i zaopiniowanie.

Schemat 9 Struktura zarządzania „Strategią rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022 - 2030 roku”

Źródło: Opracowanie własne

Za realizację poszczególnych zadań zapisanych w Strategii odpowiada specjalnie powołany Zespół ds. zarządzania strategią (składający się z pracowników referatów Urzędu Miasta w Nowym Mieście Lubawskim, przedstawiciele jednostek organizacyjnych i przedstawiciele Rady Miasta), do którego należy:

- dopilnowanie, aby projekty planowane w ramach Strategii były ujmowane w wieloletnich programach inwestycyjnych gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie,
- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Strategii,
- zapewnienia zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- monitorowanie Strategii,
- dokonywanie ewaluacji Strategii,
- dokonywanie aktualizacji Strategii,
- dokonywanie wszelkich czynności niezbędnych do prawidłowej realizacji założeń Strategii.

Koordynator projektów odpowiedzialny jest za:

- opracowywanie i składanie wniosków,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i zapisami w Strategii,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Natomiast Kierownicy projektów zarządzają poszczególnymi projektami, do których należy:

- określenie zadań dla zespołu projektowego,
- zlecenie zadań projektowych,
- kontrolowanie postępu prac w projekcie w celu utrzymania zgodności projektu z założonym planem,
- sporządzanie raportów dotyczących postępów w projekcie,
- zarządzanie zmianami,
- odbieranie poszczególnych zadań,
- rozliczenie projektu.

Tabela 18 Plan operacyjny Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030

Cele operacyjne	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji
1. Ład przestrzenny zwiększający dostępność i spójność terytorialną		
1.1. Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Wspólnoty mieszkaniowe Organizacje pozarządowe Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim
1.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Powiat nowomiejski Województwo Warmińsko-Mazurskie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Cele operacyjne	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji
1. Ład przestrzenny zwiększający dostępność i spójność terytorialną		
1.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Powiat nowomiejski Województwo Warmińsko-Mazurskie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
2. Ochrona środowiska naturalnego i dostosowanie do zmian klimatu		
2.1. Poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Lubawska Spółka Komunalna Sp. z o.o. w Lubawie Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie
2.2. Rozbudowa infrastruktury technicznej	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Lubawska Spółka Komunalna Sp. z o.o. w Lubawie Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim Polska Spółka Gazownicza Podmioty branży telekomunikacyjnej
2.3. Zielona gospodarka (gospodarka niskoemisyjna, gospodarka obiegu zamkniętego, OZE)	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Przedsiębiorcy Wspólnoty mieszkaniowe Mieszkańcy
3. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz dostępność usług społecznych		
3.1. Rozwój edukacji	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Jednostki gminne (żłobek, przedszkola, szkoły) Organizacje pozarządowe Powiat Nowomiejski
3.2 Aktywna integracja lokalnej społeczności	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Powiat Nowomiejski Organizacje pozarządowe
3.3 Rozwój aktywności kulturalnej i rekreacyjno-sportowej	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Miejskie Centrum Kultury w Nowym Mieście Lubawskim, Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście Lubawskim. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
3.4 Poprawa funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Szpital Powiatowy w Nowym Mieście Lubawskim Ośrodki podstawowej opieki zdrowotnej

		Specjalistyczna Opieka Zdrowotna
Cele operacyjne	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji
3. Wysoka jakość życia mieszkańców oraz dostępność usług społecznych		
3.5 Infrastruktura społeczna	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	
4. Silna gospodarka i atrakcyjny rynek pracy		
4.1. Rozwój gospodarczy oparty na nowoczesnych i ekologicznych technologiach	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Przedsiębiorcy Powiat nowomiejski
4.2. Rozwój turystyki i rekreacji	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Miasta i Gminy partnerskie Przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Informacja Turystyczna, Mieszkańcy Turyści
4.3. Strategiczne zarządzanie Miastem	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie	Inne jednostki samorządu terytorialnego Przedsiębiorcy

Źródło Opracowanie własne

4.2 Monitorowanie i ewaluacja Strategii

Monitoring jest systematycznym i szczegółowym badaniem realizacji Strategii. Koncentruje się na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań realizacyjnych w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów. Monitoring przeprowadzany powinien być w trakcie realizacji i obejmuje: harmonogram, budżet oraz zaplanowane rezultaty poszczególnych zadań.¹⁵ Za monitoring odpowiada Zespół ds. zarządzania strategią.

System monitorowania dokumentu powinien odbywać się w sposób ciągły (poszczególnych inicjatyw strategicznych oraz całkowitej realizacji strategii). Zaleca się sporządzanie rocznych raportów z oceny stopnia realizacji celów i rezultatów.

Monitoring obejmuje następujące działania:

- zbieranie i analizowanie danych (zakres w rozumieniu postępu prac zgodnego z założeniami, osiągania zakładanych wskaźników; budżet, harmonogram; zasoby; ryzyka),
- wnioski, raport i ewaluacja.

¹⁵ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

Schemat 10 Monitoring Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne

Ewaluacja jest cyklicznym badaniem wybranych elementów strategii i powinna się koncentrować na stopniu realizacji celów strategicznych oraz spełnienia wizji strategicznej. Ewaluacja powinna następować w kluczowych momentach realizacji. Ewaluacja jest przeprowadzana na podstawie danych uzyskanych podczas monitoringu.

Monitoring i ewaluacja są zatem przeprowadzane na dwóch poziomach: pierwszy dotyczy monitorowania realizacji działań i zadań, drugi monitorowania i ewaluacji osiągnięcia celów strategicznych.¹⁶

Ewaluacja strategii rozwoju społeczno-gospodarczego obejmuje następujące fazy:

- ewaluacja ex-ante - przed rozpoczęciem procesu wdrażania, która oceni trafność założeń oraz sposobów realizacji.
- ewaluacja on-going - w trakcie realizacji, w połowie wdrażania, która oceni poziom realizacji celów strategicznych oraz zidentyfikuje czynniki mające wpływ na realizację zaplanowanych działań strategicznych.
- ewaluacja ex-post - po zakończeniu okresu obowiązywania strategii, która podsumuje efekty działań strategicznych oraz pozwoli na wyciągnięcie wniosków, które winny stanowić jedną z podstaw dotyczących dalszych kierunków rozwoju oraz do podjęcia działań mających na celu ulepszenie procesu strategicznego zarządzania rozwojem społeczno-gospodarczym.¹⁷

¹⁶ Ibidem

¹⁷ Ibidem

Ocena ewaluacji powinna opierać się na poniższych kryteriach:

- ❖ trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu wyznaczone podczas konsultacji społecznych cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom lub potrzebom interesariuszy,
- ❖ skuteczność – określa stopień realizacji celów,
- ❖ efektywność – pozwala określić stosunek poniesionych nakładów (finansowe, ludzkie, czas) do osiągniętych rezultatów,
- ❖ oddziaływanie – określa wpływ osiągniętych rezultatów na grupę interesariuszy,
- ❖ trwałość efektów – pozwala określić, czy pozytywne efekty mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego.

Do efektywnego monitorowania procesów wdrażania Strategii należy posłużyć się wskaźnikami ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) dla projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz wskaźniki własne. Przykładowe wskaźniki wskazano w podrozdziale 2.2. *Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów* i stanowi katalog otwarty. Dobór właściwych wskaźników rezultatu, produktu oraz oddziaływania umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania *Strategii*:

- ❖ wskaźniki produktu – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. długość wybudowanych dróg gminnych);
- ❖ wskaźniki rezultatu – bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu projektu (np. liczba osób korzystających z infrastruktury społecznej);
- ❖ wskaźniki oddziaływania – długookresowy wynik realizacji strategii (np. poprawa sytuacji na rynku pracy).

Tabela 19 Część raportu ze zrealizowanych wskaźników

Cel strategiczny:				
Cel operacyjny:				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary (np. km, szt.)	Źródło danych (np. GUS, UM)	Wartość dla roku bazowego (2021 r.)	Wartość dla roku badanego (..... r.)
Wskaźnik produktu				
Wskaźnik rezultatu				
Wskaźnik oddziaływania				

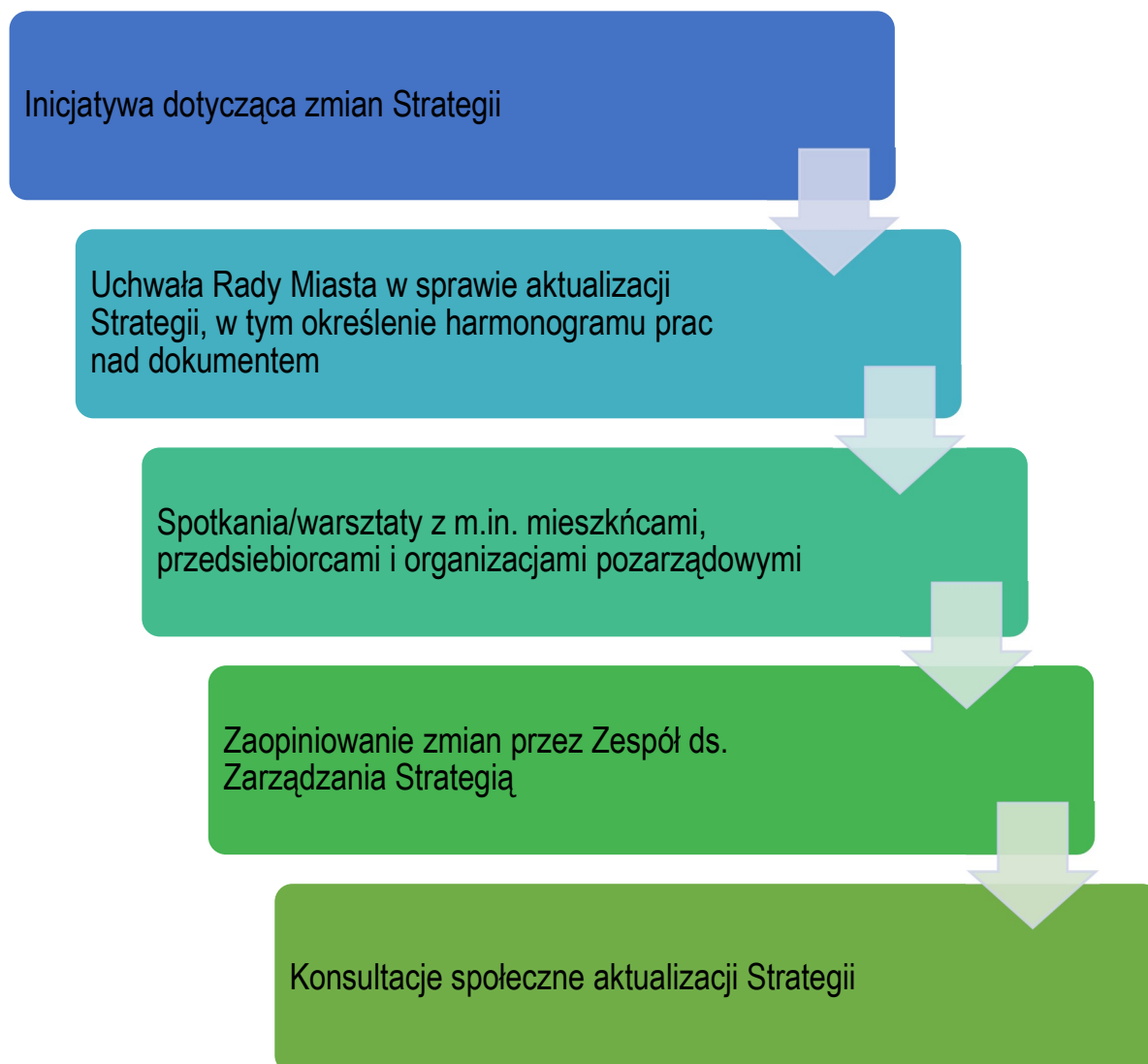
Źródło: opracowanie własne

4.3 Aktualizacja Strategii

W przypadku stwierdzenia zmian warunków i bieżącej sytuacji Nowego Miasta Lubawskiego podczas monitorowania i ewaluacji Strategii, konieczna jest aktualizacja dokumentu. Należy zaangażować m.in. mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe organizując spotkania/warsztaty mające na celu zaktualizowania celów i kierunków działań miasta. Materiały powinny być na bieżąco analizowane i uwzględniane przez Zespół ds. zarządzania strategią w trakcie ewaluacji. Pomysły i nowe projekty powinny być zamieszczane w Karcie projektu, który przykład stanowi Załącznik nr 3 do niniejszej Strategii. Karta projektu powinna zawierać minimum elementów: nazwa, podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, opis zadania, cel, termin realizacji, koszty, źródła finansowania, zgodność ze Strategią, wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania oraz wskazanie osoby zgłaszającej projekt.

W przypadku zasadniczych zmian celów i kierunków rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, należy uchwałą Rady Miasta zaktualizować zapisy Strategii. Aktualizacja Strategii powinna odbywać się według poniższego schematu.

Schemat 11 Proces aktualizacji „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030”

Źródło: pracowanie własne

4.4 Wytczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze Nowego Miasta Lubawskiego to dokumenty gminne, które realizują cele operacyjne wskazane w Strategii i są uchwalane przez Radę Miasta. Do dokumentów wykonawczych można zaliczyć programy polityki sektorowej (społecznej, mieszkaniowej, komunalnej i ochrony środowiska, przestrzennego rozwoju, kultury, zdrowia, edukacji, transportu) oraz programy operacyjne (dokumenty wynikające z odrębnych ustaw, np. Gminny Program Rewitalizacji).

Tabela 20 Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych

Lp.	Obszar tematyczny	Dokumenty wykonawcze	Aktualność dokumentu	Spójność
1	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Aktualny	Spójny
2	Energetyka	Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2016-2031	Aktualny Aktualizacja założeń na lata 2021-2036 w trakcie przygotowania	Spójny
3	Gospodarka komunalna	Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2016-2021	Aktualny aktualizacja po 2021 roku	Spójny
5	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Nowego Miasta Lubawskiego na lata 2021 - 2024	Aktualny	Spójny
6	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program Ochrony Środowiska dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2023	Aktualny	Spójny
7		Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	Aktualny	Spójny
8		Program inwentaryzacji i usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2012-2032 dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	Aktualny	Spójny
9		Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na 2021 rok.	Aktualny Wymagana aktualizacja co roku	Spójny
10		Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło,	Aktualny	Spójny

		energię elektryczną i paliwa gazowe gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2016-2031		
9	Polityka społeczna	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2016-2021	Aktualny aktualizacja po 2021 roku	Spójny
10		Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2024	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2024	Spójny
11		Program wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2023	Aktualny	Spójny
12		Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok	Aktualny Wymagana aktualizacja co roku	Spójny
13		Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2022	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2020	Spójny
14		Lokalny Program Rewitalizacji gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie - aktualizacja 2018	Aktualny Wymagana aktualizacja do grudnia 2023	Spójny
15		Wieloletniego programu osłonowego "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019 - 2023 w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	Aktualny	Spójny
16		Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;	Aktualny Wymagana aktualizacja co roku
17	Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2020-2035	Aktualny	Spójny
18		Uchwały budżetowe	Aktualny	Spójny

Źródło: opracowanie własne

Spis schematów, rysunków, tabel

Rysunek 1 OSI Miasta CITTASLOW	61
Rysunek 2 OSI Tereny inwestycyjne	74
Rysunek 3 OSI Transport publiczny	76
Rysunek 4 OSI Ochrona środowiska	80
Rysunek 5 OSI Infrastruktura drogowa.....	83
Rysunek 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej w Nowym Mieście Lubawskim.....	88
Rysunek 7 Struktura użytkowania terenów w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie i kierunki zmian zagospodarowania przestrzennego.....	91
Rysunek 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa warmińsko-mazurskiego	107
Schemat 1 Elementy Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Nowego Miasta Lubawskiego na lata 2022-2030.....	4
Schemat 2 Badane obszary społeczno-gospodarcze	6
Schemat 3 Wyzwania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w sferze przestrzennej i środowiskowej	11
Schemat 4 Wyzwania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w sferze społecznej	17
Schemat 5 Wyzwania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w sferze gospodarczej.....	20
Schemat 6 Drzewo problemów	26
Schemat 7 Programowanie rozwoju	27
Schemat 8 Cel główny, cele szczegółowe Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030.....	32
Schemat 9 Struktura zarządzania „Strategią rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022 - 2030 roku”	110
Schemat 10 Monitoring Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030.....	114
Schemat 11 Proces aktualizacji „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030”	116
Tabela 1 Analiza SWOT	22
Tabela 2 Cel strategiczny 1 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań	35
Tabela 3 Cel strategiczny 2 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań	40
Tabela 4 Cel strategiczny 3 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań	46
Tabela 5 Cel strategiczny 4 wraz z celami operacyjnymi, kierunkami działań, oczekiwanymi rezultatami i wskaźnikami osiągnięcia działań	56
Tabela 6 Cele strategiczne określone w Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego Warmińsko-Mazurskie 2030 a OSI Miasta CITTASLOW	62
Tabela 7 Planowane działania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie oraz innych podmiotów, które wpisują się cele strategiczne Województwa Warmińsko-Mazurskiego	63
Tabela 8 Oczekiwane skutki interwencji OSI Tereny inwestycyjne a cele Strategii	75
Tabela 9 Oczekiwane skutki interwencji OSI Transport publiczny a cele Strategii.....	77
Tabela 10 Oczekiwane skutki interwencji OSI Ochrona Środowiska a cele Strategii	80
Tabela 11 Oczekiwane skutki interwencji OSI Infrastruktura drogowa a cele Strategii.....	84
Tabela 12 Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania	85
Tabela 13 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	94

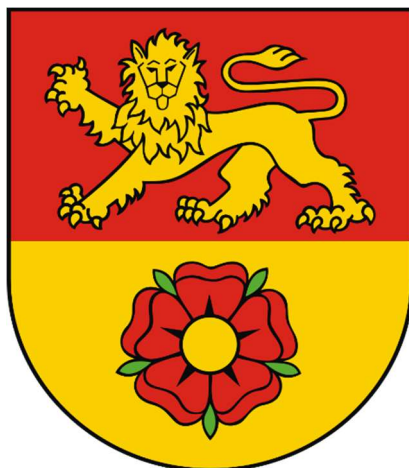
Tabela 14 Spójność „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030” z SOR	101
Tabela 15 Spójność „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030” z KSRR	102
Tabela 16 Spójność Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030” z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego.....	103
Tabela 17 Spójność Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030 z Programem rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego (projekt listopad 2021r)	105
Tabela 18 Plan operacyjny Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030	111
Tabela 19 Część raportu ze zrealizowanych wskaźników	115
Tabela 20 Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych	117

Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

„Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest oddzielnym dokumentem realizowanym w ramach „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030”.

Załącznik nr 2. Karta projektu

Nazwa zadania		
Opis zadania		
Obszar realizacji		
Cel zadania		
Podmiot realizujący		
Partnerzy projektu/podmioty zaangażowane		
Termin realizacji		
Koszt zadania (PLN)		
Źródło finansowania (PLN, %)		
Zgodność ze Strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Wskaźniki	produktu	
	rezultatu	
	oddziaływania	
Osoba zgłaszająca zadanie		
<i>Data i podpis osoby zgłaszającej projekt</i>		<i>Data i podpis Kierownika projektu</i>
<i>Akceptacja</i>		<i>Akceptacja</i>
<i>Data i podpis Skarbnika</i>		<i>Data i podpis Burmistrza</i>

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Olsztyn, luty 2022 r.

Spis treści

Wstęp	126
1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność, komunikacyjna i mobilność	127
1.1 Położenie	127
1.2 Ukształtowanie terenu	128
1.3 Bogactwa naturalne.....	132
1.4 Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna	134
2. Ludność i procesy demograficzne	139
2.1 Liczba ludności, migracje i przyrost naturalny.....	139
2.2 Procesy starzenia się społeczeństwa	142
2.3 Atrakcyjność osadnicza.....	144
2.4 Prognoza demograficzna.	154
3. Gospodarka i rynek pracy	156
3.1 Liczba, wielkość i rodzaj podmiotów gospodarczych	156
3.2 Rynek pracy	163
3.3 Bezrobocie.....	164
4. Środowisko naturalne i infrastruktura	169
4.1 Walory środowiska naturalnego, przyrodnicze i krajobrazowe, różnorodność biologiczna	169
4.2 Stan i ochrona środowiska, w tym stopień rozwoju infrastruktury	172
5. Kultura i dziedzictwo kulturowe	182
5.1 Kultura	182
5.2 Uwarunkowania historyczne, obiekty zabytkowe, ich stan, dostępność i sposób wykorzystania	185
6. Sport, rekreacja i turystyka.....	188
6.1 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i warunki do jej rozwoju	188
6.2 Atrakcyjność turystyczna	191
7. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	198
7.1 Studium i plany miejscowe – stopień pokrycia obszaru gminy i struktura przeznaczenia terenów	198
7.2 Struktura osadnicza	201
7.3 Rewitalizacja (obszar zdegradowany, obszar rewitalizacji, założenia i przedsięwzięcia rewitalizacyjne).....	201
7.4 Obszary zintegrowanego inwestowania i wykluczenia z inwestowania, obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego	203
8. Bezpieczeństwo publiczne	206
8.1 Podmioty i instytucje realizujące zadania z zakresu bezpieczeństwa	206
8.2 Uwarunkowania wynikające z położenia, w tym zagrożenia naturalne.....	208
8.3 Przestępczość	209

9. Polityka społeczna	212
9.1 Beneficjenci pomocy, struktura powodów udzielania pomocy	212
9.2 Gospodarka mieszkaniowa i komunalna – opis stanu zasobów mieszkaniowych, w tym technicznych, energetycznych i dostępności	225
10. Edukacja i wychowanie.....	228
10.1 Sieć placówek oświatowych	228
11. Kapitał społeczny	235
11.1 Aktywność obywatelska, liczba i działalność organizacji pozarządowych.....	235
11.2 Współpraca międzysektorowa	237
12. Finanse samorządowe	240
12.1 Budżet Nowego Miasta Lubawskiego – dochody i wydatki, w tym ich struktura	240
12.2 Poziom zadłużenia	246
12.3 Zdolność inwestycyjna.....	248
12.4 Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych.....	249
13. Diagnoza porównawcza.....	253
14. Konsultacje społeczne	263
15. Spis wykresów, rysunków, tabel, dokumentów źródłowych.....	276
16) Załącznik nr 1 Wzór ankiety	284

Wstęp

„Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest przeglądem najważniejszych kwestii społeczno-gospodarczych i ukazuje wieloaspektową analizę stanu obecnego miasta. Raport diagnozy koncentruje się na szczegółowej analizie uwarunkowań wewnętrznych rozwoju Nowego Miasta Lubawskiego obejmujących takie zagadnienia jak:

1. Informacje ogólne (w tym: uwarunkowania geograficzne, historyczne);
2. Przestrzeń (w tym m.in. układ przestrzenny, dostępność komunikacyjna, mieszkalnictwo, infrastruktura techniczna);
3. Środowisko (w tym: charakterystyka najważniejszych aspektów środowiska przyrodniczego oraz jego ochrony, tj. zasoby wodne i jakość wód, jakość powietrza);
4. Społeczeństwo (w tym: analiza procesów demograficznych i osadniczych, wykluczenie społeczne, kapitał społeczny tj. liczba organizacji pozarządowych, rynek pracy, aktywność i potencjał mieszkańców, edukacja, ochrona zdrowia, kultura i turystyka);
5. Gospodarka (w tym: analiza wskaźników makroekonomicznych, struktury gospodarcze, atrakcyjność inwestycyjna, przedsiębiorczość, dochody ludności, finanse publicznych JST, realizowane zadania i projekty).

Dla każdego z powyżej wymienionych obszarów przedstawiono najważniejsze informacje, w tym również realizowane projekty oraz dane statystyczne obrazujące sytuację w gminie, także na tle powiatu nowomiejskiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz kraju. Zakres czasowy obejmuje zasadniczo lata 2015-2020. Analiza została wykonana w oparciu o najbardziej aktualne dostępne dane statystyczne, głównie te pochodzące z baz Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Miasta w Nowym Mieście Lubawskim jego jednostek podległych oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Mieście Lubawskim.

Główne wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej stanowiąc będą punkt wyjścia dla przygotowania „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030.

1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność, komunikacyjna i mobilność

1.1 Położenie

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie położona jest w centrum powiatu nowomiejskiego, w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i graniczy z gminą wiejską Nowe Miasto Lubawskie i gminą wiejską Kurzętnik, obejmuje obszar 11,6 km². Miasto Nowe Miasto Lubawskie jest jednocześnie stolicą powiatu nowomiejskiego i siedzibą władz powiatowych oraz gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Rysunek 9 Położenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na tle Polski i województwa warmińsko-mazurskiego i powiatu

Źródło: Internet, <https://pl.wikipedia.org> i <http://www.gminy.pl>

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie zgodnie z fizyczno – geograficzną regionalizacją Polski, wg J. Kondrackiego położona jest w obrębie następujących głównych jednostek: megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa, prowincja – Niż Środkowoeuropejski, podprowincja – Pojezierza Południowobałtyckie, makroregion – Pojezierze Chełmińsko-Dobrzańskie. W podziale na mezoregiony, obszar miasta znajduje się w obszarze dwóch jednostek. Zachodnia i środkowa część leży w zasięgu Doliny Drwęcy, a wschodnia część – Garb Lubawski.¹⁸

W skład gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wchodzi tereny o różnych formach użytkowania. Użytki rolne zajmują znaczną część powierzchni miasta (59,7%), wśród nich dominują grunty orne. Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 29,7% miasta, wśród których przeważają tereny mieszkaniowe – 165 ha (48,8%), tereny komunikacyjne (drogi) – 71 ha (21,0%), tereny inne zabudowane – 32 ha (9,5%), tereny przemysłowe – 29 ha (8,6%) oraz tereny rekreacji i wypoczynku – 14 ha (4,1%). Obszar Nowego Miasta Lubawskiego charakteryzuje się stosunkowo niską lesistością. Wynosi ona 4,8 % ogólnej powierzchni miasta. Odległość Nowego Miasta Lubawskiego względem wybranych miejsc:

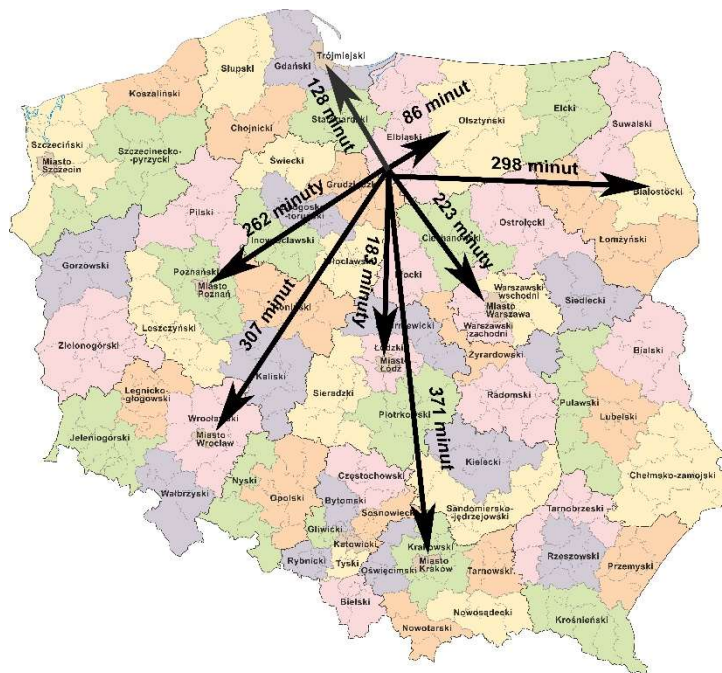
- ✓ Olsztyn – 80,5 km,
- ✓ Warszawa – 197 km,
- ✓ Lotnisko Szymany – 111 km,
- ✓ Dworzec kolejowy Ława – 21 km,
- ✓ Lotnisko Gdańsk – 172 km,
- ✓ Przejście graniczne z Rosją (Bezledy – Bagrationowsk) – 171 km,
- ✓ Przejście graniczne z Litwą (Budzisko - Sangruda.) – 345 km,

¹⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

- ✓ Port morski Gdańsk – 175 km.

Rysunek 10 Czas dojazdu (minuty) z gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do wybranych polskich miast:

Źródło: opracowanie własne, mapa <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/klasyfikacja-nuts-w-polsce/>

Czas dojazdu (minuty) z gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie¹⁹

do wybranych miejsc:

- ✓ Miasta >400 tys. mieszkańców – 128 minut,
- ✓ Miasta >100 tys. mieszkańców – 86 minut,
- ✓ Miasta >50 tys. mieszkańców – 75 minut,
- ✓ Miasta powiatowego – 10 minut,
- ✓ Najbliższego miasta – 10 minut,
- ✓ Węzła autostrady/drogi ekspresowej – 50 minut,
- ✓ Lotniska – 69 minut,
- ✓ Dużego lotniska – 136 minut,
- ✓ Terminalu promowego 142 minut,
- ✓ Przystanku kolejowego – 10 minut.

do przejścia granicznego z:

- ✓ Niemcami – 322 minuty,
- ✓ Czechami – 354 minuty,
- ✓ Słowacją – 426 minuty,
- ✓ Ukrainą – 444 minuty,
- ✓ Białorusią – 352 minuty,
- ✓ Litwą 318 – minuty,
- ✓ Rosją 117 – minuty.

1.2 Ukształtowanie terenu

Rzeźba terenu

Według podziału fizyczno-geograficznego Kondarckiego obszar Nowego Miasta Lubawskiego znajduje się w obrębie makroregionu zwanego Pojezierzem Chełmińsko – Dobrzyńskim. W podziale na mezoregiony, obszar miasta znajduje się w obszarze dwóch jednostek. Zachodnia i środkowa część leży w zasięgu Doliny Drwęcy, a wschodnia część – Garb Lubawski. Rzeźba obszaru jest urozmaicona. Jest to

¹⁹ Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem” Raport Częstkowy Komponent 3 Relacje Przestrzenne I Dostępność Komunikacyjna województwa warmińsko-mazurskiego

wynik akumulacyjnej działalności lądolodu oraz erozyjno-akumulacyjnej działalności wód roztopowych i rzek w epoce postglacjalnej.

Plejstoceńska wysoczyzna polodowcowa (której fragmenty obejmują zachodnią i wschodnią część miasta), rozcięta jest szeroką doliną rzeki Drwęcy (w obrębie której położone są centralne partie miasta). Krawędzie wysoczyzny są głęboko porożcinane dolinami bocznymi odprowadzającymi wody do doliny Drwęcy. Najbardziej rozległą z nich jest dolina Groblicy. W pozostałych dolinach wody prowadzą bezimienne strugi i ciekły okresowe. Część mniej rozwiniętych dolinek jest obecnie sucha. Obszar wysoczyzny wyniesiony jest 100 – 140 m npm. Powierzchnia jej jest falista i pagórkowata.

Dolina rzeki Drwęcy wcięta jest w wysoczyznę na głębokość około 20-40 m. W dolinie – o przebiegu zbliżonym do południkowego - wyróżnić można dwa tarasy: taras zalewowy akumulacyjny rzeki Drwęcy wyniesiony do około 3-4 m nad poziom wody w rzece (82 – 86 m npm) oraz taras wyższy akumulacyjny wyniesiony około 4 – 15 m nad poziom wody w rzece (85 – 100 m npm).

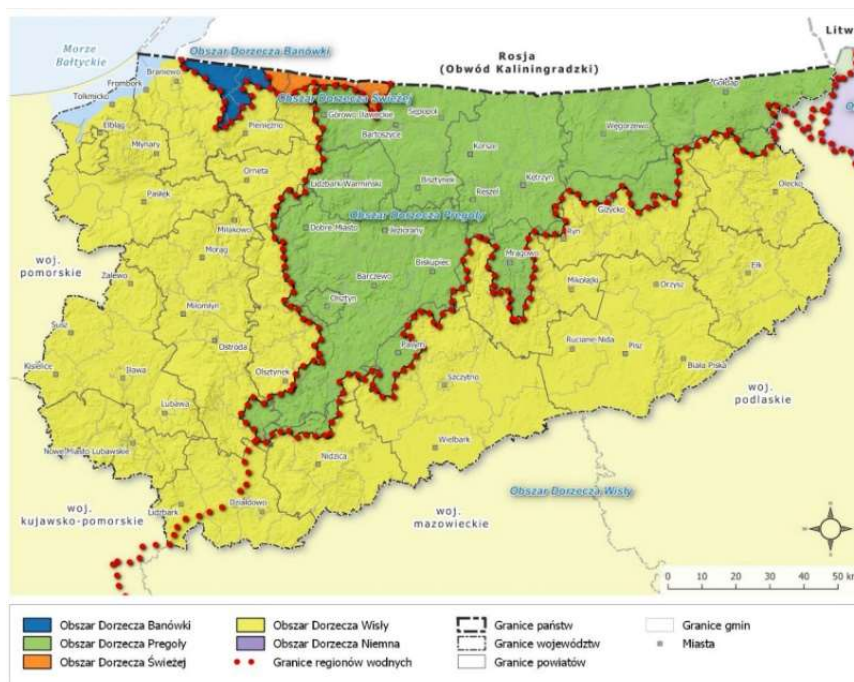
W południowo-wschodniej części miasta znajduje się rozległe obniżenie pojezierne, wypełnione torfem i gytią.²⁰

Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie położona jest w dorzeczu rzeki Wisły, w zlewni rzeki Drwęcy. Część terenu odwadniana jest bezpośrednio do Drwęcy, część za pośrednictwem dopływów. Głównym dopływem Drwęcy na terenie miasta jest Groblica. Miasto Nowe Miasto Lubawskie położone jest w większości w obszarze rzecznej jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) Drwęca od jez. Drwęckiego do Brodniczki (PLRW 20002028779). Natomiast część wschodnia terenu miasta położona jest w obszarze rzecznej jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) *Groblica* (PLRW 20001728712).

Miasto Nowe Miasto Lubawskie jest położone w obszarze jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o kodzie: PLGW200039.

Rysunek 11 Obszar gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie leży w dorzeczu rzeki Wisły

Źródło: Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030

Wody podziemne

Na terenie miasta zaznaczają się dwie strefy wód gruntowych o różnych reżimach. Pierwsza strefa związana jest ze współczesnymi dolinami rzek Drwęcy i Groblicy. Występuje tu jednolity poziom wód

²⁰ Prognoza Oddziaływania Na Środowisko projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie

gruntowych, związany z rzecznyymi osadami piaszczysto-żwirowymi i osadami pojeziornymi. Zwierciadło tych wód jest związane ze stanami wody w rzekach, a jego wahania wynoszą zwykle około 1 m. Lustro wody gruntowej zalega przeważnie płytko pod powierzchnią terenu. Tylko w wyższych partiach dolin występuje głębiej – poniżej 2 – 3 m pod powierzchnią terenu. Druga strefa dotyczy terenów wysoczyznowych. Brak tam jest ciągłego poziomu wód gruntowych. Występują one tylko lokalnie – jako wody zawieszane na różnych głębokościach w piaszczystych przewarstwieniach wśród glin lub okresowo w stropie glin. W tej strefie występuje duża zależność występowania wód gruntowych od opadów atmosferycznych. Dotyczy to szczególnie bocznych dolinek na krawędzi wysoczyzny - jako dróg koncentracji spływów tych wód do doliny Drwęcy.

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe są ważnym elementem różnorodności krajobrazowej Nowego Miasta Lubawskiego, ponieważ decydują o funkcjonowaniu i bogactwie ekosystemów oraz mają duże znaczenie społeczne i gospodarcze. Przez miasto przepływa rzeka Drwęca. Jest największą rzeką przepływającą przez teren powiatu nowomiejskiego, jest także jedną z najważniejszych rzek województwa warmińsko – mazurskiego. Jej całkowita długość wynosi 207,2 km. Początek bierze w okolicach Dylewskiej Góry, uchodzi niedaleko Torunia. Środkowy odcinek głęboko wciętej doliny Drwęcy, o szerokości 1 – 3 , nad którym leży Nowe Miasto Lubawskie ma charakter pradoliny. Powierzchnia zlewni Drwęcy powyżej Nowego Miasta Lubawskiego wynosi 2,7 tys. km². W granicach Nowego Miasta Lubawskiego do Drwęcy uchodzi niewielki, bo łączący ok. 10 km długości, szerokości 1-2 m, ciek zwany Groblicą.²¹

Tabela 21 Charakterystyka JCWP w Nowym Mieście Lubawskim

Nazwa JCWP	Drwęca od Jez. Drwęckiego do Brodniczki	Groblica
Kod JCWP	RW20002028779	RW20001728712
Typ JCWP	20	17
Długość JCWP [km]	92,84	9,17
Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	327,10	43,70
Obszar dorzecza	Wisły	Wisły
Region wodny	Dolnej Wisły	Dolnej Wisły

Źródło: http://rzgw.gda.pl/cms/fck/uploaded/ZGPW/Karty_charakterystyk_JCWP_rzek.pdf

Stan ekologiczny wód zależy od trzech czynników: elementów biologicznych, fizykochemicznych oraz hydromorfologicznych. Wpływ działalności człowieka na środowisko wodne (presje antropogeniczne) jest czynnikiem kluczowym²². Nowe Miasto Lubawskie realizuje i planuje dalsze działania i inwestycje poprawiające stan wód m.in. poprzez ochronę, zachowanie i przywracanie naturalnych siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zmniejszenie antropopresji na gatunki i siedliska na obszarze Natura 2000 pn. „Dolina Drwęcy”, oraz rezerwatu przyrody pn. „Rzeka Drwęca”, likwidację ognisk zanieczyszczeń, zwiększanie zdolności retencyjnych, modernizację oczyszczalni ścieków oraz rozbudowę systemów kanalizacji.

Tabela 22 Klasyfikacja i ocena stanu wód w latach 2014-2019 przebiegających przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie

Kod jcw	Nazwa jcw	Rok najnowszych badań	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego		Stan chemiczny	Ocena stanu jcw
			Klasa	Stan / potencjał ekologiczny		
PLRW20001728712	Groblica	2018	3	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
PLRW20002028779	Drwęca od Jez. Drwęckiego do Brodniczki	2019	4	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

²¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

²² <https://www.apgw.gov.pl/pl/broszura-wody-polskie-2021>

Źródło: <https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

Osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWPd na obszarze dorzecza Wisły na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest niezagrażone. Celem środowiskowym dla JCWP PLRW20001728712 (Groblica) na obszarze dorzecza Wisły jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. Natomiast celem środowiskowym dla JCWP PLRW20002028779 (Drwęca od Jez. Drwęckiego do Brodniczki) jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego - Drwęca od Brodniczki do Jeziora Drwęckiego oraz osiągnięcie dobrego stanu chemicznego.²³

W Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły określono termin osiągnięcia dobrego stanu JCWP PLRW20001728712 na 2021 r. wskazano również na możliwość odstępstwa od osiągnięcia celu w wyznaczonym terminie w przypadku braku możliwości technicznych oraz dysproporcjonalnymi kosztami. Na dzień zakończenia opracowywania diagnozy społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie trwały prace nad aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym. Nowe Miasto Lubawskie zobowiązuje się do zapoznania z ww. dokumentami oraz do realizacji działań w ramach swoich zadań.

Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu, brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP PLRW20001728712 zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności²⁴.

W przypadku JCWP PLRW20001728712 termin osiągnięcia dobrego stanu określono na 2015 r. i nie przewidziano odstępstw.

Zagrożenie powodziowe

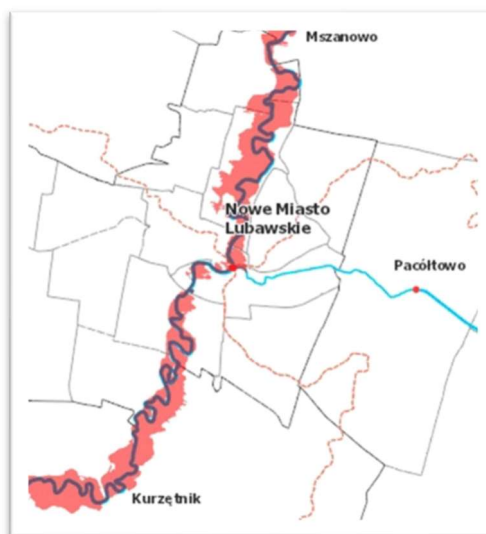
Przez Nowe Miasto Lubawskie przepływa rzeka Drwęca, która może stanowić zagrożenie podtopieniem. Obszary wskazane we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (przedstawione na mapie poniżej) są to obszary na których stwierdza się istnienie znaczącego ryzyka powodziowego lub jego wystąpienie jest prawdopodobne.

---

²³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

²⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Rysunek 12 Obszary zagrożone podtopieniem w Nowym Mieście Lubawskim

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

1.3 Bogactwa naturalne

Złoże kopalin

W granicach administracyjnych miasta Nowe Miasto Lubawskie w południowo-zachodniej części miasta występują tereny przeznaczone pod eksploatację kruszywa naturalnego (piaski i żwiry). Na obszarze miasta wyznaczone zostało złożo o nazwie *Nowe Miasto Lubawskie I – Pole A i Pole C* o powierzchni 12218 ha i zasobach 61 119 tys. ton. Znajduje się ono na działkach nr 11/7 (Pole A) oraz nr 11/10 (Pole C). Zgodnie z dokumentacją geologiczną eksploatacja może być prowadzona do głębokości 14,7m p. p. t., średnio 9,3 m p. p. t. r. Oba pola posiadają wyznaczone granice obszarów i terenów górniczych. Po eksploatacji tych zasobów zostanie zastosowany rolny kierunek rekultywacji²⁵.

Ponadto na terenie Nowego Miasta Lubawskiego wyznaczone są projektowane tereny eksploatacji kopalin (wg Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie- 2016 r.)

Klimat

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie znajduje się w strefie przejściowej między ostródzką krainą klimatu pojeziernego, a warszawską w obrębie krainy „Wielkich Dolin” (wg regionalizacji klimatycznej Romera). Najbliższe stacje meteorologiczne znajdują się w Ostródzie i Brodnicy. Na ich podstawie uzyskano charakterystykę meteorologiczną parametrów:

- średnia temperatura roczna: 7,0–7,5°C,
- najcieplejszy miesiąc: lipiec (ok. 17,5°C), najzimniejszy: luty (ok. – 4,1°C),
- suma opadów rocznych: 584–598 mm,
- średnia prędkość wiatru: 3,4 m/s,
- dni w roku z pokrywą śnieżną: 42–134 dni,
- długość okresu wegetacyjnego: 165–205 dni.

²⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

Wiatry wieją przeważnie z kierunku południowo-zachodniego (23%), i zachodniego (21%), najrzadziej z kierunków: północno-wschodniego (6%) i północnego (7%). Miasto leży w dość korzystnej strefie (III) zasobności energii wiatru, charakteryzującej się energią wiatru na poziomie 500–750 kWh(m²/rok) na wysokości 10m n. p. t. oraz 750-1000 kWh (m²/rok) na wysokości 30m n. p. t. Inwersja termiczna występuje w dolinie Drwęcy i jej dolinkach bocznych, w postaci niskich dobowych temperatur minimalnych, częstszych przymrozków przygruntowych i wysokich wahań temperatury. Największa wilgotność względna powietrza występuje w dolinach i obniżeniach terenu, a także obszarach z płytkimi wodami w gruncie.²⁶

Jakość powietrza

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie znajduje się w warmińsko – mazurskiej strefie badania oceny jakości powietrza atmosferycznego. Pomiary, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadza Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie. Od 1 kwietnia 2021 r. na terenie Szkoły Podstawowej nr 3 przy ul. Działyńskich w Nowym Mieście Lubawskim została uruchomiona stacja monitoringu jakości powietrza (manualna). Pomiary odbywają się w trybie jednogodzinnych pomiarów stężeń benzenu i tlenku węgla.

Zgodnie z pomiarami jakości powietrza w Nowym Mieście Lubawskim ilość pyłów PM10 i Benzo(a)pirenu mieści się w poziomach docelowych określonych przez GIOS (Benzo(a)piren - 1 ng/m³ -okres uśredniania wyników pomiarów - rok kalendarzowy, Pył PM10 – 40 µg/m³ -okres uśredniania wyników pomiarów - rok kalendarzowy). Zgodnie z indeksem jakości powietrza (GIOS) - poziom powietrza w Nowym Mieście Lubawskim jest dobry (poziom PM10 od 20,1 do 50 µg/m³) lub umiarkowany (poziom PM10 od 50,1-80 µg/m³).

Tabela 23 Zestawienie pomiarów powietrza zanieczyszczeń powietrza w okresie kwiecień-sierpień 2021 r. w Nowym Mieście Lubawskim

Zanieczyszczenie	Nazwa statystyki	Kod statystyki	Wartość
pył zawieszony PM10	Średnia roczna	SA	6.12 µg/m ³
pył zawieszony PM10	Minimum roczne	MIN	1.38 µg/m ³
pył zawieszony PM10	Maksimum roczne	MAX	59.49 µg/m ³
pył zawieszony PM10	Maksimum z wartości lub średnich dobowych	MAX_S24	59.49 µg/m ³
pył zawieszony PM10	Liczba dni powyżej granicy ze średnich dobowych	LD_S24	1.0 µg/m ³
pył zawieszony PM10	Percentyl P90.4 z wyników w jednostkowych	S90_4_PERC	8.82 µg/m ³
benzo(a)piren w PM10	Średnia roczna	SA	0.23 ng/m ³
benzo(a)piren w PM10	Minimum roczne	MIN	0.05 ng/m ³
benzo(a)piren w PM10	Maksimum roczne	MAX	1.5 ng/m ³

Źródło: http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current/station_details/archive/12050

W województwie warmińsko-mazurskim jakość powietrza oceniana jest w trzech strefach w województwie. Dwie strefy to miasta na prawach powiatu czyli Olsztyn i Elbląg. Trzecia strefa to pozostały obszar województwa warmińsko-mazurskiego. We wszystkich strefach przeprowadza się ocenę jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia. Ocenę pod kątem ochrony roślin przeprowadza się wyłącznie w strefie warmińsko-mazurskiej.

Emisja niska (powierzchniowa)

Niska emisja na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie związana jest z indywidualnymi źródłami ciepła w gospodarstwach domowych, które w przeważającej ilości wykorzystują jako źródło energii węgiel

²⁶ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2036

kamienny, często gorszego gatunku. Głównymi zanieczyszczeniami powietrza są dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla i pył.

Emisja z działalności gospodarczej (punktowa)

Źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza stanowi działalność przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych funkcjonujących na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Emisja komunikacyjna (liniowa)

Kolejnym czynnikiem decydującym o stanie jakości powietrza jest emisja komunikacyjna, której największe stężenia lokują się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze²⁷

Hałas

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie występuje hałas komunikacyjny drogowy oraz przemysłowy.

Hałas komunikacyjny drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych tak, więc ma charakter liniowy. Na poziom tego hałasu wpływ ma przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg. Przez teren miasta przebiegają będące źródłami największego hałasu drogowego: droga krajowa Nr 15 relacji Trzebnica – Ostróda oraz droga wojewódzka Nr 538 relacji Radzyń Chełmiński – Łasin – Nowe Miasto Lubawskie – Uzdowo – Rozdroże.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy generowany jest przez zakłady produkcyjne i usługowe. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. Pomiar hałasu przemysłowego nie jest prowadzony systematycznie ani regularnie, zazwyczaj jest przeprowadzany w skutek interwencji. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ). Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOŚ. Na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie ma zakładów, które posiadają decyzje ustalające dopuszczalną emisję hałasu.²⁸

1.4 Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna

Przez Nowe Miasto Lubawskie przebiega jedna droga krajowa nr 15 Trzebnica - Ostróda, która stanowi połączenie miasta z województwem kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim. Ważną rolę transportową pełnią również dwie drogi wojewódzkie: droga nr 538 Radzyń Chełmiński - Rozdroże prowadząca ruch w kierunku Grudziądza i Nidzicy oraz droga nr 541 Lubawa-Lidzbark Welski prowadząca ruch w kierunku Działdowa i Mławy. Poza tym połączenia drogowe z powiatem utrzymywane są przez drogi powiatowe i lokalne, np. do Kurzętnika, Grodziczna, Biskupca, Mszanowa – miejscowości stanowiących siedziby gmin, a także do siedzib ościennych powiatów: Brodnicy, Iławy, Grudziądza czy Działdowa. Przez Nowe Miasto Lubawskie nie przebiega linia kolejowa.

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne Nowego Miasta Lubawskiego zapewniają:

Drogi krajowe

²⁷ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie Na Lata 2021-2036

²⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

droga krajowa nr 15 (relacji Trzebnica - Milicz - Krotoszyn - Jarocin - Miąskowo - Miłosław - Września - Gniezno - Trzemeszno - Wylatowo - Strzelno - Inowrocław - Toruń - Brodnica –Nowe Miasto-Lubawskie- Lubawa - Ostróda), będąca istotnym punktem tranzytowym na terenie miasta, jej część stanowią ulice Grunwaldzka, Jagiellońska oraz część ulicy Mickiewicza.

Drogi wojewódzkie

droga wojewódzka nr 538 (relacji Radzyń Chełmiński – Łasin – Nowe Miasto Lubawskie– Uzdowo – Rozdroże), na terenie gminy miejskiej stanowi ul. Narutowicza, oraz część ul. 3 Maja i ul. Wojska Polskiego

Drogi powiatowe

Drogi powiatowe w mieście mają łączną długość 2,653 km i są to:

- nr 1246 N (relacji Skarlin – Nowe Miasto Lubawskie) stanowiąca ul. Żwirki i Wigury,
- nr 1333 N (relacji Ława – Radomno – Nowe Miasto Lubawskie) stanowiąca ul. Ławską,
- nr 5500 N (relacji Nowe Miasto Lubawskie – Mszanowo) stanowiąca ul. Mszanowską.

Tabela 24 Wykaz dróg powiatowych w Nowym Mieście Lubawskim wraz z ogólną oceną ich stanu technicznego

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa techniczna	Długość (km)	Ocena stanu technicznego	Nota stanu technicznego i wartości użyt.
1	1246 N	dr. woj. 538 – Skarlin – Nowe Miasto Lubskie	L	12,616	3,57	B (stan zadawalający)
2	1333 N	Ława – Radomno –Nowe Miasto Lubawskie	Z	11,419	4,31	A (stan dobry)
3	5500 N	ul. Mszanowska Nowe Miasto Lubskie	L	0,677	4,00	B (stan zadawalający)

Źródło: Plan rozwoju sieci drogowej dróg powiatowych powiatu nowomiejskiego na lata 2020 – 2024

Tabela 25 Procentowy udział odcinków dróg powiatowych o nawierzchni dobrej i złej w stosunku do sieci dróg powiatowych na terenie powiatu nowomiejskiego

gmina	nawierzchnia	
	dobra stan techniczny dobry i zadawalający	zła stan techniczny niezadawalający i zły
Gmina Biskupiec	15,60 %	16,77 %
Gmina Nowe Miasto Lubawskie	16,73 %	7,41 %
Gmina Kurzętnik	10,44 %	12,16 %
Gmina Grodziczno	9,66 %	10,29 %
Gmina Miasto Nowe Miasto Lubawskie	0,72 %	0,22 %

Źródło: Plan rozwoju sieci drogowej dróg powiatowych powiatu nowomiejskiego na lata 2020 – 2024

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie 0,22% odcinków dróg powiatowych (udział w ogólnej powierzchni dróg powiatowych) znajduje się w złym stanie technicznym, natomiast 0,72% stanowią drogi powiatowe o nawierzchni dobrej (stan techniczny dobry i zadawalający).

Drogi gminne

Drogi gminne publiczne w mieście mają łączną długość ok. 32,6 km. Najważniejszą rolę w systemie komunikacyjnym miasta odgrywają następujące spośród nich: Działyńskich, 19 Stycznia, Tysiąclecia, 3 Maja, Długa, Gdyńska, Kasztanowa, Lipowa, Kamionki, Piastowska, Korczaka, Kolejowa, Akacyjowa i Sosnowa.

Sieć osadniczą miasta tworzy siatka głównych ulic:

- ul. Grunwaldzka i ul. Jagiellońska stanowiące część drogi krajowej nr 15, biegnącej z północy na południe,
- ul. Narutowicza, część ul. 3 Maja i ul. Wojska Polskiego, stanowiące część drogi wojewódzkiej nr 538, biegnącej z zachodu na wschód.

W lipcu 2021 r. gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie podpisała umowę z Warmińsko-Mazurskim Urzędem Wojewódzkim na dofinansowanie budowy ulicy Sadowej, której długość wyniesie ok 1,3 km. Zakres rzeczowy budowy ulicy Sadowej obejmuje wykonanie nawierzchni jezdni z asfaltobetonu o szer. 5,5 m, budowę chodnika jednostronnego o szer. 2,0 m z kostki betonowej, zaprojektowano również wjazdy z kostki betonowej na wszystkie przylegające nieruchomości oraz kanalizację deszczową o łączenie długości ok. 1.130 metrów. Nowa ulica zostanie wyposażona w nowe oświetlenie drogowe z nowoczesnymi oprawami typu LED.

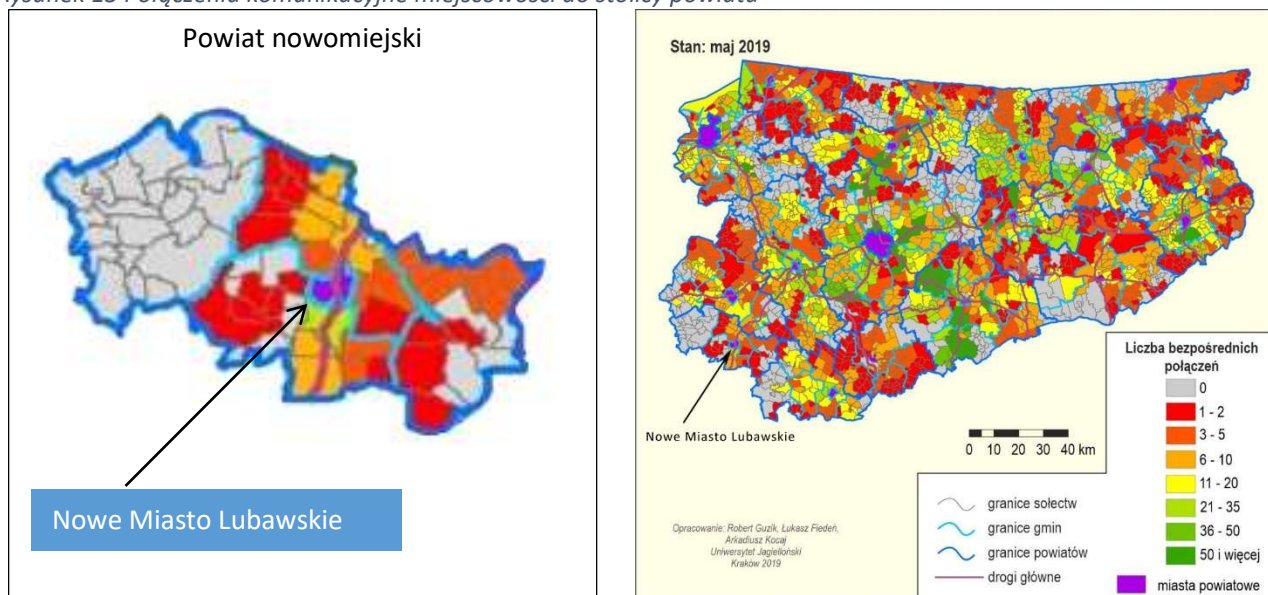

Powstaną dwa przejścia dla pieszych, w tym jedno wyniesione, w celu poprawy bezpieczeństwa pieszych oraz miejsca parkingowe na wysokości ulicy Mieszka I. Łączny szacunkowy koszt inwestycji wynosi 5 970 000 zł w tym wartość dofinansowana 3 454 020,00 zł (ze środków Funduszu Dróg Samorządowych). Rozpoczęcie realizacji zadania zaplanowano na III kwartał 2021 r., natomiast zakończenie w listopadzie 2022 r.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego (2018 r.) Nowe Miasto Lubawskie jest ośrodkiem ponadlokalnym, wielofunkcyjnym, zapewniającym dostęp do usług publicznych ponadlokalnych i lokalnych, o znaczącym udziale procesów rozwojowych i powinna je charakteryzować średnia wartość wskaźnika połączeń i obsługiwanych kierunków. Miasto przypisane jest do ośrodków rangi PII – ponadlokalny II rzędu. Różnica rangi potencjalnej i faktycznej wynosi odpowiedni: wskaźnik połączeń -1, wskaźnik obsługiwanych kierunków – 0²⁹ **Nowe Miasto Lubawskie należy do miast o zbyt niskich wartościach wskaźników połączeń i obsługiwanych kierunków względem zajmowanej pozycji w hierarchii osadniczej.**

Dostępność komunikacyjna mierzona liczbą połączeń miejscowości do Nowego Miasta Lubawskiego przedstawia poniższa mapa. Powiat nowomiejski podobnie jak powiaty olecki, gołdapski, bartoszycki, piski i braniewski położone na obrzeżach województwa z dala od miast o funkcjach regionalnych i subregionalnych posiadają niską dostępność komunikacyjną³⁰.

Rysunek 13 Połączenia komunikacyjne miejscowości do stolicy powiatu

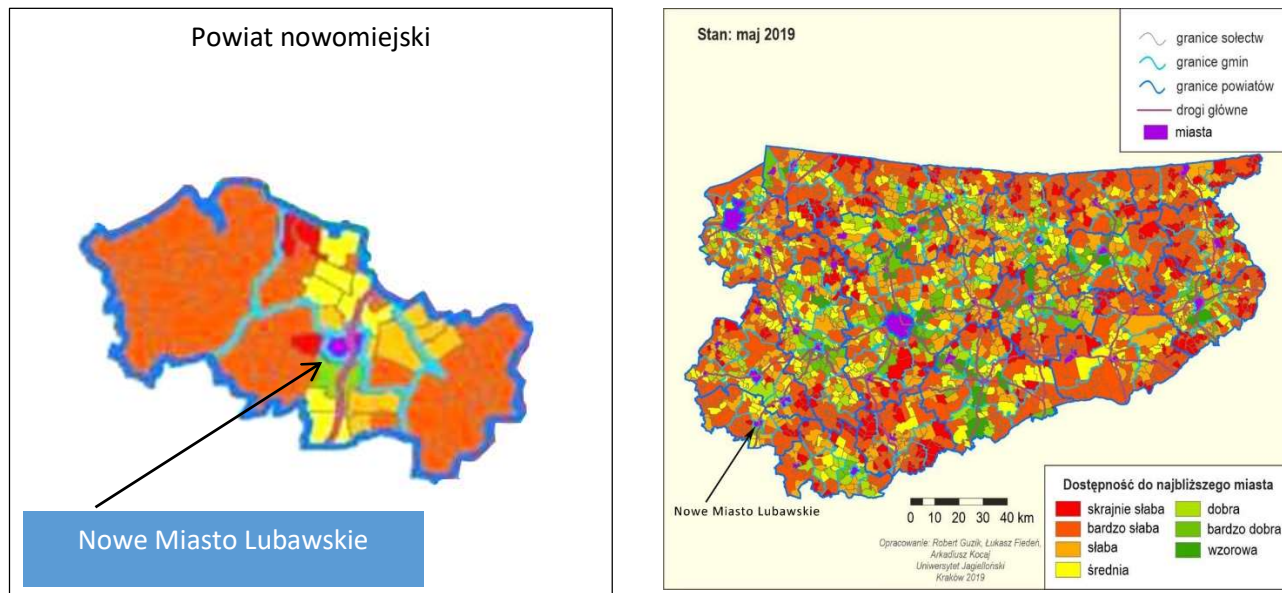
Źródło: „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem Raport cząstkowy Komponent 3 Relacje przestrzenne i dostępność komunikacyjna województwo warmińsko-mazurskie”

²⁹ „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem Raport cząstkowy Komponent 3 Relacje przestrzenne i dostępność komunikacyjna województwo warmińsko-mazurskie”

³⁰ „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem Raport cząstkowy Komponent 3 Relacje przestrzenne i dostępność komunikacyjna województwo warmińsko-mazurskie”

Czas dotarcia i liczba połączeń przekładają się na ogólną ocenę dostępności miast powiatowych. Poniższa mapa przedstawia syntetyczne ujęcie zarówno liczby kursów, jak i czasu dojazdu.

Rysunek 14 Dostępność komunikacyjna do najbliższego miasta

Źródło: „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem Raport cząstkowy Komponent 3 Relacje przestrzenne i dostępność komunikacyjna województwo warmińsko-mazurskie”

Słaba dostępność drogowa pozostaje jedną z najważniejszych barier w przyciąganiu zewnętrznych inwestorów. Rozpatrując znaczenie dostępności transportowej należy wziąć pod uwagę wskaźnik Indeks syntetyczny dostępności drogowej z perspektywy atrakcyjności inwestycyjnej oraz Indeks syntetyczny dostępności drogowej ujęty z perspektywy poziomu życia.

Wartości wskaźników syntetycznych dostępności drogowej dla Nowego Miasta Lubawskiego w 2019 r.

- Indeks syntetyczny – perspektywa poziomu życia - 67
- Indeks syntetyczny – perspektywa atrakcyjności inwestycyjnej - 106
- Sumaryczny Indeks syntetyczny - 86³¹

Tereny przemysłowe znajdujące się w Nowym Mieście Lubawskim są słabo skomunikowane z obwodnicą miasta.

Komunikacja rowerowa

Nowe Miasto Lubawskie dysponuje 6,3 km ścieżek rowerowych, w tym 5,1% jest pod zarządem gminy, a 1,2% pod zarządem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Tabela 26 Ścieżki rowerowe w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
-----------------	---------	---------	---------	---------	---------

³¹ „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem Raport cząstkowy Komponent 3 Relacje przestrzenne i dostępność komunikacyjna województwo warmińsko-mazurskie”

ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) ogółem	km	3,3	3,3	3,3	5,1	6,3
ścieżki rowerowe będących pod zarządem gminy	km	1,5	1,5	3,3	5,1	5,1
	Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
ścieżki rowerowe będących pod zarządem starostwa	km	1,8	1,8	0,0	0,0	0,0
będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego	km	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2
ścieżki rowerowe na 100 km ²	km	29,02	29,02	15,83	36,06	49,25
ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności	km	2,97	2,98	1,64	3,75	5,16

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych oraz danych Urzędu Miasta Nowe Miasto Lubawskie

Nowe Miasto Lubawskie posiada wysoki wskaźnik ścieżek rowerowych na 100 km² (49,25) w porównaniu do województwa warmińsko-mazurskiego (2,62) i Polski (4,97). Natomiast wskaźnik ścieżki rowerowe na 10 tys. mieszkańców w Nowym Mieście Lubawskim w 2019 r. wynosił 5,16 km, i był wyższy niż w województwie warmińsko –mazurskim (4,46 km) oraz w Polsce (4,05 km).

Komunikacja kolejowa

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego nie ma obecnie transportu kolejowego. Przebiegająca przez miasto linia pasażerska relacji Brodnica-Łława została całkowicie zamknięta w 2000 roku, a w 2010 r. została zlikwidowana. Najbliżej położoną stacją kolejową są Rakowice (ok. 7 km) oraz Jamielnik (15 km), Biskupiec Pomorski (20 km) i Łława (ok. 20 km).

Komunikacja autobusowa

Dworzec autobusowy zlokalizowany jest przy ul. Grunwaldzkiej, w odległości ok. 1 km od ścisłego centrum miasta. Przewozami osób zajmują się głównie Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. z Brodnicy i PKS z Łławy. W ramach pilotażowych połączeń autobusowych, z dniem 1 lipca 2021 roku uruchomione zostały kursy autobusowe relacji Nowe Miasto Lubawskie – Lubawa – Łława (przez Mortęgi). Przedsięwzięcie jest finansowane z budżetu samorządu województwa oraz z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych.

Na terenie miasta funkcjonują również przewoźnicy lokalni (w obrębie powiatu), którzy obsługują tzw. „trasy specjalne,” czyli transport pracowników do wybranych zakładów pracy.

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego nie ma miejskiej komunikacji autobusowej.

Obwodnica miasta

Trwa budowa obwodnicy Nowego Miasta Lubawskiego. Zakończenie realizacji tej inwestycji jest planowane do czerwca 2022 r. Inwestycja prowadzona jest przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie. Wybudowana infrastruktura drogowa, odciąży Nowe Miasto Lubawskiego od nadmiernego ruchu tranzytowego i podniesie standard życia mieszkańców miasta poprzez zmniejszenie natężenia ruchu, poziomu hałasu oraz emisji spalin na drogach alternatywnych.

2. Ludność i procesy demograficzne

2.1 Liczba ludności, migracje i przyrost naturalny

Procesy demograficzne odgrywają istotną rolę w rozwoju społeczno-ekonomicznym, są one skutkiem głównie dwóch zjawisk: ruchu naturalnego ludności oraz migracji. Ich natężenie ma wpływ m.in. na stan i strukturę ludności, rynek pracy czy system ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Nowe Miasto Lubawskie zamieszkuje 10 709 mieszkańców (dane z 2020 r.). Gęstość zaludnienia wynosi 942 osób/km² i jest wyższa niż średnia w województwie warmińsko-mazurskim (59 os/km²) i przeciętna ogólnokrajowa (123 os/km²).

Na stan liczebny mieszkańców miasta oddziałuje szereg czynników. Zasadnicze znaczenie odgrywają: przyrost naturalny, długość życia i saldo migracji. Wielkość przyrostu naturalnego zależy od liczby rodzących się dzieci. W Nowym Mieście Lubawskim obserwuje się malejącą liczbę ludności. Od 2015 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się ogółem o 392 osoby, tj. 3,5 %. Zmianę liczby ludności w okresach przedstawia tabela poniżej.

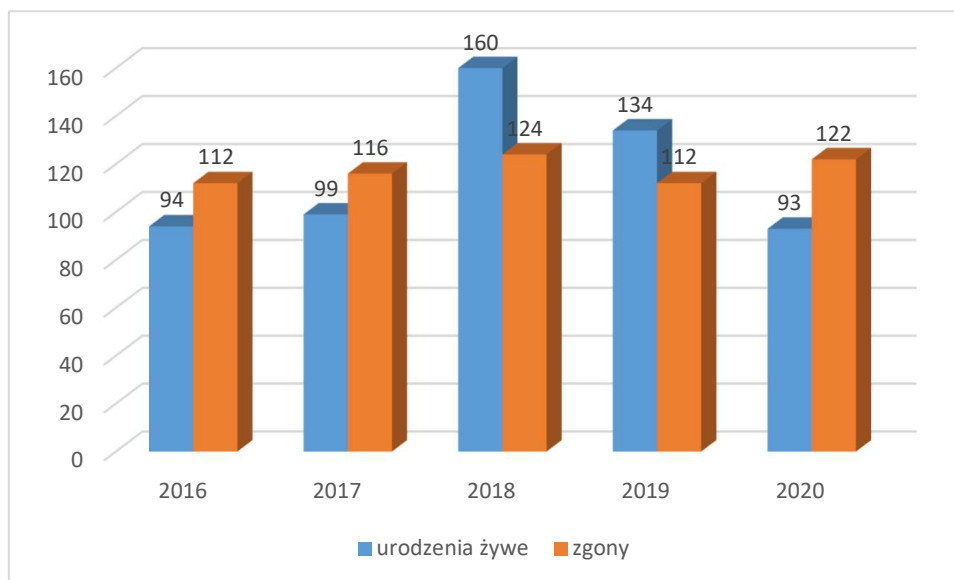
Tabela 27 Liczba ludności w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020 na tle powiatu nowomiejskiego i woj. warmińsko-mazurskiego

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba ludności w Nowym Mieście Lubawskim ogółem	11 101	11 085	10 997	10 925	10 850	10 709
Liczba ludności w powiecie nowomiejskim ogółem	44 321	44 166	44 104	43 997	43 822	43 721
Liczba ludności w woj. warmińsko-mazurskim ogółem	1 439 675	1 436 367	1 433 945	1 428 983	1 422 737	1 416 495

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Liczba zgonów i urodzeń jest jednym z głównych czynników determinujących przyrost naturalny

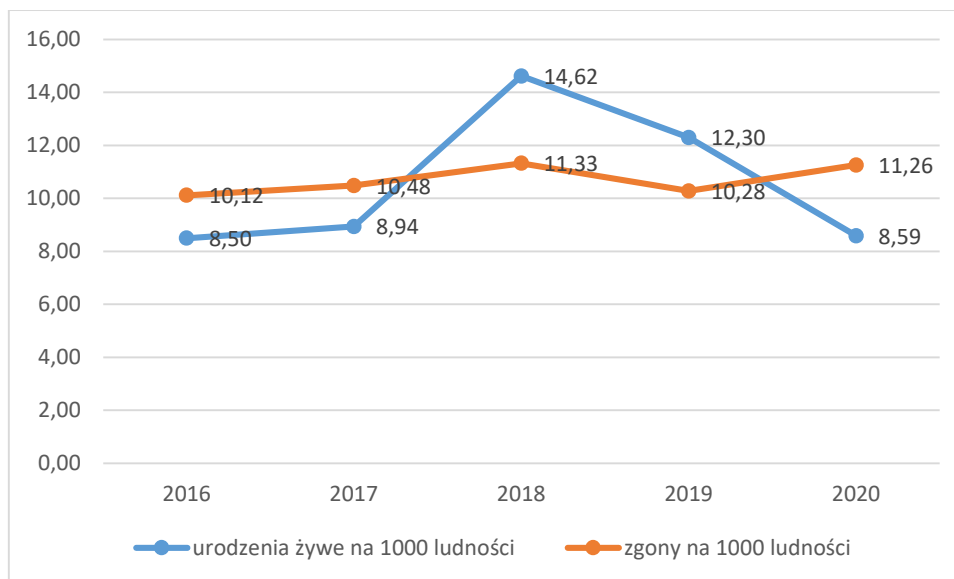
Wykres 2 Liczba zgonów i urodzeń w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2016-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Ruch naturalny ludności w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2016-2020

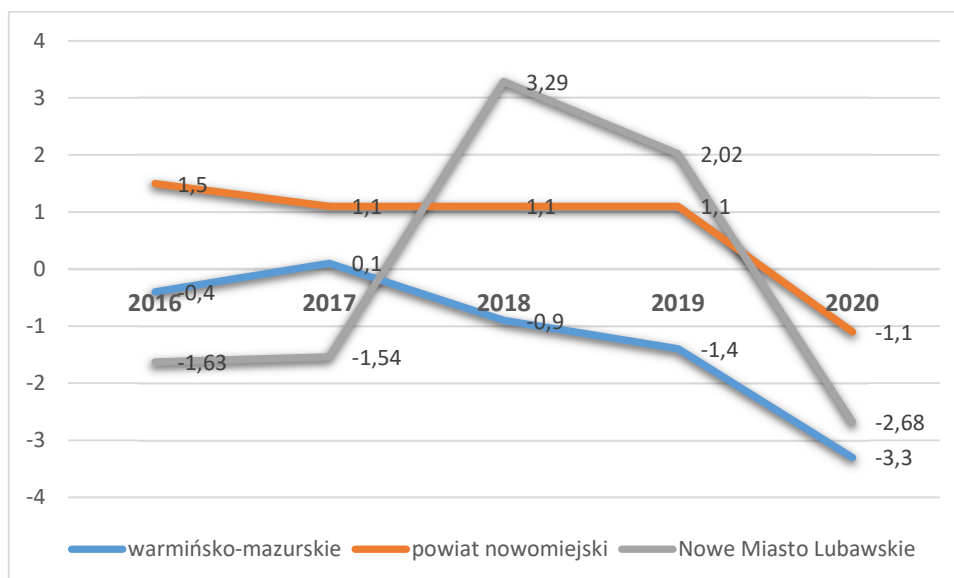
Wykres 3 Urodzenia żywe i zgony na 1000 ludności w Nowym Mieście Lubawskim

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Spadek liczby urodzeń zaobserwowano zarówno w Nowym Mieście Lubawskim, powiecie nowomiejskim jak i województwie warmińsko-mazurskim.

Wykres 4 Przyrost naturalny w Nowym Mieście Lubawskim, powiecie nowomiejskim i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2020 r. na 1000 ludności

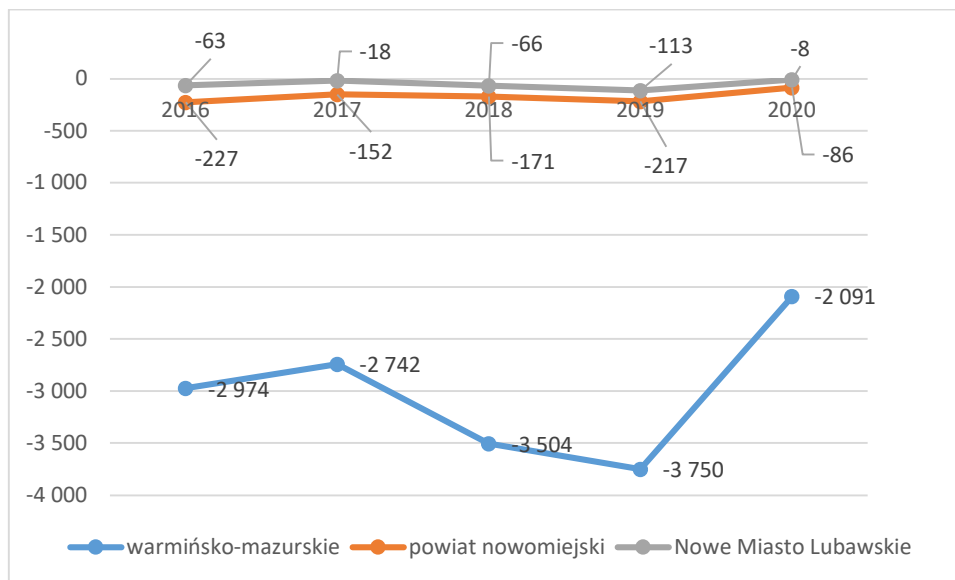
Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik przyrostu naturalnego (na 1000 mieszkańców) w 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim wyniósł -2,68 i był dwukrotnie mniejszy niż w 2019 r. podobnie jak w województwie warmińsko-mazurskim.

Migracje

W Nowym Mieście Lubawskim saldo migracji ma wartość ujemną - przeważa odpływ ludności. W roku 2020 saldo migracji wynosiło -8 i w porównaniu do 2019 r. wskaźnik uległ znacznej poprawie (wzrost o 93%). Ujemne saldo migracji w 2020 r. można zaobserwować również w powiecie nowomiejskim (-86) i województwie warmińsko-mazurskim (-2091). Wynika to z większych możliwości emigracji zagranicznych, natomiast emigracje wewnętrzne przyczyniły się do wyludnienia obszarów wiejskich oraz małych miasteczek.

Wykres 5 Saldo migracji w Nowym Mieście Lubawskim, powiecie nowomiejskim i woj. warmińsko-mazurskim w latach 2016-2020

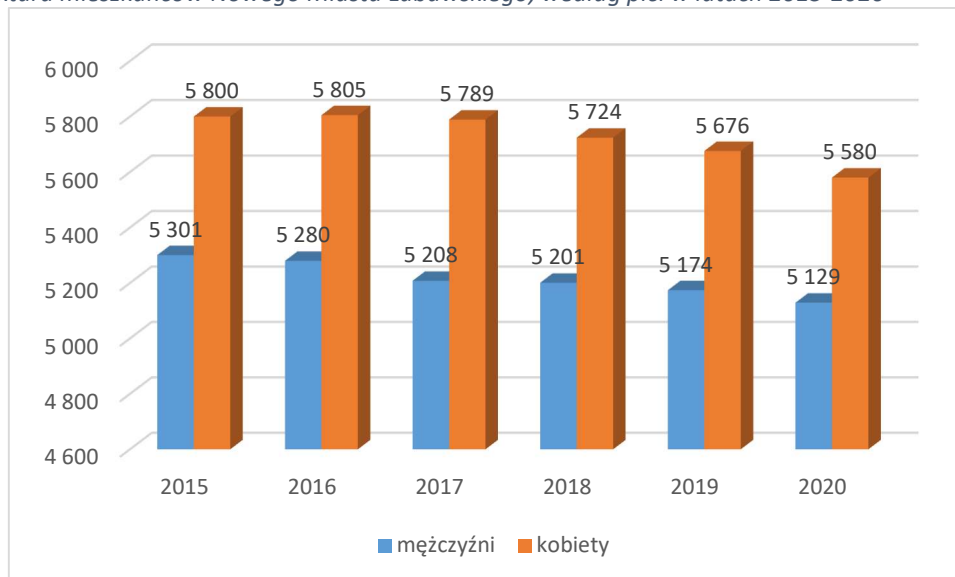

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Struktura ludności

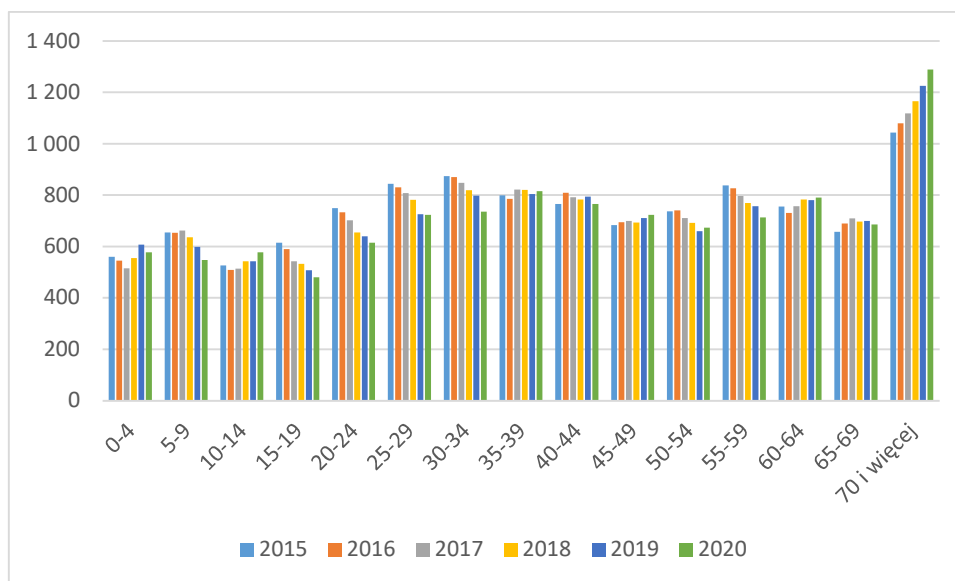
W Nowym Mieście Lubawskim, tak jak w województwie warmińsko-mazurskim mamy do czynienia z tzw. zjawiskiem feminizacji. W 2020 r. wśród mieszkańców miasta, przeważały kobiety, stanowiły 52,1% ludności.

Wykres 6 Struktura mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego, według płci w latach 2015-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wykres 7 Ludność Nowego Miasta Lubawskiego wg grup wieku w latach 2015-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

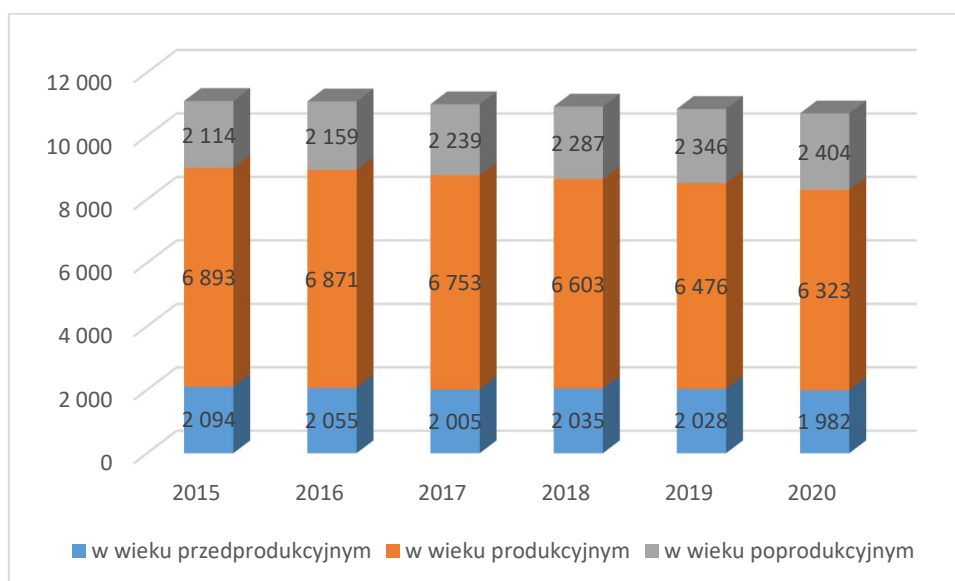
Liczba ludności w podziale na grupy wieku odzwierciedla zachodzące procesy tj. spadek urodzeń, migracje oraz proces starzenia społeczeństwa.

W Nowym Mieście Lubawskim wskaźnik feminizacji (liczba kobiet na stu mężczyzn) w 2020 r. wynosił 109 i był większy niż w województwie (104) i w kraju (107). W porównaniu do roku 2019 wskaźnik zmniejszył się o 0,9 punktu procentowego, natomiast w porównaniu do 2015 r. pozostał na tym samym poziomie.

2.2 Procesy starzenia się społeczeństwa

Nowe Miasto Lubawskie, jak wiele miast znajdzie się w trudnej sytuacji spowodowanej odpływem ludności w wieku produkcyjnym oraz ujemnym przyrostem naturalnym.

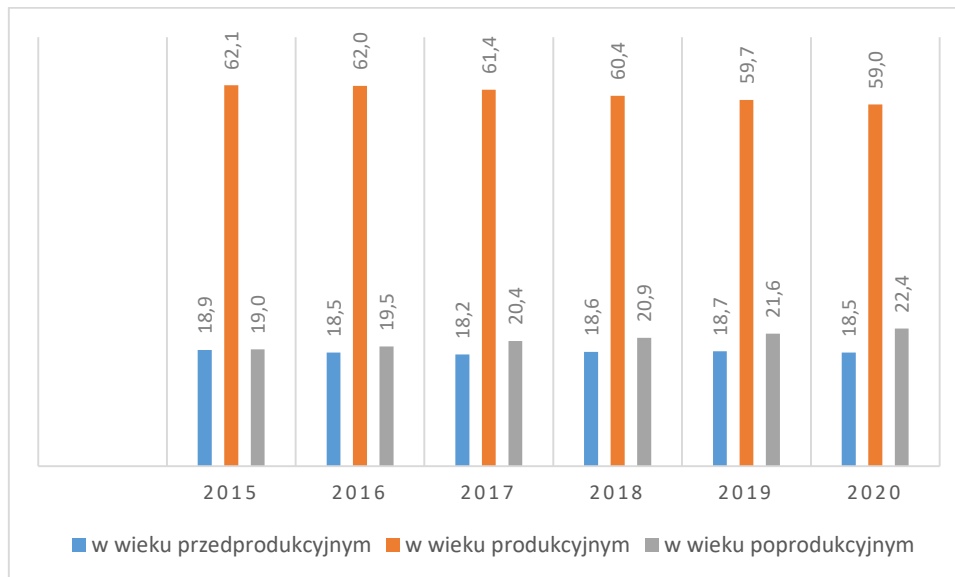
Wykres 8 Mieszkańcy Nowego Miasta Lubawskiego w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2015-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Pod względem ekonomicznych grup wieku większość ludności Nowego Miasta Lubawskiego w 2020 r. stanowiły osoby w wieku produkcyjnym 59 % ogółu ludności, osoby w wieku przedprodukcyjnym 18,5 %, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 22,4 %. Na przestrzeni lat 2015-2020 obserwować można zjawisko rosnącego odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 13,7 % w stosunku do 2015 r.) oraz malejącego odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (spadek o 5,3 % w stosunku do 2015 r.).

Wykres 9 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2015-2020

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym) wzrastał od 2015 r. i w 2020 r. wynosił 28,1. Wskaźnik ten w porównaniu do 2019 r. wzrósł o 4,8 punktu procentowego, natomiast w stosunku do 2015 r. o 26,6 punktu procentowego. W porównaniu do wartości dla woj. warmińsko-mazurskiego wskaźnik obciążenia demograficznego (w 2020 r.) był wyższy o 10,2 punktu procentowego i niższy o 0,4 punktu procentowego niż w Polsce.

Tabela 28 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Nowym Mieście Lubawskim, woj. warmińsko-mazurskim i Polsce w latach 2015-2020

Jednostka miary		2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Nowe Miasto Lubawskie	osoba	22,2	23,2	24,4	25,4	26,8	28,1
Warmińsko-mazurskie	osoba	19,4	21,0	22,0	23,2	24,4	25,5
Polska	osoba	22,8	23,9	25,0	26,1	27,2	28,2

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Kolejne wskaźniki obrazujące procesy starzenia społeczeństwa i udziału osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności Nowego Miasta Lubawskiego przedstawia poniższa tabela

Tabela 29 Wskaźniki obrazujące procesy starzenia społeczeństwa i udziału osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności Nowego Miasta Lubawskiego w latach 2015-2020

wskaźnik	Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	osoba	15,3	16,0	16,6	17,1	17,7	18,4
Wskaźnik ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	30,7	31,4	33,2	34,6	36,2	38,0
Wskaźnik ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	61,0	61,3	62,8	65,5	67,5	69,4

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik - odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wyniósł 18,4 osoby i wzrósł w porównaniu do 2019 r. o 3,9 punktu procentowego, natomiast do 2015 r. wzrósł o 20,3 punktu procentowego.

Według prognoz GUS do 2030 współczynnik obciążenia demograficznego (stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym), będzie wynosił między 56 a 67 osób, co oznacza, że na każde 100 osób w wieku produkcyjnym będzie przypadało od 56 do 67 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym).

Trwający proces starzenia się ludności przejawia się zwłaszcza we wskaźnikach obrazujących współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym, który opisuje ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. W Nowym Mieście Lubawskim wartość wskaźnika systematycznie wzrastała na przestrzeni lat 2015-2020 i wyniosła w 2020 r. – 38 osób tj. o 23,8% więcej niż w 2015 r.

Jako nieprodukcyjny najczęściej przyjmuje się wiek 0-17 lat (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny); wiek produkcyjny to 18-59/64 lata (18-59 lat - dla kobiet i 18-64 lata - dla mężczyzn). Inne grupowania dla wieku nieprodukcyjnego to 0-14 lat i 65 lat i więcej; wiek produkcyjny to 15-64 lata - dla obydwu płci. W 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 69,4 osoby w wieku nieprodukcyjnym; tj. więcej niż w województwie warmińsko-mazurskim (64,7) i w Polsce (68,0).

2.3 Atrakcyjność osadnicza

Mieszkaniovym zasobem gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zarządza Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim. Według stanu na 2020 r. Miasto posiadało 19 budynków mieszkalnych o pow. użytkowej lokali wynoszącej 5.467,86 m², w których znajdowało się 134 lokali mieszkalnych. Miasto było także właścicielem zasobu mieszkaniowego znajdującego się w budynkach należących do wspólnot mieszkaniowych. Zasób tworzyły 52 lokale mieszkalne o powierzchni użytkowej 2.235,05 m² oraz 15 lokali użytkowych o powierzchni użytkowej 1.149,43 m². Na przydział mieszkania komunalnego z zasobów Nowego Miasta Lubawskiego na koniec 2020 roku oczekiwało 49 wnioskodawców. W roku 2020 jeden lokal mieszkalny z zasobu gminy został zdany oraz 1 lokal został przydzielony.

W 2020 roku w Nowym Mieście Lubawskim oddano do użytku 47 mieszkań tj. o 62,1 % więcej niż 2019 r. (29 mieszkań). Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 4,3 nowych lokali. Jest to wartość nieznacznie mniejsza od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego (4,5) oraz mniejsza od średniej dla całej Polski (5,8). Według danych GUS na każdych 1000 mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego przypada 372 mieszkania. Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu to 3,95 i jest większa niż dla województwa warmińsko-mazurskiego (3,8) oraz Polski (3,8). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania 1 mieszkania w 2019 roku Nowym Mieście Lubawskim to 73,4 m².

Innym wskaźnikiem ukazującym poziom aktywności budowlanej jest liczba wydanych pozwoleń na budowę.

Tabela 30 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym

	Jednostka miary	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Mieszkania	-	75	21	200
Nowe budynki mieszkalne zgłoszenia z projektem	szt.	11	15	14
Nowe budynki mieszkalne	-	12	15	16

Źródło GUS dane Bank Danych Regionalnych

Różnica między wskaźnikami wynika z innej perspektywy czasu. O ile wskaźnik oddanych mieszkań pokazuje aktualną sytuację, to pozwolenia na budowę świadczą o nadchodzącej perspektywie, najczęściej krótkoterminowej.

Ogólna powierzchnia gruntów komunalnych w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wynosiła 213 ha i uległa zwiększeniu o 2,4% w porównaniu w rokiem 2015. Na przestrzeni lat 2015-2020 zmniejszyła się powierzchnia gruntów wchodzących w skład gminnego zasobu nieruchomości o 21,2%.

Tabela 31 Powierzchnia gruntów komunalnych wg prawnych form użytkowania w Nowym Mieście Lubawskim

	Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
ogółem	ha	208	215	217	217	217	213
z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	ha	200	207	211	211	211	211
wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości	ha	189	196	150	149	149	149
przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	ha	10	10	10	10	10	10
przekazane w użytkowanie wieczyste	ha	8	8	6	6	6	2
w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	ha	5	5	4	4	4	1
w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	ha	3	3	2	2	2	1

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Pozostałe grunty w Nowym Mieście Lubawskim, wg prawnych form użytkowania (wg stanu na 2020 r):

- Grunty powiatowe
  - ogółem - 6 ha,
  - z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste - 6 ha,
  - wchodzące w skład powiatowego zasobu nieruchomości - 2 ha,
  - przekazane w trwały zarząd powiatowym jednostkom organizacyjnym - 1 ha,
  - pozostałe grunty zajęte pod drogi powiatowe - 3 ha.

- Grunty wojewódzkie
  - ogółem - 5 ha,
  - z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste – 5 ha,
  - pozostałe grunty zajęte pod drogi wojewódzkie – 5 ha.

Ilość zasobów mieszkaniowych w Nowym Mieście Lubawskim na przestrzeni lat 2015-2019 zwiększyła się o 3,1 %.

Tabela 32 Zasoby mieszkaniowe w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2019

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
zasoby mieszkaniowe	3 915	3 927	3 942	4 009	4 036
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	25,7	25,8	26,2	26,8	27,3
mieszkania na 1000 mieszkańców	352,7	354,3	358,5	367,0	372,0
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,84	2,82	2,79	2,73	2,69
zasoby mieszkaniowe gmin (komunalne)	181	181	181	191	191
zasoby mieszkaniowe gmin (lokale socjalne)	8	8	8	8	8
zasoby mieszkaniowe gminne sprzedane	0	0	0	1	0

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych oraz Urzędu Miasta Nowe Miasto Lubawskie

Wyposażenie budynków mieszkalnych w instalacje techniczno-sanitarne (wg stanu na 2020 r.) przedstawia się następująco: 99,8% budynków przyłączonych jest do wodociągu natomiast 98,6% budynków podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej.

Tabela 33 Zabezpieczenie budynków mieszkalnych w sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej (%)	91,3	93,6	93,7	93,8	94,4	99,8%*
budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej (%)	87,9	93,6	93,7	93,5	94,3	98,6%*

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych oraz *danych Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Nowym Mieście Lubawskim

Stan wyposażenia obszarów miasta w sieć wodociągową i kanalizacyjną obrazuje m.in. wskaźnik długości sieci wodociągowej do długości sieci kanalizacyjnej. W 2020 r. wskaźnik ten wynosił 124,4% i był wyższy niż w województwie warmińsko – mazurskim (44,93%) i wyższy niż w Polsce (53,10%). W porównaniu do 2015 roku wskaźnik ten zmniejszył się o 7,3 punktu procentowego, ponieważ w tym samym okresie długość sieci wodociągowej zwiększyła się 12,2 punktu procentowego, natomiast długości sieci kanalizacyjnej zwiększyła się tylko o 4 punkty procentowe.

Tabela 34 Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020

Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	
Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej	%	134,15	127,05	126,04	125,92	125,92	124,4

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Zadania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie związane z dostarczaniem wody i odbiorem ścieków realizuje Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim, ul. Działyńskich 8a. Ponadto MPGK prowadzi działalność w zakresie oczyszczania zimowego i letniego miasta, utrzymania zieleni, zarządzania nieruchomościami, prac zleconych przez gminę miejską i inne podmioty.

System gospodarki wodociągowej

Stacja uzdatniania wody

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie zaopatrywana jest z 3 ujęć wody. Ujęcie wody na terenie miejskim aglomeracji zlokalizowane jest w południowo – wschodniej części miasta w rejonie ulic Piastowskiej i Wodnej. Aktualnie składa się z trzech studni o głębokości: 53,0 m, 90,0 m i 60,0 m. Pobór wody odbywa się z czwartorzędowej plejstoceńsko – holocenińskiej warstwy wodonośnej za pomocą dwóch studni głębinowych nr 1 oraz nr 3. Od eksploatowanych studni woda surowa prowadzona jest przewodem tłoczonym 150 z rur żeliwnych oraz PCV 225 ciśnieniowych kielichowych do przejścia rur pod rzeką Drwęcą w kierunku stacji uzdatniania wody przy ul. Wodnej.

Nowe Miasto Lubawskie planuje budowę nowej Stacji Uzdatniania Wody przy ulicy Makuszyńskiego. **Obecna stacja uzdatniania wody przy ul. Wodnej jest przestarzała i posiada zbyt małą wydajność w stosunku do obecnych i planowanych potrzeb miasta.** Ze względów przestrzennych nie ma też możliwości modernizacji/rozbudowy/budowy stacji w dotychczasowej lokalizacji. Projekt inwestycyjny przewiduje budowę stacji uzdatniania wody o przepustowości do 240 m³/h z zastosowaniem nowoczesnej automatyki i tradycyjnej technologii. Planowany termin rozpoczęcia prac budowlanych przewiduje się w I półroczu 2022 r., a zakończenie w II półroczu 2023 roku. Budowa nowej stacji zwiększy bezpieczeństwo zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną, jakość wody pitnej oraz zwiększy wydajność ujęcia wody, co zapewni rozwój miasta i zabezpieczy potrzeby mieszkańców i przedsiębiorców.

Tabela 35 Strefa ochronna ujęcia wody dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Strefa ochronna ujęcia wody Oznaczenie	Oznaczenie aktów prawa miejscowego lub decyzji ustanawiających strefę ochronną ujęcia wody
Studnia nr 1 – zlokalizowana w Nowym Mieście Lubawskim w ul. Piastowskiej na działce nr 65 w obrębie 13 Nowe Miasto Lubawskie.	Decyzje Starosty Nowomiejskiego: znak OŚ.6223-1-7/05 z dnia 15.12.2005 r., znak OŚ. 6223-1-12/09 z dnia 28.12.2009 r., znak OŚ.6341.33.2015.TG z dnia 12.11.2015 r., znak OŚ.6341.23.2017.TG z dnia 21.11.2017 r.
Studnia nr 2 - zlokalizowana w Nowym Mieście Lubawskim w ul. Piastowskiej na działce nr 106/2 w obrębie 6 Nowe Miasto Lubawskie.	Decyzje Starosty Nowomiejskiego: znak OŚ.6223-1-7/05 z dnia 15.12.2005 r., znak OŚ. 6223-1-12/09 z dnia 28.12.2009 r., znak OŚ.6341.33.2015.TG z dnia 12.11.2015 r., znak OŚ.6341.23.2017.TG z dnia 21.11.2017 r.
Studnia nr 3 – zlokalizowana w Nowym Mieście Lubawskim w ul. Wodnej na działce nr 65 w obrębie 13 Nowe Miasto Lubawskie.	Decyzje Starosty Nowomiejskiego: znak OŚ.6223-1-7/05 z dnia 15.12.2005 r., znak OŚ. 6223-1-12/09 z dnia 28.12.2009 r., znak OŚ.6341.33.2015.TG z dnia 12.11.2015 r., znak OŚ.6341.23.2017.TG z dnia 21.11.2017 r.

Źródło: Uchwała Nr XXII/143/2020 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie

Wprowadzana do sieci wodociągowej woda uzdatniona spełnia wymagania jakościowe zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Istniejące zasoby wód podziemnych o dobrej jakości umożliwiają wykorzystanie jej do celów zaopatrzenia ludności. Wydajność istniejących ujęć wody jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb Miasta. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych oraz możliwość jej ujmowania nie stanowią bariery rozwojowej Nowego Miasta Lubawskiego.

Na terenie aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie nie wyznaczono obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych.

Sieć wodociągowa

W 2020 r. długość czynnej sieci wodociągowej w Nowym Mieście Lubawskim wyniosła 41,4 km z 1805 szt. przyłączami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Liczba korzystająca z sieci wodociągowej wyniosła 9738 osób (dane z 2019 r.).

Tabela 36. Wybrane dane statystyczne dotyczące gospodarki wodnej w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	36,9	40,3	40,7	40,9	40,9	41,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 726	1 782	1 699	1 729	1 760	1805
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	313,4	314,4	315,1	326,8	329,3	326,2
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	9 940	9 960	9 833	9 787	9 738	bd
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	28,1	28,4	28,5	29,9	30,2	30,1

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

System gospodarki ściekowej Oczyszczalnia ścieków

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego działa miejska oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana przy ul. Szkolnej 5d, Nowe Miasto Lubawskie, dz. ewiden. Nr 178/2, obręb ewiden.6. Oczyszczalnia ścieków rodzaju PUB2 na terenie aglomeracji „Nowe Miasto Lubawskie” jest oczyszczalnią biologiczną z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P) spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji < 100 000 RLM. Parametry techniczne oczyszczalni³²:

- projektowa maksymalna wydajność oczyszczalni ścieków – 21 183 RLM.
- zaprojektowana przepustowość oczyszczalni ścieków (wielkość max dobową Q_{max/d}) – 3450 m³/dobę
- maksymalna dobową przepustowość oczyszczalni (wielkość max dobową Q_{max/d}) – 2 400 m³/dobę (zmniejszona w pozwoleniu wodnoprawnym w stosunku do wartości projektowej ze względu na wielkość odbiornika ścieków – rzeki Drwęcy).
- projektowa średnia dobową przepustowość oczyszczalni (wielkość średnia dobową Q_{śr/d}) – 1 600 m³/dobę.
- Przepustowość oczyszczalni ścieków (wielkość max roczna) – 876 000 m³/rok

Aktualny ogólny ładunek w aglomeracji – 13 216 RLM. Projektowa wydajność oczyszczalni ścieków w Nowym Mieście Lubawskim aktualnie odpowiada ładunkowi generowanemu na terenie aglomeracji „Nowe Miasto Lubawskie”. Ładunek generowany na terenie aglomeracji nie jest wyższy niż wydajność oczyszczalni ścieków w aktualnym pozwoleniu wodnoprawnym. Wg stanu na 30.10.2020 r. Ilość ścieków odbieranych obecnie przez oczyszczalnię w Nowym Mieście Lubawskim (średniodobowa przepustowość) – 1 447 m³/d. Ilość odbieranych ścieków przez oczyszczalnię w Nowym Mieście Lubawskim nie przekracza wartości dopuszczalnej/ projektowej. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Drwęca. Kilometraż miejsca

³² Uchwała Nr XXII/143/2020 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie

odprowadzania ścieków oczyszczonych: km 146+750. Oczyszczalnia ścieków w Nowym Mieście Lubawskim obsługuje aglomerację „Nowe Miasto Lubawskie” w skład której wchodzi: miasto Nowe Miasto Lubawskie oraz miejscowości Mszanowo, Bratian i Pacółtowo w gminie Nowe Miasto Lubawskie. Oczyszczalnia w Nowym Mieście Lubawskim nie obsługuje innej aglomeracji odprowadzającej ścieki do sieci kanalizacyjnej. Miasto przewiduje modernizację oczyszczalni ścieków w zakresie urządzeń napowietrzających, sita pionowego w pomieszczeniu krat oraz prasy odwadniającej osad ściekowy. Planowana modernizacja nie zmieni parametrów wydajności oczyszczalni³³.

Wskaźniki dotyczące ilości ścieków komunalnych wytworzonych i dostarczonych do oczyszczalni ścieków w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r.

- Ilość ścieków dopływająca do oczyszczalni siecią kanalizacyjną z terenu aglomeracji [dam³/rok] - 528,00
- Ilość ścieków dowożonych do oczyszczalni ze zbiorników bezodpływowych z terenu aglomeracji (25 szt.- 104 osoby) [dam³/rok] - 23,30
- Ilość ścieków wytworzonych przez mieszkańców aglomeracji korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków 11 szt. (44 osób) [dam³/rok] - 9,86
- Łączna ilość ścieków powstających na terenie aglomeracji nieobjętych systemem kanalizacji zbiorczej, gdzie zastosowano systemy indywidualne albo planuje się zastosowanie systemów indywidualnych lub innych rozwiązań zapewniających taki sam poziom ochrony środowiska jak w przypadku systemów kanalizacji zbiorczej [dam³/rok] 33,16
- Łączna ilość ścieków komunalnych powstających na terenie aglomeracji [dam³/rok] 561,16
- Średnia dobowa ilość ścieków komunalnych powstających na terenie aglomeracji [m³/d] 1 610,98

Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach dopływających do oczyszczalni ścieków przedstawia tabela poniżej

Tabela 37 Skład jakościowy ścieków komunalnych powstających na terenie aglomeracji

Wskaźnik	Ścieki surowe	Ścieki oczyszczone
BZT5 [mgO ₂ /dm ³]	457	5,2
ChZTCr [mgO ₂ /dm ³]	1069	38,4
Zawiesina ogólna [mg/dm ³]	371	6,1
Azot ogólny	106	5,6
Fosfor ogólny	11,1	0,66

Źródło: Uchwała Nr XXII/143/2020 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie

Oczyszczalnia posiada Pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków z oczyszczalni ścieków do środowiska decyzją Dyrektora Zarządu Zlewni w Toruniu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie nr GD.ZUZ.5.421.67.2018.MT z dnia 1 czerwca 2018 r. na odprowadzanie oczyszczonych ścieków do odbiornika – rzeki Drwęcy w km 148+500.

Sieć kanalizacyjna

W 2020 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Nowym Mieście Lubawskim wynosiła 51,5 km z 1758 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosiła 8904 osób (dane za 2019 r.). W 2020 r. zakończono rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej (odcinek 200 m) w Nowym Mieście Lubawskim przy ul. Sadowej. Miasto posiada kompletną dokumentację projektową wraz z pozwoleniem na budowę sieci kanalizacji sanitarnej (odcinek 100 m) przy ul. Tulipanowej. Planowany termin zakończenia inwestycji – 2023 r. Inwestycja traktowana jest jako modernizacja istniejącej sieci i ma na celu zminimalizowanie ryzyka wystąpienia awarii sieci kanalizacyjnej, nie planuje się przy tym nowych podłączeń.

³³ Uchwała Nr XXII/143/2020 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie

Tabela 38 Wybrane dane statystyczne dotyczące sieci kanalizacyjnej w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	49,5	51,2	51,3	51,5	51,5	51,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 661	1 782	1 699	1 723	1 758	1758
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	443,1	463,0	370,5	379,6	377,4	374,6
ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	299,0	335,0	327,0	332,0	328,0	330,0
korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	81,1	82,3	81,5	81,7	82,1	98,9

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego występują niekorzystne warunki gospodarowania wodami opadowymi. Miasto otoczone jest wzgórzami, co powoduje znaczny spływ wód opadowych i roztopowych na niżej położone tereny w mieście. Ograniczona przepustowość sieci kanalizacji deszczowej nie jest w stanie przyjąć nadmiernych ilości wód. Słaba retencja terenowa, brak zbiorników retencyjnych opóźniających spływ, oraz niekorzystne warunki klimatyczne powodują nasilenie ekstremalnych zjawisk pogodowych.

W ostatnich latach Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. przeprowadziło kilkanaście inwestycji w zakresie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej zwiększając atrakcyjność Nowego Miasta Lubawskiego, jako miejsca do zamieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

Inwestycje i znaczące remonty realizowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w 2020 r.

- 1) Modernizacja studni głębinowej położonej przy ulicy Piastowskiej – koszt zadania wyniósł 38.760,00 zł.
- 2) Wykonanie rurociągów wody surowej i uzdatnionej – koszt zadania wyniósł 33.341,00 zł,
- 3) Budowa przyłącza wodociągowego wody surowej pod rzeką Drwęcą – koszt zadania wyniósł 71.341,00 zł
- 4) Budowa przyłącza wodociągowego pod drogą krajową Nr 15 – koszt zadania wyniósł 26.400,00 zł,
- 5) Rozbudowa sieci wodociągowej w ul. Kamionki – koszt zadania wyniósł 20.485,00 zł
- 6) Rozbudowa sieci wodociągowej w ul. Jagiellońskiej – koszt zadania wyniósł 76.605,00 zł.
- 7) Modernizacja przepompowni ścieków położonej przy ul. Kasztanowej – koszt zadania wyniósł 27.990,00 zł

Gazownictwo

Gaz ziemny przewodowy został doprowadzony do gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2015 roku. Źródłem dostawy gazu ziemnego dla miasta jest magistralny gazociąg wysokiego ciśnienia z magistrali gazociągu przesyłowego wysokoprężnego relacji Brodnica – Nowe Miasto Lubawskie – Iława DN 250/300 za pomocą stacji redukcyjno-pomiarowej SRP10 Kacze Bagno (gmina Kurzętnik). Z gazociągu wysokiego ciśnienia poprzez stację redukcyjno – pomiarową SRP10 Kacze Bagno o przepustowości $Q = 4\ 000\ \text{Nm}^3/\text{h}$.

Funkcjonująca na terenie Nowego Miasta Lubawskiego dystrybucyjna sieć gazownicza posiada rezerwy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia istniejących jak potencjalnych odbiorców w gaz ziemny.

Sieć gazowa na terenie miasta jest sukcesywnie rozbudowywana. Cechują ją bardzo mała awaryjność i dobry stan techniczny.

Rysunek 15 Oznaczenie lokalizacji sieci gazowej

OZNACZENIE LOKALIZACJI SIECI GAZOWNICZEJ NA TERENIE NOWEGO MIASTA LUBAWSKIEGO

Źródło: Urząd Miasta Nowe Miasto Lubawskie, strona <https://www.umnowemiasto.pl/asp/trwa-rozbudowa-sieci-gazowej-w-nowym-miescie-lubawskim,10,artykul,1,166>

Według danych GUS sieć gazowa średniego ciśnienia w 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim wyniosła 14,5 km i wzrosła w porównaniu z 2016 r. (4,2 km), o 245 % (o 10,3 km). Niniejsza sieć podlega dalszej rozbudowie i trwa proces przyłączania nieruchomości na potrzeby c.o. i c.w.u.

W latach 2020-2021 nastąpił znaczący wzrost ilości nieruchomości mieszkalnych podłączonych do sieci gazowej, czemu sprzyja udzielana przez gminę dotacja na wymianę źródeł ogrzewania, oraz możliwość uzyskania wsparcia finansowego w ramach programu Czyste Powietrze.

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zapotrzebowanie na gaz ziemny na koniec 2020 r. wyniosło ok. 3 228,683 MWh, co stanowiło 11,622 TJ. W obszarze mieszkalnictwa zapotrzebowanie na gaz ziemny wyniosło ok. 2 607,917 MWh, co stanowiło 9,388 TJ. W obszarze instytucji 3,762 MWh, co stanowiło 0,013 TJ. W obszarze przemysłu i usług zapotrzebowanie na gaz ziemny wyniosło ok. 617,004 MWh, co stanowiło 2,221 TJ.W.

Tabela 39 Sieć gazowa w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020

Wymiar	Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
długość czynnej sieci ogółem	m	0,0	4 169	8 084	9 806	9 806	14538
długość czynnej sieci rozdzielczej	m	0,0	4 169	8 084	9 806	9 806	14538
długość czynnej sieci ogółem w km na 100 km ²	-	0,0	36,7	71,1	86,2	86,2	127,9
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	0,0	12	33	63	100	210
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	0,0	11	32	60	94	203
odbiorcy gazu	gosp.	0,0	0,0	0,0	0,0	95	172
zużycie gazu –gospodarstwa domowe ogółem	MWh	0,0	0,0	0,0	0,0	1413,4	2673,8
zużycie gazu na 1 odbiorcę	kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	5478,3	15545,3
zużycie gazu na 1 mieszkańca	kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	129,8	246,8

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

System ciepłowniczy

System ciepłowniczy na terenie Nowego Miasta Lubawskiego funkcjonuje w oparciu o centralną ciepłownię miałowo - węglową Lubawskiej Spółki Komunalnej sp. z o.o., zlokalizowaną przy ul. Żwirki i Wigury w Nowym Mieście Lubawskim.

Oprócz systemu ciepłowniczego Lubawskiej Spółki Komunalnej, potrzeby ciepłownicze odbiorców gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zaspakajane są w oparciu o kotłownie lokalne oraz indywidualne źródła energii. Kotłownie lokalne to kotłownie zasilające bezpośrednio instalacje: c.o., c.w.u., technologiczne, wentylację obiektów (lub ich zespoły) budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów usługowych i przemysłowych. Potrzeby ciepłownicze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zaspakajane są także z indywidualnych źródeł energii, zarówno tych już istniejących budynków mieszkalnych jak i nowo wybudowanych.³⁴

Źródła ciepła

Podstawowe parametry systemu ciepłowniczego (stan na koniec 2020 r.):

- moc zainstalowana w źródle: 10,00 MW,
- moc osiągalna: 8,5 MW,
- zapotrzebowanie mocy: 8,5575 MW,
- roczna produkcja ciepła: 47 223 GJ,
- parametry sieci wysokotemperaturowej: -,
- parametry sieci niskotemperaturowej: 95/70 0C,
- liczba węzłów ciepłowniczych: 108 szt.,
- straty ciepła na sieci: ok. 6 328 GJ/rok.

³⁴ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021 -2036

Tabela 40 Zużycie ciepła wraz z zamówioną mocą przez ciepłownię centralną na terenie Nowego Miasta Lubawskiego w latach 2018-2020

		2018 r.	2019 r.	2020 r.
Moc zamówiona w systemie [MW]	całkowita	7,4345	7,095	7, 7575
	na potrzeby c.o.	0,8	0,8	0,8
	na potrzeby c.w.u.	-	-	-
Roczne zużycie ciepła [GJ]	całkowita	44312	43720	43723
	na potrzeby c.o.	3500	3500	3500
	na potrzeby c.w.u.	-	-	-

Źródło: Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021 -2036, Dane Urzędu Miasta Nowe Miasto Lubawskie

Długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wynosiła 4,7 km, natomiast długość przyłączy do budynków. W porównaniu do 2019 r. długość sieci zwiększyła się o 6,8% (4,4 km), natomiast długość przyłączy zwiększyła się o 12% (2,5 km). Łączna moc cieplna osiągalna kotłowni/ciepłowni wynosi 10 MW, natomiast roczna produkcja ciepła w 2020 r. wyniosła 47 224 GJ.

Stan techniczny sieci ciepłej określono jako bardzo dobry³⁵.

Zadania gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie związane z zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2016-2031 przyjęto uchwałą Nr XXV/158/2016 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 14 grudnia 2016 r.

Nowe Miasto Lubawskie podejmuje wiele działań mających na celu poprawę środowiska w tym zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z procesu spalania węgla w budynkach znajdujących się na terenie miasta. Program Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie przyjęty uchwałą Nr XV/93/2015 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2015 ma na celu:

- zwiększenie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym miasta,
- redukcję emisji gazów cieplarnianych, w szczególności CO₂,
- poprawę jakości powietrza poprzez przyłączanie nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej i gazowej.

Szkolnictwo

Elementem atrakcyjności osadniczej jest także rozwój szkolnictwa, które może mieć wpływ na decyzje migracyjne mieszkańców. Dostęp do placówek szkolnych wymaga rozwoju infrastruktury komunikacyjnej oraz organizacji transportu publicznego w gminie. Rozwój szkolnictwa oraz możliwości komunikacyjne pośrednio wynikają z możliwości budżetowych gmin, co z kolei pokazuje ogólny poziom rozwoju gospodarczego. Oferta edukacyjna opisana jest w Rozdziale w Pkt. 10.1 Sieć placówek oświatowych.

Sieć internetowa

Najważniejszą usługą telekomunikacyjną jest zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu. Z internetu stacjonarnego korzysta dziś ponad 54,8 proc. gospodarstw domowych, a od kilku lat w Polsce rośnie liczba łączy o najwyższych przepustowościach.

Zgodnie z GUS odsetek gospodarstw domowych z województwa warmińsko-mazurskiego posiadających dostęp do Internetu w domu wynosił 91, natomiast odsetek osób korzystających z Internetu 82,9. Odsetek przedsiębiorstw sektora niefinansowego z województwa warmińsko-mazurskiego wykorzystujących komputery wyniosła w 2019 r. 95,6% (brak danych za 2020r.). Na przestrzeni lat 2015-2019 odsetek tych przedsiębiorstw wzrósł o 3,8%. Natomiast odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu wynosił 99,3% w 2020 r.³⁶

Według danych GUS (stan na 2020r.) w województwie warmińsko - mazurskim długość sieci Internet poprzez linie światłowodowe wynosiła 15 907 km, natomiast długość sieci Internet poprzez linie kablowe wynosiła 15980 km.

Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego sieć internetu szerokopasmowego jest słabo rozwinięta.

³⁵ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021 -2036

³⁶ Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2020 r.

2.4 Prognoza demograficzna.

Nowe Miasto Lubawskie jak całe województwo warmińsko-mazurskie podlega ogólnopolskiemu trendowi starzenia się społeczeństwa. W 2020 r. zamieszkiwało je 10 709 osób, w tym 2766 osób to mieszkańcy będący w wieku powyżej 60 roku życia, którzy stanowili 25,8% ogółu. Oznacza to, że w 2020 roku co czwarty mieszkaniec miasta był w wieku senioralnym. W 2020 roku, wśród mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego w grupie wiekowej 60-69 r.ż. przeważały kobiety, było ich więcej o 187 (56,3%). W grupie wiekowej 70-79 r.ż., kobiet było o 154 (59,3%) więcej niż mężczyzn, natomiast największa różnica była w grupie osób w wieku 80 i więcej w której kobiet było o 181 (69,6%) więcej niż mężczyzn. Mamy tu do czynienia z tzw. zjawiskiem feminizacji starości. Proporcja ta może być determinantą zarówno planowanych w przyszłości usług społecznych/socjalnych, jak i zdrowotnych. W związku z powyższym to właśnie kobiety będą głównymi odbiorcami usług opiekuńczych oraz pomocy instytucjonalnej.

Jak pokazują dane statystyczne w 2050 roku co trzecia osoba, będzie w wieku poprodukcyjnym. Liczbę mieszkańców poszczególnych powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2005-2030 oraz wartość zmiany w tej liczbie w ww. okresie obrazuje poniższa tabela

Tabela 41 Liczba mieszkańców powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2005-2030.

Powiat	2005 r.	2030 (prognoza)*
Bartoszycki	61 598	↓52 153
Braniewski	43 894	↓37 687
Działdowski	65 193	↓63 464
Elbląski	56 491	↓56 348
Etcki	84 746	↓92 723
Giżycki	56 963	↓54 457
Gołdapski	27 055	↓25 715
Iławski	90 007	↓89 688
Kętrzyński	66 472	↓56 373
Lidzbarski	43 181	↓39 014
m. Elbląg	127 275	↓111 188
m. Olsztyn	174 473	↓169 063
Mragowski	50 143	↓47 786
Nidzicki	33 977	↓30 932
Nowomiejski	43 374	↓42 608
Olecki	34 224	↓33 576
Olsztyński	113 360	131 983
Ostródzki	105 455	↓99 583
Piski	57 580	↓53 112
Szczycieński	69 406	↓67 342
Węgorzewski	23 734	↓21 228

*w porównaniu do roku 2005.

Źródło: Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027, ROPS 2021

Według prognoz GUS do 2030 niemal we wszystkich powiatach województwa (19 na 21) zmniejszy się liczba ich mieszkańców w porównaniu do roku 2005. Jedynie w powiatach etckim i olsztyńskim prognozowany jest wzrost liczby ludności.

Tabela 42 Wartość zmiany w liczbie mieszkańców powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2005-2030 (w %).

lp.	powiat	wartość zmiany
1.	bartoszycki	-15,33%
2.	braniewski	-14,14%
3.	działdowski	-2,65%
4.	elbląski	-0,25%
5.	ełcki	9,41%
6.	giżycki	-4,40%
7.	gołdapski	-4,95%
8.	iławski	-0,35%
9.	kętrzyński	-15,19%
10.	lidzbarski	-9,65%
11.	m. Elbląg	12,64%
12.	m. Olsztyn	-3,10%
13.	mągowski	-4,70%
14.	niedzicki	-8,96%
15.	nowomiejski	-1,77%
16.	olecki	-1,89%
17.	olsztyński	16,43%
18.	ostródzki	-5,57%
19.	piski	-7,76%
20.	szczycieński	-2,97%
21.	węgorzewski	-10,56%

Źródło Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027, ROPS 2021

Dane GUS wskazują na systematyczny wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców każdego z powiatów województwa warmińsko-mazurskiego. Tendencja ta utrzymuje się od 2005 i do roku 2030 prognozowana jest jej intensyfikacja.

Prognozowany współczynnik obciążenia demograficznego – stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym, w poszczególnych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego będzie wynosił między 56 a 67 osób, co oznacza, że na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało będzie od 56 do 67 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Do 2030 roku współczynnik ten wzrośnie i będzie wynosił od 70 do 80 osób, tym samym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadać będzie aż od 70 do 80 osób w wieku nieprodukcyjnym. Prognozuje się, że w 2030 roku w każdym z powiatów wśród osób w wieku nieprodukcyjnym, 60% będą stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

Mając na uwadze, iż sytuację demograficzną Polski kształtują dwa główne procesy, tj. spadek dzietności oraz wydłużanie długości życia obywateli, należy się przygotować, że ich konsekwencją będzie wzrost liczby osób starszych oraz niesamodzielnych w ogóle społeczeństwa.

3. Gospodarka i rynek pracy

3.1 Liczba, wielkość i rodzaj podmiotów gospodarczych

W Nowym Mieście Lubawskim w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1105 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 842 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na przestrzeni lat 2015-2020 liczba przedsiębiorstw wrosła o 6,5% (67). Potencjał gospodarczy na terenie miasta zdominowany jest przez sektor małych i średnich przedsiębiorstw stanowiący 99,9% wszystkich podmiotów.

Ponad 95% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Nowym Mieście Lubawskim działa w sektorze prywatnym (1060). Natomiast w sektorze publicznym, który reprezentuje takie działy jak administracja, bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia i edukacja - 42 podmioty. Na terenie miasta nie ma zarejestrowanych przedsiębiorstw państwowych, natomiast zarejestrowane są stowarzyszenia (33) oraz spółdzielnie (4) i fundacje (5).

Tabela 43 Podmioty gospodarcze wg rejestru REGON w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r. wg sektorów własnościowych

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarcze					
	Ogółem	sektor		spółdzielnie	fundacje	stowarzyszenia i organizacje społeczne
		publiczny	prywatny	prywatny	prywatny	prywatny
		ogółem	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem
województwo warmińsko-mazurskie	136908	4944	130999	496	763	5180
powiat nowomiejski	3520	119	3397	26	11	153
Nowe Miasto Lubawskie	1105	42	1060	4	5	33

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W Nowym Mieście Lubawskim na koniec 2020 r. w strukturze podmiotów wg formy prawnej największy udział mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą 842 (76,2%), natomiast najmniejszy procent stanowią spółki cywilne 3,8%. W ogólnej licznie podmiotów - 6,9% to spółki prawa handlowego w tym 5,1% to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Tabela 44 Podmioty gospodarcze z podziałem na spółki i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r.

Wyszczególnienie	Podmioty gospodarcze				
	spółki prawa handlowego	w tym		spółki cywilne	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
		akcyjne	z ograniczoną odpowiedzialnością		
województwo warmińsko-mazurskie	9 139	101	7515	6571	98104
powiat nowomiejski	190	1	148	84	2750
Nowe Miasto Lubawskie	76	0	56	42	842

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Na podstawie danych z rejestru CEIDG na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie działało 771 podmiotów gospodarczych. Najbardziej rozwiniętymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonymi na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r. były działalności z sekcji G – handel hurtowy i detaliczny (171 podmiotów), a w dalszej kolejności, działalności związane z opieką zdrowotną i pomocą społeczną (129), budownictwem (119), przetwórstwem przemysłowym (62) oraz pozostałą działalnością usługową i transportem (55).

Poziom innowacyjności miasta może być liczony poprzez wskaźnik: liczba firm z sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - branżę odpowiedzialną za poszukiwanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań) na 1000 mieszkańców. Powyższy wskaźnik w Nowym Mieście Lubawskim wynosi 7,1 i jest wyższy o 3 od powiatu nowomiejskiego, i nieznacznie niższy od województwa warmińsko-mazurskiego (o 0,5). Na przestrzeni lat 2015-2020 wskaźnik dla Nowego Miasta Lubawskiego wzrósł o 1,9.

Tabela 45 Struktura podmiotów gospodarki narodowej (Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie według sekcji PKD 2007 w latach 2015-2020

Sekcja	Sekcje PKD wg 2007	Liczba podmiotów gospodarczych					
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18	19	19	20	19	18
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	2	2	1	0	0	0
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	79	84	81	77	79	85
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	1	1	1	1
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6	5	4	4	4	3
Sekcja F	Budownictwo	113	107	120	133	143	148
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	193	172	168	174	164	172
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	64	63	64	58	60	60
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17	18	18	14	16	16
Sekcja J	Informacja i komunikacja	7	7	4	4	6	6
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	37	36	36	31	30	27
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	5	6	6	6	8
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	54	63	62	62	59	62
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	31	34	36	31	34	36
Sekcja P	Edukacja	18	17	17	18	18	18
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	122	115	121	123	127	128
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6	6	6	8	7	7
Sekcja S,T,U	Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników: gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby Organizacje i zespoły eksterytorialne	34	43	45	50	47	47
OGÓLEM		807	796	809	814	820	842

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim 74,5% przedsiębiorstw prowadziło działalność (wg grup REGON) w grupie pozostała działalność, 23,5% w grupie przemysł i budownictwo, natomiast 2% w grupie rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

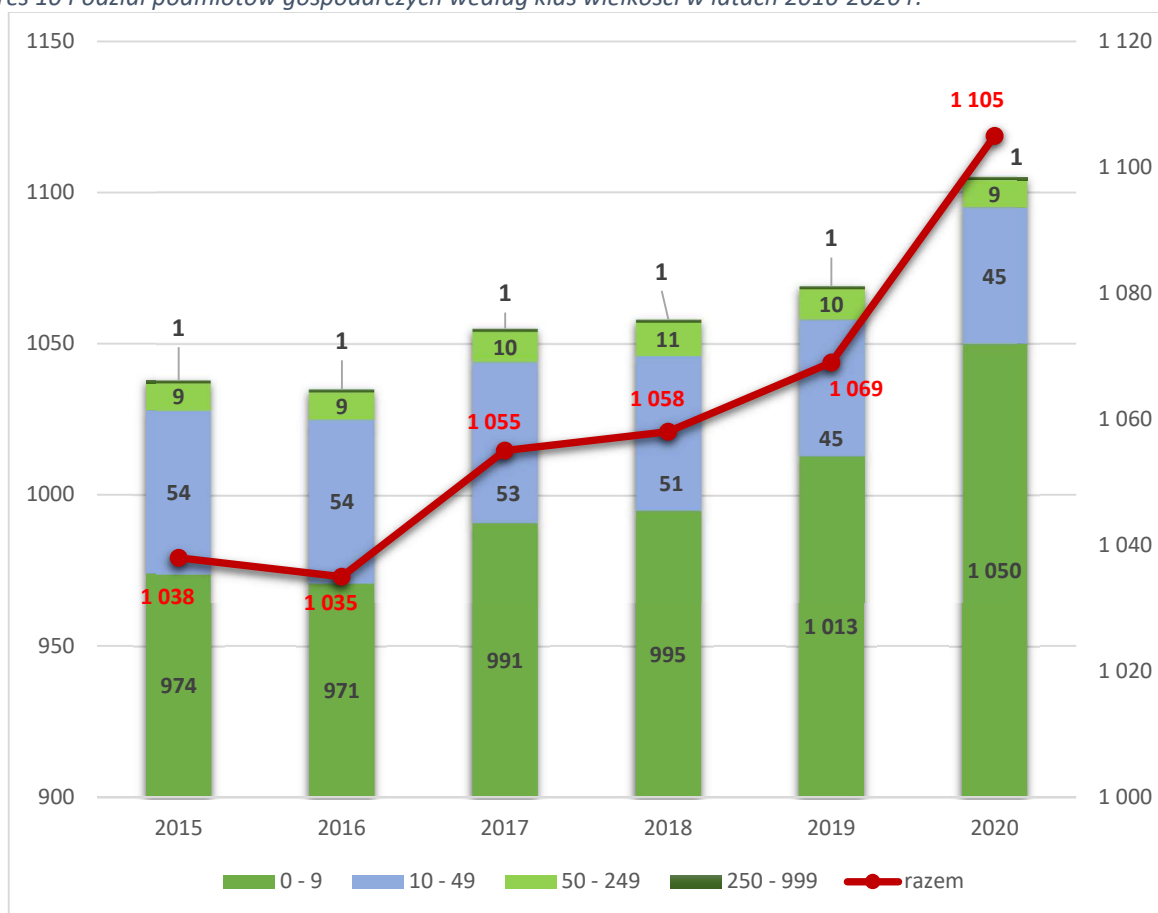
Tabela 46 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w latach 2015-2020 r.

Podmioty wg grup rodzajów działalności	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22	23	23	24	23	22
przemysł i budownictwo	219	221	230	235	247	260
pozostała działalność	797	791	802	799	799	823

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Analizując liczbę podmiotów gospodarczych pod względem wielkości aż 95 ogółu (1050) stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. W 45 przedsiębiorstwach (4,1% ogółu) pracuje od 10 do 49 osób, a 9 pracodawców (0,8%) zatrudnia powyżej 49 osób. Na terenie gminy funkcjonuje 1 przedsiębiorstwo zatrudniające powyżej 250 osób.

Wykres 10 Podział podmiotów gospodarczych według klas wielkości w latach 2016-2020 r.

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Dominującą gałęzią przemysłu jest przemysł drzewny, głównie meblarski i wyrobów stolarskich, w tym galanterii drzewnej, stolarki budowlanej oraz tartaczny. Największe firmy tej branży to Fabryka Mebli Szynaka Sp. z o.o. (sektor drzewny/meblarski), MM Szynaka-Interline Sp. z o.o. (sektor drzewny/meblarski), Finishparkiet Fabryka Parkietu Z. Dąbrowski (sektor meblarski), Przedsiębiorstwo Drzewne Jawor A. Gawiński (sektor meblarski), OiKO Fabryka Mebli M. Gierszyński (sektor meblarski), Gal-Drew S.C. Zakład Przemysłu Drzewnego (sektor drzewny/meblarski), Zakład Produkcyjno-Usługowo-Stolarski R. Sonnenfeld (sektor

drzewny/meblarski), F.P.H.U Paspol (sektor drzewny/meblarski). Kolejnymi wyróżniającą przedsiębiorstwami w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie są: Haber Yachts Sp. z o.o. (stocznia jachtowa), Zakład Produkcyjny Elit Sp. J. (motoryzacja, produkcja z metalu i tworzyw sztucznych), IWMAR (produkcja materiałów ściernych), Dawo Opakowania (produkcja opakowań).

Rozwój przedsiębiorczości w Nowym Mieście Lubawskim możemy zmierzyć poprzez analizę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W 2020 r. w Rejestrze REGON zarejestrowano 96 nowych podmiotów gospodarki narodowej, tj. o 28% (21) więcej niż 2019 r. i o 7,7% (8) mniej niż 2018 r. W strukturze nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – 66 pomiotów zarejestrowano w sektorze pozostałej działalności, natomiast 30 podmiotów w sektorze przemysł i budownictwo (30).

W 2020 r. z Rejestru REGON wyrejestrowano 56 przedsiębiorstw, o 13,8% (9) mniej niż 2019 r. i o 37,8% (34) mniej niż 2018 r. Były to głównie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą 84,5%. Wśród wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych 39 stanowiły przedsiębiorstwa sekcji pozostała działalność, a 17 z sektora przemysłu i budownictwa

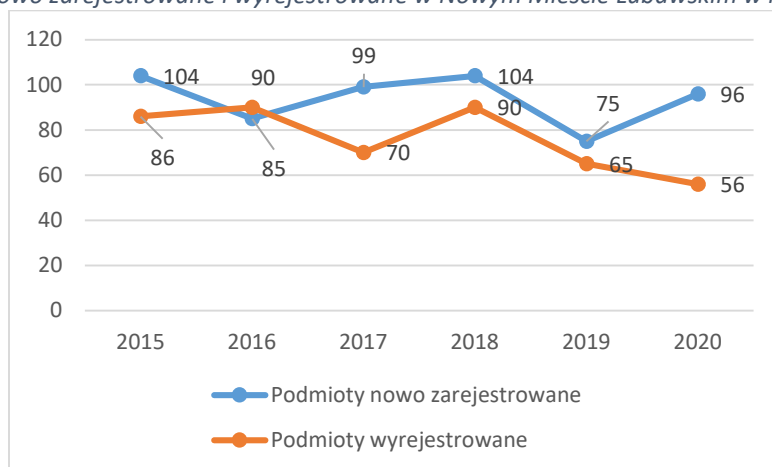
Tabela 47 Podmioty nowo zarejestrowane i Podmioty wyrejestrowane w rejestrze REGON w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020

Podmioty w rejestrze REGON	2015 r.		2016 r.		2017 r.		2018 r.		2019 r.		2020 r.	
	zarejestrowane	wyrejestrowane	zarejestrowane	wyrejestrowane	zarejestrowane	wyrejestrowane	zarejestrowane	wyrejestrowane	zarejestrowane	wyrejestrowane	zarejestrowane	wyrejestrowane
ogółem	104	86	85	90	99	70	104	90	75	65	96	56
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	2	1	1	0	1	1	0	0	0	0
przemysł i budownictwo	36	32	22	24	32	20	23	21	26	18	30	17
pozostała działalność	68	54	61	65	66	50	80	68	49	47	66	39

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2020 r. wskaźnik, mierzony stosunkiem liczby jednostek wykreślonych z rejestru do liczby jednostek nowo zarejestrowanych w Nowym Mieście Lubawskim, wynosił 58,3% i jest mniejszy o 28,3 punktu procentowego w 2019 r. i mniejszy o 28,2 punktu procentowego osiągniętego w 2018 r. Na przestrzeni lat 2015-2020 najwięcej (104) podmiotów zarejestrowano w roku 2015 i 2018, a najmniej w roku 2019 (75). W tym samym okresie najwięcej podmiotów (90) wyrejestrowano z rejestru REGON w 2016 i 2018 roku, natomiast najmniej podmiotów (56) w 2020 roku.

Wykres 11 Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020

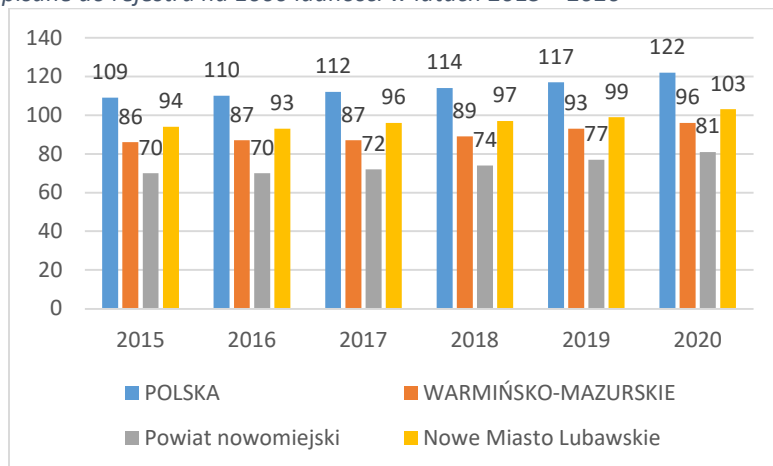

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Analizując poniższy wykres należy stwierdzić, że przedsiębiorczość w Nowym Mieście Lubawskim wzrasta w stosunku do liczby mieszkańców (103) i rozwija się szybciej niż w powiecie nowomiejskim (81) i w województwie warmińsko-mazurskim (96). Jednakże otrzymany wskaźnik jest nieznacznie niższy od wartości wskaźnika otrzymanego dla Polski (122).

Wykres 12 Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2015 – 2020

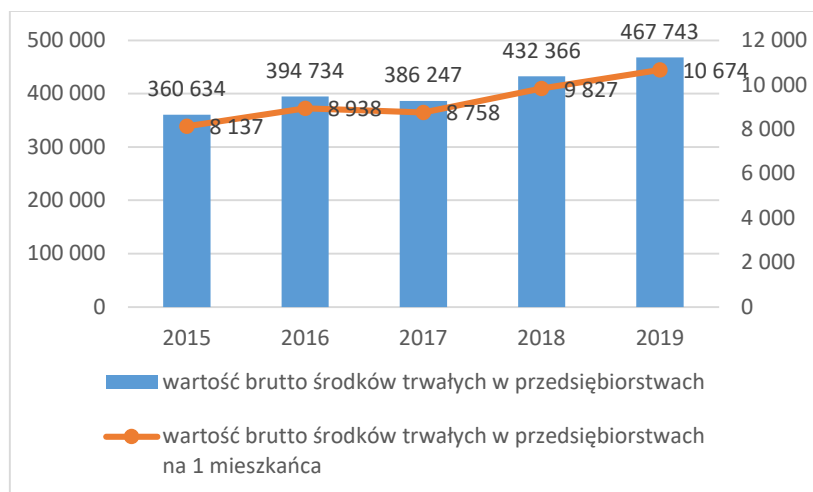
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Inwestycje w przedsiębiorstwach

W 2019 r. wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach zarejestrowanych w powiecie nowomiejskim ³⁷ osiągnęła poziom 467 743 tys. zł, co stanowiło 1% ogólnej wartości tych środków w województwie warmińsko-mazurskim. Większość tej kwoty związana była, przemysłem i budownictwem (388 113 tys. zł, tj. 72,2%), w znacznie mniejszym stopniu rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (22,8%) handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (3247 tys. zł, tj. 4,17). Pozostała część odnosiła się do sektora pozostałych usług (460 tys. zł, 0,59%) i w najmniejszym stopniu działalność finansowa i ubezpieczeniowa i obsługa rynku nieruchomości (183 tys. zł, tj. 0,24%).

Na przestrzeni 5 lat, wartość brutto środków trwałych w podmiotach gospodarki narodowej w powiecie nowomiejskim wzrosła o 107 109 tys. zł, tj. o 29,7%.

Wykres 13 Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2019 w tysiącach zł

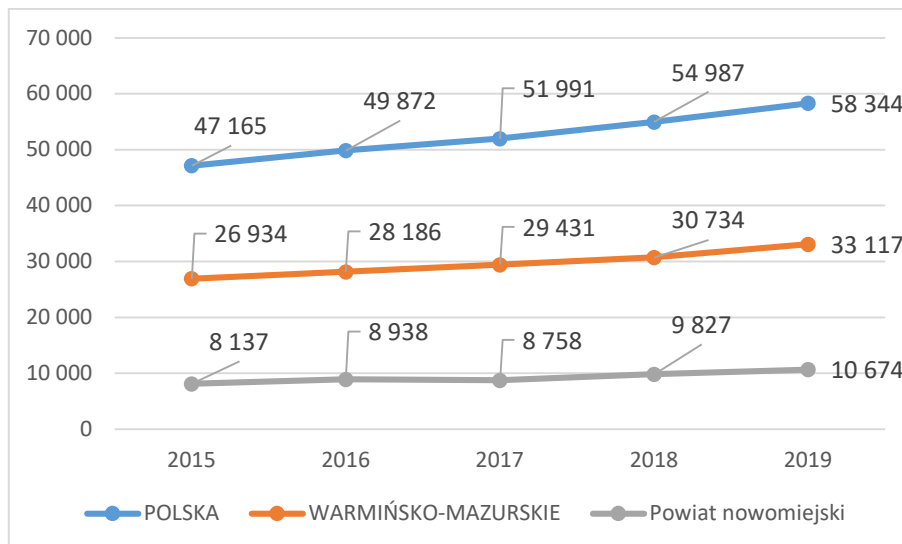

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

³⁷ Brak danych dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Wartość brutto środków trwałych per capita (na 1 mieszkańca) w 2019 r, wynosiła 10 674 zł i wzrosła w stosunku do 2015 r o 31,2%. Wskaźnik dla powiatu nowomiejskiego był trzykrotnie niższy od wskaźnika osiągniętego dla województwa warmińsko-mazurskiego (33 117 zł) i ponad pięciokrotnie niższy niż dla Polski (58 344 zł).

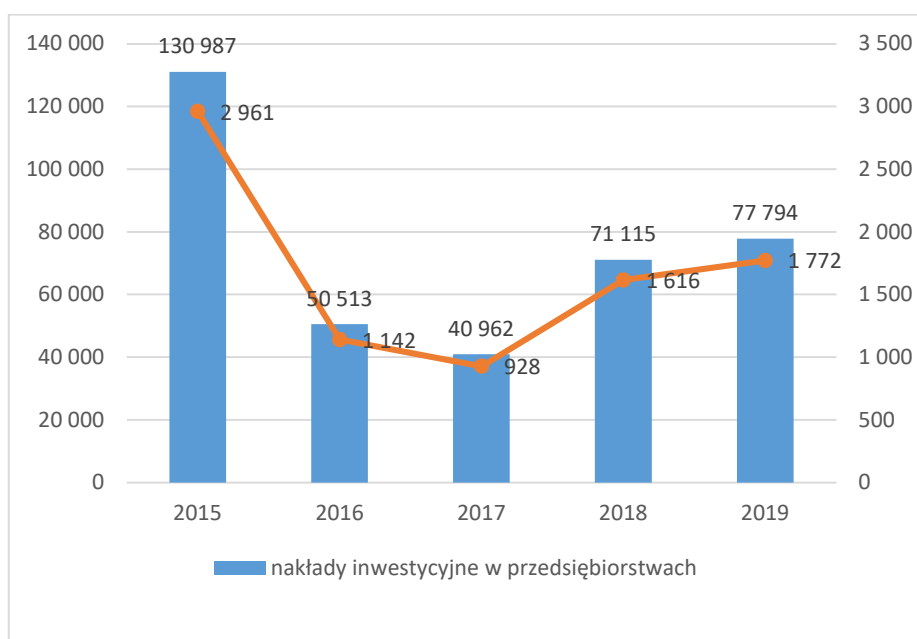
Wykres 14 Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca powiatu nowomiejskiego w latach 2015-2019 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w powiecie nowomiejskim osiągnęła poziom 77 794 tys. zł (1,6% wartości dla województwa). Jak wskazuje poniższy wykres, wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w powiecie nowomiejskim od 2017 r ma trend rosnący – na przestrzeni 3 lat wskaźnik ten wzrósł o 36 832 tys. zł, tj. o 89,9%, natomiast w stosunku do 2015 r. zmalał o 40,6%.

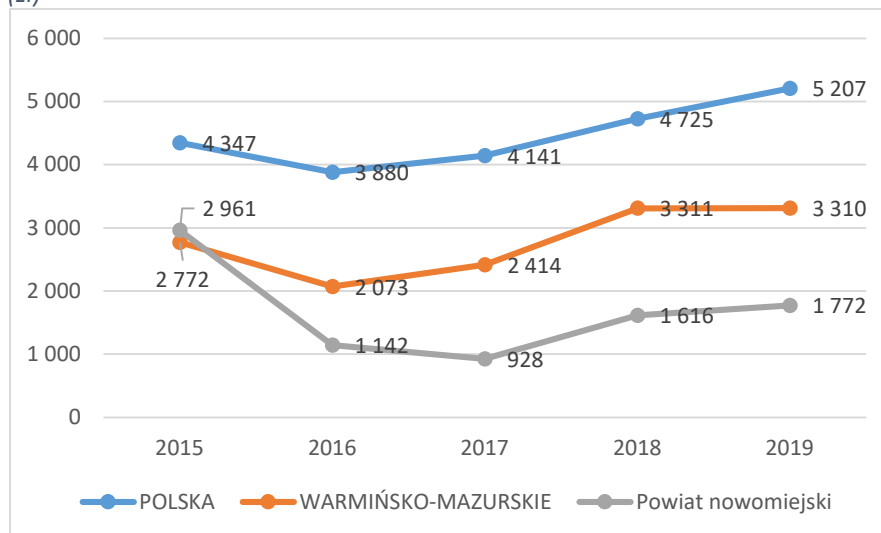
Wykres 15 Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2019 w tysiącach zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca zarejestrowanych w powiecie nowomiejskim w 2019 r. została osiągnięta na poziomie 1772 zł i od 2017 r. ma tendencję rosnącą. W porównaniu do 2017 r. nastąpił wzrost o 90,9%, natomiast w porównaniu do 2015 r. nastąpił spadek o 40,2%

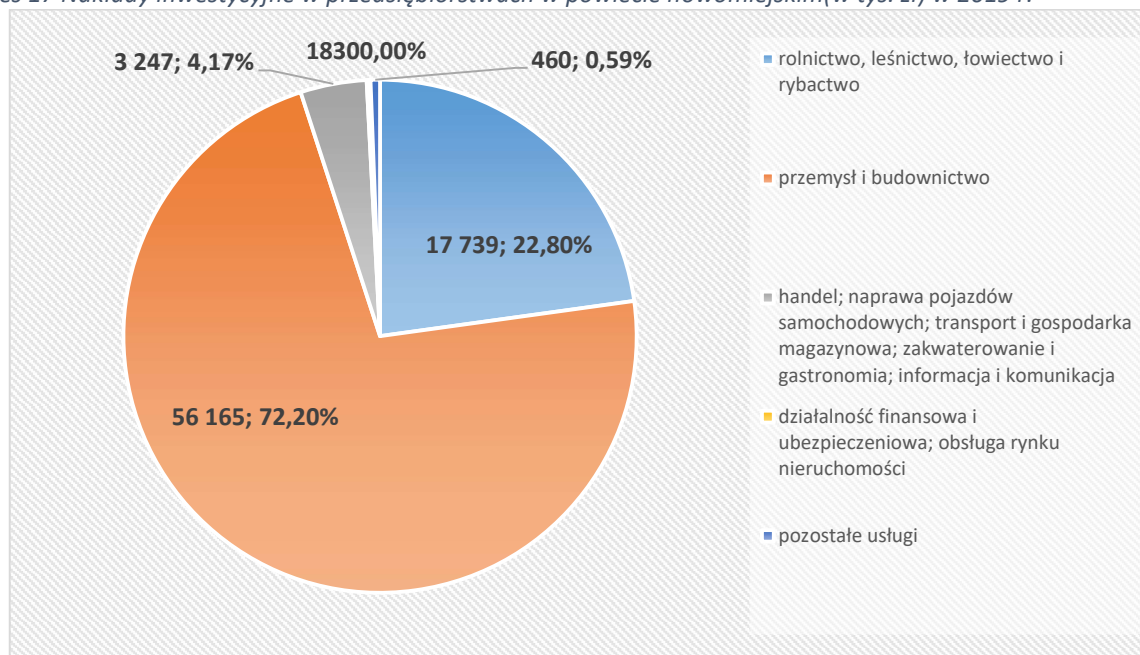
Wykres 16 Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2019 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W strukturze przedsiębiorstw według sektorów gospodarki najwyższymi udziałami charakteryzowały się przemysł i budownictwo (72,2%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (22,8%), handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (4,17%). Natomiast najmniejsze nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach występują w przedsiębiorstwach z sektora działalności finansowej i ubezpieczeniowej i obsłudze rynku nieruchomości (0,24%).

Wykres 17 Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w powiecie nowomiejskim (w tys. zł) w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Institucje otoczenia biznesu

Na atrakcyjność inwestycyjną i konkurencyjność miast i regionu wpływają instytucje otoczenia biznesu, które wspierają przedsiębiorczość i innowacyjność przedsiębiorstw. Na terenie Nowego Miasta Lubawskiego zauważalny jest niski poziom zrzeszania i współpracy podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz niską aktywność na rynku zamówień publicznych.

Wśród instytucji okołobiznesowych działających na obszarze Nowego Miasta Lubawskiego można wymienić:

- 1) **Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości** w Nowym Mieście Lubawskim zrzeszony w Warmińsko-Mazurskiej Izbie Rzemiosła i Przedsiębiorczości. Realizuje on zadania utrwalania więzi środowiskowych wśród swoich członków, postaw zgodnych z zasadami etyki i godności zawodu, prowadzenia na rzecz członków działalności społeczno-organizacyjnej, kulturalnej, oświatowej i gospodarczej oraz reprezentowania interesów członków wobec organów administracji rządowej, samorządowej, organizacji społecznych, gospodarczych, zawodowych i Sądów. Cech jest organizacją samorządu gospodarczego rzemiosła, zrzeszającą rzemieślników i przedsiębiorców, z uwzględnieniem zasady dobrowolności, jak i obligatoryjności zrzeszania się osób będących pracodawcami wykonującymi działalność wytwórczą, budowlaną produkcyjną lub usługową prowadzoną na podstawie ustaw (o swobodzie działalności gospodarczej, ustawy o rzemiośle) oraz przyjętego statutu. Cech jest organizacją zrzeszającą rzemieślników i przedsiębiorców wg. kryterium terytorialnego tj. w szczególności z obszaru powiatu lidzbarskiego oraz miast i gmin sąsiednich powiatów.
- 2) **Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska”**, której działaniami objęta jest gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie. Stowarzyszenie zajmuje się przede wszystkim rozwojem kapitału społecznego, wspieraniem osób wchodzących na rynek pracy, promowaniem lokalnych talentów, budowaniem silnej więzi mieszkańców z ich miejscowościami dbaniem o stan środowiska przyrodniczego, oraz reklamowaniem tradycji regionu. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska zostało powołane na obszarze ośmiu gmin: Rybno, Grodziczno, Kurzętnik, Biskupiec, Nowe Miasto Lubawskie, Lubawa, Miasto Lubawa i Miasto Nowe Miasto Lubawskie.

3.2 Rynek pracy

Zgodnie z GUS (2020 r.) na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie pracuje ogółem 2991 mieszkańców, w tym 1624 kobiety (54,3%) i 1367 mężczyzn (45,7%). Liczba osób pracujących w 2020 r. zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2019 r. o 3,1%, w powiecie nowomiejskim zmniejszyła się o 0,8% a w województwie warmińsko-mazurskim o 2,45%.

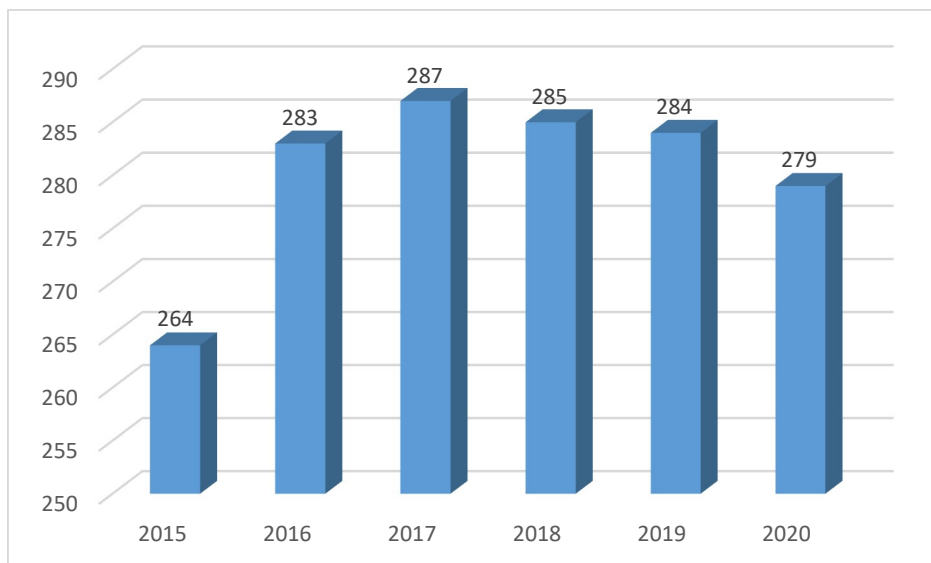
Tabela 48 Pracujący w Nowym Mieście Lubawskim według płci w latach 2015-2020

Pracujący wg płci	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	osoba	2 934	3 134	3 161	3 118	3 086	2991
mężczyźni	osoba	1 485	1 572	1 544	1 497	1 460	1367
kobiety	osoba	1 449	1 562	1 617	1 621	1 626	1624

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik określający liczbę pracujących na 1000 ludności osiągnął w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wartość 279 osób i jest wyższy w stosunku do wartości dla powiatu nowomiejskiego (167), oraz dla województwa warmińsko-mazurskiego (199).

Wykres 18 Pracujący na 1000 ludności w latach 2015 – 2020

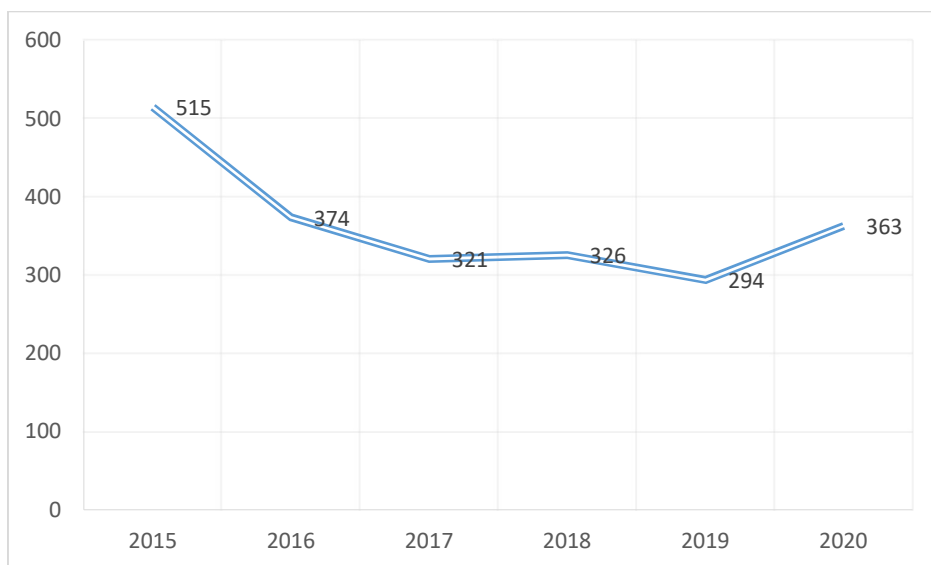
Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie nowomiejskim w 2020 r. wynosiło 3 971,83 PLN, co odpowiadało 84,34 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie warmińsko-mazurskim (4 709,12 PLN) i 71,9% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

3.3 Bezrobocie

Bezrobocie jest jedną z najczęściej występujących przyczyn trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodem ubiegania się o pomoc społeczną. Wg stanu na koniec 2020 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Nowym Mieście Lubawskim wynosiła 363 osób.

Wykres 19 Wielkość bezrobocia (bezrobotni zarejestrowani) w gminie miejskiej Nowym Mieście Lubawskim w latach 2016-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Bezrobocie w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie jest jednorodne, dotyka osób będących w różnym wieku, mających różne wykształcenie, a także posiadających różny staż pracy. Ponadto jest ono zróżnicowane w zależności od płci, czasu pozostawania bez pracy, a także posiadanych kwalifikacji zawodowych. Wg danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim problem ten dotyczy w szczególności kobiet.

Na koniec 2020 r. kobiety stanowiły 58,9% ogółu bezrobotnych. Wśród bezrobotnych, 80,7% to osoby będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym osoby długotrwale bezrobotne (43,3%), osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (29,5%), osoby do 30 roku życia (28,7%) i osoby powyżej 50 roku życia (23,1%). Nadal wysoki jest odsetek osób młodych tj. do 25 roku życia (14,3%) i niepełnosprawnych (11,6% ogółu bezrobotnych). Bez kwalifikacji zawodowych było aż 32,2% bezrobotnych mieszkańców miasta.

Dobra koniunktura gospodarcza w gminie, pomimo pandemii COVID-19, wpłynęła na dalsze zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W 2020 r. liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do 2019 r. zmniejszyła się o około 13,9%.

Tabela 49 Bezrobotni – porównanie liczby osób zarejestrowanych w 2019 i 2020 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych					
	2019 r.		2020 r.		Wzrost/spadek	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
	1	2	3	4	3 - 1	4 - 2
Nowe Miasto Lubawskie	294	184	363	214	+69	+30
Powiat nowomiejski	1 243	810	1 451	887	+208	+77
woj. warmińsko-mazurskie	45 731	26 509	51 475	28 435	+5744	+1926

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wzrost bezrobocia w Nowym Mieście Lubawskim, zwłaszcza długotrwałego i chronicznego, generuje straty w produkcie narodowym brutto, osłabia rozwój gospodarczy, a także prowadzi do marginalizacji społecznej. Przedłużający się stan dezaktywizacji zawodowej powoduje pogorszenie sytuacji materialnej, minimalizację szans rozwojowych dzieci, powstanie atmosfery napięcia i stresu, osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, co w konsekwencji może stać się podłożem dla przemocy, uzależnień czy przestępczości. W przypadku występowania większej liczby osób długotrwale bezrobotnych na niewielkim terytorium, może dojść do degradacji społecznej tego obszaru.

Tabela 50 Struktura bezrobotnych według płci i wieku w Nowym Mieście w latach 2015-2020

	Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
ogółem	osoba	515	374	321	326	294	363
kobiety	osoba	306	247	204	214	184	214
mężczyźni	osoba	209	127	117	112	110	149
do 25 roku życia	osoba	94	60	45	73	49	52
do 30 roku życia	osoba	175	113	91	111	89	104
powyżej 50 roku życia	osoba	118	96	82	76	62	84
<i>długotrwale bezrobotni</i>	<i>osoba</i>	<i>266</i>	<i>182</i>	<i>153</i>	<i>143</i>	<i>129</i>	<i>157</i>

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie BDL

Od 2016 r. do 2018 r. wielkość bezrobocia w Nowym Mieście Lubawskim uległa nieznacznym wahaniom. W 2020 r. liczba bezrobotnych wynosiła 363 osoby i w porównaniu do 2019 r. wzrosła o 23,5%. W 2020 roku wśród bezrobotnych 59% stanowiły kobiety. Największy procent wśród bezrobotnych stanowiły osoby do 30 roku życia 28,7%, natomiast 23,1% stanowiły osoby powyżej 50 roku życia. W 2020 r. liczba osób długotrwale bezrobotnych wynosiła 157 i wzrosła w porównaniu do 2019 r. o 21,7% a do 2018 r. o 9,8%. W porównaniu z rokiem 2015 r. liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 41% (266).

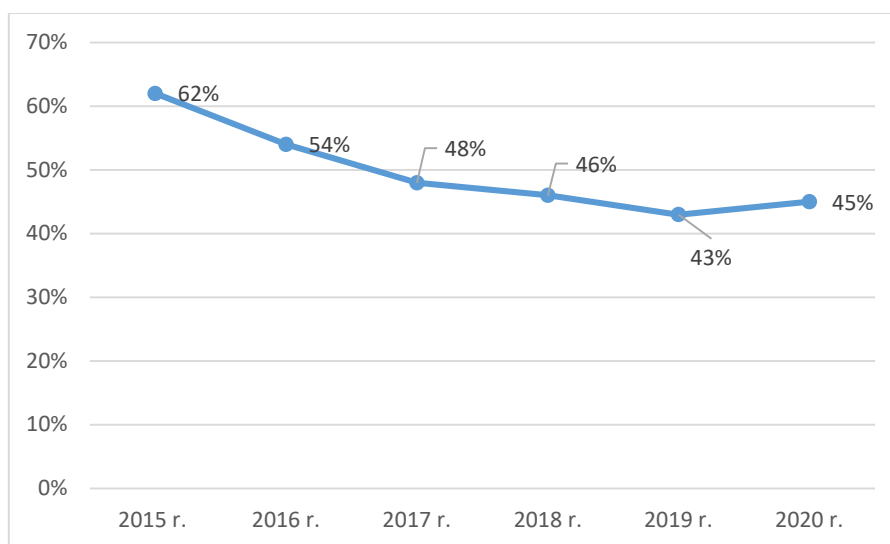
Tabela 51 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2020

	Jednostka miary	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – ogółem w tym	%	7,5	5,4	4,8	4,9	4,5	5,7
mężczyźni	%	5,8	3,6	3,3	3,3	3,2	4,4
kobiety	%	9,2	7,5	6,3	6,8	6,0	7,2

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik bezrobocia w powiecie nowomiejskim wśród beneficjentów pomocy społecznej jest obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2020 r. wyniósł 45% i zmniejszył się w porównaniu z rokiem 2015 o 27,4 punktu procentowego.

Wykres 20 Wskaźnik bezrobocia w powiecie nowomiejskim

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie decyzji w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wynosiła 475 i była mniejsza o 48,8% niż w 2015 r. Na przestrzeni 6 lat średnia liczba świadczeniobiorców systematycznie malała także w powiecie nowomiejskim oraz w województwie.

Tabela 52 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.

	Liczba świadczeniobiorców					
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Nowe Miasto Lubawskie	928	837	731	667	599	475
Powiat (średnia)	706	619	540	493	449	381
Województwo (średnia)	964	876	779	710	661	596

Źródło MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

W 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim zarejestrowany było 215 osób z prawem do zasiłku, które stanowiły 14,8% ogółu bezrobotnych. W grupie tej znalazło się 115 kobiet (53,5%). Ponad 50% ogółu bezrobotnych to długotrwale bezrobotni (w tym 71, 7% stanowiły kobiety).

Tabela 53 Bezrobotni a prawo do zasiłku w powiecie nowomiejskim

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	1 451	564	887
Bezrobotni z prawem do zasiłku	215	100	115
Długotrwale bezrobotni	700	198	502

Źródło MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Prognoza sytuacji w zawodach w powiecie nowomiejskim

„Barometr zawodów” jest jednoroczną prognozą zapotrzebowania na pracowników w 2021 r. Badanie zostało przeprowadzone przez ekspertów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie na przełomie III i IV kwartału 2020 r. Sytuacja w niektórych zawodach może się zmienić w zależności od uwarunkowań rynkowych. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe.

Tabela 54 Barometr zawodów w powiecie nowomiejskim

Deficyt (zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy))		
betoniarze i zbrojarze brukarze cieśle i stolarze budowlani dekarze i blacharze budowlani elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy farmaceuci kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych lakiernicy magazynierzy	mechanicy maszyn i urządzeń mechanicy pojazdów samochodowych monterzy instalacji budowlanych monterzy maszyn i urządzeń murarze i tynkarze operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych operatorzy obrabiarek skrawających pielęgniarzy i położne pracownicy przetwórstwa metali	pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie robotnicy budowlani robotnicy obróbki drewna i stolarze sekretarki i asystenci spawacze specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki sprzedawcy i kasjerzy ślusarze
Równowaga (zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców)		
administratorzy stron internetowych agenci ubezpieczeniowi analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych animatorzy kultury i organizatorzy imprez architektki i urbaniści architektki krajobrazu archiwiści i muzealnicy asystenci w edukacji bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej biolodzy, biotechnolodzy, biochemicy blacharze i lakiernicy samochodowi ceramicy przemysłowi cukiernicy dentyści diagności samochodowi dziennikarze i redaktorzy filolodzy i tłumacze filozofowie,	krawcy i pracownicy produkcji odzieży kucharze lekarze listonosze i kurierzy logopedzi i audiofonolodzy masarze i przetwórcy ryb meteorolodzy, geolodzy, geografowie monterzy elektronicy monterzy konstrukcji metalowych monterzy okien i szklarze nauczyciele języków obcych i lektorzy nauczyciele nauczania początkowego nauczyciele praktycznej nauki zawodu nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących nauczyciele przedmiotów zawodowych nauczyciele przedszkoli nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych	pracownicy myjni, pralni i prasowalni pracownicy ochrony fizycznej pracownicy poczty pracownicy poligraficzni pracownicy przetwórstwa spożywczego pracownicy służb mundurowych pracownicy socjalni pracownicy sprzedaży internetowej pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankieterzy, teleankieterzy pracownicy usług pogrzebowych pracownicy zajmujący się zwierzętami prawnicy projektanci i administratorzy baz danych, programiści projektanci wzornictwa przemysłowego i

<p>historycy, politolodzy i kulturoznawcy fizjoterapeuci i masażyści floryści fotografowie fryzjerzy geodeci i kartografowie gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy graficy komputerowi inspektorzy nadzoru budowlanego inspektorzy nauki jazdy instruktorzy rekreacji i sportu inżynierowie budownictwa inżynierowie chemicy i chemicy inżynierowie elektrycy i energetycy inżynierowie inżynierii środowiska inżynierowie mechanicy kamieniarze kelnerzy i barmani kierowcy autobusów kierowcy samochodów osobowych kierownicy budowy kierownicy ds. logistyki kierownicy ds. produkcji kierownicy ds. usług kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu kierownicy sprzedaży kierownicy w instytucjach społecznych i kultury kosmetyczki</p>	<p>obuwnicy ogrodnicy i sadownicy operatorzy aparatury medycznej operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych i kamiennych operatorzy maszyn do produkcji wyrobów chemicznych operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych operatorzy maszyn włókienniczych operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych opiekunki dziecięce opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej optycy i pracownicy wytwarzający protezy pedagogzy piekarze plastycy, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków pomoce kuchenne pomoce w gospodarstwie domowym pozostali specjaliści edukacji pracownicy administracyjni i biurowi pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej pracownicy ds. budownictwa drogowego pracownicy ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych pracownicy ds. jakości pracownicy ds. ochrony środowiska i bhp pracownicy ds. rachunkowości i księgowości pracownicy ds. techniki dentystycznej</p>	<p>operatorzy CAD przedstawiciele handlowi psycholodzy i psychoterapeuci ratownicy medyczni recepcjoniści i rejestratorzy robotnicy leśni robotnicy obróbki skóry rolnicy i hodowcy rzemieślnicy obróbki szkła i metali szlachetnych samodzielni księgowi socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych specjaliści administracji publicznej specjaliści ds. finansowych specjaliści ds. organizacji produkcji specjaliści ds. pr. reklamy, marketingu i sprzedaży specjaliści ds. rynku nieruchomości specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji specjaliści rolnictwa i leśnictwa specjaliści technologii żywności i żywienia specjaliści telekomunikacji spedytorzy i logistycy sprzętaczk i pokojowe szefowie kuchni tapicerzy technicy budownictwa technicy informatycy technicy mechanicy weterynarze windykatorky wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych zaopatrzeniowcy i dostawcy</p>
<p>Nadwyżka (Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie)).</p>		
<p>Ekonomiści</p>		

Źródło: <https://barometrzwodow.pl/forecast-card->

zip/2021/poster_pl/BAROMETR_ZAWODOW_wojewodztwo_warminsko_mazurskie_powiat_nowomiejski_2021.pdf

4. Środowisko naturalne i infrastruktura

4.1 Walory środowiska naturalnego, przyrodnicze i krajobrazowe, różnorodność biologiczna

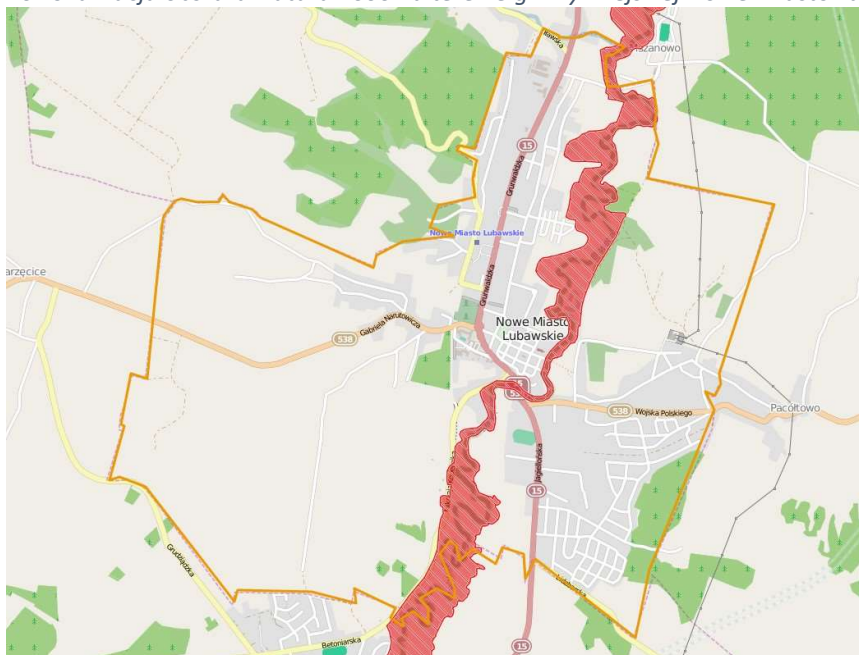
Wszystkie formy ochrony przyrody stanowią układ przestrzenny, wzajemnie uzupełniających się form, łączonych korytarzami ekologicznymi. Obszary prawnie chronione, tworzą krajowy system obszarów chronionych. Na obszarze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie występują obszary o największej randze przyrodniczej o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

W granicach miasta znajdują się 4 prawne formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, Obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001), pomnik przyrody – drzewo, buk pospolity. Nowe Miasto Lubawskie znajduje się ponadto w granicach obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”.

Natura 2000

- Obszar NATURA 2000 - obszar specjalnej ochrony Dolina Drwęcy PLH280001. Rodzaj ochrony: Dyrektywa siedliskowa. Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE) – Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 12 str.383 z dnia 15.01.2008 r.

Rysunek 16 Lokalizacja obszaru Natura 2000 na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

„Dolina Drwęcy” na terenie miasta obejmuje teren rezerwatu „Rzeka Drwęca”, a także nie wchodzące w obszar rezerwatu tereny cenne przyrodniczo.

Oprócz samych wód, teren ostoi obejmuje pasy gruntu o szerokości 5 m, po obu stronach ww. rzeki Drwęcy wchodzącej w skład rezerwatu „Rzeka Drwęca” oraz obszar stanowiący mozaikę siedlisk z różnego typu zbiornikami wodnymi (starorzecza), lasami łęgowymi i ekstensywnie użytkowanymi łąkami w dolinie rzeki.

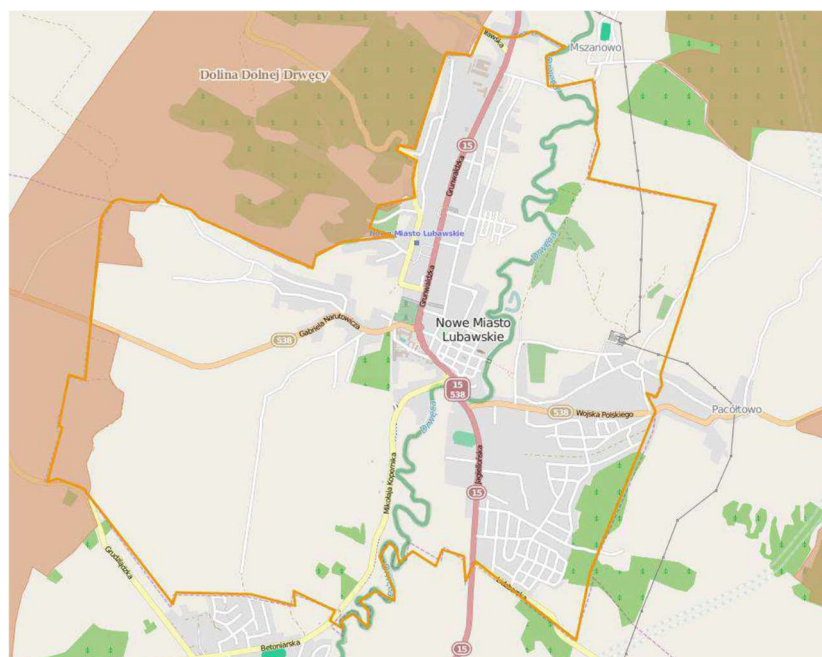
Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Drwęcy PLH280001 występują liczne i zróżnicowane siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunki roślin i zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Rzeka Drwęca z uwagi na swój charakter stanowi korytarz

ekologiczny. Wykorzystywany w szczególności przez gatunki ryb i minogów. System rzeki Drwęcy i jej dorzeczy stwarza szczególne warunki umożliwiające odtworzenie populacji typowo wędrownych gatunków ichtiofauny. W związku z tym obszar ma szczególne znaczenie dla populacji wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej minoga rzeczno- i łososia. W granicach obszaru występują stabilne populacje gatunków ryb wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, związanych z różnymi środowiskami rzeczno- i lądowymi, jak: boleń, różanka, koza, piskorz oraz głowacz białopłetwy. Przedmiotami ochrony są również inne gatunki zwierząt, w tym ssaków (bóbr europejski, wydra), płazów (kumak nizinny, traszka grzebieniasta), bezkręgowców (zatołek łamliwy, poczwarówka zwężona i poczwarówka jajowata), a także roślin (starodub łąkowy). Za przedmioty ochrony uznane zostały siedliska przyrodnicze takie, jak: brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Litorelletea, Isoëto – Nanojuncetea 3130, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami Nympheion, Potamion 3150, naturalne dystroficzne zbiorniki wodne 3160, nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników 3260, ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne 6430, niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie 6510, torfowiska przejściowe i trzęsawiska 7140, grąd subatlantycki 9160, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny 9170, bory i lasy bagienne 91D0 oraz łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe 91E0³⁸.

Obszary Chronionego Krajobrazu

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy – ustanowiony rozporządzeniem nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa Warmińsko-Mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 52 poz. 725). Obszar ten obejmuje swym zasięgiem powierzchnię 17 472,4 ha na terenie gmin: Lubawa, Iława i miasta Iława, Kurzętnik, Nowe Miasto Lubawskie i miasta Nowe Miasto Lubawskie. Na terenie obszaru chronionego krajobrazu obowiązują regulacje zawarte w przepisach odrębnych - Uchwała Nr XVIII/437/16 Sejmiku Województwa Warmińsko –Mazurskiego z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2016 r., poz. 3214).

Rysunek 17 Lokalizacja obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

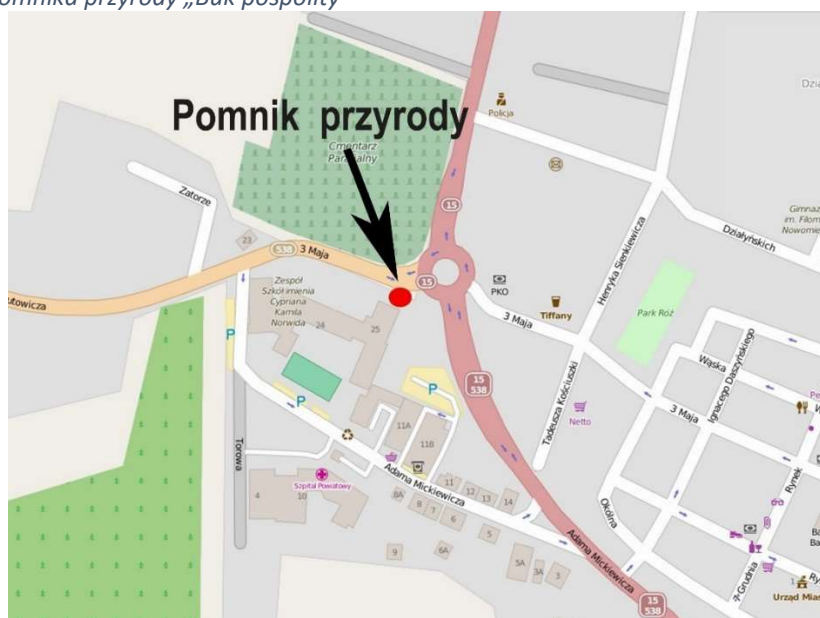
³⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

- Obszar rezerwatu przyrody „Rzeka Drwęca” - Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17 października 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody Rzeka Drwęca (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego z 2016 r. poz. 3571). Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca” został on utworzony na mocy Zarządzenia MLIPO z 27 lipca 1961 r. (Mon. Pol. nr 71), w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, a w szczególności w celu ochrony środowiska pstrąga, łososia, troci i certy. Jest to jedyny ichtiologiczny rezerwat na terenie województwa warmińsko-mazurskiego i najdłuższy rezerwat ichtiologiczny w Polsce. Na terenie rezerwatu obowiązują ustalenia zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Wel Uchwała Nr XIX/343/20 Sejmiku Województwa Warmińsko –Mazurskiego z dnia 29 września 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Wel (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2020 r., poz. 4213)

Pomnik przyrody

Na terenie miasta znajduje się jeden pomnik przyrody ożywionej. Zgodnie z uchwałą Nr VIII/44/07 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 23 kwietnia 2007 r. uznano za pomnik przyrody Buk pospolity (*Fagus sylvatica* L.) o obwodzie pnia 280 cm i wysokości 19 metrów. Drzewo rośnie na działce nr 80 obręb 9 przy ulicy 3 Maja.

Rysunek 18 Lokalizacja pomnika przyrody „Buk pospolity”

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023

Sieć ECONET – Polska

Obszar Nowego Miasta Lubawskiego znajduje się w sieci ECONET – Polska, która stanowi wieloprzestrzenny system obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu. Cały obszar miasta znajduje się w brzeżnej części korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym (6M) o nazwie Pojezierze Iławskie. Łączy on Zachodniomazurski (13M) obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym, znajdujący się na północ od miasta, z krajowym obszarem węzłowym – Pojezierze Chełmińsko –Dobrzyńskie (8M), na południowym – zachodzie. Z uwagi na obecny stan zagospodarowania miasta, migracja gatunków

jest utrudniona. W mieście rolę korytarza ekologicznego pełni przede wszystkim dolina rzeki Drwęcy oraz jej dopływy.³⁹

Cały obszar miasta znajduje się w brzeżnej części **korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym (6m) o nazwie Pojezierze Iławskie**. Łączy on Zachodniomazurski (13M) obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym, znajdujący się na północ od miasta, z krajowym obszarem węzłowym – Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie (8M), na południowym-zachodzie⁴⁰.

4.2 Stan i ochrona środowiska, w tym stopień rozwoju infrastruktury

Stan i ochrona środowiska

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajduje się kilka ważnych obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, powołanych w celu zachowania szczególnie cennych zasobów przyrodniczych i krajobrazowo-kulturowych. Ze względu na zajmowaną powierzchnię stanowią one ważny czynnik wpływający na rozwój społeczno – gospodarczy miasta, ponieważ w ich granicach obowiązują określone ograniczenia i zakazy. Mają one swoje konsekwencje również dla niektórych działań z zakresu zaopatrzenia w ciepło i energię.

Uchwałą Nr XL/260/2018 z dnia 27 marca 2018 r. Rada Miejska w Nowym Mieście Lubawskim przyjęła Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019-2023”. Program jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie Miasta. Według założeń przedstawionych w ww. opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie, jakim jest Program Ochrony Środowiska określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Opracowanie to zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w Nowym Mieście Lubawskim, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Uchwałą nr XVIII/123/2012 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 13 marca 2012 r. został przyjęty „Program inwentaryzacji i usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2012-2032 dla Gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”. Jest on zgodny z kierunkami wyznaczonymi w:

- Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032;
- Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami;
- Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020.

Kolejnym programem dotyczącym ochrony środowiska jest przyjęty uchwałą NR XXIII/158/2021 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 23 lutego 2021 r., Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na 2021 rok.

Nowe Miasto Lubawskie opracowało Aktualizację założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na lata 2016-2031, w której zawarto katalog działań zmierzających do zapewnienia mieszkańcom gminy bezpieczeństwa energetycznego, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (z późniejszymi zmianami).

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie został przyjęty Uchwałą nr XVI/ 93 /2015 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2015 r. Plan wskazuje działania, jakie planuje podjąć Nowym Mieście Lubawskim w celu poprawy jakości powietrza, ułatwieniu

³⁹ Aktualizacja założeń do planu zagospodarowania w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2036

⁴⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie

podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych, umożliwieniu maksymalnego wykorzystania energii odnawialnej, zwiększeniu efektywności energetycznej. Plan zakłada m.in. podjęcie działań w zakresie wzrostu OZE w bilansie energetycznym gminy, m.in. poprzez montaż instalacji OZE (kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła).

Obecnie, procent wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest niewielki. Nie przyczynia się to do realizacji celów wyznaczonych w pakiecie klimatyczno – energetycznym do roku 2020, czyli tzw. 3x20.

W czerwcu 2021 roku w Urzędzie Miejskim w Nowym Mieście Lubawskim rozpoczął działalność Punkt Informacyjno – Konsultacyjny Programu „Czyste Powietrze”. Mieszkańcy Nowego Miasta Lubawskiego i spoza miasta mogą uzyskać informacje o warunkach dofinansowania w ramach Programu „Czyste Powietrze” oraz skorzystać z konsultacji przy wypełnianiu i składaniu wniosku do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W ramach Programu „Czyste Powietrze” mieszkańcy mogą uzyskać dotacje na wymianę nieefektywnych źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej jednorodzinnych budynków mieszkalnych.

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie od 2018 r. udziela dotacji celowych z budżetu gminy na zadania służące ochronie powietrza, polegające na wymianie źródeł ogrzewania węglowego na ekologiczne w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Regulamin udzielania dotacji jest zatwierdzany corocznie uchwałą Rady Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Możliwość pozyskania dofinansowania na zmianę systemu ogrzewania cieszy się wśród mieszkańców miasta bardzo dużym zainteresowaniem.

Analiza stanu środowiska na obszarze miasta Nowe Miasto Lubawskie pozwala wskazać na istotne zagrożenia dla jakości powietrza związane z koniecznością godzenia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy z ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Zanieczyszczenia powietrza, ze względu na strukturę źródeł emisji, dzieli się na: emisję powierzchniową, punktową oraz liniową.

Emisja niska (powierzchniowa)

Niska emisja na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie związana jest z indywidualnymi źródłami ciepła w gospodarstwach domowych, które w przeważającej ilości wykorzystują jako źródło energii węgiel kamienny, często gorszego gatunku. Głównymi zanieczyszczeniami powietrza są dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek, węgla i pył.

Emisja z działalności gospodarczej (punktowa)

Źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza stanowi działalność przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych funkcjonujących na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Emisja komunikacyjna (liniowa)

Kolejnym czynnikiem decydującym o stanie jakości powietrza jest emisja komunikacyjna, której największe stężenia lokują się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze.⁴¹

Infrastruktura energetyczna

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie zaopatrywana jest w energię elektryczną bezpośrednio za pomocą GPZ-u Nowe Miasto Lubawskie 110/15 kV, usytuowanego we wschodniej części miasta. Zasilanie w energię elektryczną gminy miejskiej następuje za pomocą torów głównych linii średniego napięcia wychodzących ze stacji GPZ Nowe Miasto Lubawskie 110/15 kV, zapewniając odpowiednią jakość dostaw mocy i energii elektrycznej odbiorcom komunalno-bytowym, a także grupie odbiorców przemysłowych i usługowych z terenu miasta.

Przez teren gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie przebiegają dwie jednotorowe linie energetyczne wysokiego napięcia 110 kV relacji: Brodnica Podgórz – Nowe Miasto Lubawskie oraz Nowe Miasto Lubawskie – Iława, będące własnością przedsiębiorstwa energetycznego Energa –Operator S.A. Długość linii Brodnica Podgórz – Nowe Miasto Lubawskie w granicach gminy wynosi ok. 0,180 km, natomiast linii Nowe Miasto

⁴¹ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021 -2036

Lubawskie – łąwa wynosi ok. 1,145 km. Stan techniczny linii wysokiego napięcia relacji Brodnica Podgórz – Nowe Miasto Lubawskie jest dobry, natomiast linii Nowe Miasto Lubawskie – łąwa dostateczny.

Przez teren gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie przebiegają linie energetyczne wysokich napięć 400 kV oraz 220 kV będące własnością Polskich Sieci Elektroenergetycznych Operator S.A. Długość sieci (linii) średniego napięcia [SN] na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w zarządzie Energa –Operator S.A. Oddział w Toruniu wynosi 45,84 km.

Na terenie miasta Nowe Miasto Lubawskie funkcjonuje 57 stacji transformatorowych 15/0,4 kV o łącznej mocy obciążeniowej na poziomie ok. 16,176 MVA. W zarządzie Energa –Operator S.A. Oddział w Toruniu pracuje 48 szt. stacji transformatorowych 15/0,4 kV o mocy obciążeniowej na poziomie ok. 13,106 MVA. Podmioty gospodarcze posiadają 9 stacji transformatorowych 15/0,4 kV o mocy obciążeniowej na poziomie ok. 3,070 MVA.

Szacunkowa maksymalna moc wszystkich stacji transformatorowych 15/0,4 kV wynosi ok. 32,310 MVA, co oznacza, iż w ww. stacjach tkwią rezerwy mocy na poziomie ok. 16,134 MVA. Sieć niskiego napięcia 0,4 kV na obszarze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wykonana jest jako sieć napowietrzna oraz kablowa. Zasilanie sieci niskiego napięcia odbywa się poprzez stacje transformatorowe 15/0,4 kV.

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajduje się (stan na 2020 r.) 1276 punktów oświetleniowych, z czego 1034 punktów oświetleniowych znajduje się w posiadaniu Energa Oświetlenie Sp. z o.o., a 242 oprawy posiada Nowe Miasto Lubawskie. Oświetlenie w zarządzie gminy miejskiej to w większości lampy energooszczędne w technologii LED.

Tabela 55 Struktura zużycia energii elektrycznej wg grup odbiorców na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Liczba odbiorców i zużycie energii elektrycznej	2019 r.				2020 r.			
	Klienci kompleksowi		Klienci dystrybucyjni		Klienci kompleksowi		Klienci dystrybucyjni	
	Liczba odbiorców	Zużycie energii [MWh]	Liczba odbiorców	Zużycie energii [MWh]	Liczba odbiorców	Zużycie energii [MWh]	Liczba odbiorców	Zużycie energii [MWh]
Odbiorcy na wysokim napięciu taryfa A	0	0	0	0	0	0	0	0
Odbiorcy na średnim napięciu – taryfa B	6	17806,38	217	2694,35	7	19089,52	223	2768,84
Odbiorcy na niskim napięciu – taryfa C	178	3277,14			184	3 387,61		
Odbiorcy na niskim napięciu – taryfa G w tym: gospodarstwa domowe	2881 2810	6344,08 6187,73			2 902 2 831	6 390,32 6 233,96		
Razem	3065	27427,60	217	2694,35	3 093	28867,45	223	2768,84

Źródło: Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej nowe miasto lubawskie na lata 2021 -2036

Ciepłownictwo

Miejski system ciepłowniczy gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonuje w oparciu o centralną ciepłownię miałowo-węglową zlokalizowaną na terenie miasta przy ul. Żwirki i Wigury. Ciepłownia centralna wraz z siecią ciepłowniczą na terenie miasta, jest własnością Lubawskiej Spółkę Komunalną Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kopernika w Lubawie. Podłączona jest do niej znaczna część budynków wielorodzinnych, oraz budynków użyteczności publicznej.

Energia cieplna przesyłana jest do odbiorców na terenie miasta Nowe Miasto Lubawskie za pomocą sieci cieplnej niskoparametrowej (ciśnienie max: 0,3 MPa) o długości 4,4 km (stan na 2019 r.) wykonanej w technologii rur preizolowanych w których nośnikiem energii cieplnej jest gorąca woda o maksymalnych

parametrach pracy 95°C – zasilanie i 70°C powrót. Całość wyprodukowanej energii przesyłana jest siecią ciepłą stanowiącą własność spółki, spółka nie korzysta z obcej infrastruktury w tym zakresie. Liczba mieszkań podłączonych do sieci ciepłej Nowego Miasta Lubawskiego, wynosiła w roku 2019 – 3252, tj. 80,6% ogółu mieszkań.

Na terenie miasta funkcjonują również kotłownie lokalne zasilające bezpośrednio instalacje c.o., c.w.u. i wentylację obiektów (lub ich zespoły): przedsiębiorstw, firm, zakładów pracy, a także budynków użyteczności publicznej i budynków usługowo – handlowych oraz budynków mieszkalnych, w tym wielorodzinnych, wspólnot mieszkaniowych i budynków zakładowych. Odbiorcy indywidualni wykorzystują do ogrzewania obiektów mieszkalnych kotły, głównie w oparciu o węgiel kamienny, a także w mniejszym stopniu w oparciu o biomasę w postaci drewna lub jego pochodnych, gaz ziemny, olej opalowy, gaz płynny oraz energię elektryczną

Podstawowe parametry systemu ciepłowniczego (stan na koniec 2020 r.):

- moc zainstalowana w źródle: 10,00 MW,
- moc osiągalna: 8,5 MW,
- zapotrzebowanie mocy: 8,5575 MW,
- roczna produkcja ciepła: 47 223 GJ,
- parametry sieci wysokotemperaturowej: -,
- parametry sieci niskotemperaturowej: 95/70 0C,
- liczba węzłów ciepłowniczych: 108 szt.,
- straty ciepła na sieci: ok. 6 328 GJ/rok.

Tabela 56 Zużycie ciepła wraz z zamówioną mocą przez ciepłownię centralną na terenie Nowego Miasta Lubawskiego

		2018 r.	2019 r.	2020 r.
Moc zamówiona w systemie [MW]	całkowita	7,4345	7095	7,7575
	na potrzeby c.o.	0,8	0,8	0,8
	na potrzeby c.w.u.	-	-	-
Roczne zużycie ciepła [GJ]	całkowita	44312	43720	43723
	na potrzeby c.o.	3500	3500	3500
	na potrzeby c.w.u.	-	-	-

Źródło: Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021 -2036

Głównymi odbiorcami ciepła produkowanego przez ciepłownię centralną na terenie Nowego Miasta Lubawskiego są urzędy, instytucje publiczne, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.

Tabela 57 Wykaz głównych odbiorców ciepła produkowanego przez ciepłownię centralną na terenie Nowego Miasta Lubawskiego. Stan na koniec grudnia 2020 r.

Odbiorcy ciepła	Zapotrzebowanie mocy cieplnej [MW]		Ogrzewana Kubatura [m3]	Roczne zużycie ciepła [GJ]
	Sezon zimowy	Sezon letni		
Spółdzielnie mieszkaniowe	1,9400	1,9400	48500,0	13 707,00
Wspólnoty mieszkaniowe	2,4643	2,4643	61607,5	12 683,90
Zasoby komunalne	0,0060	0,0060	150,0	37,00
Odbiorcy indywidualni	0,4500	0,4500	11250,0	2 469,88
Urzędy, instytucje publiczne	3,2043	3,2043	96129,0	15 848,74
Pozostali odbiorcy	0,4929	0,4929	12 322,50	2 476,80
razem	8,5575	8,5575	229 959,00	47 223,32

Źródło: Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021 -2036

W zakresie OZE, na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie istnieją warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie obserwowany jest stopniowy rozwój odnawialnych źródeł energii w zakresie instalacji solarnych opartych głównie o fotowoltaikę. Dotyczy to zarówno obszaru mieszkalnictwa jak również użyteczności publicznej. Na terenie miasta obecnie znajdują się 83 mikroinstalacje solarne. Produkowana energia zużywana jest na potrzeby własne obiektów do których została mikroinstalacja przyłączona, a nadwyżki oddawana jest do sieci Energa –Operator S.A. Łączna moc zainstalowanych mikroinstalacji wynosi 552,79 kW.

Działające na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie systemy: elektroenergetyczny, ciepłowniczy i gazowniczy posiadają nadwyżki mocy i energii do przyłączania nowych odbiorców. Ponadto miasto posiada potencjał energetyczny do praktycznego wykorzystania OZE głównie w postaci energii słońca, geotermii, biomasy.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta.

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wykorzystuje się głównie energię ze współspalania biomasy roślinnej w postaci drewna oraz odpadów drzewnych. Potencjał biomasy stałej związany jest z wykorzystaniem nadwyżek słomy, drewna oraz odpadów drzewnych, dlatego też wykorzystanie ich skoncentrowane jest na obszarach intensywnej produkcji rolnej i drzewnej. Potencjał energetyczny drewna oraz odpadów drzewnych na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie kształtuje się na poziomie do 10 GWh/rok. Na tle województwa warmińsko – mazurskiego potencjał ten jest jednym z niższych. W związku z powyższym trudno mówić o możliwościach wykorzystania przez gminę lokalnych nadwyżek w tym zakresie.

Energia wiatrowa

Energia elektryczna wyprodukowana w siłowniach wiatrowych uznawana jest za energię czystą i proekologiczną. Z jednej strony, instalacja taka nie generuje gazów szkodliwych do atmosfery, z drugiej, ma znaczący wpływ na środowisko przyrodnicze i ludzkie.

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie znajduje się instalacja wykorzystująca energię wiatru. Istnieją sprzyjające warunki wietrzne do rozwoju energetyki wiatrowej na terenie miasta, jednak ze względu na położenie w otoczeniu chronionych form przyrody (Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, rezerwat „Rzeka Drwęca”, obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy) nie preferuje się rozwoju energetyki wiatrowej na terenie miasta. Dokumenty strategiczne gminy w postaci m.in. planu zagospodarowania przestrzennego nie dopuszczają na chwilę obecną rozwinięcia tego typu instalacji ze względu na położenie miasta w otoczeniu chronionych form przyrody (Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, rezerwat „Rzeka Drwęca”, obszar Natura 2000 Dolina Drwęcy).

Energia geotermalna

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie występują warunki do rozwoju geotermii wysokotemperaturowej. Nowe Miasto Lubawskie położone jest w Prowincji Środkowo-Europejskiej i charakteryzuje się korzystnymi anomaliami w rozkładzie gęstości strumienia ciepłego. Kluczową dziedziną jej zastosowania powinno być ciepłownictwo, co pozwoliłoby na znaczne ograniczenie ilości spalania tradycyjnych paliw i eliminację jego negatywnych skutków. Oprócz ciepłownictwa, wody geotermalne mogą być stosowane w lecznictwie i rekreacji. **Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie zainstalowano jak do tej pory żadnej instalacji geotermalnej gdyż obecny stan rozpoznania wód geotermalnych nie jest wystarczający dla określenia opłacalności inwestycji.**

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie istnieje teoretyczny potencjał geotermii wysokotemperaturowej, możliwy w przyszłości do wykorzystania energetycznego. Jednakże rozwój geotermii wysokotemperaturowej może być ograniczony ze względu na temperaturę skał występującą na głębokości 1 000 m pod poziomem morza na poziomie do ok. 30-35°C podczas gdy w innych regionach kraju ta temperatura jest znacznie wyższa. Wykorzystanie wód geotermalnych dla celów energetycznych, na potrzeby głównie ciepłownictwa, będzie zależało od udokumentowania zasobów dyspozycyjnych określonych przez

badania geologiczne oraz zasobów eksploatacyjnych potwierdzonych stosownymi odwiertami, co pozwoli na podjęcie decyzji inwestycyjnych. Głównymi problemami hamującymi wykorzystanie geotermii jest m.in. brak odwiertów, dokumentujących występowanie złóż na terenie gminy.

Energia geotermalna niskotemperaturowa - pompy ciepła

Tak jak w całym kraju, na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie istnieją bardzo dobre warunki do wykorzystania źródeł ciepła przy pomocy gruntu, wody, powietrza oraz ciepła odpadowego.

- Źródło ciepła – powietrze to nieograniczona dostępność, najniższe koszty inwestycyjne, z reguły monoenergetyczny sposób pracy (grzałka elektryczna do wspomaganie przy niskich temperaturach zewnętrznych).
- Źródło ciepła – grunt ma największy udział w instalacjach nowo budowanych, praca monowalentna, wysoka efektywność.
- Źródło ciepła – woda to bardzo wysoka efektywność, możliwość pracy monowalentnej, natomiast źródło ciepła – ciepło odpadowe to możliwość użycia w zależności od dostępności, ilości i poziomu temperaturowego ciepła odpadowego (najniższy jednak udział w rynku). Można spodziewać się, że z chwilą pojawienia się skutecznych systemów wsparcia, nastąpi znaczące przyspieszenie w instalowaniu pomp ciepła, w tym na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

Energia wodna

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, w obecnym stanie nie funkcjonują instalacje wykorzystujące energię wodną gdyż nie ma ku temu potencjalnych źródeł energii wodnej.

W przyszłości, aby rozważać budowę nowych instalacji wykorzystujących energię wód przepływowych, na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, głównie w oparciu o rzekę Drwęcę, musiałyby zostać spełnione odpowiednie warunki hydrologiczne. Podstawowym warunkiem dla pozyskania energii wody jest bowiem istnienie w określonym miejscu znacznego spadku dużej ilości wody. Stosunkowo duże nakłady inwestycyjne na budowę elektrowni wodnej powodują, że celowość ekonomiczna ich budowy szczególnie dla MEW (Małych Elektrowni Wodnych) na rzekach o małych spadkach jest często problematyczna. Koszt jednostkowy budowy MEW, w porównaniu z większymi elektrowniami jest bardzo wysoki. Dlatego też podjęcie decyzji o jej budowie musi być poprzedzone głęboką analizą czynników mających wpływ na jej koszt z jednej strony oraz spodziewanych korzyści finansowych z drugiej.

Energia słoneczna

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie **istnieją warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego.** Największe szanse rozwoju w krótkim okresie mają technologie konwersji termicznej energii promieniowania słonecznego, oparte na wykorzystaniu kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych. Dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie roczna gęstość promieniowania słonecznego waha się w granicach 950- 985 kWh/m², a roczne nasłonecznienie wynosi ok. 1110-1300 godzin. Przy odpowiednim nasłonecznieniu, rozwój odnawialnych źródeł energii w oparciu o instalacje solarne głównie fotowoltaikę, wydaje się z góry przesądzony. W chwili obecnej na terenie Nowego Miasta Lubawskiego obserwowany jest stopniowy rozwój odnawialnych źródeł energii w oparciu o instalacje solarne. Dotyczy to zarówno obszaru mieszkalnictwa jak również użyteczności publicznej. Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajdują się 83 mikroinstalacje solarne. Produkowana energia zużywana jest na potrzeby własne obiektów do których została mikroinstalacja przyłączona, a nadwyżki oddawana jest do sieci Energa Operator S.A. Łączna moc zainstalowanych mikroinstalacji wynosi 552,79 kW. Przewiduje się, że na terenie miasta znaczącym do wykorzystania potencjałem energetycznym, może stać się energia pozyskiwana z promieniowania słonecznego.

Biogaz z oczyszczalni ścieków

W stanie istniejącym, nie wykorzystuje się gazu z oczyszczalni ścieków do produkcji energii.

Możliwości pozyskania biogazu na oczyszczalni ścieków zależą od ilości wytworzonego osadu ściekowego powstającego w wyniku przyrostu biologicznego bakterii na biologicznej oczyszczalni ścieków.

Przyjmuje się, iż instalacja do produkcji biogazu jest zasadna ekonomicznie dla 25000 RLM (równoważnych mieszkańców) lub powyżej 10 000 m³/dobę. Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonuje dwustopniowa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych zlokalizowana przy ul. Szkolnej o przepustowości maks. 3450 m³/d. Jednakże nie spełnia ona kryteriów, aby na jej bazie powstała instalacja pozyskania biogazu.

Biogaz wysypiskowy

Możliwości pozyskania tego rodzaju biogazu decyduje ilość deponowanych odpadów na składowisku. Określając potencjał techniczny produkcji biogazu z wysypiska śmieci zakłada się, że:

- ekonomicznie opłacalna inwestycja wymaga 10 000 ton odpadów rocznie lub 50 m³ wydobywanego gazu,
- z tony odpadów komunalnych powstaje w ciągu ok. 20 lat przeciętnie 230 m³,
- przy prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym systemie odgazowania, ze składowiska odpadów można odebrać do 70% biogazu.

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie ma składowiska odpadów komunalnych, w oparciu o które można by rozwijać instalacje OZE.

Biogaz rolniczy

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie **nie istnieją przesłanki do pozyskiwania biogazu z tego typu instalacji.**

Biomasa z niezagospodarowanych gruntów

Na obszarze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajdują się obszary gruntów, które potencjalnie można wykorzystać do produkcji biomasy przetwarzanej do postaci stałej, ciekłej lub gazowej (np. hodowla roślin energetycznych). Przy oszacowaniu potencjalnej powierzchni nieużytków gruntów rolnych możliwej do przeznaczenia pod uprawy energetyczne przyjęto założenie, iż tylko 20% tej powierzchni możliwe będzie do rzeczywistego wykorzystania na cele energetyczne. Z tego tytułu potencjał energetyczny biomasy z niezagospodarowanych gruntów na terenie gminy kształtuje się na poziomie do ok. 1,0 GWh/rok

Gospodarka odpadami, selektywna zbiórka odpadów;

Zasady funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi określają szczegółowo regulaminy utrzymania czystości i porządku podjęte Uchwałą Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim Nr XVI/107/2020 z dnia 18 lutego 2020 r. jak również uchwałami prawa miejscowego podjętymi przez Zgromadzenie Związku Gmin.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie jest członkiem Związku Gmin Regionu Ostródzko-Ławskiego „Czyste Środowisko” w Ostródzie. Przewodniczącym Zgromadzenia Związku jest Burmistrz Nowego Miasta Lubawskiego, co pozwala na bieżąco i bezpośrednio monitorować sprawy związane z gospodarką odpadami komunalnymi. Związek Gmin Regionu Ostródzko-Ławskiego „Czyste Środowisko” zrzesza 19 gmin leżących na terenie pięciu powiatów: elbląskiego, ławskiego, nowomiejskiego, olsztyńskiego, ostródzkiego:

- 1) Powiat Elbląski: Gmina Godkowo
- 2) Powiat Ławski: Miasto Ława, Gmina Ława, Gmina Lubawa, Gmina Zalewo
- 3) Powiat Nowomiejski: Gmina Kurzętnik, Gmina Nowe Miasto Lubawskie, Miasto Nowe Miasto Lubawskie
- 4) Powiat Olsztyński: Gmina Jonkowo, Gmina Olsztynek
- 5) Powiat Ostródzki: Gmina Dąbrówno, Gmina Grunwald, Gmina Łukta, Miasto Ostróda, Gmina Ostróda, Gmina Małdyty, Gmina Miłakowo, Gmina Miłomłyn, Gmina Morąg.

Rysunek 19 Związek Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko”

Źródło: <https://www.czystesrodowisko.eu/>

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie jest jedną z 19 gmin dostarczająca odpady komunalne za pośrednictwem Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Rudno Sp. z o.o. z siedzibą w Rudnie. Odpady stałe wywożone są na składowisko w Rudnie.

Nowe Miasto Lubawskie realizuje tzw. Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO) - jednolite dla całego kraju zasady segregacji ustanowione przez Ministra Środowiska na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 roku w sprawie selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Mieszkańcy miasta mogą dostarczać odpady do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (SZOK) bez ponoszenia dodatkowych opłat.

Na terenie Nowego Miasta Lubawskie nie ma punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK). Wyznaczono je w miejscowościach: Półwieś w gminie Zalewo, Lipowiec w gminie Kurzętnik, miście Iława przy ul. Komunalnej i Rudno w gminie Ostróda.

W 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim odebrano łącznie 4086,84 Mg odpadów komunalnych tj. o 4,5% więcej niż w 2019 r. w tym gospodarstw domowych 318061 (wzrost o 13,5% w porównaniu do 2019 r.) Największy wzrost wśród selektywnie zbieranych odpadów w 2020 r. dotyczył opakowań z tworzyw sztucznych.

Tabela 58 Ilość odebranych odpadów komunalnych, odebranych w latach 2017-2020 (Mg)

	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Ilość odebranych odpadów (Mg)	3 496,22	3 794,78	3 912,39	4086,84
Ilość odebranych odpadów z gospodarstw domowych (Mg)	2 596,22	2 768,00	2 801,11	3180,61

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2020 r. średnia ilość wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wynosiła 377 kg. W porównaniu do 2019 r. nastąpił wzrost o 5 % (359 kg). Koszty funkcjonowania gospodarki odpadami w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wyniosły 1 162,35 zł.

Tabela 59 Odpady zebrane selektywnie w latach 2017-2020 w Nowym Mieście Lubawskim w (Mg).

Nazwa odpadu	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	Wzrost /spadek 2020/2019 r. (%)
papier i tektura	0,70	11,78	13,36	60,43	452,3% ↑
szkło	31,37	46,24	49,42	150,89	305,3% ↑
tworzywa sztuczne	59,65	20,69	7,15	118,08	1651,5% ↑
tekstylna	0,94	0,67	1,88	1,16	61,7% ↑
metale	0,00	0,00	0,00	0,02	-
niebezpieczne	0,00	0,00	0,47	0,49	104,3% ↑
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem	5,22	11,20	12,78	30,47	238,4% ↑
wielkogabarytowe	46,00	69,09	83,11	118,86	143,0% ↑
biodegradowalne	95,55	151,48	172,00	562,38	327,0% ↑
baterie i akumulatory razem	0,61	0,62	0,00	0,00	-
zmieszane odpady opakowaniowe	0,00	59,60	75,13	73,47	97,8% ↑
pozostałe	0,00	0,79	13,63	69,04	506,5% ↑
baterie i akumulatory niebezpieczne	0,61	0,62	0,00	0,00	
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne - niebezpieczne	3,00	6,05	8,01	19,23	240,1% ↑
razem	240,04	372,16	428,93	1185,29	276,3% ↑
w tym z gospodarstw domowych	240,04	372,16	362,69	1166,49	321,6% ↑

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Proces usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Nowego Miasta Lubawskiego przebiega stopniowo, przede wszystkim ze względu na ograniczone środki finansowe wnioskodawców, którzy oprócz utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest, muszą zapewnić nowe pokrycia dachowe, które są kosztowne. Realizowane działania dotyczące inwentaryzacji i usuwania wyrobów zawierających azbest realizowane są przez miasto zgodnie z programem sporządzonym na lata 2012-2032 (Załącznik do uchwały Nr XVIII/123/2012 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 13 marca 2012 r.)

Tabela 60 Wykonanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Nowego Miasta Lubawskiego (stan na kwiecień 2021 r.)

Kod gminy	Zinwentaryzowane			Unieszkodliwione			Pozostałe do unieszkodliwienia		
	razem	Osoby fizyczne	Osoby prawne	razem	Osoby fizyczne	Osoby prawne	razem	Osoby fizyczne	Osoby prawne
2812011	1420143	1391652	28491	289765	282187	7578	1130378	1109465	20913

Źródło: <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne>

Przeciwdziałanie zmianom klimatu

Zmiany klimatu są widoczne w skali globalnej – zaobserwować można wzrost temperatury powietrza oraz temperatury oceanu, topnienie lodu oraz podnoszenie globalnego średniego poziomu morza. Wraz z tymi zmianami dochodzi do wzrostu intensywności i częstotliwości wielu zjawisk klimatycznych, takich jak ekstremalne zjawiska pogodowe: ulewy i burze, fale upałów, grad czy tornada. W przyszłości zjawiska te będą przynosić coraz dotkliwsze skutki dla społeczeństw i gospodarki. Bardzo prawdopodobną przyczyną ocieplenia klimatu jest wzrost stężenia gazów cieplarnianych w atmosferze w wyniku emisji z działalności

człowieka.⁴² Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie przygotowała „Aktualizację założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021 -2036”. Dokument ten jest spójny z celami strategicznymi dokumentów m.in. „Europejskiego Programu Zapobiegającemu Zmianie Klimatu”, „Zielonej Księgi Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Energetycznego”, „Ram klimatyczno – energetycznych do 2030 r.”, „Europejskiego Zielonego Ładu do 2050 r.”

Racjonalizacja użytkowania ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych sprowadza się do poprawy efektywności ekonomicznej wykorzystania nośników energii przy jednoczesnej minimalizacji szkodliwego oddziaływania na środowisko. Do podstawowych strategicznych założeń mających na celu racjonalizację użytkowania ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych na obszarze gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie należą:

- zmniejszenie kosztów ponoszonych na ogrzewanie budynku (podniesienie efektywności energetycznej budynków);
- minimalizację szkodliwych dla środowiska skutków funkcjonowania sektora paliwowo-energetycznego na obszarze gminy⁴³;
- redukcja emisji CO₂ m.in. poprzez zmniejszenie zużycia energii oraz zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym gminy, wymianę pieców węglowych.

Nowe Miasto Lubawskie poprzez działania w zakresie **ochrony różnorodności biologicznej** (przede wszystkim poprzez utrzymanie obszarów wodnych) oraz **prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej** zwiększa odporność na zmiany klimatu i zagrożenia dla zdrowia mieszkańców Miasta. Planowane przez Miasto działania zagospodarowania terenów nadbrzeżnych rzeki Drwęcy w celu zmniejszenia antropopresji na gatunki i siedliska na obszarze Natura 2000 pn. „Dolina Drwęcy”, oraz rezerwatu przyrody pn. „Rzeka Drwęca” również wpisują się w cele adaptacji do zmian klimatu.

Problem podtopień dotyczy wszystkich sektorów gospodarki, a szczególnie infrastruktury istniejącej na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Konsekwencją zmian klimatycznych dla miast jest również **adaptacja instalacji sanitarnych i sieci kanalizacyjnych** do zwiększonych opadów. Nowe Miasto Lubawskie w swoich planach rozwojowych uwzględnia działania mające na celu zapobieganie podtopieniom poprzez zwiększenie retencji i przepustowości systemów kanalizacji deszczowej.

W celu ograniczenia **skutków suszy** i zachowania zasobów wodnych niezbędnych dla zaspokojenia potrzeb ludzi oraz środowiska, Nowe Miasto Lubawskie planuje zwiększenie możliwości zatrzymywania wody w środowisku, w postaci retencji zbiornikowej.

Kolejnym działaniem na rzecz przeciwdziałania zmian klimatu jest planowane przez Nowe Miasto Lubawskie **wdrożenie niskoemisyjnego transportu miejskiego**.

Zmiany klimatyczne oddziałują na całe społeczeństwo jednakże szczególnie wrażliwe na choroby klimatozależne są grupy zwiększonego ryzyka jak osoby starsze, chorzy, osoby niepełnosprawne, osoby bezdomne i ubogie oraz dzieci. Nowe Miasto Lubawskie za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzi działania ukierunkowane na **wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych i narażanych na wykluczenie społeczne**.

Jednym z kierunków działań Nowego Miasta Lubawskiego jest **zwiększenie społecznej świadomości** w zakresie zmian klimatu i minimalizowania ich skutków oraz **promowanie zachowań ekologicznych**.

⁴² <https://klimada2.ios.gov.pl/zmiany-klimatu/>

⁴³ Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021 -2036

5. Kultura i dziedzictwo kulturowe

5.1 Kultura

Oferta kulturalna w Nowym Mieście Lubawskim jest istotnym elementem życia społecznego i turystycznego miasta. Jakość i liczba usług kulturalnych oferowanych przez Gminę może stanowić przewagę konkurencyjną w wymiarze lokalnym, regionalnym i krajowym.

Miejskie Centrum Kultury

Głównym organizatorem życia kulturalnego jest Miejskie Centrum Kultury w Nowym Mieście Lubawskim. Podstawą działalności MCK jest prowadzenie edukacji kulturalnej i zapewnienie mieszkańcom Nowego Miasta Lubawskiego ciekawego i twórczego sposobu spędzania czasu wolnego. Placówka prowadzi różnorodne imprezy kulturalne, zajęcia oraz warsztaty edukacyjne dla mieszkańców (zajęcia taneczne, baletowe, zajęcia plastyczne, nauka gry na instrumentach, zajęcia wokalne „Mini Studio Piosenki”, zajęcia animacyjne, ceramiczne i szachowe, orkiestra dęta). W Nowym Mieście Lubawskim działają również dwa chóry Cantamus oraz Harmonia, które wpływają na rozwój i promocję miasta.

W budynku Miejskiego Centrum Kultury mieści się duża sala widowiskowa z zapleczem scenicznym, sala muzyczna, baletowa, plastyczna, sala wystawowa „Przestrzeń Gruzownia” oraz pracownie specjalistyczne, w których codziennie młodzież i dorośli pod okiem opiekunów/instruktorów do późnych godzin wieczornych rozwijają swoje pasje. Od 2018 roku w Miejskim Centrum Kultury działa Manufaktura Zawodów Dawnych. Prowadzone w niej warsztaty tematyczne oraz zajęcia rzemieślnicze, mają na celu przedstawienie ginących zawodów.

W Miejskim Centrum Kultury w 2020 roku działało 11 zespołów i kół zainteresowań, które zrzeszały 296 osób w tym 88 osób dorosłych tj.:

- Koło plastyczne – 20 osób,
- Orkiestra Dęta - 34 osoby,
- Mini Studio Piosenki – 36 osób,
- Chór Harmonia - 23 osoby,
- Chór Cantamus - 25 osób,
- Klub Szachowy Hetman - 20 osób,
- Zajęcia instrumentalne ogółem 39 osób,
- Dziecięca grupa animacyjna – 12 osób,
- Grupa taneczna - w trzech grupach, ogółem 37 osób,
- Przetwórnia – Mała Akademia Swobodnego Wyrażania -10 osób,
- Klub Seniora - 40 osób.

W 2019 roku Miejskie Centrum Kultury było organizatorem, współorganizatorem, uczestnikiem lub obsługiwało łącznie 94 imprez, w których uczestniczyło około 17078 osób. Z tego w placówce odbyło się 59 imprez, w których uczestniczyło około 6078, a poza placówką 35 imprez w których uczestniczyło 11 000 uczestników

W następstwie ogłoszenia stanu epidemii w 2020 r. dostęp do wszystkich wydarzeń kulturalnych (wystaw, koncertów, spotkań, festynów, warsztatów, imprez masowych, festiwali, turniejów) został znacznie ograniczony oraz częściowo zawieszona została działalność kół zainteresowań. W związku z tym aktywność Miejskiego Centrum Kultury przeniosła się do Internetu, za pośrednictwem którego zorganizowano wiele konkursów, warsztatów oraz zajęć online.

W 2020 r. Centrum zorganizowało w swojej placówce 37 imprez artystycznych oraz 16 imprez poza placówką. Ponadto MCK było organizatorem ferii zimowych dla dzieci, zajęć wakacyjnych dla dzieci oraz wydarzeń kulturalnych m.in: Noc Świętojańska, Niedziela CITASLOW, Memoriał Lekkoatletyczny im. Marka Kowalskiego, Dzień Dziecka.

Do wydarzeń, które na trwałe wpisały się do kalendarza kulturalnego Nowego Miasta Lubawskiego należą:

- Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- Rocznica Powrotu Nowego Miasta Lubawskiego do Macierzy Rekonstrukcja wydarzeń z 1920 r.,
- Jarmark Wielkanocny,
- Noc Świętojańska - biesiadowanie przy ognisku gry i wróżby świętojańskie,
- Dni Nowego Miasta Lubawskiego kilkudniowe wydarzenie, w programie, którego znajdują się koncerty, wystawy, zabawy dla dzieci, często towarzyszą mu również wydarzenia sportowe,
- Niedzielne Koncerty w Ogrodzie Róż,
- Mistrzostwa Warmii i Mazur w Scrabble,
- Międzywojewódzki Festiwal Piosenki Przedszkolnej „Małe Śpiewanie”,
- Festiwal Piosenki Religijnej „Cantate Deo”,
- Miejska Gala Sportu.

Projekty i programy realizowane przez Miejskie Centrum Kultury w 2020 r.

- 1) **„Szeruj Kulturę”** to projekt realizowany w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „Kultura w sieci”. Przy współpracy z twórcami zaproszonymi do projektu powstało łącznie 20 filmów tematycznych. Głównym celem projektu było stworzenie możliwości kontaktu za pośrednictwem internetu ze specjalistami, artystami, muzykami, szerzenie odpowiednich praktyk zachęcających dzieci i młodzież do tworzenia, nieograniczanie, przeciwstawienie się szablonowemu myśleniu o sztuce, włączenie do procesu osób starszych oferując im przyjazne i pożyteczne oblicze rzeczywistości cyfrowej.
- 2) **„Przetwórnia – to jest dramat”** to projekt dofinansowany w ramach programu Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolności RÓWNAĆ SZANSE 2018. W wyniku spotkań i licznych konsultacji online powstał spektakl „Uzdrowiciel” opowiadający o historii nowomiejskiego zakładu wodoleczniczego „Marienbad”. W dniu 25 października 2020 r. w Miejskim Centrum Kultury odbyła się premiera spektaklu a relację na żywo z tego wydarzenia można było zobaczyć na projektowym fanpage’u Przetwórnii oraz na Youtube.

We wrześniu 2021 r. zostały ukończone prace związane z remontem i przebudową dawnego kościoła ewangelickiego w centrum Nowego Miasta Lubawskiego w którym funkcjonowało kino Harmonia. We wnętrzach dawnego kina powstało Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Kultury wraz z salą widowiskowo – kinową, która jest wyposażona w częściowo składaną widownię na 220 miejsc siedzących oraz nowoczesną technologię kinową (2D/3D) i widowiskową. Dzięki realizacji inwestycji poszerzyła się oferta kulturalna Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Mieście (muzyczna, filmowa, teatralna, wystawiennicza). Odnowienie zabytkowego obiektu oraz odkrycie w nim neobarokowych zdobieć malarskich jest dla regionu bezcenną wartością architektoniczną i historyczną

Biblioteki publiczne

- **Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Bogusławskiej w Nowym Mieście Lubawskim** stanowi gminną jednostkę organizacyjną posiadającą osobowość prawną. Placówka zapewnia również obsługę biblioteczną mieszkańcom powiatu nowomiejskiego na mocy porozumienia zawartego między Powiatem Nowomiejskim, a gminą miejską Nowe Miasto Lubawskie.

Księgozbiór Miejskiej Biblioteki Publicznej ma charakter uniwersalny. Biblioteka gromadzi wybrane piśmiennictwo popularnonaukowe ze wszystkich dyscyplin wiedzy, a także literaturę piękną dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży. Zbiory biblioteki to ponad 40 tys. woluminów. Oprócz książek gromadzone są także zbiory specjalne, tj. zbiory kartograficzne (atlasy, mapy), zbiory graficzne (albumy, fotografie), audiobooki. Ponadto biblioteka gromadzi dokumenty o charakterze informacyjnym związane z różnymi przejawami życia społecznego. Obejmują m.in: afisze, ulotki, plakaty, zaproszenia, druki ulotne, programy imprez, programy wyborcze, wewnętrzne biuletyny stowarzyszeń itp. Zbiory te stanowią źródło wiedzy o aktualnych wydarzeniach z różnych dziedzin życia regionu. W 2019 roku w bibliotece zostało zarejestrowanych 2603 czytelników, natomiast w 2020 w związku z ograniczeniami w funkcjonowaniu bibliotek publicznych spowodowanych epidemią SARS-CoV-2, w bibliotece zaobserwowano spadek zarejestrowanych czytelników o 366 osób. Budynek biblioteki jest dostępny dla osób z niepełnosprawnością.

Projekty realizowane przez bibliotekę w 2020 r.:

- Program wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” - priorytet I „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. W ramach programu biblioteka otrzymała

dofinansowanie na zakup książek oraz usług dostarczania publikacji drogą elektroniczną na platformie Legimi.

- kampania „Mała Książka – Wielki Człowiek”. Kampania społeczna zorganizowana przez Instytut Książki w Krakowie, skierowana do przedszkolaków w wieku 3-6 lat,
- „Dyskusyjne Kluby Książki” - biblioteki działają trzy dyskusyjne kluby książki oraz Klub Interesującej Książki prowadzony przez bibliotekę na Uniwersytecie Trzeciego Wieku
- „Niewidomi czytają słuchając” – biblioteka otrzymała 260 cyfrowych książek mówionych, nagranych w postaci plików audio zabezpieczonych do formatu czytaka w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix” im. Henryka Ruszczycy. Projekt dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W X edycji Rankingu Bibliotek 2020 organizowanego przez Instytut Książki i dziennik "Rzeczpospolita", Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście Lubawskim, na 835 instytucji kultury, które wzięły udział w rankingu, zajęła 5. miejsce na szczeblu wojewódzkim i 62. miejsce w kraju.

- **Powiatowa Biblioteka Pedagogiczna w Nowym Mieście Lubawskim** jest jednostką organizacyjną Powiatu Nowomiejskiego i wchodzi w skład Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim. Biblioteka ma swoją siedzibę w budynku Internatu Zespołu Szkół im. C.K. Norwida. Głównym zadaniem działalności informacyjnej Biblioteki jest zaspokojenie zawodowych i edukacyjnych potrzeb kadry pedagogicznej, studentów przygotowujących się do zawodu nauczycielskiego oraz całego środowiska związanego z oświatą i wychowaniem. Biblioteka gromadzi książki, czasopisma i inne druki oraz dokumenty audiowizualne obejmujące w szczególności: literaturę z zakresu pedagogiki i nauk pokrewnych, publikacje naukowe i popularnonaukowe z różnych dziedzin wiedzy objętych ramowymi planami nauczania, literaturę piękną i dzieła klasyki światowej oraz książki z zestawu lektur, piśmiennictwo z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, programy nauczania i podręczniki szkolne, materiały dotyczące problematyki oświatowej regionu, czasopisma z zakresu pedagogiki, nauk pokrewnych oraz dziedzin wiedzy objętych programami nauczania, nagrania audiowizualne i multimedialne z zakresu programów nauczania, programów edukacyjnych i lektur szkolnych. Budynek biblioteki nie jest dostępny dla osób z niepełnosprawnością. Wg stanu na 30.12.2020 r. biblioteka dysponowała zbiorem 27 137 woluminów, w tym 25 723 książki, 281 zbiory specjalne.

Szkoła Muzyczna

Szkoła Muzyczna I Stopnia w Nowym Mieście Lubawskim rozpoczęła działalność od 1 września 2010 r. Od 1 września 2011 r. weszła w skład Zespołu Szkół Podstawowej i Muzycznej z siedzibą przy ul. Tysiąclecia 33 w Nowym Mieście Lubawskim. W roku szkolnym 2020/2021 uczyło się 90 uczniów, ukończyło ją 14 absolwentów. Szkoła prowadzi indywidualne zajęcia nauki gry na instrumentach (akordeon, flet, fortepian, gitara, klarnet, gitara, klarnet, perkusja, saksofon, skrzypce, trąbka, wiolonczela), zbiorowe lekcje teoretyczne oraz zespoły muzyczne, działalność koncertową, organizuje przeglądy, konkursy itp.

Działalność NGO

W Nowym Mieście Lubawskim prężnie działa środowisko organizacji pozarządowych, które jest organizatorem lub współorganizatorem wydarzeń kulturalnych.

Tabela 61 Wykaz organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury w Nowym Mieście Lubawskim

Lp.	Nazwa podmiotu	Zakres działalności
1.	Stowarzyszenie Ludności Pochodzenia Niemieckiego	Pomoc w nawiązywaniu i utrzymywaniu kontaktów i więzi narodowościowych, kulturowych i językowych pomiędzy ludnością pochodzenia niemieckiego. Poszerzenie wiedzy o historii i kulturze narodu niemieckiego. Popularyzowanie, rozwijanie i nauczanie języka niemieckiego.
2.	Stowarzyszenie Rady Przyjaciół przy Szkole	Działania na rzecz wspierania działalności szkoły. Organizacja imprez i wydarzeń integrujących społeczność lokalną.

Lp.	Nazwa podmiotu	Zakres działalności
3.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski w NML	Działania na rzecz pomocy dzieciom specjalnej troski oraz ich rodzinom w zakresie działań wychowawczo-opiekuńczych. Organizowanie spotkań środowiska osób niepełnosprawnych. Prowadzenie zajęć dydaktycznych oraz rehabilitacji. Organizacja imprez turystycznych i rekreacji.
4.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci- Zarząd Oddziału Miejskiego w NML	Działania na rzecz przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, ochrony i promocji zdrowia, ochrony praw osób niepełnosprawnych. Wspieranie rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechnianie i ochrona praw dziecka. Działania na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - Prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej.
5.	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Ziemia Nowomiejska”	Propagowanie idei samorządności lokalnej i integracji europejskiej, budowanie postaw społeczeństwa obywatelskiego, promowanie przedsięwzięć na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego powiatu nowomiejskiego, zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców ziemi nowomiejskiej
6.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych z/s w Nowym Mieście Lubawskim	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. Prowadzenie działań w obszarze pomocy społecznej, wspieranie dziecka i rodziny.
7.	Stowarzyszenie „Przyjaciół Szkoły” z/s w NML	Działania na rzecz rozwijania i tworzenia warunków rozwoju intelektualnego, naukowego, kulturalnego dzieci i społeczności lokalnej
8.	Nowomiejskie Towarzystwo Kultury	Działania na rzecz nauki, kultury, dóbr kultury, ekologii i dziedzictwa narodowego. Organizacja wydarzeń kulturalnych.
9.	Stowarzyszenie Res Facta Musica	Działania w obszarze kultury i sztuki. Organizacja edukacji muzycznej dzieci i młodzieży
10.	Uniwersytet Trzeciego Wieku	Działania na rzecz osób w wieku emerytalnym i niepełnosprawnych. Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, poprzez działalność edukacyjną, zdrowotną, kulturalną, twórczą oraz turystyczno-krajoznawczą. Stymulowanie rozwoju osobowego oraz sprawności intelektualnej i fizycznej poprzez włączenie osoby do systemu kształcenia ustawicznego.
11.	Towarzystwo Śpiewacze „Harmonia”	Amatorski chór mieszany, działający w Nowym Mieście Lubawskim od 1898r

Źródło: <https://bip.umnowemiasto.pl/pliki/umnowemiasto/pliki/Wykaz%20organizacji%20pozarz%C4%85dowych/WykazOP.pdf>

5.2 Uwarunkowania historyczne, obiekty zabytkowe, ich stan, dostępność i sposób wykorzystania

Rys historyczny

Pierwsza wzmianka na temat dzisiejszego Nowego Miasta Lubawskiego znajduje się w „Kronice ziemi pruskiej” Piotra z Dusburga z 1325 roku. Teren ten był pod kontrolą Zakonu Krzyżackiego i prawdopodobnie osada targowa (wg. Piotra z Dusburga zwana „Nowy Targ”) położona była w sąsiedztwie osady obronnej Julenburg wzmiankowanej przez biskupa chełmińskiego Michała w 1320 r. w skardze dotyczącej właśnie zagarnięcia tych terenów przez Zakon. Lokacja miasta na prawie chełmińskim miała miejsce najprawdopodobniej około roku 1353. Przez 100 następnych lat dokument był kilkakrotnie zmieniany poszerzając granice miasta i jego przywileje. Miasto wytyczono na regularnej siatce ulic o kształcie kwadratu wokół rynku i otoczono murami z trzema bramami i zdwojoną fosą. W pierwszej poł. XIV w. rozpoczęto budowę świątyni – kościoła farnego św. Tomasza Apostoła.

W następnych stuleciach rozwój miasta hamowany był przez przetaczające się wojny i zarazy. Pod koniec XVIII wieku zabudowa miasta nadal mieściła się w obrębie murów. Dopiero w latach 60-tych XIX w. miasto przekroczyło swoje średniowieczne granice. Od tego czasu stopniowo wzrastała też liczba ludności. W obręb miasta włączono przedmieścia, zabudowa rosła również wzdłuż szlaków komunikacyjnych. W drugiej połowie XIX wieku w Nowym Mieście Lubawskim powstał gmach sądu grodzkiego oraz wzniesiono budynek

poczty. W 1873 roku wybudowano gmach starostwa powiatowego w południowej pierzei placu rynkowego i budynek mieszkalny starosty w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Na terenach położonych na zachód od starego miasta usytuowano cmentarz ewangelicki i katolicki, park miejski (1894 r.) oraz zespoły budynków szkolnych (1870 r.) i szpitala powiatowego (1907/8 r.). Na południowy zachód od starego miasta w 1898 roku zbudowano kompleks budynków rzeźni miejskiej. W roku 1904 po raz pierwszy uruchomiono elektrownie miejską, a do 1910 roku miasto liczące wówczas około 4 tys. mieszkańców, posiadało szereg zakładów przemysłowych, m. in. trzy tartaki parowe, młyn parowy, stolarnię mechaniczną, cegielnię, mleczarnię i liczne warsztaty rzemieślnicze.

W latach 1850 - 1890 miasto zyskało nowoczesne połączenia drogowe z Biskupcem, Lubawą, Kurzętnikiem, Lidzbarkiem Welskim i Skarlinem. W 1902 roku oddano do użytku linię kolejową Brodnica - Szramowo - Nowe Miasto Lubawskie - Iława, która włączyła miasto w obręb pruskiej sieci kolejowej. Dworzec kolejowy (zniszczony w 1945 r.) otoczony powstającymi w tym czasie zakładami przemysłowymi, zlokalizowano na zachód od miasta, u podnóża krawędzi doliny Drwęcy. Druga linia kolejowa zbudowana w 1910 roku prowadząca w kierunku południowym do Zajączkowa, gdzie znajdowała się inna ważna linia kolejowa, na relacji Mława-Działdowo – Malbork przyczyniła się do rozwoju tej właśnie części miasta. Powstały przy niej dworzec kolejowy zwany był Małym lub Południowym.

W 1920 roku po odzyskaniu niepodległości odtworzono powiat lubawski z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim, który wszedł w skład nowo utworzonego województwa pomorskiego. W 1937 roku zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych RP ustalono nazwę miasta na „Nowe Miasto Lubawskie”. W okresie międzywojennym uruchomiono cegielnię, zbudowano most na Drwęcy u wylotu ulicy Wodnej oraz trzech budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicy Wojska Polskiego (1928 r.). Ponadto w tym miejscu należy wymienić budowę sali gimnastycznej (1928 r.) oraz dobudowę skrzydła (1935-37 r.) w szkole powszechnej przy ul. Działyńskich, budowę stadionu sportowego w południowej części miasta, przy ul. Jagiellońskiej (1935 r.), ośrodka zdrowia przy ul. Łąkowskiej a także urządzenie plaży i parku łaźniowego nad Drwęcą. W tym czasie dokonano również modernizacji ulicy Jagiellońskiej (1927 r.), oraz przełożenia bruku na rynku i ważniejszych ulicach (1936-38 r.).

W czasie II wojny światowej miasto zostało w dużej mierze zniszczone, w szczególności zabudowa w obrębie Starego Miasta, zburzono także dworzec kolejowy przy ul. Grunwaldzkiej. W latach powojennych (około lat 50-tych XX wieku) rozpoczęto odbudowę kamienic na terenie Starego Miasta, co przyczyniło się między innymi do deformacji tworzonych przez siatki ulic regularnych bloków zabudowy. Po roku 1960 powstały osiedla zabudowy wielo i jednorodzinnej na terenach położonych na północ i południowy wschód od zespołu staromiejskiego.

Nowe Miasto Lubawskie w XX wieku często zmieniało swą przynależność do województw: w latach 1920-1938 województwo pomorskie, 1945-1950 województwo bydgoskie, 1950-1975 województwo olsztyńskie, 1975-1998 województwo toruńskie, a od roku 1999 miasto staje się częścią województwa warmińsko-mazurskiego.⁴⁴

Zabytki

Potencjał gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie opiera się na bardzo wysokich walorach historyczno – kulturowych tego obszaru. Do najcenniejszych elementów dziedzictwa kulturowego objętych ochroną prawną należy założenie urbanistyczne starego miasta, a także pozostałe elementy zabytkowe, takie jak: fragmenty murów miejskich z XIV w, baszta brodnicka (Kurzętnicka) i baszta lubawska pochodzące z II połowy XIV wieku zbudowane w stylu gotyckim oraz liczne zabytkowe kamienice na terenie miasta.

Na uwagę zasługuje również Bazylika św. Tomasza Apostoła. Jest to kościół gotycki pochodzący z XIII–XV wieku o wysokości nawy głównej 17,7 m, naw bocznych – 7,7 m. Kościół liczy 54 m długości i 19 m szerokości. Gruntowną restaurację całego kościoła przeprowadzono w latach 1882-1892. Ponowne odnowienie świątyni odbyło się w latach pięćdziesiątych XX w. W roku 2007 odnowiono ołtarz św. Tomasza Apostoła. Od 1971 kościół posiada status bazyliki mniejszej. W dniu 25 marca 2012 roku erygowano przy bazylice Nowomiejską Kapitułę Kolegiacką – tym samym kościół otrzymał godność kolegiaty. Ponadto bazylika znajduje się na Polskim Szlaku Drogi św. Jakuba. Pośród układów i obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, 33 z nich jest objętych ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków miasta.

Wśród obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, poza obiektami objętymi ochroną (wpis do rejestru), około 150 obiektów ujętych jest w Gminnej Ewidencji Zabytków.

⁴⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie

Wśród wielu obiektów zabytkowych Nowego Miasta Lubawskiego część została wpisana do rejestru zabytków wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz widnieje w gminnej ewidencji zabytków.

W rejestrze zabytków znajdują się następujące nieruchomości:

- ✓ Założenie urbanistyczne, z pozostałościami murów obronnych, kościołem i domami, nr rej.: A-385 z 13.08.1957 :
  - domy:
    - ul. Okólna, nr : 1; 2; 3; 9; 15; 20; 22; 23; 25; 26; 27; 28/29
    - ul. Nad Drwęcą, nr : 3; 4
    - ul. Wodna, nr : 2; 3
    - ul. 19 Stycznia, nr : 5
    - ul. 7 Grudnia, nr : 2
    - ul. Waryńskiego, nr : 12
    - ul. Daszyńskiego, nr ; 15; 16; 17; 20
    - ul. 1 Maja, nr : 38
- ✓ kościół par. pw. św. Tomasza, pocz. XIV, nr rej.: N/7 z 24.06.1953
- ✓ kościół ewangelicki, ob. kino, Rynek, 1911-12, 1958, nr rej.: A/666 z 25.07.1995
- ✓ cmentarz parafialny, ul. Grunwaldzka / 3 Maja, poł. XIX, nr rej.: A-4564 z 28.12.2010
- ✓ fragmenty miejskich murów obronnych, ok. 1335-XV, nr rej.: 448 (N/27) z 13.08.1957
- ✓ brama Brodnicka, XIV, nr rej.: N/28 z 13.08.1957
- ✓ brama Lubawska, XIV, nr rej.: N/29 z 13.08.1957
- ✓ budynek Urzędu Miasta, Rynek 1, pocz. XIX, nr rej.: A-4517 z 12.11.2008
- ✓ dom, ul. Daszyńskiego 6, ok. 1335-XV, pocz. XIX, k. XIX, nr rej.: N/52 z 13.08.1957 oraz 919 z 3.08.1968
- ✓ poczta, ul. Działyńskich 1, 1909, nr rej.: A-2214 z 9.12.2005
- ✓ dom, ul. Norwida 3 (d. ul. Daszyńskiego 15), ok. 1335-XV, pocz. XIX, k. XIX, nr rej.: 443 (N/55) z 13.08.1957
- ✓ kamienica, ul. 19 Stycznia 5, ok. 1335-XV, pocz. XIX, k. XIX, nr rej.: 444 (N/51) z 13.08.1957
- ✓ spichlerz, ul. 3 Maja 16, mur.-szach., 1880, nr rej.: A-2111 z 24.03.20048

Znaczna część zabytków wymaga kompleksowych remontów, łącznie z wymianą instalacji technicznych i termomodernizacją.

6. Sport, rekreacja i turystyka

6.1 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i warunki do jej rozwoju

Instytucją, która jest odpowiedzialna za rozwój sportu w Nowym Mieście Lubawskim jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. MOSiR jest jednostką organizacyjną gminy miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim nie posiadającą osobowości prawnej, prowadzoną w formie jednostki budżetowej. Celem działalności Ośrodka jest realizacja zadań z zakresu kultury fizycznej oraz zaspakajania w tym zakresie potrzeb mieszkańców. Do głównych zadań Ośrodka należy: upowszechnianie i rozwijanie sportu i rekreacji w mieście, organizacja i koordynowanie imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym osób niepełnosprawnych, prowadzenie zajęć w zespołach sportowo-rekreacyjnych, zaspakajanie potrzeb mieszkańców miasta w zakresie sportu, rekreacji i turystyki, udostępnienie bazy sportowo-rekreacyjnej w celu zaspakajania potrzeb w zakresie sportu i różnych form rekreacji, utrzymanie oraz rozbudowa własnej bazy sportowo-rekreacyjnej.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim zapewnia mieszkańcom miasta i gościom urozmaicone formy relaksu, wypoczynku oraz możliwości rywalizacji sportowej w trakcie organizowanych imprez. Oprócz ogólnodostępnych imprez sportowych, MOSiR organizuje szeroką gamę wydarzeń sportowych, m.in.:

- Nowomiejska Liga Halowej im. Zbigniewa Stępnia,
- Mistrzostwa WM SZS w Halowej Piłce Nożnej Chłopców,
- Mistrzostwa Polski w kickboxingu,
- Ogólnopolski Halowy Turniej Piłki Nożnej Chłopców, igrzyska dzieci
- Memoriał Lekkoatletyczny im. Kazimierza Okołówskiego,
- Memoriał im. Jerzego Perschke, igrzyska dzieci,
- coroczna Gala Sportu
- mecze ligowe piłki nożnej,
- zawody lekkoatletyczne WM Szkolnego Związku Sportowego
- biegi niepodległościowe,
- imprezy charytatywne.

Majątek trwały gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie znajdujący się w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji:

Łączna powierzchnia nieruchomości wynosi 4,6248 ha w tym:

- Hotel - 1144 m² pow. użytkowa (2 kondygnacje nadziemne i piwnica)
- Hala widowiskowo-sportowa – 1682,27 m² (sala, szatnie, wc, pomieszczenia techniczne i gospodarcze, widownia dla 351 miejsc siedzących i ok. 150 stojących)
- Budynek gospodarczy – 276,10 m² pow. użytkowa (siłownia, sauna, 2 szatnie z natryskami i WC, hydrofornia, kotłownia)
- Stadion – zmodernizowany w 2019 roku (płyta główna boiska piłkarskiego o murawie trawiastej, bieżnia lekkoatletyczna, skocznia do skoku w dal i skoku wzwyż, rzutnie lekkoatletyczne, oświetlenie, nagłośnienie, system wejścia/wyjścia kibica, budynki wc, rzutnia, trybuny na 784 miejsc siedzących)
- Budynek zaplecza dla sportowców – 1- kondygnacyjny budynek powstał w ramach modernizacji stadionu w 2019 r. Budynek podzielony jest na dwie części: pomieszczenia biurowe (biuro dla klubu KS Drwęca, pokój sędziów, sala konferencyjna, pom. gospodarcze, wc) i pomieszczenia szatniowe - 2 szatnie z natryskami i WC dla gości i gospodarzy.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim posiada bazę noclegową w hoteliku na 82 miejsca noclegowe w pokojach 2- oraz 3-osobowych z łazienkami. Hotel wyposażony jest we własną kuchnię, w której podczas obozów sportowych przygotowywane są posiłki. W budynku znajduje się również sala, która służy jako stołówka (podczas obozów sportowych), jak również wynajmowana jest na bankiety, zebrania, konferencje. Hotelik MOSiR stanowi bazę noclegową dla dzieci i młodzieży (w wieku szkolnym), przyjeżdżających na obozy sportowe zimowe oraz letnie. Podczas wypoczynku uczestnicy obozów korzystają

z boisk treningowych, hali sportowej oraz siłowni. Ponadto hotel świadczy usługi noclegowe dla gości indywidualnych oraz pracowników firm.

W sezonie letnim treningi lekkoatletyczne oraz piłkarskie przeprowadzane są na zewnętrznych obiektach sportowych, natomiast w sezonie zimowym w hali sportowej.

Na terenie MOSiR znajdują się 4 boiska treningowe trawiaste, kort tenisowy oraz zmodernizowana w 2020 roku przystań kajakowa. Przystań wyposażona jest w pomost, altanę, kontener (WC, pomieszczenie kuchenne), grill oraz miejsce na ognisko. Od wiosny do jesieni z przystani kajakowej korzystają uczestnicy spływów kajakowych.

Kluby sportowe i stowarzyszenia

W gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie działa 5 stowarzyszeń kultury fizycznej oraz 3 uczniowskie kluby sportowe.

Stowarzyszenia kultury fizycznej

1. Automobilklub Nowomiejski, ul. Grunwaldzka 3/213, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie .Automobil zrzesza ponad 100 członków. Organizuje rajdy i inne imprezy samochodowe,
2. Klub Sportowy „DRWĘCA” Nowe Miasto Lubawskie, ul. Jagiellońska 20, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Prowadzi treningi w 2 sekcjach sportowych – piłka nożna i lekkoatletyka. W klubie trenuje ponad 100 zawodników (w 1 grupie lekkoatletycznej i 6 drużynach piłkarskich) w różnych kategoriach wiekowych,
3. Nowomiejski Klub Sportowy, ul. Tysiąclecia 43, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Klub lekkoatletyczny, w którym trenują osoby w różnych grupach wiekowych,
4. Warmińsko – Mazurski Okręgowy Związek Kickboxingu, ul. Działyńskich 14, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie,
5. Stowarzyszenie Kibiców Drwęca Nowe Miasto Lubawskie „Nowomieszczanie”, ul. Grunwaldzka 11/56, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie.

Uczniowskie kluby sportowe

1. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Olimpia” „OLIMPIA”, ul. Działyńskich 14 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Klub tworzy dwie grupy amatorskie i jedną grupę profesjonalną: amatorską grupą treningową taekwondo (uczestnicy w wieku 6-10 lat), grupą amatorską kickboxingu (uczestnicy w wieku od 10-18 lat), grupą profesjonalną kickboxingu (uczestnicy w wieku 13-25 lat),
2. UKS „ISKRA”, ul. Jagiellońska 3, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Klub tworzy 3 sekcje sportowe: tenis stołowy, piłka nożna i lekkoatletyka,
3. UKS „SOKÓŁ”, ul. Tysiąclecia 33, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie. Klub trenuje piłkę siatkową.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie wspiera działalność klubów sportowych poprzez realizację dotowanych zadań publicznych związanych z upowszechnianiem i rozwojem sportu. Miasto finansuje również działalność sportową dzieci i młodzieży realizowaną przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim.

Głównym efektem inwestycji zrealizowanych w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim jest poprawa infrastruktury miejskiej sprzyjającej rozwojowi sportu, rekreacji i popularyzacji aktywnego trybu życia. Większość z nich została zrealizowana dzięki otrzymanemu przez miasto dofinansowaniu, w tym z funduszy unijnych.

Tabela 62 Zestawienie najważniejszych inwestycji z zakresu infrastruktury sportowej zrealizowanych przez Gminę Miejską Nowe Miasto w latach 2010-2020

Lp.	Zakres zadania	Okres realizacji	Koszt zadania (zł)	Dofinansowanie
1.	Budowa pełnowymiarowego kortu tenisowego o nawierzchni ze sztucznej trawy i rozbudowa hali sportowej w zakresie dodatkowych pomieszczeń szatniowo-gospodarczych na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim	2011-2012	390 000	100 000 zł Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
2.	Modernizacja systemu grzewczego obiektów MOSiR z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii	2011-2012	240 000	120 000 zł RPO WiM 2007-2013
3.	Budowa łącznika pomiędzy halą sportową, a pomieszczeniami szatniowo-gospodarczym na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim	2014	60 000	
4.	Budowa kompleksu sportowego na terenie Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Jagiellońskiej	2014 - 2016	2 000 000	690 000 zł Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
5.	Budowa ścieżki rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na trasie dawnej linii kolejowej Tama Brodzka -ława	2016 - 2018	1 840 000	1 090 000 zł RPO WiM 2014-2020
6.	Modernizacja stadionu Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim	2016 - 2019	7 000 000	2 400 000 zł Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
7.	Modernizacja przystani kajakowej na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim	2017 - 2019	380 000	200 000 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
8.	Budowa otwartej strefy aktywności przy ul. Żwirki i Wigury w Nowym Mieście Lubawskim	2019	50 000	23 000 zł Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej

Źródło: Urząd Miejski w Nowym Mieście Lubawskim, <https://umnowemiasto.pl/urząd-miejski/referaty-stanowiska/itemlist/user/724-goralski?start=4>

6.2 Atrakcyjność turystyczna

Nowe Miasto Lubawskie stanowi atrakcyjne miejsca podróży turystyczno-krajoznawczych. Do głównych walorów należy zaliczyć malownicze położenie miasta w dolinie meandrującej rzeki Drwęcy. Warunki wodne sprzyjają aktywnemu wykorzystywaniu ich przez uczestników sportów wodnych zwłaszcza kajakarzy i wędkarzy. Wschodnia część miasta położona jest w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy. Atrakcyjne położenie miasta przyciąga amatorów paralotniarstwa, a także turystów pieszych i rowerowych. Ponadto dodatkową atrakcją turystyczną są zabytki oraz starówka miasta. Do najciekawszych obiektów zabytkowych miasta, które warto zobaczyć należy m.in. dwie średniowieczne bramy z II poł. XIV wieku (brama Lubawsko - Łąkowska oraz brama Brodnicka-Kurzętnicka), Muzeum Ziemi Lubawskiej, kościół Bazylika p.w. Tomasza Apostoła, kościół poewangelicki z początku XX wieku zlokalizowany na rynku oraz ruiny klasztoru ojców reformatów w Łąkach Bratiańskich.

1. Baza hotelowo-restauracyjna

Baza hotelowo- gastronomiczna w Nowym Mieście Lubawski obejmuje:

- Hotelik MOSiR: 80 miejsc, 30 pokoi,
- Hotelik Herbert: 27 miejsc, 10 pokoi,
- Hotel Tiffany: 24 miejsca, 14 pokoi.

Baza restauracyjna obejmuje:

- Zajazd „Nad Drwęcą” ul. Kopernika 1a, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie,
- Restauracja „Dźwiękujemy” ul. Jagiellońska 55, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie,
- Bar „Kuchnia Domowa”, ul. Rynek 14, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie,
- Pizzeria 105 Stopiątka, ul. 3 Maja 38, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie,
- Restauracja Tiffany, ul. 3 Maja 18, 13-300 Nowe Miasto Lubawskie.

2. Szlaki turystyczne:

Szlaki piesze:

- Szlak czerwony: Nowe Miasto Lub. – Nawra – Chrośle – Radomno. Szlak ten przebiega przez obszar miasta Nowe Miasto Lubawskiego (w tym po drodze powiatowej Nr 1246N ul. Żwirki i Wigury) oraz obszar gminy Nowe Miasto Lubawskie (w tym po drodze powiatowej Nr 1246N Skarlin – Nowe Miasto Lubawskie i po drodze powiatowej Nr 1333N Iława – Radomno – Nowe Miasto Lubawskie). Jest to pieszy szlak turystyczny łączący Nowe Miasto Lubawskie z żółtym pieszym szlakiem turystycznym prowadzącym z Brodnickiego Parku Krajobrazowego do Iławy i dalej do Samborowa.
- Szlak Świętego Jakuba - Camino de Santiago de Compostela (europejski szlak pielgrzymkowy). Szlak ten przebiega przez obszar gminy Nowe Miasto Lubawskie (w tym po drodze powiatowej Nr 1333N Iława – Radomno – Nowe Miasto Lubawskie) przez teren miasta Nowe Miasto Lubawskie (w tym po drodze powiatowej Nr 1333N ul. Iławska) oraz przez obszar gminy Kurzętnik (w tym po drodze powiatowej Nr 1319 Nowe Miasto Lubawskie – Kaługa). Szlak pieszy wiedzie przez malowniczą dolinę Drwęcy, prowadzi lasami oraz nad brzegami warmińskich i mazurskich jezior.

Szlak wodny:

- Szlak wodny rzeki Drwęcy, który przecina drogi powiatowe Nr 1270N Radomno – Rakowice – dr. woj. 538 (Zajączkowo Lub.), Nr 5500N ul. Mszanowska w Nowym Mieście Lubawskim, Nr 1248N gr. woj. (Ciche) – Nielbark – gr. woj. (Brzozie). Szlak kajakowy wytyczony na całej długości rzeki Drwęcy będącej rezerwatem przyrody.

Szlak rowerowy:

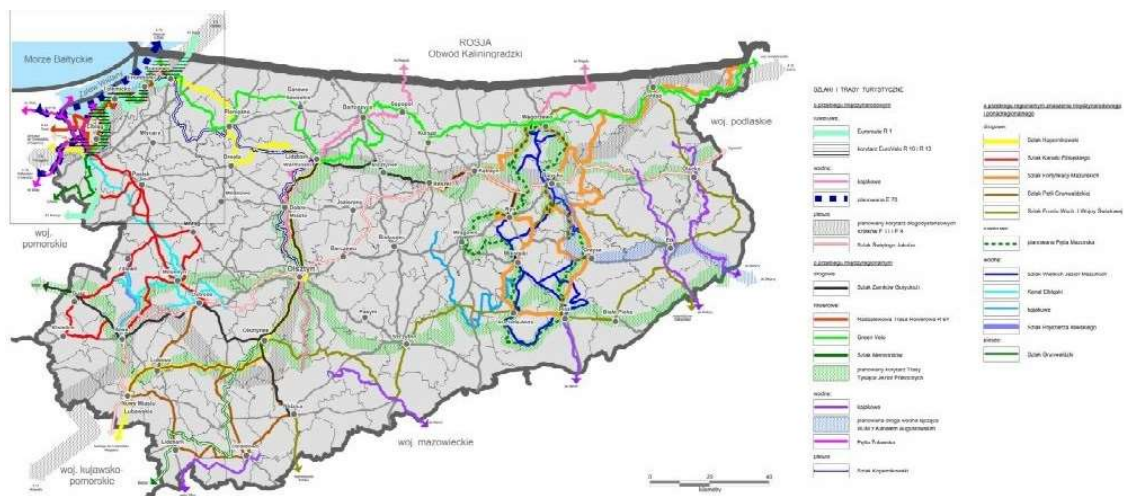
- Szlak rowerowy Iława – Kurzętnik. Rozpoczyna się w Iławie, gdzie drogą powiatową nr 1333N Iława – Radomno – Nowe Miasto Lub. prowadzi w stronę Radomna i dalej do wsi Chrośle a później do Nowego Dworu. Ciągłe drogą powiatową Nr 1333N wiedzie do Łąk Bratiańskich i Nowego Miasta Lubawskiego. Następnie drogą krajową nr 15 szlak prowadzi przez Nowe Miasto Lubawskie do Kurzętnika.

Szlaki historyczne :

- Kurzętnik – Nowe Miasto Lubawskie – Lubawa – Dylewska Góra – Grunwald/Stębark. Na obszarze powiatu nowomiejskiego szlak prowadzi do Kurzętnika i do Nowego Miasta Lubawskiego. W Kurzętniku widać do ruin dawnego Zamku Kapituły Chełmińskiej oraz na punkt widokowy, z którego można podziwiać panoramę doliny Drwęcy i Nowego Miasta Lubawskiego. W Nowym Mieście Lubawskim szlak prowadzi do kościoła pod wezwaniem św. Tomasza Apostoła.
- Szlak Pętli Grunwaldzkiej - wokół pola wielkiej bitwy. Szlak ten w części przechodzącej przez powiat nowomiejski pokrywa się z wyżej przedstawionym szlakiem Kurzętnik – Nowe Miasto Lubawskie – Lubawa – Dylewska Góra – Grunwald/Stębark. Samochodowy Szlak Pętli Grunwaldzkiej to jeden z 4 samochodowych szlaków turystycznych wyznaczony i fizycznie oznakowany w latach 2009 - 2011 przez Samorząd Województwa Warmińsko - Mazurskiego w ramach unijnego projektu „Znakowanie turystyczne regionu Warmii i Mazur” Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i mazury na lata 2007 - 2013.

Rysunek 20 Mapa Szlaki i trasy turystyczne

Źródło: Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie.

3. Atrakcje turystyczne

- ✓ Symbole czterech ewangelistów - polichromia umieszczona na sklepieniu ostatniego przęsła nawy południowej w kościele p.w. św. Tomasza Apostoła, przedstawiająca symbole czterech ewangelistów: św. Łukasz – byk, św. Jan – orzeł, św. Marek - lew, św. Mateusz – anioł przedstawiającą „Dobrą i złą modlitwę” Ich powstanie datuje się na 1450 rok. Z II połowy XV wieku.
- ✓ Figura Matki Boskiej Łąkowskiej z Dzieciątkiem - Najcenniejszym obiektem w kościele farnym p.w. św. Tomasza Apostoła. Według tradycji pochodzi z 1402 roku i należy do kręgu „Pięknych Madonn”.
- ✓ Dawny kościół ewangelicki wybudowany w latach 1824 – 1827.
- ✓ Płyta nagrobna rycerza zakonu krzyżackiego Kunona von Liebensteina w Kościele św. Tomasza Apostoła w Nowym Mieście Lubawskim - jedna z nielicznych w Polsce średniowiecznych mosiężnych płyt nagrobnych przedstawiająca rycerza Zakonu Krzyżackiego, Kunona von Liebensteina w pełnym uzbrojeniu.
- ✓ Chór i organy z początku XVII wieku - późnorenesansowy chór i organy z początku XVII wieku.
- ✓ Gotycka polichromia Chrystusa Ukrzyżowanego - z drugiej połowy XV wieku w kościele p.w. św. Tomasza Apostoła.

Manufaktury Zawodów Dawnych

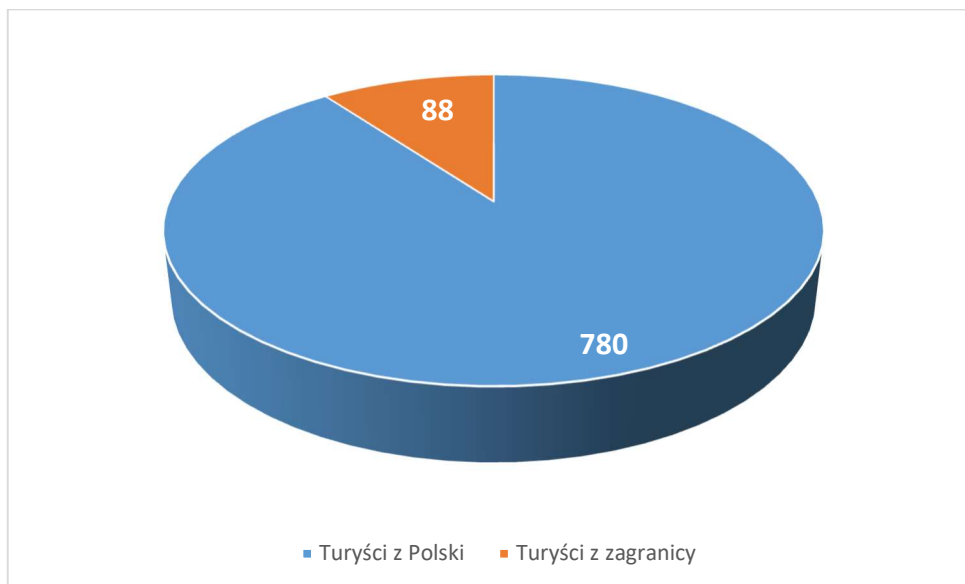
Manufaktury Zawodów Dawnych działająca w ramach Miejskiego Centrum Kultury oferuje całoroczne warsztaty rzemieślnicze i zajęcia tradycyjnych umiejętności oraz powiązane z nimi wystawy i pokazy.

Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Kultury

Zakończona w 2021 r. inwestycja polegająca na remoncie i przebudowie dawnego kościoła ewangelickiego w celu utworzenia Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Kultury w znacznym stopniu przyczyni się do rozszerzenia oferty kulturalnej Nowego Miasta Lubawskiego. Wzbogacenie oferty kulturalnej (muzycznej, filmowej, teatralnej i wystawienniczej) pozwoli na ich włączenie do wachlarza produktów turystycznych województwa. Dodatkowym walorem turystycznym jest odnowiony zabytkowy obiekt o dużej wartości architektonicznej i historycznej.

W budynku jest zlokalizowane Centrum Informacji Turystycznej w którym można uzyskać informacje o bazach noclegowych, gastronomicznych, dostępnych wypożyczalniach sprzętu sportowego jak również o wszystkich imprezach kulturalno-rozrywkowych w mieście. W 2020 r. Centrum odwiedziło około 868 turystów, korzystających z usług CIT w tym 10,1 % stanowili turyści zagraniczni.

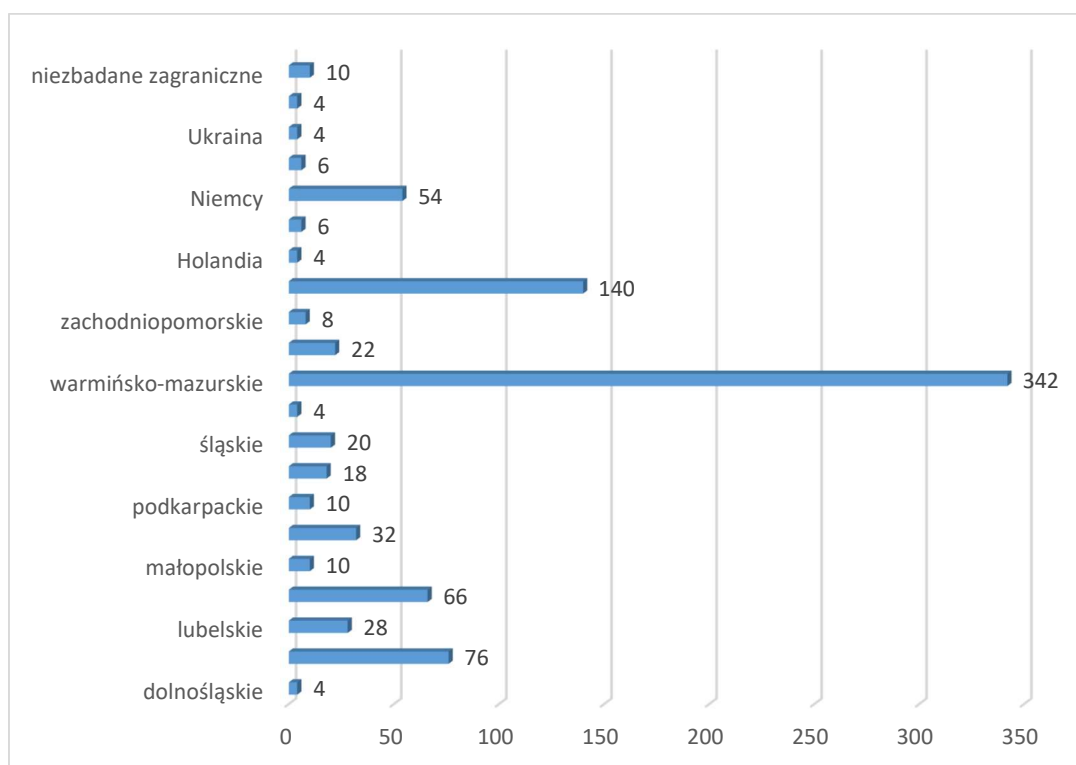
Rysunek 21 Odwiedziny Centrum Informacji Turystycznej w Nowym Mieście Lubawskim 2020 r.

Źródło: Centrum Informacji Turystycznej w Nowym Mieście Lubawskim

Deklarowane miejsce stałego miejsca zamieszkania turysty odwiedzającego Centrum Informacji Turystycznej w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wskazuje, że największa liczba odwiedzających gminę pochodziła z województwa warmińsko-mazurskiego (39,4%), kujawsko-pomorskiego (8,8%) a następnie łódzkiego (7,6%). Wśród turystów zagranicznych największa liczba turystów pochodziła z Niemiec (6,2%), następnie z Litwy (0,7%) i Szwecji (0,7%).

Wykres 21 Deklarowane miejsce stałego miejsca zamieszkania turysty odwiedzającego Centrum Informacji Turystycznej w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r.

Źródło: Centrum Informacji Turystycznej w Nowym Mieście Lubawskim.

W niniejszej analizie przedstawiono mierzalne mierniki potencjału turystycznego dla powiatu nowomiejskiego, województwa warmińsko-mazurskiego i Polski. W tym zakresie przedstawiono następujące wskaźniki:

- miejsca noclegowe na 1000 ludności,
- miejsca noclegowe całoroczne na 1000 ludności,
- stopień wykorzystania miejsc noclegowych,
- noclegi udzielone turystom krajowym w turystycznych obiektach noclegowych ogółem na 10 tys. mieszkańców,

Tabela 63 Wskaźniki potencjału turystycznego powiatu nowomiejskiego w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Miejsca noclegowe na 1000 ludności					
powiat nowomiejski	7,35	7,16	7,00	8,20	7,77
woj. warmińsko-mazurskie	28,58	28,44	28,51	30,15	28,18
Polska	19,50	20,14	20,79	21,51	20,21
Miejsca noclegowe całoroczne na 1000 ludności					
powiat nowomiejski	2,69	2,49	2,32	3,51	3,20
woj. warmińsko-mazurskie	6,91	16,11	16,60	17,30	16,57
Polska	13,58	13,86	14,62	15,08	14,34

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
	Stoień wykorzystania miejsc noclegowych				
powiat nowomiejski	25,0	22,0	18,0	15,0	7,8
woj. warmińsko-mazurskie	31,9	30,9	31,5	31,8	27,5
Polska	38,1	39,3	40,1	40,6	26,8
	noclegi udzielone turystom krajowym w turystycznych obiektach noclegowych ogółem na 10 tys. mieszkańców				
powiat nowomiejski	3 177	2 857	2 082	2 474	940
woj. warmińsko-mazurskie	19 739	19 040	19 850	20 927	15 859
Polska	16 607	17 483	18 514	19 449	11 669
	udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych na 10 tys. mieszkańców				
powiat nowomiejski	0	0	276	27	16
woj. warmińsko-mazurskie	2 790	2 788	2 761	2 773	845
Polska	4 054	4 348	4 619	4 867	1 727
	Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności				
powiat nowomiejski	60,70	56,35	61,73	75,92	37,54
woj. warmińsko-mazurskie	890,63	880,01	914,26	965,98	614,52
Polska	783,52	832,57	882,40	929,18	466,15

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Ze względu na ograniczenia w sektorze turystyki spowodowane wystąpieniem w 2020 r. pandemii Covid-19 do porównania wzięto dane z roku 2019 r.

Analizując zmiany wartości wszystkich przedstawionych wskaźników można stwierdzić, iż poziom funkcji turystycznej w powiecie nowomiejskim na przestrzeni lat 2016-2019 powoli wzrasta. Liczba miejsc noclegowych na 1000 ludności w powiecie nowomiejskim wzrosła w porównaniu do 2016 r. o 11,6 %, natomiast stopień ich wykorzystania w okresie 2016-2019 spadł o 40%.

Na przełomie lat 2016-2019 liczba turystów korzystających z noclegów w powiecie nowomiejskim wzrosła o 23% (w porównaniu do 2018 r.) i o 34,7% (w porównaniu do 2017 r.).

Wszystkie wskaźniki potencjału turystycznego powiatu nowomiejskiego są znacznie niższe niż osiągnięte w województwie warmińsko-mazurskim i Polsce.

W 2020 r. Nowe Miasto Lubawskie dysponowało 98 miejscami noclegowymi, tj. 20,3% mniej niż w 2016 r. Można zaobserwować tendencję spadkową. Przyczyną tak dużego spadku w 2020 r. była pandemia Covid-19.

Tabela 64 Ilość miejsc noclegowych w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2016-2020

2016	2017	2018	2019	2020
Miejsca noclegowe całoroczne				
123	119	110	102	98
Dynamika ilości miejsc noclegowych całorocznych (rok poprzedni =100)				
-	96,7	92,4	92,7	96,1

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Zrównoważony i kompleksowy rozwój turystyki w regionie to zadanie istotne ze względu na aspekt ekonomiczny, a także na wykreowanie atrakcyjnej i dobrze kojarzonej marki miasta.

Rozwój sektora turystyki będzie uzależniony od umiejętności dostosowania się do nowych trendów gospodarczych, społecznych, politycznych, dotyczących ochrony środowiska naturalnego oraz technologicznych.

W 2019 roku zróżnicowanie liczby turystycznych obiektów noclegowych w powiatach województwa warmińsko-mazurskiego było dość duże. Liczba obiektów wahała się od 4 obiektów w powiecie nowomiejskim do 97 w powiecie mrągowskim.

Tabela 65 Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w powiecie nowomiejskim w 2019 roku

	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych	korzystający z noclegów (osoby)	w tym turyści zagraniczni (osoby)	w tym turyści zagraniczni (osoby)
	stan na 31.07.2019 r.		stan na 31.12.2019 r.		
województwo warmińsko-mazurskie	541	42 998	1 377 450	164 721	3 379 520
powiat nowomiejski	4	360	3 333	53	10 979

Źródło: Informacja o ruchu turystycznym w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie Departament Turystyki

Tabela 66 Wskaźniki charakteryzujące bazę noclegową oraz ruch turystyczny w powiatach województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 roku

	baza noclegowa				ruch turystyczny			
	nasycenie bazą noclegową (miejsca noclegowe/ km ²)	rozwój bazy noclegowej (korzystający z noclegów/ 1 miejsce noclegowe)	wskaźnik Baretje'a Deferta (liczba miejsc noclegowych na 100 mieszkańców)	wykorzystanie miejsc noclegowych (%)	Intensywność ruchu turystycznego (udzielone noclegi/ 1 mieszkańca)	średnia długość pobytu (dni)	wskaźnik Deferta - gęstość ruchu turystycznego (korzystający z noclegów / km ²)	Wskaźnik Schneidera (korzystający z noclegów/ 100 mieszkańców)
woj. warmińsko-mazurskie	1,78	32,04	3,02	31,5	2,38	2,45	56,98	96,82
powiat nowomiejski	0,52	9,26	0,82	18,0	0,25	3,29	4,80	7,61

Źródło: Informacja o ruchu turystycznym w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie Departament Turystyki

Pomimo posiadanych przez miasto licznych walorów turystyczno – rekreacyjnych, nie jest wykorzystywany w pełni potencjał jakim dysponuje miasto. Posiada ono walory przyrodnicze i kulturowe stanowiące o uroku tutejszego krajobrazu. Niestety baza turystyczna w mieście jest słabo rozwinięta i występują znaczne braki w infrastrukturze turystyczno-rekreacyjnej.

Brakuje również cyklicznej imprezy o zasięgu ponadlokalnym stanowiącej wyróżnik miasta w oparciu o lokalne zasoby kulturowe. Znaczącym ograniczeniem w rozwoju turystyki jest brak muzeum dot. dziejów miasta, nieodpowiedni stan techniczno-wizualny pozostałości średniowiecznych fortyfikacji obronnych, niski stopień rekreacyjnego zagospodarowania doliny rzeki Drwęcy, brak zbiornika wodnego umożliwiającego zagospodarowanie do celów rekreacyjnych.

Znaczący wpływ na wzrost atrakcyjności miasta będą miały realizowane projekty rewitalizacyjne w szczególności: remont i przebudowa dawnego kościoła ewangelickiego, nowe zagospodarowanie nowomiejskiego rynku, terenu zieleni pn. Ogród Róż oraz Parku Miejskiego.

Na wzrost potencjału turystycznego i zwiększenie ruchu turystycznego w Nowym Mieście Lubawskim będzie miał wpływ także rozwój infrastruktury wodnej i zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych rzeki Drwęcy. Zagospodarowanie przestrzeni wraz z infrastrukturą turystyczną zwiększy atrakcyjność i konkurencyjność oferty miasta. Do rozwoju turystyki wodnej może przyczynić się **poprawa i upowszechnienie dostępu do tematycznej informacji przestrzennej**, a szczególnie baz danych hydrograficznych. Lokalne firmy świadczące usługi turystyczne, a także gmina, będą mogły tworzyć nowe opracowania kartograficzne na potrzeby promocji informacji turystycznej. Wykorzystując bazy danych HYDRO i uzupełniając je posiadaną wiedzą na temat sytuacji lokalnej, będą mogły stworzyć cenną wizytówkę miasta, bogatą w informacje sprzyjające rozwojowi ruchu turystycznego.⁴⁵

---

⁴⁵ http://www.gugik.gov.pl/__data/assets/pdf_file/0006/91851/Wykorzystanie-danych-hydrograficznych-w-turystyce-i-rekreacji.pdf

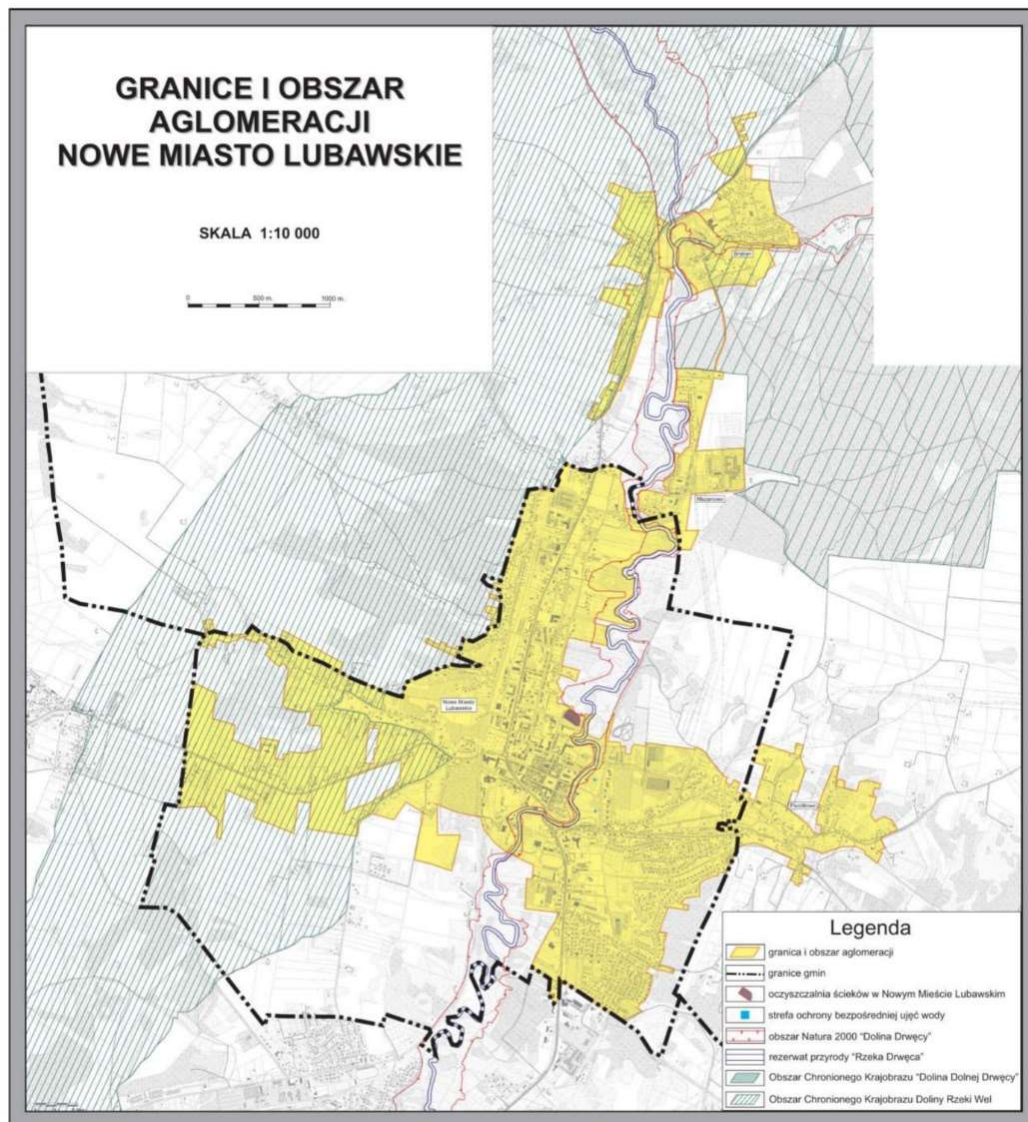
7. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

7.1 Studium i plany miejscowe – stopień pokrycia obszaru gminy i struktura przeznaczenia terenów

Obszar gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie przyjęty uchwałą Nr XVI/99/2016 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 16.02.2016.

Na terenie całego miasta Nowe Miasto Lubawskie (w granicach administracyjnych z wyłączeniem obszaru dawnego terenu zamkniętego) obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (ze zmianami). Dla zamkniętego terenu tj. zlikwidowanej linii kolejowej Łława – Tama Brodzka planowane jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 22 Granice i obszar aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie

Źródło: Załącznik nr 2 do uchwały nr XXII/143/2020 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2020 r.

Tabela 67 Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (wraz z ich zmianami):

Lp.	Data publikacji	Nazwa dokumentu
1	11 lipca 2005 r.	Miejscowy Plan zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie Uchwała Nr XXXVI-282/2005 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
	12 lutego 2008 r.	Zmiana Miejscowego Planu zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie Uchwała Nr XVIII/109/2008 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
2	18 marca 2014 r.	Zmiana Miejscowego Planu zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie Uchwała Nr XLIII/253/2014 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
3	20 lutego 2018 r.	Zmiana Miejscowego Planu zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie Uchwała Nr XXXIX/245/2018 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
4	4 czerwca 2019 r.	Zmiana Miejscowego Planu zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie Uchwała NR VIII/58/2019 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
5	29 grudnia 2020 r.	Wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie Uchwała NR XXII/143/2020 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
6	28 maja 2001 r.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Uchwała Nr XXVII/145/2001 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
7	8 listopada 2004 r.	Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Uchwałą Nr XXV/217/04 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
8	31 lipca 2007 r.	Aktualizacji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjętego uchwałą Nr X/55/07 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
10	9 lipca 2013 r.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie Uchwała Nr XXXIV/209/2013 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim
11	16 lutego 2016 r.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie Uchwała Nr XVI/99/2016 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim

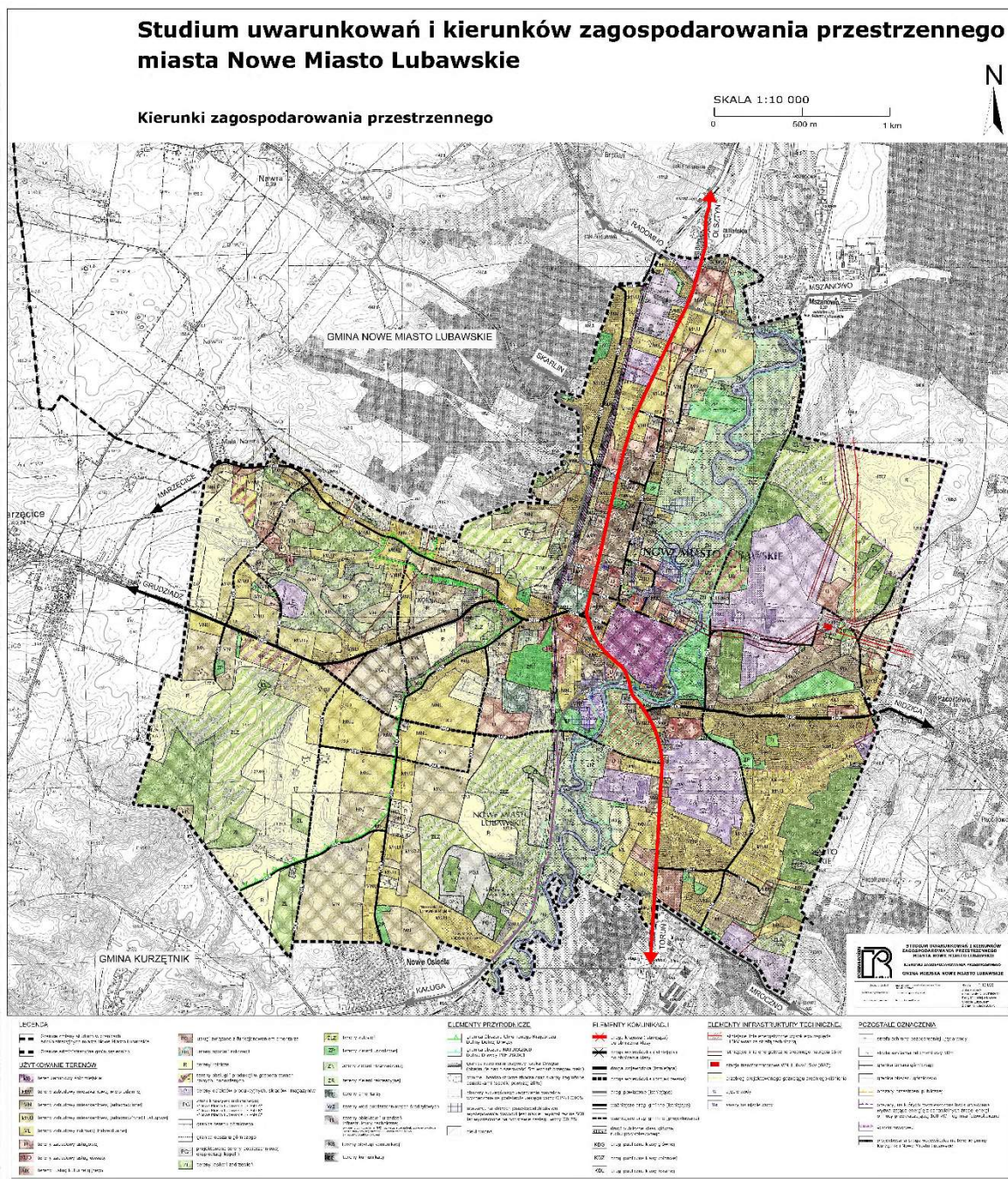
Źródło: Urząd Miasta Nowe Miasto Lubawskie

W celu zdefiniowania kierunków zagospodarowania przestrzennego określone zostały strefy ze względu na wiodące funkcje. Natomiast dla określenia polityki przestrzennej określono obszary (jednostki) strukturalne dające się wyodrębnić ze względu na zasady prowadzenia polityki przestrzennej. Zasady rozwoju komunikacji i ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego przenikają wszystkie obszary strukturalne. Strefy i jednostki określono z uwzględnieniem:

- istniejącego zagospodarowania,
- uwarunkowań rozwoju i możliwości zagospodarowania,
- zapotrzebowania terenów wynikającego z potrzeb aktywizacji gospodarczej i potrzeb osiągnięcia założonego poziomu życia,
- rozwoju systemu komunikacyjnego.

Rysunek 23 Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowego Miasta Lubawskiego

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie

Przyjęte w Studium kierunki rozwoju wynikają bezpośrednio z istniejących uwarunkowań osadniczych, przyrodniczych, kulturowych, infrastrukturalnych oraz ze wskazań i rozwiązań przyjętych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.

Analiza istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta pozwala na wskazanie funkcji dominujących w poszczególnych częściach miasta:

- obszar centrum miasta,
- tereny zabudowy mieszkaniowej,
- tereny sportu i rekreacji,
- obszary z formami ochrony przyrody ,

- obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kw,
- obszary stanowiące rolniczą i leśną przestrzeń produkcyjną,
- tereny wymagające przekształceń lub rekultywacji tereny kolejowe, tereny przeznaczone pod eksploatację kruszywa).

7.2 Struktura osadnicza

Obszar miasta zajmuje powierzchnię 11,37 km² i stanowi jednostkę samorządową o średniej wielkości w skali województwa warmińsko-mazurskiego. Miasto rozwinęło się w dolinie Drwęcy na osi północ-południe wzdłuż drogi krajowej nr 15 oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 538. Obecny układ przestrzenny miasta jest wynikiem zarówno rozwoju historycznego miasta, wzdłuż osi urbanistycznych miasta średniowiecznego, jak i rozwoju miasta po II wojnie światowej. Sieć osadniczą miasta tworzy sieć głównych ulic:

- ul. Grunwaldzka i ul. Jagiellońska, stanowiące drogę krajową nr 15, biegnąca z północy na południe,
- ul. Narutowicza, cz. ulicy 3 Maja i ul. Wojska Polskiego, stanowiąca drogę wojewódzką nr 538, biegnąca z zachodu na wschód.⁴⁶

Rzeka Drwęca wraz z terenami podmokłymi i zalewowymi dzieli obszar zabudowy na część lewobrzeżną i prawobrzeżną. Malownicze położenie miasta, w dolinie rzeki Drwęcy, stwarza dogodne warunki do uprawiania sportu i rekreacji oraz aktywnej turystyki.

Na terenie miasta Nowe Miasto Lubawskie powierzchnia użytków rolnych stanowi ok. 60% powierzchni miasta. Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, które stanowią ponad 80% powierzchni użytków rolnych. Około 10 % stanowią pastwiska występujące głównie na stromych zboczach pradoliny Drwęcy oraz jarów i dolin bocznych. Powierzchnia użytków rolnych położonych w granicach miasta stanowi niecały 1% użytków rolnych powiatu nowomiejskiego. Grunty rolne przeważają w południowo-zachodniej oraz północno-wschodniej części miasta. Pod względem klasyfikacji gleboznawczej dominują gleby klas IV-VI. Najlepsze gleby dla rolnictwa obejmują klasę IVa z fragmentami klasy III, występują w części zachodniej miasta na obszarze płaskowyżu. Rolnictwo w granicach miasta nie posiada korzystnych warunków dla intensywnej produkcji rolnej. Pozostałe formy użytkowania terenu (ok. 34%) stanowi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zwarta oraz rozproszona, zabudowa usługowo – produkcyjna, drogi oraz wody powierzchniowe (rzeka Drwęca). We wschodniej części miasta występują duże skupiska obiektów produkcyjnych, składów i magazynów.⁴⁷

Udział terenów leśnych w powierzchni miasta jest bardzo mały i stanowi zaledwie 4,6 %. Lasy położone są przy zachodniej oraz południowo-wschodniej granicy administracyjnej miasta. Pojedyncze płyty lasów znajdują się również wzdłuż wschodniego brzegu rzeki Drwęcy. W granicach administracyjnych miasta Nowe Miasto Lubawskie w południowo-zachodniej części miasta występują tereny przeznaczone pod eksploatację kruszywa naturalnego (piasku i żwiru).

7.3 Rewitalizacja (obszar zdegradowany, obszar rewitalizacji, założenia i przedsięwzięcia rewitalizacyjne)

Lokalny program rewitalizacji gminy miejskiej Nowego Miasto Lubawskie stanowi element wspólnego przedsięwzięcia przygotowanego przez Stowarzyszenie „Polskie Miasta Cittaslow”. Stowarzyszenie jest partnerem Województwa Warmińsko-Mazurskiego w zakresie realizacji Ponadlokalnego Programu Rewitalizacji sieci miast Cittaslow w województwie warmińsko-mazurskim współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia Mazury na lata 2014-2020.

Rewitalizacja stanowi istotny instrument rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Poprawa jakości życia rozumiana jest jako zapewnienie bezpieczeństwa, godziwych warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, warunków edukacji, poprawy stanu środowiska naturalnego oraz kulturowego, przywrócenia ładu w przestrzeni miejskiej, wzrostu aktywności gospodarczej oraz odbudowy więzi społecznych.

„Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow przyjęty został uchwałą nr IX/60/2015 Rady Miejskiej w Nowym

⁴⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie

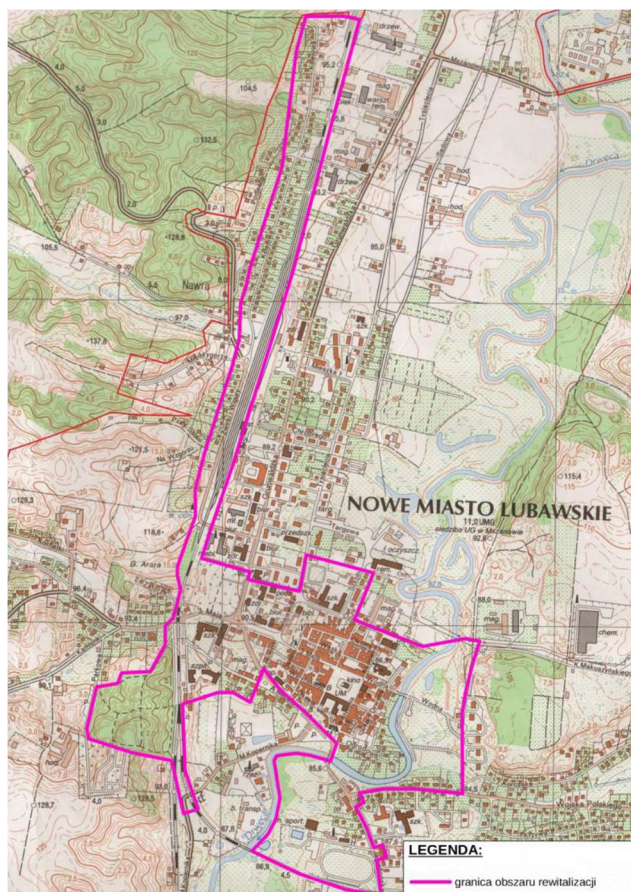
⁴⁷ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie

Mieście Lubawskim z dnia 3 lipca 2015 r. Program był aktualizowany uchwałami w latach 2016 i 2017. Ostatnia wersja przyjęta została uchwałą Nr XXXIX/246/2018 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 20 lutego 2018 r.

Obszar wyznaczony do rewitalizacji obejmuje następujące ulice: Rynek, 19 Stycznia, 3 Maja, Wodna, Kościelna, Kazimierza Wielkiego, Waryńskiego, 7 Grudnia, Wjazdowa, Okólna, Norwida, Daszyńskiego, Nad Drwęcą, Boczna, Ogrodowa, Sienkiewicza, Kościuszki, Wąska, Działyńskich (część ulicy, posesje nr 1a, 1b, 2, 3, 3A, 3b, 3c, 4, 5, 6, 7, 7a, 10a, 10b, 13a, 16, 17, 17a.), Szkolna (część ulicy, posesje nr 1, 1a, 2, 3, 4, 7, 9), Tysiąclecia (część ulicy posesja nr 2), Grunwaldzka (od skrzyżowania z ul. 3-go Maja do skrzyżowania z ul. Działyńskich), Mickiewicza (część ulicy, posesje nr 5, 5b, 6, 6A, 7, 8, 8a, 9, 11, 11B, 12, 13, 14), Wojska Polskiego (część ulicy, posesje nr 1, 2, 3, 5, 7, 9, 11, 13), Jagiellońska (część ulicy, posesje nr 1, 1a, 2, 4, 6, 8, 8a, 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20), Kolejowa, Żwirki i Wigury (część ulicy, posesje nr 4a, 4b, 4, 6, 7, 8, 9, 10A, 11 11B, 13, 13a, 15, 18).

Wyboru obszaru rewitalizacji dokonane zostało poprzez przeprowadzenie analizy wskaźnikowej dla wskazanego obszaru Nowego Miasta Lubawskiego. W celu dokonania wyboru obszarów problemowych, przeanalizowano sytuację w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie poprzez badanie wskaźników i porównanie ich ze sobą. Analiza dotyczyła przede wszystkim problemów społecznych takich jak: obciążenie demograficzne, ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom w życiu publicznym i kulturalnym oraz sferę gospodarczą. Porównanie sytuacji pomiędzy jednostkami analitycznymi pozwoliło określić, na jakich obszarach występuje najwięcej problemów i z jakim natężeniem⁴⁸.

Rysunek 24 Obszar gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie przewidziany do rewitalizacji

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow

⁴⁸ Lokalny Program Rewitalizacji gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow

Łączna liczba osób zamieszkałych na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji wynosiła w 2018 r. (na dzień przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji) - 2481 osób, co stanowiło 22,01% mieszkańców gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Powierzchnia obszaru wynosiła 77 ha (6,77% powierzchni gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie).

W ramach przyjętego programu miasto aplikowało o fundusze z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014 - 2020, z których zrealizowało (lub jest w trakcie realizacji) część zadań ujętych w Programie rewitalizacji tj.

- 1) **Tytuł projektu: „Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. Narutowicza w Nowym Mieście Lubawskim”**
Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020
Oś Priorytetowa 8 – Obszary wymagające rewitalizacji, Działanie 8.1 – Rewitalizacja obszarów miejskich
wysokość dofinansowania 1 931 164,61 zł,
- 2) **Tytuł projektu: „Rewitalizacja terenu zieleni pn. Ogród Róż przy ul. 3-go Maja”**
Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020
Oś Priorytetowa 8 – Obszary wymagające rewitalizacji, Działanie 8.1 – Rewitalizacja obszarów miejskich
wysokość dofinansowania 492 500,72 zł,
- 3) **Tytuł projektu: „Rewitalizacja Rynku w Nowym Mieście Lubawskim”**
Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020
Oś Priorytetowa 8 – Obszary wymagające rewitalizacji, Działanie 8.1 – Rewitalizacja obszarów miejskich
wysokość dofinansowania 5 559 497,61zł,
- 4) **Tytuł projektu: „Kompleksowy remont i przebudowa budynku Miejskiego Centrum Kultury w celu utworzenia Manufaktury Zawodów Dawnych w Nowym Mieście Lubawskim”**
Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020
Oś Priorytetowa 6 – Kultura i dziedzictwo, Działanie 6.1 – Infrastruktura Kultury, Poddziałanie 6.1.2 – Instytucje Kultury
wysokość dofinansowania 2 403 846,58 zł
- 5) **Tytuł projektu: „Remont i przebudowa dawnego kościoła ewangelickiego w celu utworzenia Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Kultury”**
Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020
Oś Priorytetowa 6 – Kultura i dziedzictwo, Działanie 6.1 – Infrastruktura Kultury, Poddziałanie 6.1.2 – Instytucje Kultury
wysokość dofinansowania 3 419 540,82 zł
- 6) **Tytuł projektu: „Budowa ścieżki rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na trasie dawnej linii kolejowej Tama Brodzka – Iława w Nowym Mieście Lubawskim”**
Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020
Oś Priorytetowa 6 – Kultura i dziedzictwo, Działanie 6.2. – Dziedzictwo naturalne, Poddziałanie 6.2.3. – Efektywne wykorzystanie zasobów
wysokość dofinansowania 1 121 607,11 zł

7.4 Obszary zintegrowanego inwestowania i wykluczenia z inwestowania, obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

Jak wskazano wcześniej, obszar miasta Nowe Miasto Lubawskie objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym Uchwałą Nr XXXVI-282/2005 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 11 lipca 2005 roku (ze zmianami: Uchwała Nr XVIII/109/08 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 12 lutego 2008 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie, Uchwała Nr XLIII/253/2014 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie, Uchwała Nr XXXIX/245/2018 Rady

Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 20 lutego 2018 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie, Uchwała Nr VIII/58/2019 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie).

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym⁴⁹

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym służące zaspokojeniu potrzeb przede wszystkim mieszkańców miasta Nowe Miasto Lubawskie mogą być lokalizowane na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji lokalizacyjnych podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa, w tym w formie:

- obiektów usług publicznych,
- urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej zgodnie z przyjętym programami rozwiązań tych urządzeń,
- terenów usług sportu i rekreacji,
- terenów zieleni urządzonej,
- cmentarzy,
- inne cele publiczne określone na zasadzie przepisów odrębnych.

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko - mazurskiego określa zadania ponadlokalne, które realizują cele publiczne. Poniżej wymieniono zadania, które dotyczą bezpośrednio miasta Nowe Miasto Lubawskie:

- 1) Inwestycje celu publicznego z zakresu sieci drogowej
  - przebudowa drogi krajowej nr 15 Toruń – Lubawa – Ostróda do parametrów klasy GP. Budowa obwodnicy miasta Nowe Miasto Lubawskie,
  - przebudowa drogi wojewódzkiej nr 538 Łasin – Nidzica do parametrów technicznych klasy G,
- 2) Inwestycje celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej
  - Modernizacja linii 110kV Nowe Miasto Lubawskie –Brodnica.
  - Realizacja gazociągów wysokiego ciśnienia
  - relacji Brodnica –Nowe Miasto Lubawskie –Kurzętnik –Iława(w trakcie realizacji –2013 r.)
  - Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej –województwo warmińsko-mazurskie (zapewnienie dostępu do usług szerokopasmowych dla mieszkańców, instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w województwie warmińsko-mazurskim)
- 3) Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu gospodarki wodnej, ochrony środowiska i krajobrazu
  - Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi. Poprawa jakości gleb poprzez regulacje stosunków wodnych oraz ochrony użytków rolnych przed powodzią, zwiększenie retencji wodnej.
- 4) Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym z zakresu infrastruktury społecznej i gospodarczej
  - Cittaslow –sieć miast Warmii, Mazur i Powiśla stawiających na dobrą jakość życia.
  - Modernizacja i rozbudowa regionalnego systemu informacji turystycznej.
  - Modernizacja i rozbudowa punktów informacji turystycznej Warmia i Mazury Pro – invest 2015

Obszary wyłączone spod zabudowy

- 1) Na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy, ustanowionego Rozporządzeniem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu w tym zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych z wyjątkami.
- 2) Tereny udokumentowanych złóż kopalin objęte terenem górniczym wyłączone są spod zabudowy, za wyjątkiem urządzeń i obiektów bezpośrednio związanych z wydobywaniem, zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego.
- 3) Obszary szczególnego zagrożenia powodzią objęte są zakazem zabudowy z możliwością odstępstw, zgodnie z przepisami Prawa wodnego.

⁴⁹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie

- 4) Tereny rezerwatów przyrody oraz użytków ekologicznych objęte są zakazem zabudowy, zgodnie z przepisami o ochronie przyrody.
- 5) Na terenie ustanowionych obszarów specjalnej ochrony Natura 2000 obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z przepisów ustawy o ochronie przyrody.

Obszary przestrzeni publicznej

Wydzielono obszar przestrzeni publicznej obejmujący śródmieście wraz z pasem terenu wzdłuż ul. Mickiewicza, terenem szkoły przy tej samej ulicy oraz pasem terenu wzdłuż ul. Narutowicza prowadzącej do zabytkowego parku miejskiego założonego w 1894 r., który również należy do wyznaczonego obszaru przestrzeni publicznej.

W 2020 r. dla terenu Nowego Miasta Lubawskiego wydano 1 decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz 2 decyzje o warunkach zabudowy .

Tabela 68 Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy wydane w latach 2015-2020 dla terenu Nowego Miasta Lubawskiego

	Jednostka miary	2015r	2016r	2017r	2018r	2019r	2020r
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	szt.	0	2	1	0	0	1
decyzje o warunkach zabudowy ogółem w tym:	szt.	2	0	1	0	0	2
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	szt.	1	0	0	0	0	1
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	szt.	0	0	1	0	0	0
decyzje dotyczące zabudowy usługowej	szt.	1	0	0	0	0	1
decyzje dotyczące innej zabudowy	szt.	0	0	0	0	0	0

Źródło: Urząd Miejski w Nowym Mieście Lubawskim

8. Bezpieczeństwo publiczne

8.1 Podmioty i instytucje realizujące zadania z zakresu bezpieczeństwa

Zgodnie z art. 7 ustawy z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, gmina ma obowiązek zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty w tym: ładu przestrzennego, ochrony zdrowia, porządku publicznego i ochrony przeciwpożarowej. Nowe Miasto Lubawskie dbając o bezpieczeństwo i spokój mieszkańców realizuje zadania poprzez działania instytucji: Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotnicze Straże Pożarne (OSP).

Straż pożarna

Na terenie miasta funkcjonuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Mieście Lubawskim. Do podstawowych zadań Państwowej Straży Pożarnej należy:

- rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń,
- wykonywanie pomocniczych specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze,
- kształcenie kadr dla potrzeb Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych,
- prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony ludności.

Na terenie powiatu nowomiejskiego funkcjonują 42 jednostki OSP w tym 11 jednostek jest włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. W Nowym Mieście Lubawskim funkcjonuje jedna Ochotnicza Straż Pożarna, która mieści się przy ul. Szkolnej 5B. W 2020 r. w działaniach ratowniczo-gaśniczych na terenie powiatu nowomiejskiego, jednostki Państwowej Straży Pożarnej brały udział 555 razy, natomiast jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych 465 razy.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie udziału jednostek straży pożarnej w działaniach ratowniczo-gaśniczych na terenie powiatu nowomiejskiego w 2020.

Tabela 69 Udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych jednostek w 2020 roku.

Rodzaj działania	Ilość zdarzeń
Požary	143
Miejsca zagrożone	494
Fałszywe alarmy	33
Wszystkie akcje	670

Źródło: KP PSP Nowe Miasto Lubawskie

Tabela 70 Wysokość środków przeznaczonych na ochronę przeciwpożarową z budżetu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na przestrzeni ostatnich lat przedstawia się następująco:

Rok	2017	2018	2019	2020
Wysokość nakładów w zł	25114,44	30000	8600	0

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu za lata 2017,2018,2019,2020

Na główne wydatki w dziedzinie pożarnictwa w latach 2017- 2019 złożyły się:

- ✓ współfinansowanie remontu nawierzchni placu dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej,
- ✓ zakup materiałów i wyposażenia OSP,
- ✓ zakup mundurów ochronnych dla pracowników Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej,
- ✓ zakup materiałów i wyposażenia OSP w Nowym Mieście Lubawskim,

- ✓ na badania profilaktyczne i przeprowadzenie kursu pierwszej pomocy członków Ochotniczej Straży Pożarnej,
  - ✓ zakup samochodu specjalnego Mikrobuse dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej.
- Powiatowa Komenda Policji w Nowym Mieście Lubawskim

Sprawą bezpieczeństwa na terenie miasta zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim. Do najważniejszych zadań policji wynikających z art. 1 ust. 2 ustawy z dn. 6 kwietnia 1990r. o Policji jest inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym.

Od ponad 4 lat na terenie całego kraju funkcjonuje aplikacja pod nazwą Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa. Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa cieszy się popularnością wśród mieszkańców powiatu nowomiejskiego. To narzędzie, które zachęca ludzi do reagowania na różnego rodzaju zagrożenia. Aktywność i zaangażowanie społeczeństwa oraz szybka i skuteczna reakcja funkcjonariuszy powodują, że czujemy się bezpieczniej. Od początku funkcjonowania mapy najwięcej zgłoszeń dotyczyło: przekraczania dozwolonej prędkości, spożywania alkoholu w miejscach niedozwolonych, nieprawidłowego parkowania pojazdów⁵⁰

Policja podejmuje różne działania wspierające rodziców w procesie wychowawczym i organizuje spotkania z rodzicami i nauczycielami. Policjanci profilaktycy, wspierani przez dzielnicowych, prowadzą różnego rodzaju działania, w trakcie których przestrzegają mieszkańców przed zagrożeniami ze strony przestępców, na przykład działającymi tzw. „metodą na wnuczka”. Ponadto inicjuje działania edukacyjne w zakresie bezpiecznych zachowań w ruchu drogowym w przedszkolach i szkołach.

Straż Miejska

Straż Miejska, będąca komórką organizacyjną Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim została rozwiązana z dniem 31 grudnia 2020 r. Powodem rozwiązania Straży Miejskiej było zmniejszenie i ograniczenia zakresu działalności Straży Miejskiej oraz nakładanie się działań Straży z zadaniami Policji w zakresie utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Monitoring wizyjny

W części miasta funkcjonuje system monitoringu miejskiego wybudowanego na zlecenie Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim. Monitoringiem są objęte tereny wymagające wzmoczonego nadzoru z uwagi na sposób zagospodarowania i użytkowania tj. tereny zieleni, aleje piesze, targowisko, tereny rekreacyjne. System monitoringu wymaga dalszej rozbudowy w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i ładu publicznego w szczególności na terenach podlegających rewitalizacji (rynek, teren zieleni pn. „Ogród Róż”, Park Miejski). Operator – Urząd Miejski w Nowym Mieście Lubawskim ściśle współpracuje z oficerami dyżurnymi miejscowej policji w zakresie bieżącego przekazywania informacji o stwierdzanych czynach zabronionych.

Bezpieczeństwo publiczne a pandemia COVID-19 w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r.

Nowe Miasto Lubawskie od początku trwania pandemii wirusa SARS-CoV-2 (od marca 2020 r.), podejmowała czynny udział w zapobieganiu, przeciwdziałaniu i zwalczaniu COVID-19. Na walkę z pandemią COVID-19 w 2020 r. miasto wydatkowało środki w kwocie 100 563,03 zł r. Wydatki zostały poniesione m.in. na:

- realizację zadania „Bezpieczne świadczenie usług dla osób wymagających codziennego wsparcia w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w warunkach pandemii COVID – 19. W ramach projektu dokonano zakupu wyposażenia i środków ochrony osobistej dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Środowiskowego Domu Samopomocy niezbędnego do walki z pandemią COVID – 19. Dokonano zakupu automatycznych stojaków dozujących płyn dezynfekujący, płyny dezynfekujące, przyłbice i maseczki ochronne, rękawiczki jednorazowe, fartuchy, gogle, kombinezony ochronne oraz termometry elektroniczne.” (33 520,75zł)
- zakup środków ochrony i dezynfekcji w związku z trwającą pandemią koronawirusa COVID – 19, (58915,05 zł)

⁵⁰ <https://nowe-miasto-lubawskie.policja.gov.pl/o13/aktualnosci/53605,Krajowa-Mapa-Zagrozen-Bezpieczenstwa-w-powiecie-nowomiejskim.html>

- zakup usług abonamentu za Samorządowy Informator SMS służący do przekazywania mieszkańcom wiadomości o mogących wystąpić zagrożeniach na terenie Nowego Miasta Lubawskiego (8 127,23 zł)

Ponadto w 2020 r. Nowe Miasto Lubawskie uczestniczyło w programie rządowym „Wspieraj Seniora” Program zakładał pomoc osobom starszym z powodu trwającej pandemii COVID-19. Dzięki programowi osoby w wieku powyżej 70 lat uzyskały niezbędną pomoc w czasie pandemii (np. zakupy, wyrzucenie śmieci, wprowadzenie psa), bez konieczności wychodzenia z domu (za pośrednictwem dedykowanej infolinii).

8.2 Uwarunkowania wynikające z położenia, w tym zagrożenia naturalne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie zatwierdzonym Uchwałą nr XVI/99/2016 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 16 lutego 2016 r. określa obszary szczególnego zagrożenia powodzią i obszary osuwania się mas ziemnych.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Przez miasto Nowe Miasto Lubawskie przepływa rzeka Drwęca, która może stanowić zagrożenie powodziowe. W zakresie ochrony przed powodzią w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta **wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone na podstawie map zagrożenia powodziowego** opracowanych w I cyklu planistycznym. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat o zasięgu wody Q 1% oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat o zasięgu wody Q 10. Ponadto wskazano obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat wyznaczone na podstawie mapy zagrożenia powodziowego o zasięgu wody Q 0,2%.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne. Zabrania się na tych obszarach wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, m.in: wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych, sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu.⁵¹

Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych

Na obszarze miasta Nowe Miasto Lubawskie nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych, czyli nagłymi przemieszczeniami mas ziemnych, w tym obszarów zagrożonych osuwiskami w dolinie rzeki udokumentowane przez Państwowy Instytut Geologiczny. Jednakże ze względu na zróżnicowane ukształtowanie powierzchni w granicach miasta (wysokości bezwzględne dochodzące do 164 metrów) zostały wyznaczone strome zbocza oraz skarpy zagrożone osuwiskami (spadki powyżej 20%). W zasięgu wyznaczonych stromych zboczy oraz skarpy zagrożonych osuwiskami znajdują się tereny wyznaczone jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny zabudowy usługowej. Do czasu wyznaczenia i potwierdzenia występowania obszarów występowania ruchów masowych, dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy pod warunkiem przeprowadzenia badań wykazujących możliwość posadowienia budynków i brak negatywnego oddziaływania zabudowy na stabilność terenów predysponowanych do występowania ruchów masowych.

W granicach administracyjnych miasta Nowe Miasto Lubawskie nie występują tereny zamknięte i ich strefy ochronne. Na terenie aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie nie wyznaczono obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych.⁵²

⁵¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie- 2019 r

⁵² Uchwała nr XXII/143/2020 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie

8.3 Przestępczość

Do podstawowych elementów określających poziom życia mieszkańców gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zaliczyć należy poczucie bezpieczeństwa, które warunkowane jest istniejącymi zagrożeniami oraz efektywnością działań instytucji powołanych do niwelowania zagrożeń.

Analiza zagadnienia bezpieczeństwa obejmuje przede wszystkim kwestie związane z przestępczością w powiecie, ilością zaistniałych wypadków na drodze. W 2020 roku funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim interweniowali 2521 razy. W porównaniu do 2019 r. ilość interwencji wzrosła o 0,08% (2519).

Tabela 71 Liczba najczęściej przeprowadzonych interwencji policji w Nowym Mieście Lubawskim

Najczęstsze interwencje	2019 r.	2020 r.
domowe	177	126
zakłócenia porządku publicznego	91	79
spożywanie alkoholu w miejscach publicznych	99	58
nieprawidłowe parkowanie	26	16
znęcanie się nad zwierzętami	4	0
wypadki	9	11
kolizje drogowe	152	146

Źródło: KPP Nowe Miasto Lubawskie

Wśród najczęściej przeprowadzonych interwencji w 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim największy udział stanowiły kolizje drogowe (146) oraz interwencje domowe (126). W porównaniu do 2019 r. nastąpił ich spadek ponad 20% w przypadku interwencji domowych, a 3,9% w przypadku kolizji drogowych. Natomiast w 2020 r. liczba interwencji dotyczących wypadków wynosiła 11 i była wyższa o 22,2% w porównaniu do 2019 r.

Tabela 72 Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Wypadki	5	9	11
Ofiary śmiertelne	0	1	1
Zmarli na miejscu	0	1	1
Zmarli w ciągu 30 dni	0	0	0
Ranni	5	9	10
Ciężko ranni	4	9	8
Lekko ranni	1	0	2

Źródło: http://www.obserwatoriumbrd.pl/app/?lang=pl#!#wypadki_container

W 2020 r. na terenie miasta wskaźniki wypadków drogowych w 2020 r. uległy zmniejszeniu w porównaniu z 2019 r. W 2020 r. wskaźnik Liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków wynosił 9,1 i zmniejszył się o 18 punktów procentowych w porównaniu do 2019 r.

Tabela 73 Wskaźniki wypadków drogowych w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie i powiecie nowomiejskim

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Powiat nowomiejski			
Liczba ofiar śmiertelnych na 100 tys. mieszkańców	9,1	2,3	0
Liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków	19,0	4,2	6,7

Wskaźnik motoryzacji (liczba sam. osobowych na 1000 mieszkańców)	635	663	0
	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie			
Liczba ofiar śmiertelnych na 100 tys. mieszkańców	0	9,2	0
Liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków	0	11,1	9,1

Źródło: http://www.obserwatoriumbrd.pl/app/?lang=pl#!#wypadki_container

W 2020 r. na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie popełniono ogółem 81 najbardziej uciążliwych przestępstw. W porównaniu do 2019 r. nastąpił spadek o 15,6%, natomiast w stosunku do 2017 r. nastąpił wzrost o 58,8%.

Tabela 74 Przestępstwa popełnione na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w latach 2017-2020

Przestępstwa	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
najbardziej uciążliwe popełnione przestępstwa (ogółem)	51	54	96	81
kradzież z włamaniem	17	10	30	24
kradzież cudzej rzeczy	24	24	38	11
uszkodzenie mienia	6	16	16	44
posiadanie narkotyków	14	9	9	7

Źródło: KPP Nowe Miasto Lubawskie

Najczęściej odnotowanymi przestępstwami na terenie Nowego Miasta Lubawskiego w 2020 r. były uszkodzenia mienia (44) oraz kradzieże z włamaniem (24). W porównaniu do 2019 r. ilość przestępstw dotyczących uszkodzenia mienia wzrosła niemal trzykrotnie (175%).

Na terenie miasta działa Zespół interdyscyplinarny powołany przez Burmistrza Nowego Miasta Lubawskiego (zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), jego obsługę organizacyjno-techniczną zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim.

Tabela 75 Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i inne działania podjęte przez Zespół Interdyscyplinarny w związku z przemocą w rodzinie w latach 2017,2019,2020.

Zakres danych	2017 r.	2019 r.	2020 r.
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Nowym Mieście Lubawskim	8	14	7
Skierowanie do Sądu Rejonowego w Nowym Mieście Lubawskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodziny	14	10	12

Źródło: Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2024

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2024 został opracowany przez Zespół powołany Zarządzeniem Nr 177/2020 Burmistrza Nowego Miasta Lubawskiego z dnia 13 listopada 2020 r. przy udziale pracowników merytorycznych będących przedstawicielami gminnych i powiatowych samorządowych

jednostek organizacyjnych, realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz funkcjonariuszy publicznych z innych służb.

W 2020 r. na terenie Nowego Miasta Lubawskiego wszczęto 45 procedur „Niebieska Karta” tj. o 34,8.% mniej niż w 2019 r. (69). Liczba sprawców przemocy wyniosła 46 w tym 7 dotyczyło kobiet, a 39 mężczyzn. Liczba osób dotkniętych przemocą wyniosła 54 w tym 35 kobiet, 7 mężczyzn i 12 dzieci. W 2020 roku w 39 przypadkach zakończono procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela 76 Ilość sporządzonych Niebieskich Kart w latach 2017 – 2020 w Nowym Mieście Lubawskim

	2017 r.	2018 r	2019 r.	2020 r.
Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	71	68	69	45
liczba sprawców przemocy	80	70	66	46
w tym kobiety:	7	3	2	7
mężczyźni:	58	58	52	39
liczba dotkniętych przemocą	94	84	78	54
w tym kobiety:	70	61	58	35
mężczyźni:	17	17	11	7

Źródło: Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2024, Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowym Mieście Lubawskim za rok 2020

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie od wielu lat uczestniczy aktywnie w ogólnopolskiej kampanii przeciwko przemocy wobec kobiet „Biała Wstążka”. Przy realizacji wszystkich edycji przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowym Mieście Lubawskim, w którego skład wchodzi przedstawiciele m.in Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim, Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Mieście Lubawskim, podejmowali działania o charakterze informacyjno-edukacyjnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

9. Polityka społeczna

9.1 Beneficjenci pomocy, struktura powodów udzielania pomocy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nieposiadającą osobowości prawnej, działającą jako jednostka budżetowa. Ośrodek wykonuje zadania z systemu pomocy społecznej oraz inne zadania własne Gminy i zlecone Gminie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim realizuje zadania w szczególności w zakresie:

- pomocy społecznej;
- świadczeń rodzinnych;
- pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- dodatków mieszkaniowych,
- ustalenia i wypłaty zasiłków dla opiekunów
- Karty Dużej Rodziny,
- Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim, uchwał Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim, Zarządzeń Burmistrza Nowego Miasta Lubawskiego oraz porozumień i umów zawartych z innymi podmiotami.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. stopa bezrobocia dla powiatu nowomiejskiego wynosiła 8,8% (poziom bezrobocia jeden z niższych w województwie). Dla województwa warmińsko-mazurskiego wskaźnik ten wynosił 10,1%. Na dzień 31 grudnia 2020 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Mieście Lubawskim, było 363 mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego.

Kwestia bezrobocia jest zróżnicowana pod kątem cech socjodemograficznych. W przypadku gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie problem ten dotyczy w szczególności kobiet. Na koniec 2020 r. kobiety stanowiły 59 % ogółu bezrobotnych. Wśród bezrobotnych, 80,7% to osoby będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym osoby długotrwale bezrobotne (43,3%), osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (29,5%), osoby do 30 roku życia (28,7%) i osoby powyżej 50 roku życia (23,1%). Wysoki jest odsetek osób młodych tj. do 25 roku życia (14,3%) i niepełnosprawnych (11,6% ogółu bezrobotnych). Bez kwalifikacji zawodowych było aż 32,2% bezrobotnych mieszkańców miasta. Dobra koniunktura gospodarcza w gminie, pomimo pandemii COVID-19, wpłynęła na dalsze zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W 2020 r. liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej w stosunku do 2019 r. zmniejszyła się o około 13,9%.

Tabela 77 Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2015	670	1 542
2016	657	1 432
2017	592	1 262
2018	564	1 188
2019	540	1 076
2020	448	853

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

W Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną było kolejno: ubóstwo (24,7%), niepełnosprawność 20,3%, bezrobocie 14,8% i długotrwała lub ciężka choroba 14,2%.

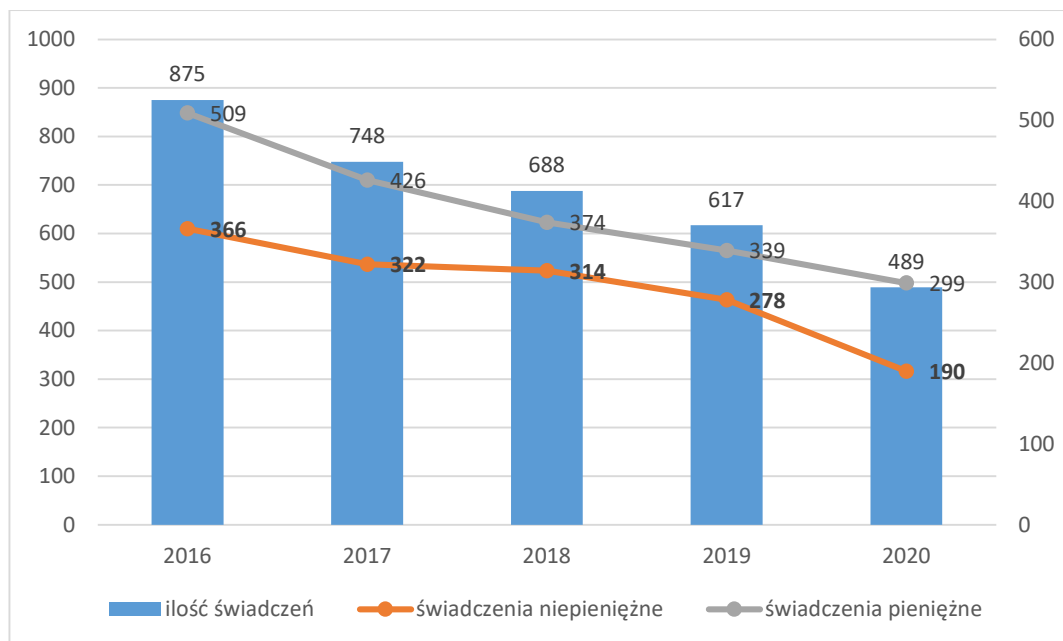
Tabela 78 Powody udzielania pomocy rodzinom w 2020 roku.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	liczba rodzin ogółem
ubóstwo	247
niepełnosprawność	203
bezrobocie	148
długotrwała lub ciężka choroba	142
potrzeba ochrony macierzyństwa	59
przemoc w rodzinie	45
sytuacja kryzysowa	45
potrzeba ochrony macierzyństwa - w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	30
alkoholizm	29
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	23
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem - w tym: rodziny niepełne	8
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem - w tym: rodziny wielodzietne	8
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7
bezdomność	4
zdarzenie losowe	1

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Liczba osób korzystająca ze świadczeń (pieniężnych i niepieniężnych) oraz ilość udzielonych świadczeń na przestrzeni lat 2016-2020 systematycznie malała. W porównaniu do 2016r. ilość udzielonych świadczeń zmalała o 44,1%, ilość świadczeń niepieniężnych o 48,1%, świadczeń pieniężnych o 41,3%.

Wykres 22 Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

W 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim 475 osób korzystało ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji tj. o 48,8% mniej niż w 2015 r. i o 20,7% mniej niż w 2019 r. Spadek liczby korzystających ze świadczeń zanotowano również w powiecie nowomiejskim (15,1% mniej niż w 2019 r.) i województwie (9,8% mniej niż w 2019 r.).

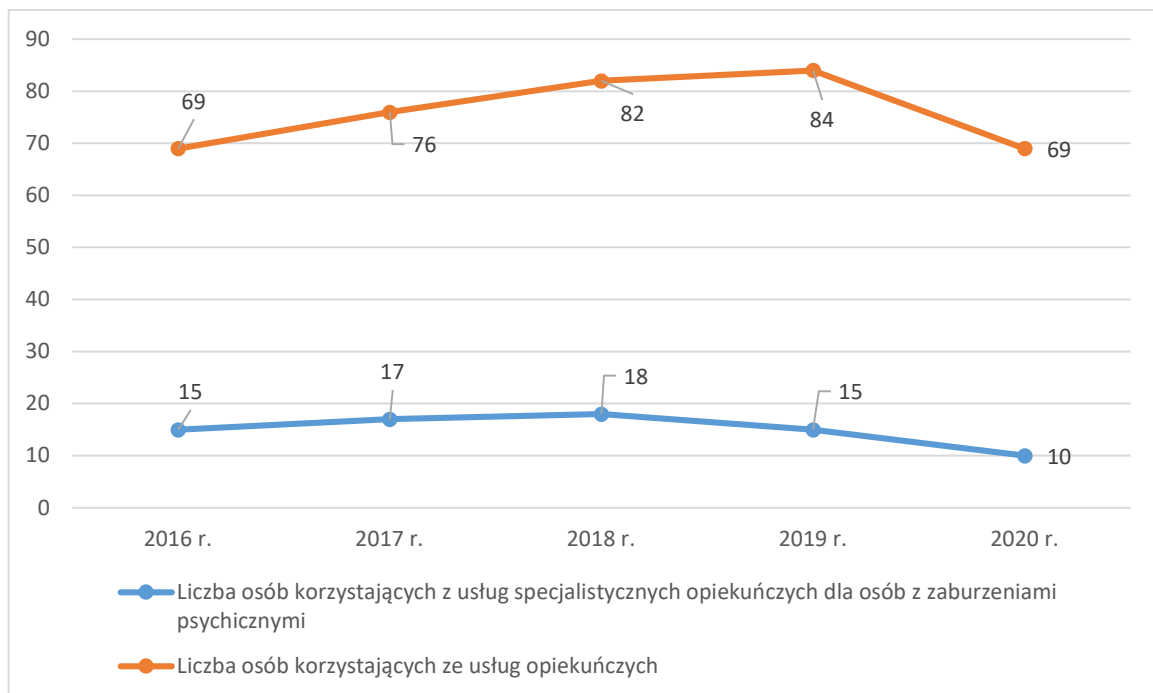
Tabela 79 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.

	Liczba świadczeniobiorców					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina NML	928	837	731	667	599	475
Powiat nowomiejski (średnia)	706	619	540	493	449	381
Woj. warmińsko-mazurskie (średnia)	964	876	779	710	661	596

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2016-2019 systematycznie rosła, w 2020 r. spadła do poziomu 69 osób tj. z roku 2016 r. Natomiast liczba korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi malała od 2018 r. (18) i wyniosła 10 osób w 2020 r.

Wykres 23 Liczba osób korzystających ze usług opiekuńczych oraz liczba korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

W Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. 599 osób korzystało z pomocy i ze wsparcia, tj. o 20,9% mniej niż w 2019 r. Według prognozy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej liczba ta w 2021 r. wyniesie 599 osób, tj. o 4,4% w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 80 Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w 2019,2020 i prognoza w 2021 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok 2020	Prognoza 2021
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	726	574	599
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób	599	475	459
W tym: osoby długotrwale korzystające	380	292	272
Wiek 0-17	175	100	98
Wiek produkcyjny *	306	278	266
Wiek poprodukcyjny **	118	97	95
Liczba rodzin	424	366	359
Liczba osób w rodzinach	856	685	659
w tym: kobiety			
Ogółem	351	274	266
W tym: osoby długotrwale korzystające	225	171	171
Wiek 0-17	91	57	57
Wiek 18-59	171	145	138
Wiek 60 lat i więcej	89	72	71
Kontrakt socjalny			
Liczba zawartych kontraktów socjalnych -ogółem	68	37	37
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym -ogółem	68	39	39

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat ** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

Tabela 81 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok 2020	Prognoza 2021
Zasiłek stały			
Liczba osób	103	89	84
Kwota świadczeń w złotych	593 883	528 615	501 529
W tym:			
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących			
Liczba osób	89	78	74
Kwota świadczeń w złotych	546 979	490 195	466 439
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie			
Liczba osób	15	12	11
Kwota świadczeń w złotych	46 904	38 420	35 090
Zasiłek okresowy			

Liczba osób	215	171	159
Kwota świadczeń w złotych	447 985	397 636	401 650
WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok 2020	Prognoza 2021
W tym:			
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia			
Liczba osób	149	135	123
Kwota świadczeń w złotych	334 290	312 666	318 666
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby			
Liczba osób	43	15	15
Kwota świadczeń w złotych	34 771	15 665	16 728
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności			
Liczba osób	29	27	27
Kwota świadczeń w złotych	52 211	43 826	41 846
Zasiłek celowy ogółem			
Liczba osób	309	257	219
Kwota świadczeń w złotych	158 847	145 924	92 209
W tym			
Zasiłek celowy przyznany w ramach programu wieloletniego "posiłek w szkole i w domu"			
Liczba osób	285	246	190
Kwota świadczeń w złotych	112 757	119 465	73 209
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2			

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

W 2020 r. świadczenie wychowawcze (500+) pobierało 1229 rodzin (na 2028 dzieci). Średnia miesięczna liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego w 2020 r. wynosiła 1150 rodzin. Wysokość wypłaconych świadczeń wychowawczych w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wynosiła 11,4 mln zł i była wyższa niż w 2019 r. o 23,2% i aż o 59,1% niż w 2018 r.

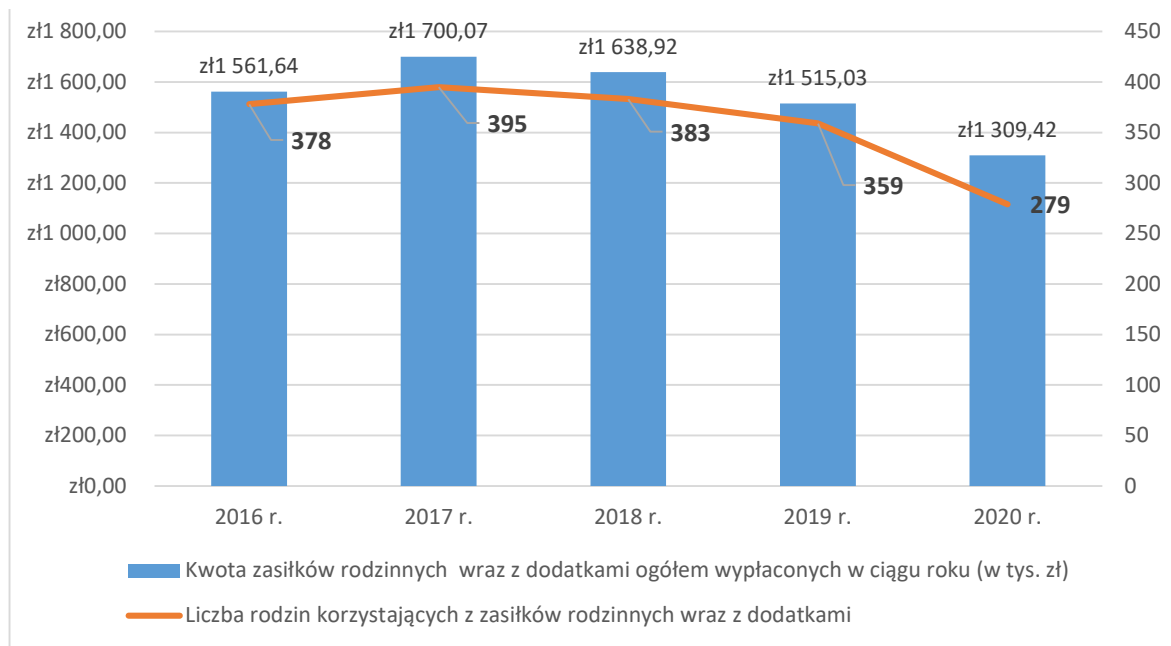
Tabela 82 Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń.

Rok	Wydatki
2017	7 601 843,00 zł
2018	7 164 875,00 zł
2019	9 254 062,00 zł
2020	11 398 609,00 zł

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Kwota zasiłków rodzinnych wypłacona mieszkańcom gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r. wyniosła 1 309 421,81 zł. Od 2017 r. wartość wypłaconych zasiłków zmalała o 23%. Zmniejszyła się również liczba rodzin korzystających z zasiłków, w 2020 r. wynosiła 279 rodzin (mniej o 29,4% w porównaniu z 2017 r.).

Wykres 24 Zasiłki rodzinne ogółem (w tys. zł) oraz liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Świadczenia opiekuńcze udzielone mieszkańcom Nowego Miasta Lubawskiego w latach 2016-2020 przedstawia tabela poniżej.

Tabela 83 Świadczenia opiekuńcze

Rodzaj świadczenia	Kwota świadczeń/ Liczba świadczeń	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	PLN	1 376 541,00	1 270 359,00	1 231 045,00	1 410 388,00	1 537 178,00
	Szt.	8 997	8 303	7 791	7 447	7 130
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	PLN	141 219,00	132 192,00	146 728,00	203 989,00	234 645,00
	Szt.	923	864	928	1 078	1 088
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	PLN	749 853,00	677 178,00	642 485,00	712 973,00	746 127,00
	Szt.	4 901	4 426	4 067	3 765	3 457
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	PLN	1 836,00	4 590,00	7 595,00	9 904,00	12 950,00
	Szt.	12	30	48	52	60

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. rok się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	PLN	483 633,00	456 399,00	434 237,00	483 522,00	543 456,00
	Szt.	3 161	2 983	2 748	2 552	2 525
Rodzaj świadczenia	Kwota świadczeń/ Liczba świadczeń	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Świadczenie pielęgnacyjne	PLN	846 761,00	933 127,00	1 080 653,00	1 209 758,00	1 544 027,00
	Szt.	654	669	738	766	846
Specjalny zasiłek opiekuńczy	PLN	105 486,00	109 617,00	93 513,00	130 840,00	95 060,00
	Szt.	204	212	176	213	154
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	PLN	2 328 788,00	2 313 103,00	2 405 211,00	2 750 986,00	3 176 265,00
	Szt.	9 855	9 184	8 705	8 426	8 130

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Świadczenie alimentacyjne w 2020 r. pobierane były przez 100 osób. Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosiła 479 371 zł. W porównaniu do 2016 r. zmniejszyła się zarówno liczba korzystających ze świadczeń alimentacyjnych (o 27%) jak i ogólna kwota wypłaconych świadczeń (o 22%).

Tabela 84 Świadczenia alimentacyjne w poszczególnych latach [w zł].

	Kwota				
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	137	136	120	105	100
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego	614740	617724	552635	498920	479371

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Inne rodzaje pomocy i świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela 85 Inne rodzaje pomocy i świadczeń

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok 2020	Prognoza 2021
DODATKI MIESZKANIOWE			
Liczba gospodarstw domowych	92	80	89
Kwota świadczeń w złotych	136 395	125 633	142 000
DODATKI ENERGETYCZNE			

Liczba gospodarstw domowych	10	10	15
Kwota świadczeń w złotych	1 264	1 039	1 320

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Karta dużej rodziny

W gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zadania wynikające z Ustawy o Karcie Dużej Rodziny realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim. Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. W 2019 r. w ramach prowadzonych postępowań wydano 373 karty dla 195 rodzin (390 osób w rodzinach), natomiast w 2020 r. wydano 141 kart dla 47 rodzin (117 osób w rodzinach).

Infrastruktura społeczna w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Tabela 86 Infrastruktura społeczna w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

WYSZCZEGÓLNIENIE	2019 r.	2020 r.	Prognoza *2021
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	185	185	185
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	10	6	6
w tym z wiersza 1:			
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	8	8	8
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	3	3	3
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	0	0	0
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	3	3	3
Liczba hospicjów	1	1	1
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	x	x	x

*Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku.

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc świadczona przez placówki wsparcia dziennego.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie zleca organizacjom pozarządowym zadania m.in. z zakresu aktywnej integracji, promocji zdrowia oraz prowadzenia ośrodka wsparcia tj. Środowiskowego Domu Samopomocy typu C. Wartość przekazywanych dotacji dla organizacji pozarządowych w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w obszarze pomocy i wsparcia w 2020 r. wyniosła 801.992,16 zł (w tym na prowadzenie ośrodka wsparcia z budżetu wojewody 707.331,25 zł). W strukturze ośrodka pomocy społecznej jest także mieszkanie chronione oraz kluby integracji społecznej.

W zasobach gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie nie ma placówek wsparcia całodobowego np. domu pomocy społecznej. W sytuacjach, kiedy istnieje konieczność umieszczenia mieszkańca Nowego Miasta Lubawskiego w tego typu placówce, wówczas jest kierowana do placówki najczęściej prowadzonej przez samorządy powiatowe na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

W ramach pomocy osobom bezdomnym oraz zagrożonym bezdomnością miasto zawiera umowy z organizacjami pozarządowymi (w trybie zamówienia publicznego). Wydatki na ten cel w 2020 r. wyniosły 25.344,92 zł.

Szczegółowe informacje dotyczące: liczby placówek w podziale na typ i instytucje prowadzącą, liczby miejsc, liczby osób korzystających z placówek, wskaźnik nasycenia usługami w postaci środowiskowych domów samopomocy, mieszkań chronionych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 87 Ośrodki wsparcia

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2019	Rok 2020	Prognoza 2021
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY			
Liczba miejsc w placówkach ogółem	30	30	30
Liczba osób korzystających	36	31	31
Liczba osób umieszczonych	30	30	30
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	0	5	5
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	13	14	14
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	496 636	707 321	688 493
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM			
Liczba miejsc w placówkach ogółem	3	3	3
Liczba osób umieszczonych	0	0	2
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	16 808	5 106	5 661

Źródło: MOPS w Nowym Mieście Lubawskim, Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Kluczowymi instytucjami świadczącymi pomoc rodzinom z problemem przemocy w rodzinie w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie są w szczególności: Zespół Interdyscyplinarnej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim. W 2021 r. Gminny Zespół Interdyscyplinarnej opracował „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2024”, który obowiązuje od 23 lutego 2021 r.

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Środowiskowego Domu Seniora Typ C w Nowym Mieście Lubawskim wynosiła w 2020 r. – 40 osób.

Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby pracowników socjalnych posiadających specjalizację I lub II stopnia w zawodzie pracownik socjalny do liczby wszystkich pracowników socjalnych w Nowym Mieście Lubawskim wynosił w 2020 r. – 80%

Aktywność projektowo-konkursowa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

W 2020 r. aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w 2020 r. polegała na realizacji projektów, zadań i programów osłonowych współfinansowanych ze środków zewnętrznych m.in. z Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. W 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim:

- ✓ zrealizował projekt współfinansowany ze środków EFS pt. „Bezpieczne świadczenie usług dla osób wymagających codziennego wsparcia w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w warunkach pandemii COVID-19”(kwota dofinansowana - 33 520,75 zł),

- ✓ uzyskał dofinansowanie z konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach programu integracji społeczności romskiej (otrzymane środki finansowe - 41 851,00 zł),
- ✓ W ramach środków pochodzących z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych na realizację Programu „Opieka Wytchnieniowa”-Edycja 2020. Koszt realizacji zadania wyniósł: 35 910,00 zł, z tego 28 728,00 zł pochodziło ze środków Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, a 7 182,00 zł ze środków własnych miasta

W ramach konkursów i programów osłonowych współfinansowanych ze środków pochodzących z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej otrzymano łącznie 223 613,82 zł w tym:

- Programu Posilek w szkole i w domu na lata 2019-2023 (kwota dofinansowania 113 704,63 zł),
- Programu Wspieraj Seniora (kwota dofinansowania 2 122,41 zł),
- Programu Asystent Rodziny na rok 2020 (kwota dofinansowania 3 400,00 zł).

W lutym 2020 r. gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie przystąpiła do realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 - Podprogramu 2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc w ramach Programu kierowana jest w szczególności do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów oraz długotrwałej choroby, niepełnosprawności lub innych okoliczności uzasadniających trudną sytuację życiową, nie mogą zapewnić sobie i swojej rodzinie odpowiednich i pełnowartościowych produktów żywnościowych. Program realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim. W 2021 r. wsparciem objęto 420 osób (wartość pomocy: 106.501,54 zł).

Od 01.09.2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim rozpoczął realizację projektu „Kompleksowe wsparcie dysfunkcyjnych rodzin zamieszkałych na obszarze rewitalizowanym w Nowym Mieście Lubawskim”. Projekt jest współfinansowany ze środków EFS, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Ogólna wartość projektu wynosi 1 557 648, 00 zł.

28 czerwca 2021 r. gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie podpisała porozumienie z Wojewodą Warmińsko – Mazurskim w sprawie realizacji zadania publicznego „Praca – zatrudnienie kobiet z rodzin romskich na stanowiskach: pomoc administracyjna i opiekun w ośrodku pomocy społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim”. Program realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim (do dnia 31 grudnia 2021 roku). Zadanie jest współfinansowane ze środków przyznanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030. Otrzymane dofinansowanie wyniosło 91.208,00 zł.

Wydatki na pomoc społeczną

W gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie środki finansowe na wydatki w zakresie pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w budżecie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wyniosły w 2020 r. 23 694 965,00 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o ok. 10,5%.

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. finansowana była ze środków: budżetu państwa, budżetu gminy, środków celowych na realizację programów rządowych oraz środków zewnętrznych (min. EFS). Wydatki na dzień 31.12.2020 r. wyniosły: 21 477 639,65 zł. (w porównaniu z 2019 r. nastąpił wzrost o 7,6%.

Zwiększone wydatki w 2020 r. w stosunku do 2019 r. wynikają przede wszystkim ze wzrostu wydatków na świadczenie wychowawcze (tzw. 500+) o kwotę 2 118 796,84 zł. Natomiast łączne wydatki na pozostałe realizowane zadania (za wyjątkiem m.in. opłat za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej, za rodziny zastępcze) uległy zmniejszeniu.

Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020 dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie potwierdza, że czynnikami determinującymi strukturę osób korzystających z pomocy społecznej są procesy ekonomiczne, społeczne oraz demograficzne.

Struktura wieku mieszkańców w społeczności lokalnej, wskazuje na ewentualne zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach i szkołach, miejsca pracy i miejscach w instytucjach świadczących wsparcie osobom starszym.

Analiza sytuacji społecznej i demograficznej w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 r. potwierdza postępujący proces starzenia się społeczeństwa, który determinuje kształtowanie lokalnej polityki społecznej. Zachodzące zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców miasta wymagają dostosowywania usług do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych. Wyrażna jest tendencja wzrostowa dotycząca usług opiekuńczych, usług świadczonych przez środowiskowy dom samopomocy typ C dla osób dotkniętych schorzeniami psychicznymi i neurologicznymi oraz skierowań do domów pomocy społecznej.

Ze względu na wzrost liczby osób wymagających całodobowej opieki należy inicjować powstawanie rodzinnych domów pomocy oraz rozwijać inne formy wsparcia m.in. mieszkania chronione. Ważnym elementem dla utrzymania dobrej kondycji psychicznej i fizycznej osób w wieku poprodukcyjnym jest umożliwienie mieszkańcom, aktywnego uczestniczenia we wszystkich wymiarach życia społecznego. W tym celu, niezbędne jest zwiększanie dostępności do wymienionych już usług opiekuńczych w miejscu ich zamieszkania oraz działania aktywizacyjne realizowane przez Kluby Seniora.

Zwiększa się również liczba rodzin, których dzieci wymagają specjalistycznych usług opiekuńczych. Ze względu na problemy przemocy w rodzinie, niezbędny jest rozwój usług konsultacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz poradnictwa specjalistycznego. Podejmowane działania powinny służyć wzmocnieniu wszystkich członków rodziny we właściwym wypełnianiu ról społecznych.

Osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością, gmina zobowiązana jest zapewnić miejsca w ogrzewalni, noclegowni oraz schroniskach dla bezdomnych. W przypadku gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zasadne pozostaje zlecenie zadania z zakresu schronienia organizacjom pozarządowym prowadzącym przedmiotową działalność.

Ochrona zdrowia – placówki, oferta, dostępność, liczba udzielanych porad, lokalizacja

Mieszkańcy Nowego Miasta Lubawskiego mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 4 podmiotach świadczących usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz w szpitalu powiatowym. Dodatkowo mieszkańcy mogą korzystać z 28 poradni specjalistycznych oraz 5 poradni stomatologicznych. Dwa podmioty świadczą opiekę medyczną w warunkach domowych (opieka długoterminowa i położnictwo). Wykaz podmiotów świadczących opiekę medyczną oraz aptek w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela 88 Praktyki i porady lekarskie w Nowym Mieście Lubawskim

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek
1	Szpital Powiatowy w Nowym Mieście Lubawskim Sp. z o.o. Oddziały szpitalne: – Oddział chirurgiczny – Oddział pediatryczny – Oddział chorób wewnętrznych – Oddział ginekologiczno-położniczo-noworodkowy – Oddział urologii jednego dnia Pracownie: – Gastroskopii – Kolonoskopii – Endoskopii Poradnie – Poradnia onkologiczna – Poradnia dermatologiczna – Poradnia urologiczna – Poradnia chirurgiczna – Poradnia diabetologiczna – Poradnia logopedyczna – Poradnia neonatologiczna – Poradnia chorób płuc i gruźlicy	1

	Nocna i świąteczna opieka zdrowotna	
liczba poradni i gabinetów podstawowej opieki zdrowotnej		
1	ANMED ul. Targowa 28,	4
2	NZOZ „Eskulap” ul. Grunwaldzka 3a	
3	NZOZ „Przychodnia Nr 1”, ul. Mickiewicza 11b	
4	Praktyka Pielęgniarek i Położnych „Remedium”, ul. Szkolna 3	
przychodnie specjalistyczne		
1	Ośrodek terapii uzależnień i współuzależnienia Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, Ul. Grunwaldzka 33	12
2	Gabinet Laryngologiczny ul. Grunwaldzka 2	
3	AUDIOFON, ul. Grunwaldzka 3	
4	ACS Słuchmed Sp. z o.o., ul.19 Stycznia 2/1	
5	AKUSTON, ul. Grunwaldzka 3A,	
6	Gabinet Samodzielny ZOZ Poradnia Rehabilitacyjna, Dział Fizjoterapii ul. Grunwaldzka 3	
7	NZOZ „Fiołek” Poradnia Zdrowia Psychicznego, ul. Grunwaldzka 3	
8	NZOZ „Eskulap” Sp. z o.o., Pracownia Fizjoterapii, Ośrodek Rehabilitacji Diennej ul. Grunwaldzka 3	
9	NZOZ „Przychodnia Nr 1” Poradnia Chirurgiczna, ul. Mickiewicza 11b (Poradnie: Urologiczna, Ginekologiczno-Położnicza, Endokrynologiczna, Reumatologiczna, Alergologiczna, Dermatologiczna, Kardiologiczna)	
10	Poradnia Ortopedyczna Poradnia Preluksacyjna, Wad Postawy, Urazowo-Ortopedyczna ul. Mickiewicza 10	
11	Szpital Powiatowy w Nowym Mieście Lubawskim Sp. z o.o. ul. Mickiewicza 10 (Poradnie: Chirurgiczna, Dermatologiczna, Logopedyczna, Neonatologiczna, Onkologiczna, Urologiczna, Diabetologiczna, Chorób Płuc i Gruźlicy	
12	Gabinet Okulistyczny ul. Tysiąclecia 1/32	
leczenie w warunkach domowych		
1	Praktyka Pielęgniarek i Położnych „Remedium” Gabinet Pielęgniarki Domowej Opieki Długoterminowej, ul. Szkolna 3	2
2	Zakład Paliatywny „Światło” Hospicjum Domowe i Pielęgniarska Domowa Opieka Długoterminowa, ul. Grunwaldzka 4/2	
leczenie stomatologiczne		
1	Prywatna Praktyka Stomatologiczno-Ortodontyczna, ul. Grunwaldzka 3	3
2	NZOZ Centrum Stomatologii Sp. z o.o. Poradnia Stomatologiczna, Chirurgii Stomatologicznej, Protetyki Stomatologicznej ul. Grunwaldzka 3	
3	Poradnia Stomatologiczna, ul. Mickiewicza 10	

Źródło: <https://www.nfz-olsztyn.pl/>

Na terenie miasta funkcjonuje 5 aptek ogólnodostępnych oraz prywatne gabinety lekarskie i stomatologiczne, prywatne pracownie protetyczne, indywidualne praktyki pielęgniarskie oraz gabinety ćwiczeń ruchowych, rehabilitacji i odnowy.

Tabela 89 Liczba aptek

Liczba aptek i punktów aptecznych

1	Apteka Malwa, ul. Grunwaldzka 11	5
2	Apteka Pharma-Land, ul. 3 Maja 4	
3	Apteka „Pod Orłem”, ul. Rynek 12	
4	DOZ Apteka. Dbam o zdrowie. Apteka Jola, ul. 19 Stycznia 6	
5	„DOZ Apteka. Dbam o zdrowie – Apteka Panaceum”, ul. Mickiewicza 11b	

Źródło: <https://www.nfz-olsztyn.pl/>

W 2020 r. liczba porad lekarskich ogółem w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej wyniosła 102 062 i była mniejsza o 4,2% w porównaniu do 2019 r. i o 23,3% w porównaniu do 2015 r.

Tabela 90 Przychodnie i praktyki lekarskie w Nowym Mieście Lubawskim

Porady/praktyki	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
porady lekarskie ogółem w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej	133 011	130 260	123 090	107 309	106 555	102 062
przychodnie ogółem	11	11	11	12	12	12
praktyki lekarskie	3	3	1	1	1	1
przychodnie na 10 tys. ludności	10	10	10	11	11	11
Porady w podstawowej opiece zdrowotna -	71 958	73 271	70 687	61 646	60 321	66 919
Porady w przychodniach podległych samorządowi terytorialnemu	9 968	8 861	6 996	10 270	10 473	5 551
Przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu	2	2	2	3	3	3

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie BDL

Programy profilaktyczne

Miasto, fundacje i inne podmioty aktywnie działają w zakresie profilaktyki zdrowotnej. W tym celu realizuje się wiele inicjatyw prozdrowotnych i badań przesiewowych. W placówkach oświatowych przeprowadzane są cyklicznie działania we współpracy z Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji - Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz Komendą Powiatową Policji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, profilaktyki w zakresie agresji i przemocy, a także cyberprzemocy.

W Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie od wielu lat organizowane są konferencje i spotkania informacyjno – edukacyjne dotyczące obszaru przeciwdziałania przemocy m.in. w ramach Międzynarodowego Dnia Eliminacji Przemocy Wobec Kobiet i Międzynarodowego Dnia Zapobiegania Przemocy Wobec Dzieci. Miasto angażowało się w działania związane z Tworzeniem Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w ramach konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

Ważnymi problemami dezorganizującymi życie wielu rodzin jest nieudolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (często będące skutkiem uzależnień od alkoholu oraz przemocy w rodzinie). Te sprzężone problemy wymagają wsparcia niekiedy wielu specjalistów, nie tylko z zakresu pomocy społecznej. W konsekwencji istnieje konieczność interwencji oraz stałego monitorowania sytuacji w wielu rodzinach przez pracowników socjalnych.

Według informacji Przychodni Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Mieście Lubawskim, w 2019 r. zarejestrowanych w przychodni było 98 osób uzależnionych od alkoholu z terenu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. Na dzień 13 listopada 2020 r. liczba ta wzrosła do 116 osób. Wyraźnie widoczny jest wzrost liczby osób dotkniętych problemem uzależnienia, głównie od alkoholu. Według danych przychodni w 2019 r. ze wsparcia specjalistów skorzystało 135 osób uzależnionych i współuzależnionych. Natomiast na dzień 13 listopada 2020 r. ze wsparcia specjalistów skorzystało już 159 osób uzależnionych i współuzależnionych. Sprawcy przemocy mają możliwość udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym „PARTNER” realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie realizuje następującej programy profilaktyczne i osłonowe

1. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2024 jest elementem gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. Gminny program przeciwdziałania narkomanii w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2022,
3. Program wspierania rodziny w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2023,
4. Program wspieraj seniora w Nowym Mieście Lubawskim. Pomocy w ramach programu „Wspieraj Seniora” udzielają przede wszystkim pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim,
5. Wieloletni program osłonowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawski,
6. Resortowy programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021,
7. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok.

9.2 Gospodarka mieszkaniowa i komunalna – opis stanu zasobów mieszkaniowych, w tym technicznych, energetycznych i dostępności

Mieszkaniowym zasobem Nowego Miasta Lubawskiego zarządza Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Nowym Mieście Lubawskim, którego kapitał zakładowy wynosi 8.125.000,00 zł. Gmina Miejska posiada wszystkie udziały w MPGK Sp. z o.o.

Wg stanu na 31.12.2020 r. miasto było właścicielem 19 budynków mieszkalnych o pow. użytkowej lokali wynoszącej 5.467,86 m², w których znajdowało się 134 lokali mieszkalnych. Miasto jest także właścicielem zasobu mieszkaniowego znajdującego się w budynkach należących do Wspólnot Mieszkaniowych. Zasób tworzą 52 lokale mieszkalne o powierzchni użytkowej 2.235,05m² oraz 15 lokali użytkowych o powierzchni użytkowej 1.149,43 m².

Na przydział mieszkania komunalnego z zasobów gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na koniec 2020 roku oczekiwało 49 wnioskodawców. W roku 2020 jeden lokal mieszkalny z zasobu gminy został zdany oraz 1 lokal został przydzielony.

Tabela 91 Zasób mieszkaniowy znajdujący się w budynkach należących do Wspólnot Mieszkaniowych.

LP.	położenie	Liczba lokali	Powierzchnia lokali w m ²
1	ul. Działyńskich 19	1	47,49
2	ul. Działyńskich 19	2	76,51
3	ul. Działyńskich 19	4	225,51
4	ul. Działyńskich 19	3	108,80
5	ul. Grunwaldzka 30	3	141,91
6	ul. 3 Maja 2	3	123,65
7	ul. Okólna 12	1	32,51
8	ul. Okólna 41	2	121,97
9	ul. Piastowska 2	2	77,68
10	ul. Piastowska 4	2	7,82
11	Piastowska 6	1	57,50
12	ul. Rynek 9	1	44,72
13	ul. Rynek 12	2	94,92
14	ul. Tysiąclecia 12	1	51,90
15	ul. Tysiąclecia 15	2	83,81
16	ul. Tysiąclecia 16	1	42,82
17	ul. Tysiąclecia 18	1	37,36
18	ul. Szkolna 2	1	31,78
19	ul. Cypriana Kamila Norwida 5	2	55,42
20	ul. Waryńskiego 6	1	45,73

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

21	ul. Bolesława Chrobrego 2	6	188,38
22	ul. Bolesława Chrobrego 5	1	16,56
23	ul. Żwirki i Wigury 2A	9	450,30
	Razem	52	2.235,05

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok

Tabela 92 Zasób lokali użytkowych znajdujący się w budynkach należących do Wspólnot Mieszkaniowych

LP.	Położenie	Liczba lokali	Powierzchnia lokali w m ²
1	ul. Grunwaldzka 10	1	20,16
2	ul. Grunwaldzka 12 a	1	105,09
3	ul. Grunwaldzka 30	1	59,96
4	ul. 3 Maja 1	1	129,09
5	ul. 3 Maja 2	2	54,95
6	ul. 3 Maja 38	2	225,84
7	ul. Okólna 12	1	145,32
8	ul. Okólna 41	2	30,88
9	ul. Piastowska 1	1	167,90
10	ul. Rynek 9	1	125,99
11	ul. Szkolna 2	1	65,60
12	ul. Waryńskiego 6	1	18,65
	Razem	15	1.184,61

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok

Tabela 93 Zestawienie innych nieruchomości zabudowanych stanowiących własność Gminy Miejskiej

Lp.	Nazwa	Położenie	Działki	Powierzchnia w ha
1	Budynek administracyjny Urzędu Miejskiego	ul. Rynek 1	304/4	0,0662
2	Nieruchomość zabudowana (najemca – Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Zarząd Oddziału Miejskiego Warsztatów Terapii Zajęciowej)	ul. Grunwaldzka 35	69	0,3361
3	Budynek dwurodzinny	ul. 19 Stycznia 17	304/6	0,1242
4	Brama Brodnicka (zarządca – Miejskie Centrum Kultury)	ul. 19 Stycznia	392	0,0061
5	Brama Lubawska	ul. 3 Maja	160	0,0075
6	Kino „Harmonia”	ul. Rynek 23	214	0,0370
7	Budynek użytkowy	ul. Kazimierza Wielkiego 7	181/4	0,0172

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok

Na utrzymanie zasobu komunalnego (mieszkania i lokale użytkowe) w 2020 r. Nowe Miasto Lubawskie poniosło następujące wydatki:

- administrowanie zasobem mieszkaniowym przez spółkę – 276.169,51 zł (w 2019 r. - 293.934,98 zł)
- remonty i modernizacja zasobu: 66 393,61 zł (w 2019 r. - 67.787,87 zł)

Dochody z tytułu najmu lokali użytkowych i mieszkalnych w roku 2020 wyniosły 415.951,18 zł (w 2019 roku – 419.332,34 zł). Zaległości w czynszach i opłatach za media w lokalach komunalnych i użytkowych powstałe w roku 2020 wyniosły łącznie 21 743,88 zł (w 2019 roku – 19.868,83 zł),

Plany związane z poprawą sytuacji mieszkaniowej:

- dalsze uwalnianie zasobu mieszkaniowego poprzez dokonywanie zamian związanych z dostosowaniem wielkości mieszkań do ilości osób zamieszkujących,

- dalsze uwalnianie zasobu mieszkaniowego poprzez przejmowanie mieszkań faktycznie niezamieszkałych,
- dalsze działania związane z odzyskiwaniem zadłużenia od najemców,
- przekwaterowywanie osób niewywiązujących się ze zobowiązań finansowych wobec Gminy Miejskiej i MPGK sp. z o.o. do mniejszych lokali o niższym standardzie,
- dalsza modernizacja zasobu komunalnego w celu poprawy stanu technicznego i estetycznego budynków, zgodnie z analizą potrzeb i planem remontów ujętych w uchwale nr XXIV/144/2016 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 8 listopada 2016 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2016-2021,
- wdrożenie procedury odpracowywania zaległości czynszowych na rzecz gminy.

Cmentarze komunalne

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie jest właścicielem cmentarza komunalnego położonego w przy ul. Parkowej. Cmentarzem administruje Zakład Pogrzebowy Oremus mieszący się przy ul. Waryńskiego 15 w Nowym Mieście Lubawskim..

Targowisko miejskie

Targowisko miejskiej znajduje się przy ul. Targowej w Nowym Mieście Lubawskim. W 2020 r. przeprowadzono remont targowiska oraz wybudowano parking.

10. Edukacja i wychowanie

10.1 Sieć placówek oświatowych

Nowe Miasto Lubawskie jako organ prowadzący szkoły i placówki oświatowe jest zobowiązana do realizacji zadań oświatowych, do których w szczególności należą (art. 10 ust. 1 ustawy Prawo Oświatowe):

- zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki;
- zapewnienie warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym;
- wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie;
- zapewnienie obsługi administracyjnej, w tym prawnej, obsługi finansowej, w tym w zakresie wykonywania czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217), i obsługi organizacyjnej szkoły lub placówki;
- wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych;
- wykonywanie czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w stosunku do dyrektora szkoły lub placówki.

Na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie funkcjonują placówki oświatowe wszystkich szczebli poza uczelniami wyższymi. Sieć placówek oświatowych tworzą:

- 1) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nowym Mieście Lubawskim, w którego skład wchodzi:
  - Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Pawła II w Nowym Mieście Lubawskim,
  - Przedszkole Miejskie w Nowym Mieście Lubawskim,
  - Żłobek Miejski w Nowym Mieście Lubawskim – obsługa administracyjna.
- 2) Zespół Szkół Podstawowej i Muzycznej w Nowym Mieście Lubawskim, w skład którego wchodzi:
  - Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Janusza Korczaka w Nowym Mieście Lubawskim,
  - Szkoła Muzyczna I stopnia w Nowym Mieście Lubawskim,
- 3) Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich w Nowym Mieście Lubawskim.

Szkoły ponadgimnazjalne:

- Zespół Szkół im. C.K. Norwida. Zespół Szkół, którego organem prowadzącym jest Powiat Nowomiejski tworzą:
  - Liceum Ogólnokształcące,
  - Szkoła Muzyczna I stopnia,
  - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
  - Technikum.

Uzupełnieniem oferty edukacyjnej są placówki niepubliczne. W roku 2020 funkcjonowały: dwie szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych:

1. Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nowym Mieście Lubawskim,
2. Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna w Nowym Mieście Lubawskim.

Jednym ze zdiagnozowanych problemów sfery edukacyjnej - ponadpodstawowej jest brak atrakcyjnej oferty kształcenia dostosowanej do lokalnego rynku pracy.

Ponadto na terenie miasta funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Mieście Lubawskim (wchodząca w skład Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji), która oferuje: konsultacje psychologiczne, diagnozę psychologiczną i pedagogiczną, wczesną interwencję, warsztaty dla szkół i usług, pomoc logopedyczną i ćwiczenia wymowy, terapię psychologiczną, zajęcia wyrównawcze dla dzieci z trudnościami w mowie, doradztwo zawodowe.

Wydatki budżetowe na oświatę i wychowanie w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wyniosły łącznie 18 517 920,52 zł (wzrost o 40,8% w porównaniu do 2019 r.). Z subwencji oświatowej pokryto wydatki w kwocie – 9 205 553 zł (48,8%), z dotacji przedszkolnej 380 164zł (2 %), natomiast z dotacji „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”– 12 000 zł. W 2020 r. łącznie uzyskane środki na oświatę wynosiły 9 597 717 zł, co stanowi 50,86 % wydatków Miasta.

We wrześniu 2020 roku naukę we wszystkich szkołach dla których organem prowadzącym jest gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie rozpoczęło 1560 uczniów (o 1,9% mniej niż w roku 2019).

Tabela 94 Liczba oddziałów i wychowanków w placówkach prowadzonych przez Gminę Miejską Nowe Miasto Lubawskie

Lp.	Placówka oświatowa	Liczba uczniów ogółem	Liczba uczniów -- oddziały przedszkolne	Liczba uczniów - oddziały szkolne
Zespół Szkolno-Przedszkolny				
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Pawła II (z oddziałem przedszkolnym)	453	69 (73 miejsca)	384
2.	Przedszkole Miejskie	101	101 (125 miejsc)	-
3.	Żłobek Miejski	36 (36 miejsc)	-	-
Zespół Szkół Podstawowej i Muzycznej				
1.	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Janusza Korczaka (z oddziałem przedszkolnym)	562	116 (125 miejsc)	446
2.	Szkoła Muzyczna I stopnia	91	0	91
Szkoła Podstawowa nr 3				
1	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich (z oddziałem przedszkolnym)	317	106 (125 miejsc)	211

Źródło: Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Pawła II, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Janusza Korczaka, Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich za rok 2020

Do szkół prowadzonych przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie uczęszczają uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i opinie poradni psychologiczno-pedagogicznej. W związku z tym, w szkołach tworzone są takie warunki, w których uznaje się indywidualne potrzeby i możliwości dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Są to uczniowie z orzeczeniami, ale też i tacy, którzy mają trudności w realizacji standardów wymagań programowych, wynikających ze specyfiki ich funkcjonowania poznawczo-percepcyjnego (niższe niż przeciętne możliwości intelektualne, dysleksja, dysortografia, dyskalkulia), zdrowotnego (dzieci przewlekłe chore) oraz ograniczeń środowiskowych (dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo). Takie postrzeganie specjalnych potrzeb ma na celu wyrównanie szans edukacyjnych wszystkich uczniów. Oprócz stworzenia prawidłowych warunków edukacyjnych, istotną rolę odgrywa także odpowiednie przygotowanie warunków zewnętrznych. Wszystkie te aspekty są uwzględniane w działaniach placówek oświatowych Nowego Miasta Lubawskiego.

Podstawą podejmowania decyzji o dalszych działaniach wspomagających edukację dziecka z określonym rodzajem niepełnosprawności czy trudności jest kompleksowa diagnoza i analiza jego potrzeb. Szkoły zapewniają tym uczniom pomoc psychologiczno-pedagogiczną. **Przed wszystkim realizowane są dodatkowe zajęcia: dydaktyczno - wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne czy zajęcia rewalidacyjne.**

Zgodnie z potrzebami i wymogami we wszystkich szkołach realizowane są zadania przyjętych programów wychowawczo-profilaktycznych. Programy służą poprawie bezpieczeństwa w szkole, przeciwdziałania nałogom, eliminowania przejawów agresji i nietolerancji oraz pomoc uczniom w trudnych sytuacjach życiowych. Oprócz działań profilaktycznych, przeprowadzane są diagnozy indywidualnych potrzeb uczniów, wspomagani są rodzice w zakresie trudności wychowawczych i nauki z dzieckiem. Podejmowanych jest wiele inicjatyw mających na celu kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wśród

uczniów. Podczas realizacji działań profilaktyczno-wychowawczych placówki oświatowe współpracują z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowym Mieście Lubawskim, z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz z Sądem Rejonowym w Nowym Mieście Lubawskim w zakresie spraw rodzinnych i nieletnich.

W 2020 r. liczba dzieci w wieku do 3 lat w Nowym Mieście Lubawskim wyniosła 343 i spadła w porównaniu z 2018 r. o 2,6% (9 osób). Liczba dzieci objętych opieką w żłobkach wyniosła 36 i wzrosła o 125% w stosunku do roku 2018.

W 2020 r. w Nowym Mieście Lubawskim liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) wyniosła 395 i spadła wobec 2018 r. o 44,7% (319 osób). W roku szkolnym 2020/2021 wychowaniem przedszkolnym w przedszkolach zlokalizowanych w Nowym Mieście Lubawskim objętych było łącznie 392 dzieci.

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie jest organem prowadzącym 1 przedszkole miejskie (z 5 oddziałami) i 1 żłobek miejski (z 2 oddziałami). Na terenie miasta nie działają niepubliczne przedszkola i żłobki.

Zgodnie z Raportem o stanie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wskaźniki uprzedzskolnienia i użłobkowania za lata 2018- 2020 przedstawiają się następująco:

Tabela 95 Wskaźniki uprzedzskolnienia i użłobkowania

	2018	2019	2020
dzieci w wieku przedszkolnym (w wieku 3-6 zameldowanych na pobyt stały i czasowy)	714	461	395
Miejsca w przedszkolach	392	518	419
Wskaźnik uprzedzskolnienia	55%	88,93%	94,27 %
dzieci w wieku żłobkowym (w wieku od 2 miesięcy do 3 lat zameldowanych na pobyt stały i czasowy)	352	346	343
Miejsca w żłobkach	16	36	36
Wskaźnik użłobkowania	4,54	10,40%	10,98 %

Źródło Raport o stanie Gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w latach 2019, 2020

Wskaźnik uprzedzskolnienia (liczba dzieci w wieku przedszkolnym w stosunku do dostępnych miejsc przedszkolnych) w 2020 r. był wysoki i wynosił 94,27%, wskaźnik użłobkowania wynosił 10,98%. Według danych Urzędu Miasta Nowe Miasto Lubawskie w 2021r. liczba miejsc w żłobku i przedszkolach zabezpiecza potrzeby mieszkańców.

Kadra nauczycielska

W szkołach zatrudniano łącznie 144 nauczycieli (stan na 2020 r.). Na jednego nauczyciela przypadało średnio 9,68 uczniów (średnia krajowa to 12).

Tabela 96 Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach prowadzonych przez Gminę Miejską Nowe Miasto Lubawskie

Lp.	Placówka oświatowa	Zatrudnienie nauczycieli ogółem (etaty)	Zatrudnienie nauczycieli w pełnym etacie	Zatrudnienie nauczycieli w niepełnym etacie (liczba osób/etaty) Dyplomowani	
				Liczba osób	etaty
1.	Zespół Szkolno-Przedszkolny	52,7	50	3	2,07
2.	Zespół Szkół Podstawowej i Muzycznej	76	66	10	4,13
3.	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich	33,7	28	8	5,7
Razem		162,4	144	21	11,9

Źródło: Raport o stanie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za rok 2020

Zgodnie z ogólnokrajowym trendem największą grupę stanowią nauczyciele z najwyższym stopniem awansu zawodowego - nauczyciele dyplomowani.

Tabela 97 Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach prowadzonych przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie wg stopnia awansu (etaty)

Lp.	Placówka oświatowa	Zatrudnienie nauczycieli - podział na stopnie awansu (etaty)			
		stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany
1.	Zespół Szkolno-Przedszkolny	0	14 osób 13,56 etatów	9 osób 8,95 etatów	30 osób 29,56 etatów
2.	Zespół Szkół Podstawowej i Muzycznej	4 osoby 2,72 etatów	23 osoby 18,98 etatów	11 osób 10,58 etatów	38 osób 37,85 etatów
3.	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich	0	osób 5,2 etatów	1 osoba 1 etat	29 osób 26,5 etatów
Razem		4 osoby 2,72 etatów	43 osoby 37,74 etatów	21 osób 20,53 etatów	97 osób 93,91 etatów

Źródło: Raport o stanie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za rok 2020

Koszt kształcenia uczniów w gminie miejskiej Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 98 Koszt utrzymania ucznia w placówkach oświatowych (w zł) w miesiącu

Placówka	Koszt kształcenia 1 ucznia w przedszkolu	Koszt kształcenia 1 ucznia w oddziale przedszkolnym	Koszt kształcenia 1 ucznia w szkole	Koszt kształcenia 1 dziecka w żłobku
Zespół Szkolno-Przedszkolny	938,98 zł	771,74	810,80	1 126,26
Zespół Szkół Podstawowej i Muzycznej	747,91	-	901,33	-
Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Filomatów Nowomiejskich	661,41	-	661,41	-

Źródło: Raport o stanie Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za rok 2020

Ważniejsze inwestycje i remonty przeprowadzone w placówkach oświatowych w 2020 r.

Budynek Szkoły Podstawowej

- remont sekretariatu,
- remont biblioteki szkolnej,
- remont dwóch łazienek dla personelu,
- wymiana instalacji i podłączeń wodno-kanalizacyjnych w łazienkach dla personelu,
- adaptacja pomieszczenia podpiwniczonego na łazienkę dla personelu,
- wymiana uszkodzonego pokrycia dachowego (papy) na dachu pomieszczeń piwnicznych przy sali gimnastycznej,
- remont magazynów kuchennych,
- remont zaplecza przy klasie nr 31,
- wymiana uszkodzonych drzwi zewnętrznych przy sali gimnastycznej,

Budynek Przedszkola Miejskiego

- wymiana uszkodzonych rynien na dachu budynku przedszkola,
- wymiana lamp oświetleniowych zewnętrznych,
- doposażono stołówkę szkolną oraz stołówkę przedszkolną w sprzęt o wartości 14.444.17 zł,
- zakupiono meble do biblioteki szkolnej o wartości 4.801,90 zł przez członków stowarzyszenia „Przyjaciel Dzieci”,

Zespół Szkół Podstawowej i Muzycznej

- zakup szatni szkolnych dla klas IV-VIII,
- wykonanie pracowni językowo-komputerowej w sali lekcyjnej nr 10 (28 stanowisk),
- zakup monitorów interaktywnych,
- zakup schodołazu dla uczniów poruszających się na wózku inwalidzkim,
- zakup i montaż podnośnika sufitowego dla uczniów niepełnosprawnych na I piętrze budynku szkolnego,
- rozbudowa i naprawa monitoringu wizyjnego,
- malowanie sali perkusji oraz antresoli,
- malowanie sali lekcyjnej nr 10,
- konserwacja boiska Orlik oraz pomieszczeń przyległych,
- naprawa oświetlenia na boisku Orlik,
- malowanie szatni,
- naprawa płytek podłogowych w szatni

Szkoła Podstawowa Nr 3

- remont sali lekcyjnej nr 9, w tym m.in. wymiana podłogi w zapleczu, malowanie, zmian tablic, założenie tablicy interaktywnej, dostosowanie gabinetu do potrzeb grupy przedszkolnej 6. latków, zakup mebli szkolnych, zakup pomocy dydaktycznych i zabawek,
- zakup szatni dla oddziału przedszkolnego, w celu ograniczenia kontaktów dzieci w czasie trwania pandemii,
- zakup szafek w szatni dla uczniów szkoły podstawowej,
- naprawa i odnowienie ogrodzenia wokół budynków szkoły,
- odświeżenie ścian w pokoju nauczycielskim,
- remont pomieszczenia Nowomiejskiej Izby Tradycji, w tym malowanie, wymiana oświetlenia, wymiana podłogi i sufitu,
- odświeżenie kuchni, w tym wymiana oświetlenia i malowanie pomieszczeń.

Dowóz uczniów do szkół

Dowóz uczniów do placówek oświatowych zabezpiecza organ prowadzący na podstawie list uczniów przekazywanych (i comiesięcznie aktualizowanych) przez dyrektorów szkół.

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie zrealizowała w 2020 r. obowiązek dowozu dla 22 uczniów niepełnosprawnych do:

- 1) Szkoły Podstawowej Specjalnej w Krotoszynie,
- 2) Niepublicznej Szkoły Podstawowej Specjalnej w Nowym Mieście Lubawskim,
- 3) Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Iławie,
- 4) Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kisielicach

Roczny koszt dowozu wyniósł 48.570,73 zł, z czego 12.802,14 zł zapłaciła Gmina Kurzętnik w związku ze wspólną organizacją części dowozu

Wyniki uzyskane w ogólnopolskich egzaminach

Postępy edukacyjne uczniów bada się między innymi za pomocą egzaminów zewnętrznych. Poniżej tabele przedstawiające wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku w szkołach prowadzonych przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie.

Według informacji podanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną w 2021 r. do egzaminu ósmoklasisty przystąpiło w mieście 120 uczniów VIII klas szkół podstawowych w tym: 75 uczniów w szkole Podstawowej nr 2, a 45 uczniów w Szkole Podstawowej nr 1. Wyniki egzaminów w 2021 r. z poszczególnych przedmiotów w Nowym Mieście Lubawskim były nieznacznie wyższe niż w powiecie nowomiejskim i nieznacznie wyższe niż w województwie warmińsko-mazurskim za wyjątkiem j. niemieckiego (powiat nowomiejski - j. polski 55%, matematyka – 41%, j.angielski-52%, j. niemiecki 40%; województwo - j. polski 56,09%, matematyka – 42,04%, j.angielski-60,93%, j. niemiecki 45,43%).

W porównaniu do roku 2020 r. wyniki z j. polskiego i matematyki były nieznacznie gorsze, natomiast z języków obcych nieznacznie lepsze (j. polski 60%, matematyka – 45%, j. angielski – 55%, j. niemiecki 59%).

Tabela 99 Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wg danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży

Przedmiot	liczba zdających	wynik średni (%)	odchylenie standardowe (%)	mediana (%)	modalna (%)
Język polski	120	57	17	60	60
matematyka	120	43	25	38	20
Język angielski	104	63	27	67	100
Język niemiecki	16	37	25	26	16

Źródło: https://oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1526

Tabela 100 Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wg szkół

Szkoła	Język polski					Matematyka					Język angielski					Język niemiecki				
	liczba zdających	wynik średni (%)	odchylenie	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	odchylenie	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	odchylenie	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	odchylenie	mediana (%)	modalna (%)
SP nr 2	75	54	18	58	62	75	44	26	40	16	59	63	28	65	100	16	37	25	26	16
SP nr 1	45	62	15	60	53	45	42	23	36	28	45	64	25	69	69					

Źródło: https://oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1774

Do egzaminu maturalnego w 2021 r. przystąpiło 109 osób uczących się w Nowym Mieście Lubawskim, natomiast zdało 81,6% abiturientów (nie uwzględniono egzaminu poprawkowego), natomiast zdawalność w Liceum Ogólnokształcącym (dla młodzieży) wyniosła 89%, a w Zaocznym Liceum Ogólnokształcącym dla dorosłych 25%.

Tabela 101 Wyniki egzaminów maturalnych w Nowym Mieście Lubawskim w 2021 r.

Szkoła	dla całego egzaminu dojrzałości		
	Otrzymali świadectwo dojrzałości - liczba	Liczba zdających, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów wymaganych	Zdawalność (%)
Liceum Ogólnokształcące/ Publiczne/ Dla Młodzieży	86	97	89
Zaoczne Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych / Niepubliczne/ Dla Dorosłych	3	12	25

Źródło: https://oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1773:2021-07-05-07-40-19&catid=3:organizacyjnemat

Zdawalność egzaminu maturalnego w Nowym Mieście Lubawskim była większa niż w powiecie nowomiejskim (71%), oraz większa niż w województwie warmińsko-mazurskim (71,6%) – (nie uwzględniono egzaminu poprawkowego).

W 2020 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło 128 abiturientów szkół w Nowym Mieście Lubawskim, zdawalność egzaminu maturalnego wyniosła 84,4% (termin podstawowy i dodatkowy), natomiast w powiecie lidzbarskim 84%, a w województwie warmińsko-mazurskim 78,2%.

W ramach pozostałej działalności w zakresie zadań oświatowych gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie realizuje projekty, w których uczestniczą podległe placówki oświatowe. W 2020 r. realizowane były m.in. projekty :

- „Rozwój kompetencji wychowanków przedszkoli gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” dofinansowany ze środków RPO WiM na lata 2014-2020. Celem projektu było wspieranie kompetencji kluczowych dzieci w zakresie porozumiewania się w językach obcych oraz rozwoju kompetencji społecznych, inicjatywności, przedsiębiorczości i kreatywności. W ramach projektu zorganizowane zostały bezpłatne zajęcia nauki języka angielskiego i niemieckiego, rozwijania kompetencji informacyjno-komunikacyjnych (ICT) oraz kreatywności muzyczno-ruchowej.
- „Wiedza i umiejętności kapitałem na przyszłość” dofinansowany ze środków RPO WiM na lata 2014-2020. Celem projektu było podniesienie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, właściwych postaw i umiejętności oraz złagodzenie zdiagnozowanych dysfunkcji, w tym rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W ramach projektu organizowano bezpłatne zajęcia nauki języka angielskiego i niemieckiego, zakończone egzaminem zewnętrznym potwierdzonym certyfikatem (TELC/TOEIC) oraz zajęcia z informatyki także zakończone egzaminem zewnętrznym (ECCC/ECDL)
- „Zdalna szkoła” oraz Zdalna szkoła plus” w ramach programów szkoły otrzymały laptopy do nauki zdalnej.

Ponadto Burmistrz Miasta Nowe Miasto Lubawskie na podstawie uchwały Rady Miejskiej przyznaje co roku stypendia sportowe dla uzdolnionych i młodzieży.

11. Kapitał społeczny

11.1 Aktywność obywatelska, liczba i działalność organizacji pozarządowych

Aktywność obywatelska może wyrażać się udziałem w wyborach, w sprawowaniu władzy na wszystkich szczeblach, w poparciu dla działań władz lub w różnych formach protestu, w indywidualnym tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego (np. zakładania stowarzyszeń), w działaniach jednorazowych i długofalowych, lokalnych i obejmujących całe społeczeństwo.

Frekwencja w wyborach

W kryterium „aktywność obywatelska” wzięto pod uwagę frekwencję w ostatnich wyborach samorządowych w 2018 roku, do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polski w 2019 r, do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. oraz prezydenckich w 2020 roku.

Tabela 102 Frekwencja w wyborach w latach 2018-2020

Frekwencja	wybory			
	samorządowe 2018 r.	do Sejmu i Senatu 2019 r.	do Parlamentu Europejskiego 2019 r.	prezydenckie 2020 r. (II tura)
Polska	48,83%	61,74%	45,68%	68,18%
województwo warmińsko-mazurskie	46,40%	53,61%	37,25%	62,14%
powiat nowomiejski	52,98%	53,86%	36,13%	62,52%
Nowe Miasto Lubawskie	53,86%	58,21%	40,80%	63,13%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Frekwencja wyborcza w Nowym Mieście Lubawskim w każdych wyborach była wyższa niż w powiecie nowomiejskim i województwie warmińsko-mazurskim. W demokratycznych wyborach brała udział większość osób uprawnionych, za wyjątkiem wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. (40,8%). Największa frekwencja miała miejsce podczas wyborów prezydenckich w 2020 r. (63,13%).

Analizując ostatnie wyniki lokalne, większość mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego (4543 z 8434) uprawnionych, zagłosowała w wyborach samorządowych. W drugiej turze wyborów samorządowych 51.91% wyborców (2232 głosów) zagłosowała na urzędującego burmistrza w kadencji w latach 2014-2018.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Rozwój Nowego Miasta Lubawskiego i poprawa warunków życia jej mieszkańców jest najważniejszym celem samorządu gminnego. Nowe Miasto Lubawskie podejmuje współpracę z organizacjami pozarządowymi, które są ważnym ogniwem aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców na jej terenie. W związku z powyższym Miasto opracowuje co roku Program współpracy gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Celem głównym Programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywanie problemów społecznych w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją samorządową i organizacjami pozarządowymi.

W 2021 roku współpraca z organizacjami pozarządowymi realizowana była na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim Nr XXI/139/2020 dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021. Współpraca odbywała się na zasadzie pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwie, efektywności, uczciwej konkurencyjności, jawności i równości szans.

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Działania podejmowane przez miasto na rzecz organizacji pozarządowych.

- ✓ wzajemne informowanie o podejmowanych działaniach oraz współorganizacja imprez w zakresie kultury, sportu, polityki senioralnej,
- ✓ wsparcie merytoryczne organizacji,
- ✓ wsparcie lokalowe poprzez udostępnianie pomieszczenia dla organizacji pozarządowych w Miejskiej Bibliotece Miejskiej, w Miejskim Centrum Kultury,
- ✓ udział w spotkaniach, imprezach i konferencjach organizowanych przez sektor pozarządowy,
- ✓ stała współpraca z Miejską Radą Seniorów oraz Młodzieżową Radą Miasta.

Zgodnie z rejestrem organizacji pozarządowych w Nowym Mieście Lubawskim działa 54 stowarzyszeń, natomiast zgodnie z GUS -38 (brak informacji o aktywnie działających).

Tabela 103 Wskaźniki GUS dotyczące udziału fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne

fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-	1	3	5	1	0	1
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	-	3,42	3,61	3,91	3,66	3,41	3,55
udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej	%	3,7	3,9	4,1	3,8	3,5	3,4

Źródło: GUS, na podstawie Banku Danych Lokalnych

Aktywność w sektorze pozarządowym obrazuje wskaźnik liczba zarejestrowanych fundacji i stowarzyszeń na terenie danej gminy, w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. W Nowym Mieście Lubawskim w 2020 roku wskaźnik ten wynosił 3,55 i był zbliżony do wartości osiągniętych na przestrzeni lat 2015 - 2020. Natomiast zauważana jest tendencja malejąca wskaźnika - udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej. W 2020 r. wynosił on 3,4% i był niższy niż w 2017 r. o 17,1 punktu procentowego.

Wysokość środków przekazywanych organizacjom na realizację zadań publicznych świadczy o warunkach jakie stwarzają lokalne władze do rozwoju obywatelskiej aktywności.

Tabela 104 Środki przeznaczone na zrealizowanie zadań publicznych w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2018-2021

Lp.	Zadania publiczne	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
1	Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej – organizacja imprez, konferencji spotkań przeznaczonych dla mieszkańców miasta, w szczególności na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych oraz integracji międzypokoleniowej – organizacja zajęć dla osób w wieku emerytalnym	45 000 zł	40 000 zł	20 000 zł	27000 zł; (w tym organizacja zajęć dla osób w wieku emerytalnym 15 000 zł)
2	Ochrona i promocja zdrowia – działania edukacyjne mające na celu promocję zdrowia i rozpowszechnianie zdrowego stylu życia	4 000 zł	2 900 zł	1 000 zł	3 000 zł.
3	Rozwój sportu – wspieranie działalności klubów sportowych i innych organizacji działających na rzecz sportu – upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży	150 000 zł	63 000 zł	52 000 zł	130 000 zł w tym upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży – 90000 zł
razem		199 000zł	105 900zł	73000 zł	160 000 zł

Źródło: Zarządzenie Nr 24/2021 Burmistrza Nowego Miasta Lubawskiego z dnia 3 lutego 2021 r. w sprawie

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w 2021 roku

Na podstawie Programu współpracy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego ogłaszane są otwarte konkursy ofert. W 2021 r. gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie na zrealizowanie zadań publicznych przeznaczyła 160 000 z, tj. 51,1% więcej niż w 2019 r, o i 119,2% więcej niż w 2020 r.

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie aktywnie włącza się w propagowanie akcji społecznych zachęcając mieszkańców do włączenia w inicjatywy społeczne m.in: „Poznaj swojego sąsiada seniora”, zbiórki nakrętek na leczenie i rehabilitację podopiecznych stowarzyszenia Nowomiejska Akademia Kobiet, promocji szczepień przeciwko Covid-19, „Nie straszmy, ale wspierajmy i aktywizujemy seniorów”, „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”.

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie do 2021 r. nie wdrożyła budżetu obywatelskiego.

Rada Miejska w Nowym Mieście Lubawskim Uchwałą nr XXII/148/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie uchwaliła szczegółowe zasady wnoszenia inicjatyw obywatelskich, zasady tworzenia komitetów inicjatyw uchwałodawczych, zasady promocji obywatelskich inicjatyw uchwałodawczych oraz formalne wymogi, jakim muszą odpowiadać składane projekty.

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie do 2021 r. nie uruchomiła e-usług w Urzędzie Miejskim. W 2021 r. Nowe Miasto Lubawskie rozpoczęło realizację projektu pn. „Podniesienie jakości e-usług i cyfrowej dostępności informacji sektora publicznego dla mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego”. Zakres projektu stanowi wdrożenie systemu teleinformatycznego udostępniającego 11 nowych e-usług gwarantujących wysoką funkcjonalność dla interesariuszy Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim.

11.2 Współpraca międzysektorowa

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie pełni ważną rolę we współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami związkami i podejmuje działania mające na celu podniesienie jakości i efektywności mechanizmów współpracy międzysektorowej. Wspomniana współpraca może przybrać różne formy:

Współpraca z lokalną społecznością

- ✓ Miejska Rada Seniorów – powołana w 2015 r., której zadaniem jest współpraca z Radą Miejską, Burmistrzem i Urzędem Miejskim poprzez inicjowanie, prognozowanie i opiniowanie zagadnień związanych z polityką senioralną.
- ✓ Młodzieżowa Rada Miasta powołana w 2016 r. pełni rolę reprezentacji młodzieży Nowego Miasta Lubawskiego i ma na celu uwrażliwianie władz samorządowych na potrzeby młodych mieszkańców oraz wyrażanie opinii o działaniach organów samorządu terytorialnego w zakresie dotyczącym młodzieży.
- ✓ Powiatowa Rada Rynku Pracy – powołana w maju 2021 r. zarządzeniem Starosty Nowomiejskiego w skład której wchodzi burmistrzowie, wójtowie oraz przedstawiciele stowarzyszeń działających na terenie powiatu nowomiejskiego. To gremium opiniująco-doradcze, którego głównym celem rad rynku pracy jest włączenie partnerów rynku pracy w proces zarządzania środkami Funduszu Pracy, programowania i monitorowania polityki rynku pracy odpowiednio na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym. Ponadto decyduje o przeznaczeniu środków z rezerwy Krajowego
- ✓ Funduszu Szkoleniowego, co pozwala partnerom społecznym, w większym stopniu niż dotychczas, decydować o przeznaczeniu finansowania na szkolenia dla szczególnie potrzebujących grup pracowników, firm, branż lub regionów.

Przynależność do organizacji krajowych

Miasto Nowe Miasto Lubawskie należy jako członek do stowarzyszeń i organizacji skupiających różnorodne podmioty. Do najważniejszych należą:

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Tabela 105 Wykaz organizacji, do których należy gmina miejska Nowe Miasto Lubawski

Lp.	Nazwa organizacji	Podstawa prawna	Główne cele
1.	Stowarzyszenie „Polskie Miasta Cittaslow”	Uchwała nr VI/34/2015 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do Stowarzyszenia „Polskie Miasta Cittaslow”	Stowarzyszenie Polskie Miasta Cittaslow, którego celem jest m.in. rozpowszechnianie wiedzy i inicjatyw służących rozwojowi miast Cittaslow, popularyzowanie przedsięwzięć służących osiągnięciu celów Stowarzyszenia; wspieranie idei samorządu terytorialnego i działanie na rzecz wspólnych interesów podmiotów będących członkami Stowarzyszenia, budowanie wizerunku miast Cittaslow jako atrakcyjnych turystycznie, rozwój oferty turystycznej miast Cittaslow
2	Stowarzyszenie Miast, Gmin i powiatów Dorzeczy Drwęcy	Uchwała nr XXVII/152/2001 Rady Miasta w Nowym Mieście Lubawskim w sprawie utworzenia Stowarzyszenia Miast, Gmin i powiatów Dorzeczy Drwęcy	zakres działań stowarzyszenia to m.in. Wspieranie i inicjowanie działań gmin, miast i powiatów, leżących w dorzeczu rzeki Drwęcy na rzecz rozwoju kulturalnego i gospodarczego tego obszaru, Podejmowanie działań na rzecz rozwoju demokracji lokalnej, pobudzania aktywności społecznej i dalszego upodmiotawiania społeczeństwa
3	Związek Gmin Regionu Ostródzko – Iławskiego „Czyste Środowisko”	Uchwała Nr XIX/117/08 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 26 lutego 2008 r. w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko”	realizowane są w ramach "Kompleksowego Programu Gospodarki Odpadami na terenie Związku Gmin"
4	Stowarzyszenia Gmin RP Euroregionu Bałtyk	Uchwała nr XXV/161/2016 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do Stowarzyszenia Gmin RP Euroregionu Bałtyk.	celem współpracy jest m.in poprawa warunków życia ludzi zamieszkujących obszar Euroregionu, Ułatwianie wzajemnych kontaktów, Wspieranie działań zmierzających do współpracy między regionalnymi i lokalnymi władzami
5	Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska”	Uchwała nr VII/52/2015 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Ziemia	celem stowarzyszenia jest działalność na rzecz wspierania i upowszechniania zrównoważonego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, budowania partnerstwa i dialogu oraz podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich i

Źródło: Urząd Miasta Nowe Miasto Lubawskie, strona <https://bip.umnowemiasto.pl/artukul/związki-i-stowarzyszenia-krajowe>

Współpraca międzynarodowa

Nowe Miasto Lubawskie od prawie 18 lat prowadzi intensywną współpracę międzynarodową. Posiada pięć umów partnerstwa. Filarem współpracy partnerskiej Nowego Miasta Lubawskiego są relacje interpersonalne pomiędzy mieszkańcami partnerskich i zaprzyjaźnionych samorządów, w szczególności koncentrujące się na wzajemnych kontaktach i wymianach młodzieży. Zrealizowano już kilkanaście wymian i spotkań młodzieży z Nowego Miasta Lubawskiego z rówieśnikami z Hude z Niemiec, Fiume Veneto z Włoch, Arnage z Francji, Sirnitz z Austrii, Solecznik na Litwie oraz ostatnio Okręgu Gurjewskiego i Okręgu Swietłogorskiego w Rosji. Sprzyja to wzajemnemu poznawaniu przez młode pokolenie kultury, tradycji i języka rówieśników. Współpraca międzynarodowa Miasta ukierunkowana jest również na organizację cyklicznych projektów, finansowanych m.in. z programów Komisji Europejskiej "Europa dla Obywateli" i "Młodzież w działaniu", Centrum Polsko-Rosyjskiego

Dialogu i Porozumienia oraz z budżetów samorządów. Tematami dużych międzynarodowych projektów realizowanych w Nowym Mieście Lubawskim były m.in.

- „Nacjonalizm, narodowy socjalizm w latach 1933-1945” (2004-2006) z udziałem 80 uczniów,
- "Miniolimpiada młodzieży" (2007) z udziałem 120 uczniów,
- „Koncepcja ochrony przeciwpowodziowej w dolinie rzeki Drwęcy” (2006-2007) z udziałem kilkunastu nowomiejskich samorządowców, 6 naukowców Wyższej Szkoły Zawodowej w Oldenburgu, 6 naukowców Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz 2 pracowników RZGW w Gdańsku,
- "Europa w Dialogu" (2012-2013) z udziałem 25 uczestników z 5 samorządów debatujących w obszarze gospodarki, kultury, demografii i wolontariatu,

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

- "Dokąd zmierzasz Europo?..." (2016-2018) z udziałem 25 uczestników z 5 samorządów podejmujących tematy dotyczące kryzysu migracyjnego, mniejszości narodowych, integracji uchodźców, przyszłości Europy,

Spośród mniejszych projektów warto wspomnieć o regularnie odbywającej się od 18 lat wymianie młodzieży szkolnej w wieku 13-15 lat z Nowego Miasta Lubawskiego i Hude - łącznie w tego typu działaniach wzięło udział prawie 500 uczniów.

Bogata jest również międzynarodowa współpraca pozaszkolna - kilkanaście różnorodnych wymian między chórami, młodymi muzykami, sportowcami, zespołami tanecznymi i lokalnymi artystami.

W kilku wymianach młodzieży szkolnej między Nowym Miastem Lubawski i Okręgiem Gurjewskim oraz Okręgiem Swietłogorskim ponad 120 uczniów wzajemnie poznawało swoją kulturę, przełamywało istniejące stereotypy i wspólnie dyskutowało nad interesującymi ich tematami.

Tabela 106 Umowy partnerskie podpisane przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie

Miasto/region	Kraj	Uchwała/Umowa
Okręg Swietłogorsk	Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej	Umowa podpisana 24.05.2019 r.
Rejon Solecznicki	Litwa	Umowa podpisana 21.07. 2006 r.
Gmina Hude	Niemcy	Umowa podpisana 25.10.2003 r.
Okręg Gurjewsk	Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej	Umowa podpisana 18.10.2016 r.
Bielogorsk	Autonomiczna Republika Krymu	Umowa podpisana 17.08.2013 r.

Źródło: <https://bip.umnowemiasto.pl/arttykul/wspolpraca-z-zagranica>

Bezpośrednie partnerstwo Nowego Miasta Lubawskiego stanowi również podstawę realizacji projektów sieciowych z tzw. partnerami satelickimi, z którymi partnerzy Nowego Miasta Lubawskiego posiadają podpisane umowy partnerskie, m.in.: Arnage i Castelsarassin z Francji, Sirnitz z Austrii, Fiume Veneto z Włoch i Kropelin ze Wschodnich Niemiec.

12. Finanse samorządowe

12.1 Budżet Nowego Miasta Lubawskiego – dochody i wydatki, w tym ich struktura

Budżet Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r. realizowany był zgodnie z Uchwałą Nr XIV/98/2019 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim dnia 10 grudnia 2019 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na 2020 rok, która określała źródła dochodów oraz przeznaczenie wydatków. Realizacja inwestycji przebiegała głównie w oparciu o przedsięwzięcia ujęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej jak również inwestycje określone na dany rok w załączniku inwestycyjnym do uchwały budżetowej.

Tabela 107 Plan i wykonanie budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 roku.

Nazwa	Budżet uchwalony na 2020 r.	+ zwiększenie - zmniejszenie	Plan na dzień 31.12.2020 r.	Wykonanie na dzień 31.12.2020	Stopień wykonania (%)
Dochody ogółem z tego	58 894 250,12	+ 2 755 972,70	61 650 222,82	59 382 735,39	94,32%
dochody bieżące	54 485 637,07	+ 2 723 600,40	57 209 237,47	55 687 444,21	97,34 %
dochody majątkowe	4 408 613,05	- 3 967 627,70	4 440 985,35	3 695 291,18	83,21 %
Wydatki ogółem	62 545 669,92	+ 3 204 592,45	65 750 262,37	62 466 824,04	95,01 %
Wydatki bieżące	52 982 127,00	+ 2 976 859,45	55 958 986,45	53 175 505,40	95,03 %
wydatki majątkowe	9 563 542,92	+ 227 733,00	9 791 275,92	9 291 318,64	94,89%
Deficyt/Nadwyżka	-3 651 419,80	- 448 619,75	- 4 100 039,55	- 3 084 088,65	75,22 %
Przychody	5 674 463,12	+ 448 619,75	6 123 082,87	7 057 786,25	115,27 %
Rozchody	2 023 043,32	0	2 023 043,32	2 023 043,32	100,00%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok.

Dochody budżetowe w 2020 r. zostały zrealizowane w 96,32 %, tj. planowana kwota dochodów budżetowych w wysokości 61 650 222,82 zł została zasilona dochodami budżetowymi w wysokości 59 382 735,39 zł. Dochody bieżące zrealizowane zostały w 96,34 %, natomiast dochody majątkowe w 83,21%.

Tabela 108 Struktura dochodów budżetowych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wykonanych w 2020 roku

Nazwa	Plan na 2020	Wykonanie na 31.12.2020	Wskaźnik wykonania (4/3)	Wskaźnik struktury (dot. kol 4)
Dotacje celowe ogółem	28 174 787,83	26 323 921,27	93,43%	44,33%
Subwencje ogólne z budżetu państwa	10 886 621,00	10 886 621,00	100,00%	18,33%
Dochody własne	22 588 813,99	22 172 193,12	98,16%	37,34%
Razem dochody	61 650 222,82	59 382 735,39	96,32%	100,00%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok.

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

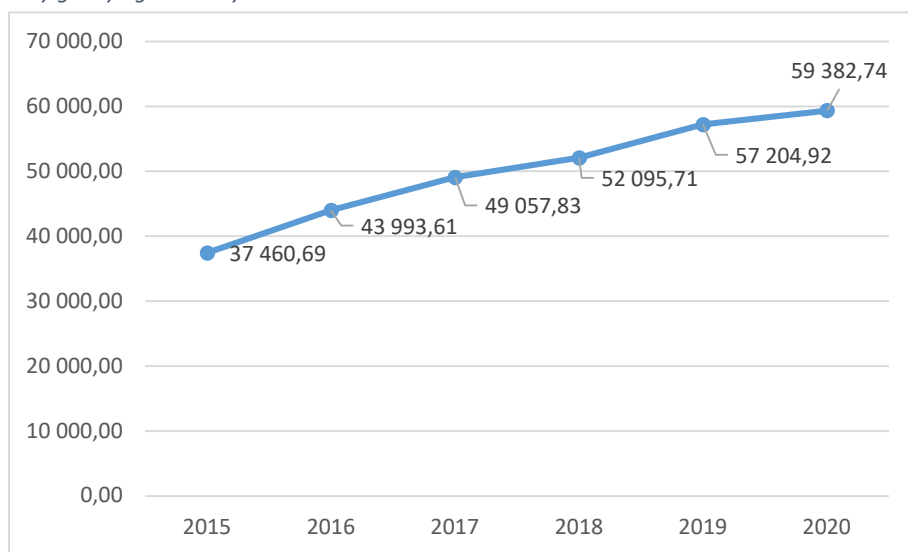
W 2020 roku gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie realizowała 11 zadań z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa na które wydatkowano łącznie 7.389.311,86 zł, z czego 7 zadań realizowanych było w ramach wydatków bieżących, natomiast 4 zadania realizowano z zakresu wydatków majątkowych. Wpływ środków z dofinansowań w 2020 roku uzyskano w kwocie ogółem 2.097.051,26 zł.

Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych wyniósł 10.174.318,00 zł i był niższy od udziałów w 2019 roku o kwotę 491.138,00 zł, natomiast udział w podatku dochodowym od osób prawnych wyniósł 193.928,78 zł i był niższy od udziałów w 2019 roku o kwotę 32.542,43 zł.

Dochody

Na przestrzeni lat 2015-2020 następował systematyczny wzrost dochodów gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie średnio o ok. 10% rok do roku. W 2020 r. dochody gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie osiągnęły poziom 59 382 735,39 zł, tj. o 58,52 % więcej niż w 2015 roku (37 460 690,87 zł).

Wykres 25 Dochody gminy ogółem w tys. zł

Źródło: Dane GUS Bank Danych Lokalnych

Tabela 109 Dochody własne gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wg źródeł w 2020 roku

Nazwa	2020	Procentowy udział w dochodach własnych
Dochody własne	22 172 193,12 zł	x
Wpływy z podatków	6 807 319,89 zł	30,70%
Wpływy z opłat	1 048 172,74	4,73%
Podatki pobierane przez Urzędy Skarbowe	559 386,37	2,52%
Udziały w podatkach budżetu państwa	10 368 246,78	46,76%
Dochody z majątku gminy	852 391,15	3,84%
Dochody od jednostek budżetowych	996 763,96	4,50%
Pozostałe dochody	1 539 912,23	6,95%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok.

Największy udział w dochodach własnych a zarazem jeden z ważniejszych dochodów to wpływy z podatków lokalnych – 30,70%. Wpływy z podatków stanowią narzędzie niezbędne do finansowania zadań gminy, przyczyniają się do jej rozwoju zarówno pod względem społecznym, jak

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

również inwestycyjnym.

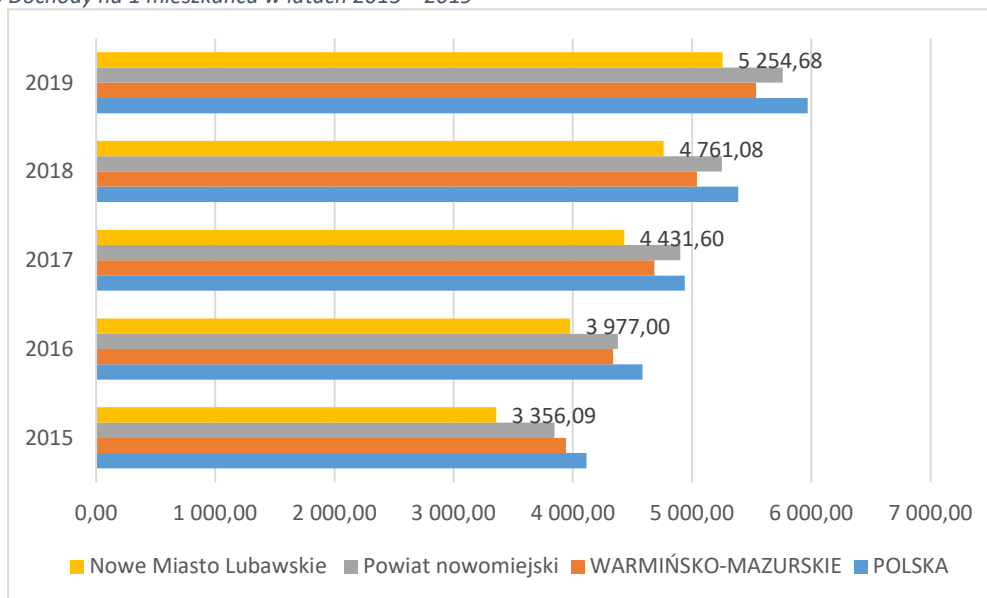
Tabela 110 Dochody na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019 (w zł)

Lp.	Rodzaj dochodu	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1	ogółem	3 356,09	3 977,00	4 431,60	4 761,08	5 254,68
2	dochody własne	1 497,59	1 666,59	1 854,74	1 930,00	2 189,81
3	dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	626,14	710,56	771,17	846,01	979,29
4	dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	8,84	14,14	18,82	20,45	20,79
5	dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	539,76	541,24	568,47	621,73	623,55

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Kwota dochodów NML na 1 mieszkańca, mimo systematycznego wzrostu (3356,09 zł w 2015 r. 5254,68 zł w 2019 r.), ukształtowała się w Nowym Mieście Lubawskim na poziomie niższym niż w powiecie nowomiejskim (5759,80 zł w 2019 r.), w województwie warmińsko-mazurskim (5 537,16 zł) oraz w Polsce (5 967,10 zł).

Wykres 26 Dochody na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019

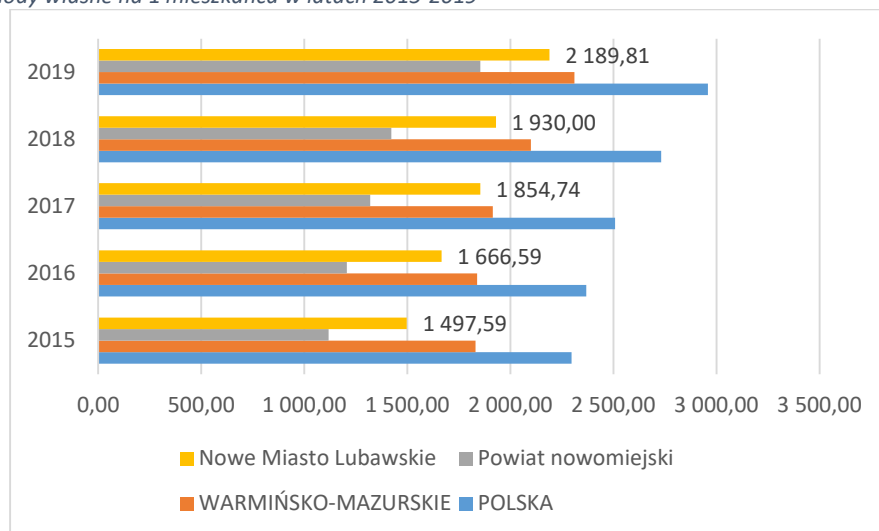

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Dochody własne na 1 mieszkańca w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na przestrzeni od 2015 r. systematycznie rosły i w 2019 r. wyniosły 2 189,81 zł. Były one wyższe od wskaźnika otrzymanego dla powiatu nowomiejskiego, jednakże niższe od wskaźnika osiągniętego dla województwa warmińsko-mazurskiego i Polski.

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Wykres 27 Dochody własne na 1 mieszkańca w latach 2015-2019

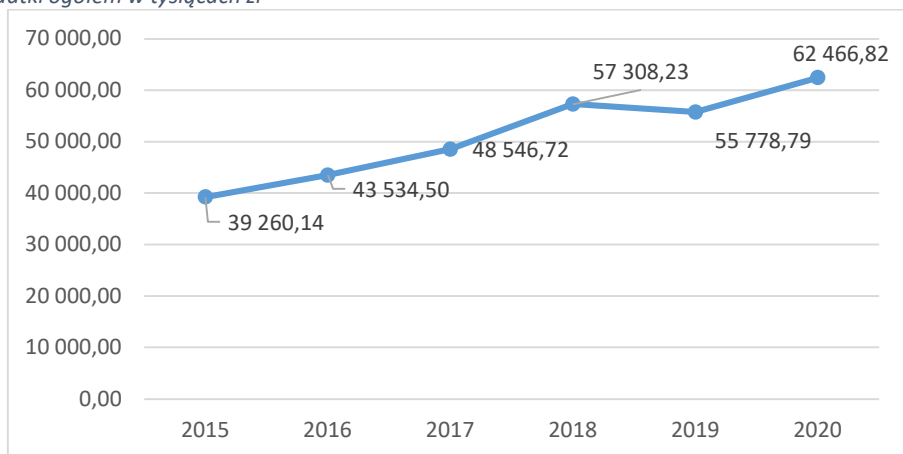
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Poziom dochodów własnych wpłynął na wartość wskaźnika mierzonego udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem, który w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. wynosił 42,8% i był zbliżony do wskaźnika osiąganego w latach 2016-2019, oscylując w granicach od 40,5% (2018 rok) do 41,7% (2019 rok). Na przestrzeni lat 2015-2020 wartość dochodów własnych systematycznie rosła, w 2019 r. osiągnęła wartość 23 849 245,46 zł (wzrost o 42,7%, do 2015 r.) natomiast w 2020 r. wyniosła 25 413 616,61 zł (wzrost o 52%, do 2015 r.).

Wydatki

Na przestrzeni lat 2015-2020 następował wzrost wydatków gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie. W 2020 r. wydatki ogółem osiągnęły poziom 62 466 824,04 zł, tj. o 59,1 % więcej niż w 2015 roku (39 260 135,40zł).

Wykres 28 Wydatki ogółem w tysiącach zł

Źródło: GUS, Bank danych lokalnych

W 2020 roku wydatkowano z budżetu Miasta 62 466 824,04 zł na planowaną kwotę 65 750 262,37 zł. Plan roczny wydatków wykorzystano w 95,01 %. W zrealizowanych wydatkach – 85,13% stanowiły wydatki bieżące, natomiast 14,87 % wydatki majątkowe. Plan roczny wydatków bieżących został wykonany w 95,03 % tj. w wysokości 53 175 505,40 zł. Plan wydatków majątkowych zrealizowano w 94,89 % tj. w wysokości 9 291 318,64 zł. Na dzień 31 grudnia 2020 r. osiągnięto wyższe dochody bieżące od wydatków bieżących, co należy uznać za prawidłowe.

Na dzień 31.12.2020 roku osiągnięto deficyt budżetowy w wysokości 3 084 088,65 zł.

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Tabela 111 Wydatki wg podstawowych rodzajów w 2020 r.

Wydatek	Budżet Miasta plan	Wykonanie budżetu Miasta na 31.12.2020 r.	Wskaźnik wykonania (4/3)	Wskaźnik struktury (kol 4)	
1	2	3	4	5	6
	Wydatki Ogółem	65 750 262,37	62 466 824,04	95,01%	100,00%
	Wydatki bieżące	55 958 986,45	53 175 505,40	95,03%	85,13%
1	Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń w tym środki dot. projektów unijnych	22 958 458,44	22 405 019,46	97,59%	35,87%
2	Dotacje ogółem	1 913 809,66	1 904 771,31	99,53%	3,05%
3	Wydatki na obsługę długu publicznego	759 000,00	536 314,62	70,66%	0,86%
4	Pozostałe wydatki	30 327 718,35	28 329 400,01	93,41%	45,35%
	Wydatki majątkowe	9 791 275,92	9 291 318,64	94,89%	14,87%
1	Wydatki inwestycyjne	9 773 275,92	9 291 318,64	95,07%	14,87%
2	Pozostałe wydatki	18 000,00	0,00	0,00%	0,00%

Źródło Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że na wykonanie planu wydatków budżetowych w 2020 roku na poziomie 95,01 % miało wpływ zarówno wykorzystanie planu wydatków bieżących, jak i wydatków majątkowych na poziomie powyżej 90,00 %. Wśród wydatków bieżących stanowiących największy udział (85,13%) w wydatkach ogółem, największy procent stanowią pozostałe wydatki (45,35%) tj. wydatki związane z bieżącą działalnością Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych i zadań zleconych. Wydatki majątkowe stanowiły 14,87% ogółu wydatków (w tym nakłady na zadania i zakupy inwestycyjne).

W strukturze wydatków gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie według działów klasyfikacji budżetowej najwyższymi udziałami w 2020 roku odznaczały się wydatki przeznaczone na działania z zakresu: oświata i wychowanie (18 517 920,52 zł), pomoc społeczna (4 102 189,65 zł), administracja publiczna (4 283 166,83 zł), transport i łączność (4 037 130,02 zł), rodzina (19 116 913,50 zł) oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (6 608 158,48 zł).

Wydatki majątkowe (inwestycje, zakupy inwestycyjne, dotacje majątkowe) w Nowym Mieście Lubawskim realizowane były zgodnie z zadaniami ujmowanymi w uchwałach w sprawie budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Tabela 112 Wydatki na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019 (w zł)

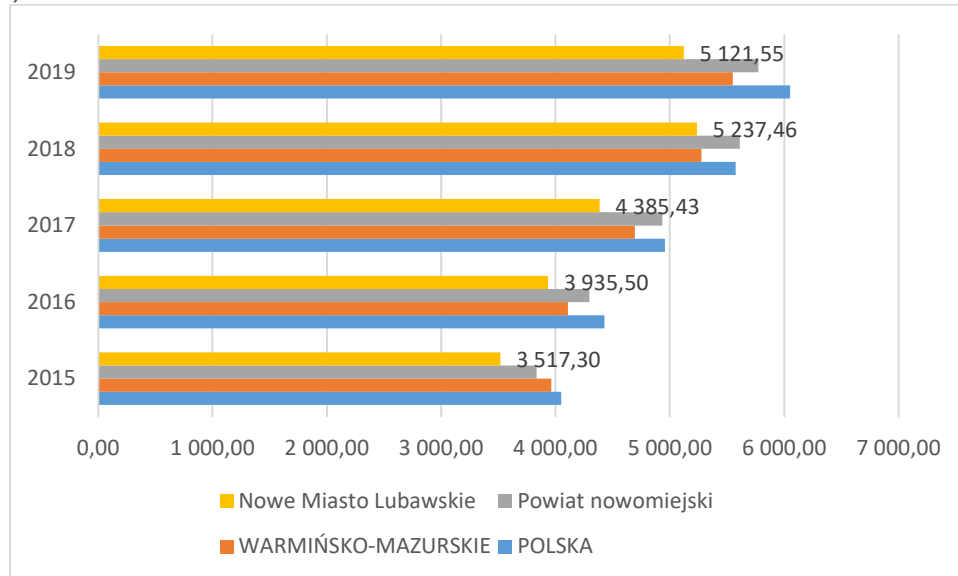
Lp.	Rodzaj wydatku	2015	2016	2017	2018	2019
1	Ogółem	3 517,30	3 935,50	4 385,43	5 237,46	5 121,55
2	w Dziale 801- Oświata i wychowanie	1 195,35	1 363,77	1 341,17	1 414,62	1 648,88
3	w Dziale 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	132,66	110,79	280,50	419,04	150,29
4	wydatki majątkowe	616	491	507	1 242	444

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Kwota wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2019 r. wynosiła 5 121,55 zł i kształtowała się na poziomie niższym od średniej dla powiatu nowomiejskiego (5774,89 zł), województwa warmińsko-mazurskiego (5 549,12 zł) oraz kraju (6 049,07 zł).

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

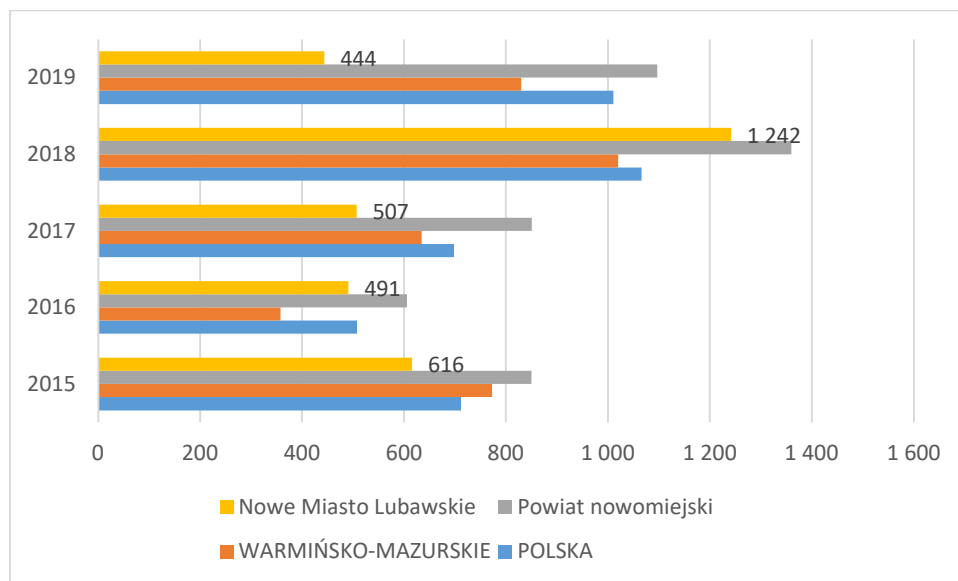
Wykres 29 Wydatki na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2019 r. Nowe Miasto Lubawskie osiągnęło wskaźnik wydatków majątkowych na 1 mieszkańca w wysokości 444 zł. Był on niższy niż w powiecie nowomiejskim (1029), województwie warmińsko-mazurskim (830) i dla Polski (1 011).

Wykres 30 Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

12.2 Poziom zadłużenia

Zobowiązania, przychody i rozchody Nowego Miasta Lubawskiego

Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie ma możliwość finansowania inwestycji ujętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej przychodami pochodzącymi z pożyczek, kredytów czy też emisji obligacji.

Zadłużenie budżetu planowano na dzień 31.12.2020 roku w kwocie 29 786 554,63 zł, natomiast ostatecznie kwota długu miasta wyniosła 28 612 091,51 zł. Wskaźnik planowanego zadłużenia do planowanych dochodów ogółem kształtuje się (na dzień 31.12.2020 r.) na poziomie 48,18 % (planowany wskaźnik 50,58 %), co należy uznać za sytuację dobrą. Wzrost stopnia zadłużenia w 2020 roku spowodowany był przede wszystkim realizacją inwestycji współfinansowanych ze środków unijnych.

Tabela 113 Zadłużenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w latach 2016– 2020

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Zadłużenie na dzień 31 grudnia (zł)	21 263 898,22	21 201 216,41	22 161 874,75	25 931 542,33	26 135 134,83	28 612 091,51
Zadłużenie/ dochodów (%)	56,76	48,19	45,17	49,78	45,69	48,18

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za lata 2015 – 2020.

Wielkość zadłużenia w stosunku do rocznych dochodów miasta wynosiła w 2020 r. 48,18%. Na przestrzeni lat 2016-2020 zadłużenie miasta oscylowało w przedziale 45,17% (w 2017 r.) do 49,78 % (w 2018 r.). Najwyższe zadłużenie było w 2015 r. – 56,76%.

Niezmiernie istotne w kontekście zapisu artykułu 242 ustawy o finansach publicznych jest przestrzeganie tzw. reguły wydatkowej zgodnie, z którą wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż dochody bieżące. Konstrukcja budżetu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie zapewniła wykonanie tej reguły. W 2020 roku wykonane wydatki bieżące były niższe niż wykonane dochody bieżące o kwotę 2 511 938,81 zł.

Relacja planowanej łącznej kwoty spłat zobowiązań do dochodów nie przekracza dopuszczalnego limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych wynoszącym 8,67 %. Wg stanu na dzień 31.12.2020 wynosiła 4,60 %.

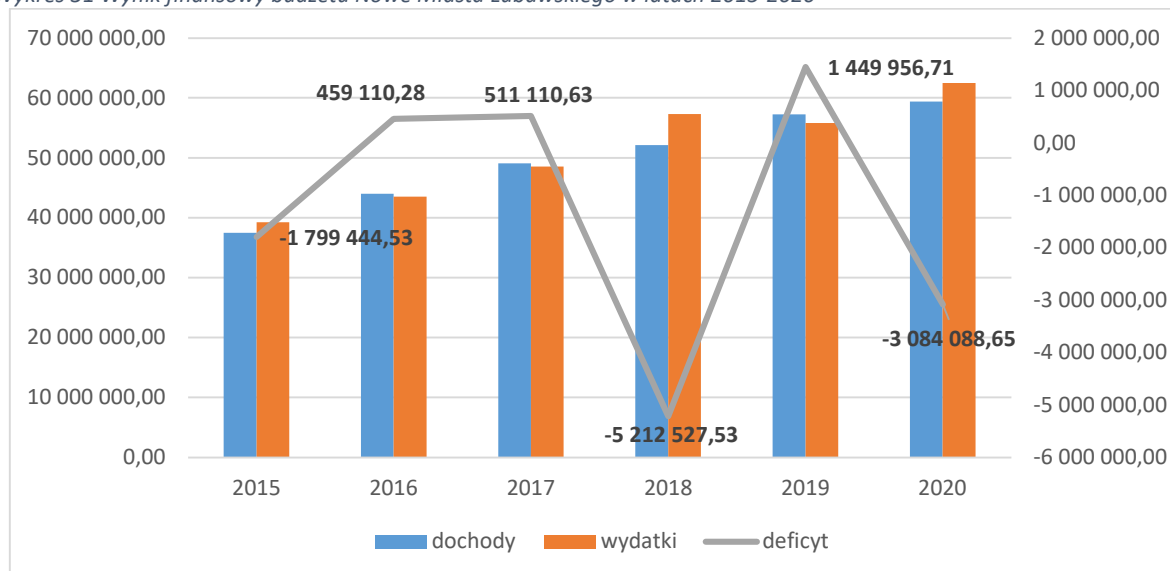
Saldo budżetowe i prognoza budżetu

Wynik budżetu na dzień 31.12.2020 roku zamknięto deficytem w wysokości 3 084 088,65 zł; planowany deficyt budżetowy wynosił 4 100 039,55 zł. Wykonanie deficytu w takiej wysokości spowodowane było głównie płatnościami za realizowane inwestycje, które są dofinansowane w ramach środków z Unii Europejskiej za które refundacja wydatków nastąpi w kolejnym roku.

Na przestrzeni lat 2015-2020 deficyt budżetowy występował w latach 2015, 2018 i 2020, natomiast w latach 2016, 2017 i 2019 nadwyżka finansowa.

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Wykres 31 Wynik finansowy budżetu Nowe Miasta Lubawskiego w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Ważnym parametrem obrazującym stabilność i płynność budżetu, a jednocześnie świadczącym m.in. o możliwościach inwestowania w rozwój gminy jest stopień wykonania budżetu. Ogółem plany budżetowe zostały zrealizowane na wysokim poziomie – dochody bieżące wykonano w 97,34% a wydatki bieżące w 95,03%.

Dnia 10 grudnia 2019 roku Rada Miejska w Nowym Mieście Lubawskim uchwałą Nr XIV/97/2019 uchwaliła Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2020-2035. Według tej prognozy deficyt z lat ubiegłych będzie zredukowany poprzez zwiększenie przychodów miasta oraz zaciągnięcie kredytów /pożyczek/ emisję papierów wartościowych na pokrycie deficytu, co będzie skutkowało pojawieniem się nadwyżki budżetowej w 2025 r. Trend ten świadczyć będzie o prowadzeniu zrównoważonej polityki budżetowej przez władze miasta oraz o poprawiającej się koniunkturze gospodarczej.

Wykres 32 Prognoza wyniku budżetowego w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2021- 2035 (zł)

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021– 2035

12.3 Zdolność inwestycyjna

Na wydatki majątkowe składają się nakłady na zadania i zakupy inwestycyjne, które w 2020 r. stanowiły 14,87 % ogółu wykonanych wydatków. Łącznie na wydatki majątkowe w 2020 r. Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie przeznaczyła 9 791 275,92 zł, z których zrealizowała 94,89%. Pozostałe zaplanowane wydatki majątkowe nie zostały realizowane.

W zrealizowanych wydatkach majątkowych 100,00 % stanowiły poniesione wydatki inwestycyjne, które w 2020 r. wyniosły 9 291 318,64 zł, (w tym wydatki na realizację wieloletnich zadań inwestycyjnych wyniosły 8 383 379,55 zł, wydatki na realizację zadań jednorocznych wyniosły 907 939,09 zł, z czego 861 461,09 zł stanowiły wydatki inwestycyjne natomiast 46 478,00 zł stanowiły zakupy inwestycyjne).

Tabela 114 Inwestycje drogowe, chodników, ulic, ścieżek rowerowych w Nowym Mieście Lubawskim.

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w zł
1	Przebudowa ulic na terenie Nowego Miasta Lubawskiego	85 008,50
2	Przebudowa ulicy Targowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Nowym Mieście Lubawskim	2 769 501,91
3	Modernizacja ścieżki rowerowej na dawnym terenie kolejowym w Nowym Mieście Lubawskim	123 135,64
4	Budowa ulicy Piaskowej w Nowym Mieście Lubawski	560 000,00
5	Modernizacja ulicy Szkolnej w Nowym Mieście Lubawskim	49 900,00

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok.

Tabela 115 Inwestycje pozostałe

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w zł
1	Rewitalizacja Rynku w Nowym Mieście Lubawskim	30 000,00
2	Modernizacja ogrzewania lokali komunalnych	7 020,00
3	Rozbudowa systemów monitoringu wizyjnego na terenie Nowego Miasta Lubawskiego	82 805,45
4	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w ulicy Parkowej w Nowym Mieście Lubawskim	38 600,00
5	Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. Narutowicza	0,00
6	Rewitalizacja terenu zieleni pn. Ogród Róż przy ul. 3-go Maja	0,00
7	Remont i przebudowa dawnego kościoła ewangelickiego w celu utworzenia Centrum Informacji Turystycznej i Promocji Kultury	5 498 154,14

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok.

Łącznie na zakupy inwestycyjne w 2020 roku miasto przeznaczyło 69 597,60 zł z czego zrealizowała 66,78% tj. 46 478,00 zł

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Tabela 116 Zakupy inwestycyjne

Lp.	Nazwa zakupu inwestycyjnego	Wydatki w zł
1	Zakupy mienia komunalnego - grunty	31 478,00
2	Zakup i montaż platformy przyschodowej dla niepełnosprawnych	15 000,00

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok.

12.4 Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych

Rozwój społeczno-gospodarczy Nowego Miasta Lubawskiego możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Część inwestycji jest współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, jednakże wymagają one wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych w budżecie Miasta związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków (14,9% w 2020 r.) pokazuje, że miasto wykorzystuje szanse w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację niezbędnych inwestycji.

Większość inwestycji, wykonywanych w mieście było współfinansowanych ze środków zewnętrznych - głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Władze pozyskały również zewnętrzne środki z funduszy rządowych. Łącznie w perspektywie finansowej 2014-2020 Miasto pozyskało ponad 21 milionów złotych dotacji.

Łączna liczba podpisanych umów o dofinansowanie projektów realizowanych przez wszystkich beneficjentów (m.in. JST, przedsiębiorców i innych instytucji) w Nowym Mieście Lubawskim w perspektywie finansowej 2014-2020 wyniosła 202 z czego aż 190 umowy było w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Łączna wartość projektów w podpisanych umowach (stan na 31.12.2020 r.) wynosiła 79 740 572,64 zł w tym dofinansowane ze środków wspólnotowych 44 302 785,50 zł.

Tabela 117 Liczba podpisanych umów o dofinansowanie beneficjentów z Nowego Miasta Lubawskiego w latach 2017-2020

Program Operacyjny	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	Razem
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	1	0	0	0	1
Program Operacyjny Polska Wschodnia	3	0	0	6	9
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	2	0	0	0	2
RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego	14	92	66	18	190
Łącznie wnioski	20	92	66	24	202

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wartość umów o dofinansowanie projektów zrealizowanych przez beneficjentów z Nowego Miasta Lubawskiego w perspektywie 2014-2020 (w okresie 2016 – grudzień .2020) wyniosła łącznie 31 964 687,09 zł, z czego najwięcej z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego – 25 854 402,33 zł.

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Tabela 118 Wartość umów o dofinansowanie projektów zrealizowanych przez beneficjentów z Nowego Miasta Lubawskiego w perspektywie 2014-2020 (w okresie 2016 - 2020)

Program Operacyjny	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	Razem
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	0,00	2 419,52	12 703,64	16 738,99	0,00	31 862,15
Program Operacyjny Polska Wschodnia	0,00	116 000,00	3 946 227,50	863 847,50	656 766,51	5 582 841,51
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	0,00	91 037,11	287 817,86	42 668,79	74 057,33	495 581,09
RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego	562 446,94	47 210,33	9 946 426,26	5 754 963,54	9 543 355,26	25 854 402,33
Łącznie wartość	562 446,94	256 666,96	14 193 175,26	6 678 218,82	10 274 179,10	31 964 687,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2020 roku gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie podpisała 3 umowy na zadania dofinansowane z budżetu Unii Europejskiej w ramach wydatków bieżących. Łącznie w 2020 roku realizowano 11 zadań dofinansowanych ze środków zewnętrznych, z których 10 przez Urząd Miejski w Nowym Mieście Lubawskim oraz 1 przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim. Dziewięć projektów realizowanych było w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko- Mazurskiego.

Tabela 119 Projekty realizowane przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie z udziałem środków zewnętrznych w 2020 r.

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w 2020r.	Wartość projektu (zł)	Dofinansowanie z EU [zł]
1	„Zdalna Szkoła”	68 361,92	68 362,00	68 362,00
2	„Zdalna Szkoła +”	73 381,80	74 999,84	74 999,84
3	„Rozwój kompetencji wychowanków przedszkoli Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”	35 768,01	622 216,24	510 984,24
4	„Wiedza i umiejętności kapitałem na przyszłość”	543 295,63	2 344 522,34	1 992 843,98
5	„Wsparcie usług społecznych w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie”	491 904,27	1 290 396,38	1 096 836,92
6	„Bezpieczne świadczenie usług dla osób wymagających codziennego wsparcia w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w warunkach pandemii COVID -19”	28 025,85	35 285,00	29 992,25
7	„Utworzenie pierwszego Żłobka Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim”	621 420,24	1 311 259,94	1 114 570,94
8	„Rewitalizacja Rynku w Nowym Mieście Lubawskim”	30 000,00	10 652 424,70	5 002 265,57
9	„Rewitalizacja terenu zieleni pn. „Ogród Róż” przy ulicy 3-go Maja”	0,00	1 823 163,42	443 250,65

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wydatki w 2020r.	Wartość projektu (zł)	Dofinansowanie z EU [zł]
10	„Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ulicy Narutowicza w Nowym Mieście Lubawskim”	0,00	4 214 537,45	1 738 048,14
11	„Remont i przebudowa dawnego kościoła ewangelickiego w celu utworzenia Centrum Informacji Turystycznej”	5 498 154,14	11 383 933,24	3 077 479,14

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok.

Na terenie miasta zlokalizowane są tereny inwestycyjne (ok. 15 ha) przy ul. Makuszyńskiego, Lidzbarskiej i Jagiellońskiej. Wymagają one uzbrojenia m.in. w sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej oraz budowę uzupełniających odcinków dróg.

Jedyną dostępną zachętą inwestycyjną dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w Nowym Mieście Lubawskim jest zwolnienie z podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej (Uchwała Nr XI/73/2015 Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim z dnia 22 września 2015 r.).

Pozycja gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w rankingach ogólnopolskich:

- w 2019 r. – 113 miejsce (na 267) w rankingu Liderów Inwestycji Pisma Samorządu Terytorialnego Wspólnota. Ranking ocenia średnie wydatki inwestycyjne w latach 2017-2019 per capita;
- w 2020 r. - 223 miejsce (na 236) w rankingu finansowym Samorządu Terytorialnego w Polsce (w rankingu oceniano podstawowe wskaźniki finansowe na podstawie danych RIO)
- w 2020 r. - 78 miejsce (na 188) w rankingu „Wykorzystanie środków funduszy UE – Inwestycje transportowe”; miasta powiatowe
- w 2020 r. - 127 miejsce w rankingu firmy Curulis zajmującej się doradztwem samorządowym, uwzględniającym wydatki na usługi komunalne w miastach powiatowych;
- w 2020 r. - 634 miejsce (na 2477) w rankingu PAP NEWS „Projekty UE w gminach 2014-2020” Rankingi obrazują skuteczność pozyskiwania zewnętrznych środków,
- w 2020 r. – 447 miejsce (na 874) w Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej” 2020 – gminy miejskie i miejsko-wiejskie .

Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie nie posiada atrakcyjnych preferencji i zachęt inwestycyjnych wynikających z inwestowania w mieście.

Pomoc osobom niepełnosprawnym

Wyrównywanie szans i zmniejszanie barier w tym architektonicznych i transportowych, a tym samym niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym, a szczególnie dzieciom i młodzieży jest kolejnym działaniem podejmowanym przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie na rzecz osób potrzebujących wsparcia. W ostatnich latach gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie realizowała wiele działań w tym zakresie, m.in.:

- ✓ W ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych przystąpiono do programu: „Opieka wytchnieniowa”- edycja 2020, którą objęto 6 osób w tym 1 dziecko, z czego realizowano 1 197 świadczeń (roboczegodzin). Wydatki na to zadanie związane były z zatrudnieniem osób i wyniosły 35 910,00 zł; z tego ze środków Warmińsko- Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego wydatkowano 28 728,00 zł; natomiast środki własne wyniosły 7 182,00 zł.
- ✓ Zakupiono i zamontowano platformę przyschodową dla niepełnosprawnych uczniów w budynku Zespołu Szkół Podstawowej i Muzycznej.
- ✓ Gmina Miejska Nowe Miasto Lubawskie realizowała obowiązek dowozu dla 22 uczniów niepełnosprawnych do Szkoły Podstawowej Specjalnej w Krotoszynach, Niepublicznej Szkoły Podstawowej Specjalnej w Nowym Mieście Lubawskim, Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Iławie, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kisielicach. W 2020 r. wydatkowano na ten cel 47365,78 zł.
- ✓ Dzięki dofinansowaniu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście Lubawskim otrzymała 260 cyfrowych książek mówionych, nagranych w postaci plików audio zabezpieczonych do formatu

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

czytaka w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym 'Larix' im. Henryka Ruszczyca.

W 2020 r. Nowe Miasto Lubawskie kontynuowało realizację projektu pt. Wsparcie usług społecznych w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie", polecającego na zwiększeniu dostępności usług społecznych dla 200 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami. Utworzono Klub Seniora dla 120 osób z siedzibą przy ul. Żwirki i Wigury, Klub Seniora przy Miejskim Centrum Kultury dla 40 osób oraz Klub Rodziny dla 40 osób w budynku Szkoły Podstawowej Nr 3.

Na terenie miasta realizowane były również programy współfinansowane z budżetu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego tj. „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” oraz „Wspieraj Seniora”.

13. Diagnoza porównawcza

W celu porównania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z innymi gminami, wybrano 3 gminy położone w województwie warmińsko-mazurskim, tj. Lidzbark, Lubawa i Nidzica oraz 2 gminy położone w województwie kujawsko-pomorskim tj. Golub-Dobrzyń oraz Wąbrzeźno. Gminy wybrane do analizy porównawczej wskazano ze względu na podobny charakter, położenie, ukształtowanie terenu, zbliżoną strukturę osadniczą, potencjał oraz podobną skalę problemów.

Rysunek 25 Analizowane jednostki w diagnozie porównawczej

Źródło: google.pl opracowanie własne

Analizę przeprowadzono w 4 sferach: przestrzennej (powierzchnia, infrastruktura techniczna, mieszkalnictwo), środowiskowej (obszary prawnie chronione, tereny zielone, zanieczyszczenia), społecznej (demografia, dostęp do usług publicznych, dostępność do żłóbków, przedszkoli, szkół, pomoc

społeczna) i gospodarczej (podmioty gospodarcze, rynek pracy, bezrobocie, dochody i wydatki gmin). W celu porównania gmin posłużono się przelicznikami wartości wskaźników na jednego, tysiąc lub dziesięć tysięcy mieszkańców. Analizowane wskaźniki zostały przedstawione w tabeli nr 100.

Strefa przestrzenna

Nowe Miasto Lubawskie jest gminą miejską o powierzchni 11 km² i w porównaniu z analizowanymi gminami, jest drugą co do wielkości wśród gmin miejskich po gminie Lubawa (17 km²). Mniejszymi gminami miejskimi są gminy miejskie Golub-Dobrzyń (8 km²) i Wąbrzeźno (9 km²). Gminy miejsko-wiejskie Lidzbark (255 km²) i Nidzica (379 km²) mają znacznie większą powierzchnię, natomiast miasta leżące w tych gminach mają powierzchnię Lidzbark - 6 km², Nidzica - 7 km².

Analizując infrastrukturę techniczną należy stwierdzić, że poziom ludności korzystających z wodociągów (% ogółu ludności z niej korzystającej) w Nowym Mieście Lubawskim jest najwyższy w stosunku do porównywalnych jednostek administracyjnych. W Nowym Mieście Lubawskim z sieci wodociągowej korzysta 99,9% i jest porównywalny do poziomu gminy miejskiej Lubawa (99,5%). Najniższy wskaźnik osiągnęła gminy miejsko-wiejskie Lidzbark (90%) oraz Nidzica (62,7%), natomiast średni poziom osiągnęły gminy miejskie Wąbrzeźno (97,2%) i Golub Dobrzyń 96,4% .

Nowe Miasto Lubawskie pod względem procenta ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej (% ogółu ludności) jest na I miejscu wśród porównywanych gmin (98,9%). W pozostałych gminach miejskich wskaźnik ten kształtował się następująco: Lubawa (96,7%), Golub-Dobrzyń (95,4%) i Wąbrzeźno (91,2%). Najniższe wskaźniki korzystających z kanalizacji osiągnęły gminy miejsko-wiejskie Nidzica (77%) i Lidzbark (52,4%), wynikają one z małej przestrzennej koncentracji zabudowy.

Odzwierciedleniem powyższych wskaźników są wskaźniki dotyczące połączenia budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W Nowym Mieście Lubawskim 99,8% budynków jest podłączonych do sieci wodociągowej, natomiast 98,6% do sieci kanalizacyjnej. Najlepsze wskaźniki osiągnęła gmina miejska Golub Dobrzyń tj. 100% budynków posiada sieć wodociągową oraz kanalizacyjną. Na trzecim miejscu uplasowała się gmina miejska Lubawa z 95,9% budynków podłączonych do sieci wodociągowej i 92,6% do sieci kanalizacyjnej.

Najniższe wskaźniki podłączeń budynków do sieci wodociągowej osiągnęły: gmina miejska Wąbrzeźno (65%) i gmina miejsko-wiejska Nidzica (87,9%), natomiast najniższe wskaźniki podłączeń budynków do sieci kanalizacyjnej osiągnęły gminy miejsko-wiejskie Lidzbark (43,3%), Nidzica (63,8%). W przypadku gmin miejsko-wiejskich występują znaczne dysproporcje pomiędzy istniejącymi podłączeniami wodno-kanalizacyjnymi i tak w Lidzbarku na 95,9% podłączeń wodociągowych - 43,4% budynków posiada podłączenia kanalizacyjne, a w Nidzicy na 87,9% podłączeń wodociągowych - 63,8% budynków posiada sieć kanalizacyjną. W przypadku gminy miejskiej Wąbrzeźno zarówno wskaźnik podłączeń budynków do sieci wodociągowej (53,8%) jak i do sieci kanalizacyjnej (53,8%) jest na niskim poziomie.

Wskaźnik ludności korzystającej z gazu (% ogółu ludności) w Nowym Mieście Lubawskim wyniósł 2,4% był zbliżony do gminy miejskiej Lubawa (2,1%). Najniższy wskaźnik osiągnęła gmina miejska Golub Dobrzyń (0,8%), natomiast najwyższy gmina miejsko-wiejska Nidzica (55,6%). Wysoką wartość wskaźnika osiągnęły również gmina miejsko-wiejska Lidzbark (52,8%) i gmina miejska Wąbrzeźno (50,6%).

Na tle analizowanych jednostek administracyjnych, rozwój mieszkalnictwa w Nowym Mieście Lubawskim jest na średnim poziomie. Wskaźnik mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw wynosił 1343 był na 4 miejscu wśród badanych gmin. Najwyższe wskaźniki osiągnęły gminy miejskie: Lubawa (2694 mieszkań), Wąbrzeźno (1795 mieszkań) i gmina miejsko-wiejska Nidzica (1689 mieszkań). Najniższe wskaźniki osiągnęły gminy: miejsko-wiejska Lidzbark (250 mieszkań) i gmina miejska Golub-Dobrzyń (279 mieszkań).

Strefa środowiskowa

Z pośród analizowanych jednostek administracyjnych największy udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem posiadały gminy miejsko-wiejskie Nidzica (26 549,3 ha) oraz Lidzbark (21 942,11 ha). Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie posiada 313,95 ha obszarów chronionych i jest na średnim poziomie wśród badanych gmin, podobnie jak gmina miejska Golub-Dobrzyń (679,26 ha). Obszarów chronionych nie posiada gmina miejska Wąbrzeźno, a gmina miejska Lubawa posiada jedynie 0,7 ha.

W powiecie nowomiejskim wskaźnik emisji zanieczyszczeń gazowych w 2020 r. wyniósł 8550 t/r i był najniższy w analizowanych jednostkach administracyjnych. Zbliżony wynik osiągnął powiat nidzicki (8990 t/r). Średni poziom emisji zanieczyszczeń osiągnęły powiaty golubsko-dobrzyński (10316 t/r) i wąbrzeski (10175 t/r). Największa emisja zanieczyszczeń została odnotowana w powiecie ławskim (92052 t/r) oraz lidzbarskim (42008 t/r).

Strefa społeczna

W Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r. zamieszkiwało 10709 osób i jest to jeden z najniższych wskaźników z pośród analizowanych jednostek administracyjnych. Najmniej ludności zamieszkiwało w gminie miejskiej Lubawa (10374), natomiast najwięcej w gminie miejsko-wiejskiej Nidzica (20888). Pozostałe gminy zamieszkiwało od 12412 do 13923 osób. Najwyższy wskaźnik ludności na 1 km² osiągnęła gminy miejskie Golub-Dobrzyń (1655) i Wąbrzeźno (1571). Nowe Miasto Lubawskie w porównaniu do badanych jednostek osiągnęło wskaźnik na średnim poziomie – 942, podobnie jak gmina miejska Lubawa (616). Najmniejszy wskaźnik osiągnęły gminy miejsko-wiejskie Lidzbark i Nidzica po 55 osób /1 km². Duża rozbieżność pomiędzy gminami miejskimi i miejsko-wiejskimi wynika z różnicy w gęstości zabudowy i zaludnienia, oraz koncentracji działalności pozarolniczej. Na obszarach miejsko-wiejskich przeważały budynki jednorodzinne, a zabudowa wielorodzinna, odwrotnie niż w miastach, stanowiła niewielki odsetek.

W każdej analizowanej gminie występuje zjawisko starzenia się społeczeństwa, a współczynnik obciążenia demograficznego w 2020 r. był zbliżony dla we wszystkich badanych gminach. Najwyższą wartość wskaźnika osiągnęły gminy miejskie Wąbrzeźno (29,1) i Nowe Miasto Lubawskie (28,1), natomiast najniższy gmina miejska Lubawa (23,2) i miejsko-wiejska Lidzbark (23,6). Ujemny przyrost naturalny (na 1000 ludności, dane dla powiatu) występował w każdej z analizowanych jednostek. Najmniejszy przyrost naturalny odnotowano w powiatach wąbrzeskim (-4,6), działowskim (-4,5) i nidzickim (-4), a największy przyrost w powiecie nowomiejskim (-1,1). W powiecie golubsko-dobrzyńskim wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił -1,9, a w ławskim -2.

Według stanu na 2020 r. wśród badanych jednostek administracyjnych zanotowano ujemne saldo migracji (na 1000 osób). Nowe Miasto Lubawskie odnotowało jedno z najniższych wartości wskaźnika (-0,74) podobnie jak gmina miejska Lubawa (-0,29). Największe saldo migracji występuje w gminie miejskiej Golub-Dobrzyń (-6) i gminie miejsko-wiejskiej Lidzbark (-5,14).

Dostępność do usług medycznych różni się w poszczególnych gminach. Wskaźnik przychodnie na 10 tys. ludności jest najwyższy w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie (11), a najniższy w gminie miejskiej Golub-Dobrzyń (4). W pozostałych gminach wysokość wskaźnika jest na średnim poziomie (6-7).

Liczba mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego przypadająca na 1 aptekę wynosi 2142 i jest porównywalna do wartości w gminach miejskich Golub-Dobrzyń (2069), Wąbrzeźno (2233), Lubawa (2075). Nieznacznie większy wskaźnik osiągnęły gminy miejsko-wiejskie Lidzbark (2321) i Nidzica (2984).

Dostępność miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych (na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat) w Nowym Mieście Lubawskim wynosi 92 i jest jednym z najwyższych wskaźników w analizowanych gminach. Najwięcej miejsc znajdowało się w gminie miejskiej Golub-Dobrzyń (146). Na średnim poziomie znajdowała się gmina miejska Lubawa (86) i miejsko-wiejska Lidzbark (81). Najniższy wskaźnik osiągnęła gmina miejsko-wiejska Nidzica (34).

W szkołach podstawowych w analizowanych gminach współczynnik skolaryzacji brutto⁵³ jest wyższy niż 100 w przypadku trzech gmin miejskich Golub-Dobrzyń (114), Nowe Miasto Lubawskie (110,89) i Wąbrzeźno (101,78), wynika to z faktu, iż w gminach tych uczą się również dzieci z okolicznych gmin wiejskich. Najniższy wskaźnik osiągnęła gmina miejska Lubawa (86,07).

Wskaźnik dotyczący pomocy społecznej (dane za 2019 r.) wskazuje, że najwięcej beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej jest w gminie miejskiej Golub Dobrzyń (934) natomiast najmniej z pośród badanych jednostek jest w gminie miejsko-wiejskiej Lidzbark (572). Pozostałe gminy mają zbliżone wartości wskaźnika i tak w gminach miejskich: Nowe Miasto Lubawskie (767), Wąbrzeźno (782), Lubawa (639), natomiast w gminie miejsko-wiejskiej Nidzica (713).

Strefa gospodarcza

Analizując wskaźnik ilości podmiotów wpisanych do rejestru (na 1000 ludności) w 2020 r. należy zauważyć, że Nowe Miasto Lubawskie zajęło 2 miejsce (103 podmioty) wśród analizowanych gmin. Pierwsze miejsce zajęła gmina miejska Golub-Dobrzyń (105), natomiast najniższy wskaźnik osiągnęła gmina miejsko-wiejska Lidzbark (68). Pozostałe gminy osiągnęły zbliżone wartości wskaźnika: gminy miejskie Golub-Dobrzyń (97), Lubawa (93), gmina miejsko-wiejska Nidzica (90).

Najwięcej mikro przedsiębiorstw (do 9 zatrudnionych osób) na 1000 mieszkańców jest w gminach miejskich Golub-Dobrzyń (99,8), Nowe Miasto Lubawskie (98) i Wąbrzeźno (93,7). Najmniej mikro przedsiębiorstw jest w gminie miejsko-wiejskiej Lidzbark (65,3). W gminie miejskiej Lubawa wskaźnik wyniósł 88,6, a w gminie miejsko-wiejskiej Nidzica – 85,3. W analizowanych gminach najwięcej małych przedsiębiorstw (do 49 zatrudnionych osób) na 1000 mieszkańców zarejestrowanych było w Nowym Mieście Lubawskim (4,2), natomiast najmniej w gminie miejsko-wiejskiej Lidzbark (2,1). Wysokość wskaźnika na poziomie 3,7 osiągnęła gmina miejska Golub-Dobrzyń, natomiast wskaźnik 3,2 uzyskały gminy: miejska Lubawa i miejsko-wiejska Nidzica. Najwięcej średnich przedsiębiorstw, czyli zatrudniających od 50 do 249 osób (na 1000 mieszkańców) jest w gminie miejsko-wiejskiej Nidzica (1,4), wysokość wskaźnika na poziomie 1,1 osiągnęły gminy miejskie Golub-Dobrzyń i Lubawa. Pozostałe gminy uzyskały niższe wskaźniki w tym Nowe Miasto Lubawskie (0,8). W Nowym Mieście Lubawskim wskaźnik przedsiębiorstw, zatrudniających powyżej 250 osób (na 1000 mieszkańców) wynosił 0,1, podobnie jak w gminach miejskich Golub Dobrzyń (0,1), Wąbrzeźno (0,1) i gminie miejsko-wiejskiej Lidzbark (0,1). Dużych firm nie ma w gminie miejskiej Lubawa i miejsko-wiejskiej Nidzica.

Najwięcej pracujących mieszkańców (na 1000 mieszkańców) w porównywanych jednostkach administracyjnych jest w gminie miejskiej Lubawa (512), a najmniej w gminie miejsko-wiejskiej Lidzbark (159). Gmina Nowe Miasto Lubawskie osiągnęła wskaźnik 284 pracujących i był on zbliżony do gmin miejskich Golub-Dobrzyń (297), Wąbrzeźno (302) i gminy miejsko-wiejskiej Nidzica (225). Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w relacji do średniej krajowej Polska =100) zarejestrowano w powiecie golubsko-dobrzyńskim (87,3%), a najmniejsze w powiecie nowomiejskim (72%).

Największy udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zanotowano w gminie miejskiej Golub-Dobrzyń (9,7%) i gminie miejsko-wiejskiej Lidzbark (9%), a najmniejszy w gminie miejskiej Lubawa (2%). Nowe Miasto Lubawskie osiągnęło wskaźnik na poziomie 5,7%.

---

⁵³ Współczynnik skolaryzacji brutto np. dla poziomu szkoły podstawowej wyliczamy dzieląc liczbę wszystkich uczniów szkół podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7-15 lat (wiek przypisany do tego poziomu) według stanu w dniu 31 XII tego samego roku (źródło www.stat.gov.pl)

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Najwięcej zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (na 1000 mieszkańców) zarejestrowano w gminie miejskiej Wąbrzeźno (4,03), a najmniej w gminie miejskiej Lubawa (2,89). W Nowym Mieście Lubawskim wskaźnik wynosi 3,55 i jest zbliżony do osiągniętego w pozostałych gminach. Najwyższe dochody Gminy na 1 mieszkańca (wg danych za 2019 r) są w gminie miejskiej Lubawa (5848,19 PLN) oraz w Nowym Mieście Lubawskim (5254,68 PLN). W pozostałych gminach wysokość dochodów na mieszkańca jest zbliżona i wahała się od 4709,62 PLN (w gminie miejsko-wiejskiej Lidzbark) do 4854,49 PLN (w gminie miejsko-wiejskiej Nidzica).

Dochody własne Gminy na 1 mieszkańca (stan na 2019 r) w Nowym Mieście Lubawskim wynoszą 2189,81 PLN i są jednymi z najwyższych z pośród analizowanych jednostek administracyjnych. Najwyższe dochody osiągnęła gmina miejska Lubawa (2610,72 PLN), natomiast najniższe dochody gmina miejsko-wiejska Lidzbark (1515,98 PLN),

Wydatki na 1 mieszkańca (stan na 2019 r.) w Nowym Mieście Lubawskim wynoszą 5121,55 PLN i są jednymi z najwyższych z pośród analizowanych jednostek administracyjnych. Najwyższe wydatki osiągnęła gmina miejska Lubawa (5785,18 PLN), a najniższe gmina miejska Golub-Dobrzyń (4688,92 PLN). W pozostałych gminach wydatki wynosiły od 4801,95 PLN (gmina miejsko-wiejska Lidzbark) do 4994,97 PLN (gmina miejska Wąbrzeźno).

Dynamiczny rozwój miast i gmin nie mógłby być na takim poziomie jaki jest obecny, gdyby nie korzystanie ze środków europejskich. Na koniec 2020 r. wartość podpisanych umów o dofinansowanie wszystkich beneficjentów w Nowym Mieście Lubawskim w perspektywie finansowej 2014-2020 wyniosła 79 740 573 PLN. Większe wykorzystanie środków europejskich otrzymano w gminie miejsko-wiejskiej Nidzica (266 414 930,50 PLN), gminie miejskiej Wąbrzeźno (165 495 389,90 PLN) oraz gminie miejskiej Lubawa (115 136 966,60 PLN). Najmniejszą wartość dofinansowania uzyskała gmina miejsko-wiejska Lidzbark (36 831 151,00 PLN).

Tabela 120 Tabela porównawcza gmin w sferze przestrzennej, środowiskowej, społecznej i gospodarczej

Wyszczególnienie	Nowe Miasto Lubawskie gmina miejska	Golub-Dobrzyń gmina miejska	Wąbrzeźno gmina miejska	Lidzbark gmina miejsko-wiejska	Lubawa gmina miejska	Nidzica gmina miejsko-wiejska	Dane z roku
STREFA PRZESTRZENNA							
powierzchnia ogółem	1137(ha)	750(ha)	853(ha)	25488(ha)	1684(ha)	37879(ha)	2020
	11 (km ²)	8 (km ²)	9(km ²)	255 (km ²)	17(km ²)	379(km ²)	
ludność korzystająca z wodociągów (% ogółu ludności)	99,9*	96,4	97,2	90	99,5	92,7	2019

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Wyszczególnienie	Nowe Miasto Lubawskie gmina miejska	Golub-Dobrzyń gmina miejska	Wąbrzeźno gmina miejska	Lidzbark gmina miejsko-wiejska	Lubawa gmina miejska	Nidzica gmina miejsko-wiejska	Dane z roku
STREFA PRZESTRZENNA							
ludność korzystająca z kanalizacji (% ogółu ludności)	98,9*	95,4	91,2	52,4	96,7	77	2019/ 2020
ludność korzystająca z gazu (% ogółu ludności)	2,4	0,8	50,6	52,8	2,1	55,6	2019
budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej - w % ogółu budynków mieszkalnych	99,8*	100	65	91,2	95,9	87,9	2019/ 2020
budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej- w % ogółu budynków mieszkalnych	98,6*	100	53,8	43,3	92,6	63,8	2019/ 2020
mieszkania na 1000 ludności	372	363,5	401,4	350,1	378,4	346,2	2019
mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw	1343	279	1795	250	2694	1689	2020
powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności	336,9	122,5	427,2	149,8	779,1	410,4	2020
nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności	1,4	0,9	1,2	1,1	2,3	1,9	2020
pozwolenia i zgłoszenia z projektem w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	14	11	12	11	22	33	2020

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Wyszczególnienie	Nowe Miasto Lubawskie gmina miejska	Golub-Dobrzyń gmina miejska	Wąbrzeźno gmina miejska	Lidzbark gmina miejsko-wiejska	Lubawa gmina miejska	Nidzica gmina miejsko-wiejska	Dane z roku
STREFA ŚRODOWISKOWA							
obszary prawnie chronione (ha)	313,95	679,26	0	21942,11	0,7	26549,3	2020
udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem (%)	1,8	4,2	2,6	0,1	1,1	0,1	2019
emisja zanieczyszczeń gazowych (t/r) (dane powiatowe)	8550	10316	10175	42008	92052	8990	2020
STREFA SPOŁECZNA							
liczba ludności	10709	12412	13400	13923	10374	20888	2020
ludność na 1 km ²	942	1655	1571	55	616	55	2020
ludność w wieku przedprodukcyjnym (%)	18,5	18,7	17,1	18,5	22	17,2	2020
ludność w wieku produkcyjnym (%)	59	60,3	59,5	61,7	59,3	61,5	2020
ludność w wieku poprodukcyjnym (%)	22,4	21	23,4	19,8	18,7	21,3	2020
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	28,1	25,4	29,1	23,6	23,2	25,2	2020
Współczynnik feminizacji	109	110	109	103	107	104	2020

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Wyszczególnienie	Nowe Miasto Lubawskie gmina miejska	Golub-Dobrzyń gmina miejska	Wąbrzeźno gmina miejska	Lidzbark gmina miejsko-wiejska	Lubawa gmina miejska	Nidzica gmina miejsko-wiejska	Dane z roku
STREFA SPOŁECZNA							
przyrost naturalny na 1000 ludności (dane powiatowe)	-1,1	-1,9	-4,6	-4,5	-2	-4	2020
saldo migracji na 1000 osób	-0,74	-6	-2,89	-5,14	-0,29	-1,95	2020
saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności	-0,8	-6,1	-3	-5,2	-0,2	-2,1	2020
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób	0,09	0,08	0,07	0,07	-0,1	0,19	2020
Przychodnie na 10 tys. ludności	11	4	7	7	6	7	2020
ludność na aptekę ogólnodostępną	2142	2069	2233	2321	2075	2984	2020
miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	92	146	55	81	86	34	2020
dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	908	784	869	617	928	871	2019
współczynnik skolaryzacji brutto (szkoły podstawowe)	110,89	114	101,78	93,46	86,07	94,52	2019
współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe)	110,35	111,45	100,09	92,76	85,87	92,29	2019
beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	767	934	782	572	639	713	2019
Liczba imprez ogółem	2	2	1	1	5	2	2019
Biblioteki publiczne na 10 000 ludności	0,9	1,6	3	3,6	1	2,4	2020

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Wyszczególnienie	Nowe Miasto Lubawskie gmina miejska	Golub-Dobrzyń gmina miejska	Wąbrzeźno gmina miejska	Lidzbark gmina miejsko-wiejska	Lubawa gmina miejska	Nidzica gmina miejsko-wiejska	Dane z roku
STREFA GOSPODARCZA							
<i>podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności</i>	103	105	97	68	93	90	2020
<i>osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności</i>	79	77	69	53	71	65	2020
<i>fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców</i>	3,55	3,46	4,03	3,16	2,89	3,54	2020
<i>instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej</i>	859,7	1084,6	1294	738,4	1089,2	1134,8	2020
<i>podmioty na 1000 mieszkańców ogółem</i>	7,7	7,9	6	4,7	9,3	7,8	2020
<i>podmioty wg klas wielkości zatrudniających pracowników 0-9 na 1000 mieszkańców ogółem</i>	98	99,8	93,7	65,3	88,6	85,3	2020
<i>podmioty wg klas wielkości zatrudniających 10-49 na 1000 mieszkańców</i>	4,2	3,7	3	2,1	3,2	3,2	2020
<i>podmioty wg klas wielkości zatrudniających 50-249 na 1000 mieszkańców</i>	0,8	1,1	0,7	0,6	1,1	1,4	2020
<i>podmioty wg klas wielkości zatrudniających 250-999 na 1000 mieszkańców</i>	0,1	0,1	0,1	0,1	0	0	2020
<i>udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)</i>	5,7	9,7	8,7	9	2	3,3	2020

Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Wyszczególnienie	Nowe Miasto Lubawskie gmina miejska	Golub-Dobrzyń gmina miejska	Wąbrzeźno gmina miejska	Lidzbark gmina miejsko-wiejska	Lubawa gmina miejska	Nidzica gmina miejsko-wiejska	Dane z roku
STREFA GOSPODARCZA							
stopa bezrobocia rejestrowanego ogółem(w powiatach) (%)	8,8	11,8	13,2	13,5	4,9	7,1	2020
pracujący na 1000 mieszkańców	284	297	302	159	512	225	2019
przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej (Polska =100) (%)	72	87,3	83,7	74,9	75,1	74,4	2019
dochody na 1 mieszkańca (zł)	5254,68	4781,4	4718,48	4709,62	5848,19	4854,49	2019
dochody własne na 1 mieszkańca (zł)	2189,81	2002,43	2418,53	1515,98	2610,72	2027,24	2019
wydatki na 1 mieszkańca (zł)	5121,55	4688,92	4994,97	4801,95	5785,18	4817,09	2019
wartość umów/decyzji o dofinansowanie	79740573	44597405	165495389,9	36831151	115136966,6	266414930,5	2020
Miejsca noclegowe na 1000 ludności (dane powiatowe)	7,77	6,79	11,46	14,76	18,7	5,07	2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych oraz informacji z Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Nowym Mieście Lubawskim

14. Konsultacje społeczne

W dniu 24 września 2021 r. zorganizowano spotkanie z udziałem Burmistrza Nowego Miasta Lubawskiego, kierowników referatów Urzędu Miejskiego oraz kierowników jednostek podległych. Spotkanie miało na celu omówienie założeń do strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, określenia mocnych i słabych stron, prowadzenia działalności gospodarczej w Nowym Mieście Lubawskim oraz określenia potencjalnych kierunków rozwoju miasta.

Badanie rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie – badanie ankietowe

„Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie” jest wstępnym dokumentem do przygotowania „Strategii rozwoju gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022 - 2030”. Elementem przygotowania Diagnozy było przeprowadzenie od 1 września do 23 września 2021 r. konsultacji społecznych w formie badań ankietowych. Analiza uzyskanych na drodze badań danych stanowi uzupełnienie diagnozy Nowego Miasta Lubawskiego, opracowanej na podstawie danych statystycznych GUS oraz informacji z Urzędu Miasta w Nowym Mieście Lubawskim i jego jednostek podległych, Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Mieście Lubawskim, Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Mieście.

Ankiety zostały umieszczone w wersji elektronicznej na stronie Urzędu Miejskiego w Nowym Mieście Lubawskim oraz w mediach społecznościowych Urzędu (link do ankiety). Wersja papierowa była dostępna w Urzędzie Miasta w Nowym Mieście Lubawskim oraz podległych jednostkach organizacyjnych (Szkoły, Miejskie Centrum Kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej).

W badaniu wzięło udział tylko 70 mieszkańców, czyli 0,6% mieszkańców gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.

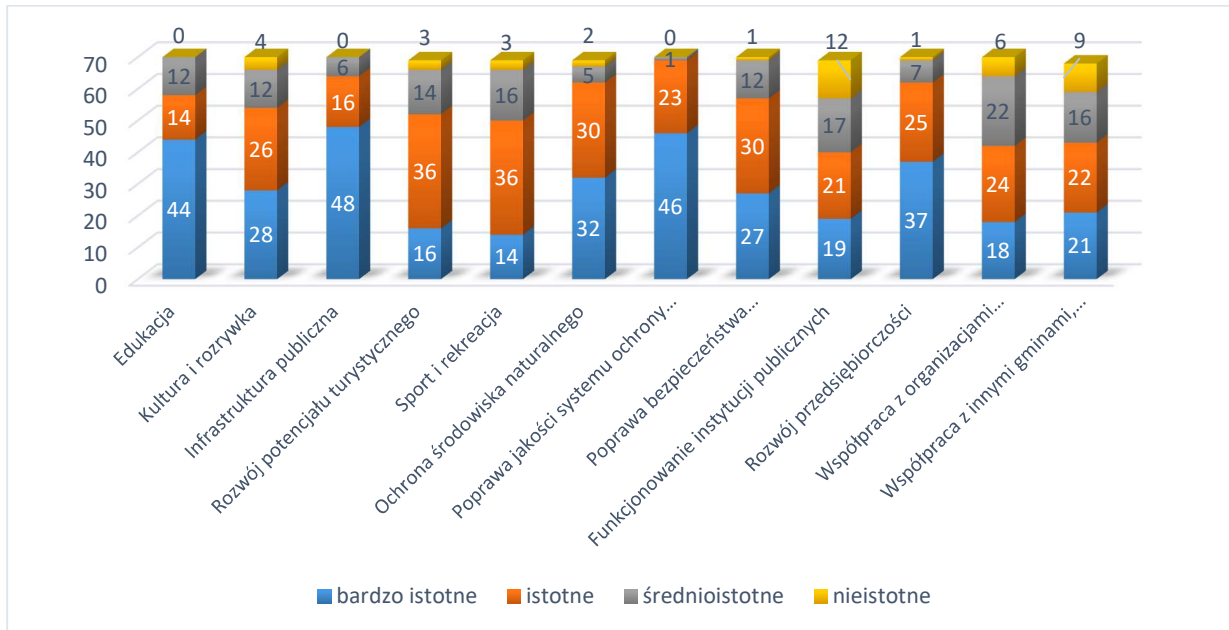
Podstawowym celem ankiety opracowanej dla mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego było poznanie opinii odnośnie aspektów społeczno-gospodarczych miasta oraz kierunków jej rozwoju. Ogólnie ankieta zawierała pytania dotyczące kilku zagadnień tematycznych:

- ✓ priorytety dla władz Państwa Miasta w perspektywie najbliższych lat,
- ✓ kluczowe działania / inicjatywy w poszczególnych obszarach rozwoju,
- ✓ niezbędne inwestycje,
- ✓ mocne strony miasta,
- ✓ słabe strony miasta,
- ✓ zagrożenia dla rozwoju miasta,
- ✓ szanse dla rozwoju miasta.

Wyniki ankiety zostały przedstawione poniżej na wykresach wraz z dodatkowymi odpowiedziami respondentów. Podsumowanie znajduje się po wynikach ankiety.

1. Priorytety dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w perspektywie najbliższych lat.

Dodatkowe obszary wskazane przez respondentów w pytaniu nr 1 - Priorytety gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w perspektywie najbliższych lat:

- Budowa chodnika w ciągu ulic: Długa, Wyspiańskiego, Kochanowskiego, Kasztanowa,
- Wprowadzenie konkurencyjnych podmiotów budownictwa mieszkaniowego
- Dbalność o zazielenienie rynku i innych miejsc użytku publicznego,
- Wspieranie powstawania nowych miejsc pracy,
- Zachęcanie inwestorów spoza branży drzewnej do inwestowania na terenie miasta,
- Pozyskanie dużego inwestora.

2. Kluczowe działania / inicjatywy, jakie władze Nowego Miasta Lubawskiego powinny podjąć w każdym z poniższych obszarów.

1. Edukacja (szkoły, przedszkola, żłobki)

- Większe nakłady na oświatę
- Wspieranie rozwoju dzieci przez alternatywne formy rozrywki i nauki
- Utworzenie publicznego żłobka/ dofinansowanie do żłobków
- Utworzenie publicznego żłobka i przedszkola w rejonie tzw. „Marianowa”
- Więcej miejsc w żłobkach/przedszkolach
- Organizowanie kolonii/półkolonii dla dzieci
- Darmowe obiady dla uczniów
- Większy dostęp dzieci i młodzieży do zajęć dodatkowych (np. j. obcych)
- Rozwój zainteresowań i wspieranie talentów (niezależnie od wyników nauczania)
- Remont szkół, pomieszczeń w szkołach
- Likwidacja nierentownych szkół
- Wyposażenie w sprzęt i materiały edukacyjne
- Wsparcie psychologiczne dla dzieci
- Stypendia, wyróżnienia dla uczniów
- Niższe stawki za utrzymanie dziecka w placówce
- Wyposażenie szkół w sprzęt i materiały edukacyjne
- Rozwój współpracy i różnorodności edukacji ponadpodstawowej
- Poprawa efektywności energetycznej budynków szkół
- Równe traktowanie szkół i przedszkoli
- Doszkolenie kadry nauczycielskiej

<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie i promowanie edukacji zawodowej (np. poprzez stypendia dla zdolnych uczniów) – Powiększenie oferty edukacyjnej- nowe kierunki (liceum, technikum) – Zwiększenie liczby klas w szkołach – Pozyskiwanie środków spoza budżetu miasta – podniesienie wynagrodzeń nauczycielom w zależności od tego jakie wyniki w nauce osiągają uczniowie – Wykorzystanie potencjału studentów uniwersytetu trzeciego wieku w działaniach miejskich (np. promocji miasta) – Wsparcie psychologiczne dla dzieci – Większy nacisk na jakość nauczania - premiowanie najlepszych szkół – wprowadzenie ciekawej oferty zajęć pozalekcyjnych
<p>2. Kultura, rozrywka</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zmiana formuły działania Miejskiego Centrum Kultury – Organizacja dni miasta, koncert gwiazd – Aktualny i różnorodny repertuar kinowy – Działania integrujące rodziny – Wydarzenia kulturalne dla młodzieży – Zajęcia teatralne dla różnych grup wiekowych – Sala zabaw dla dzieci – Wyższy poziom ofert i większa ilość wydarzeń kulturalnych/ imprez masowych/koncertów – Więcej możliwości spędzania czasu wolnego, więcej kawiarni, pubów, restauracji. Stawianie na jakość a nie na ilość imprez masowych – Poszerzenie oferty kulturalnej w zakresie przedstawień teatralnych i koncertów muzycznych – Festiwale food trucków w ciekawym i fajnym miejscu na terenie NML – Budowa sceny muzycznej pod przyszłe koncerty. – Wsparcie artystów, muzyków oraz innych przedstawicieli artystycznej społeczności - np. stypendia na autorskie, opisane projekty (cykl obrazów, tomik poezji itp.) – Zmiana formuły działania Miejskiego Centrum Kultury – Organizacja dni miasta, koncert gwiazd – Aktualny i różnorodny repertuar kinowy – Działania integrujące rodziny – Wydarzenia kulturalne dla młodzieży – Zajęcia teatralne dla różnych grup wiekowych – Sala zabaw dla dzieci – Wyższy poziom ofert i większa ilość wydarzeń kulturalnych/ imprez masowych/koncertów – Festiwale food trucków w ciekawym i fajnym miejscu na terenie NML – Budowa sceny muzycznej pod przyszłe koncerty. – Koncerty, miejsca spotkań dla młodzieży typu skate park – Dobry Marketing i reklama wydarzeń które odbywają się w mieście – Zwiększenie budżetu na kulturę – Współpraca z sąsiednimi gminami nad tworzeniem oferty turystyczno-rekreacyjno-rozrywkowej dla całego powiatu – Poszerzenie oferty zajęć w zakresie rękodziela i produktów lokalnych
<p>3. Infrastruktura publiczna (np. dostęp do gazu, kanalizacji, wodociągów, internetu, dróg i chodników)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wprowadzenie konkurencji na rynku budownictwa mieszkaniowego, co mogłoby wpłynąć na cenę nieruchomości – Budowa ścieżek rowerowych – Dofinansowanie do instalacji gazowych – Dostęp do światłowodów dla jak największej liczby mieszkańców – Większa liczba parkingów – Poprawa jakości dróg i chodników – Budowa basenu – Ogrzewanie z ciepłowni w całym centrum miasta.

- Ukończenie drogi asfaltowej i chodnika do końca ul. Kamionki
- Poprawa stanu ulic i chodników w tym wokół centrum
- Gazyfikacja wszystkich ulic miasta
- Częstsze udrażnianie/czyszczenie odpływów studzienek kanalizacyjnych tak by po ulewach nie zalewało znacznych części miasta oraz mieszkańców
- Uwolnienie z opłat dużego parkingu (po to aby miasto znów pełniło funkcje centrum powiatowego, ułatwienie dojazdu z okolicznych wsi)
- Poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej np. parki, ciekawe miejsca spędzenia wolnego czasu
- Długofalowe dofinansowanie w ekologiczne ogrzewanie
- Budowa ulicy Konopnickiej
- Systematycznie wyrównywanie drogi łącznika Mszanowo- NML ul. Piastowska
- Budowa dróg i chodników m.in. na nowych osiedlach
- Rozbudowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta
- Poprawa dostępu do Internetu szerokopasmowego w technologii światłowodowej
- Poprawa stanu dróg i chodników na osiedlu Marianowo
- Oświetlenie przejść dla pieszych przy drogach o największym ruchu
- Budowa ronda Kasztanowa/Lipowa- wzrost ruchu kołowego z obwodnicy.
- Budowa ronda Jagiellońska/Wojska Polskiego lub Lidzbarska
- Remont ul. Kornatki
- Naprawa nawierzchni na ul. Żwirki i Wigury, Kolejowej
- Poprawa oświetlenia ulicznego, zwłaszcza przy przejściach dla pieszych
- Zwiększenie bezpieczeństwa niektórych skrzyżowań (np. ul. Kasztanowa, Lipowa)
- Progi zwalniające przy szkołach oraz na osiedlu Marianowo i stary Rynek.
- Progi zwalniające na skrzyżowaniach gdzie dochodzi do dużej ilości wypadków lub wprowadzić skrzyżowania równorzędne
- Zastąpienie kostki brukowej asfaltem
- Nakłonienie właścicieli do odnowy elewacji posesji w mieście
- Budowa mostu drogowego przy ulicy Szkolna/Piastowska z uwagi na przewidywany wzrost ruchu kołowego na linii NML/Tylice (z obwodnicy).
- Telewizja kablowa

4. Rozwój potencjału turystycznego

- Rozbudowa ścieżek rowerowych
- Ułatwienie dostępu do Drwęcy - przystań kajakowa oraz zagospodarowanie terenu nad Drwęcą na tzw. alejce.
- Promowanie miasta
- Budowa sztucznego zbiornika retencyjnego z walorem turystyczno-wypoczynkowym
- Wsparcie małej turystyki/ agroturystyki
- Stworzenie atrakcji, która będzie przyciągać turystów do naszego miasta, tak jak np. Kurza Góra
- Wzbogacenie oferty kulturalno-rozrywkowej zwłaszcza zimą, kiedy turystów przyciąga Kurza Góra
- Przygotowanie terenu do rozwoju kajakarstwa Remont Hotelu MOSIR oraz promocja miejsc noclegowych
- Zorganizowanie regionalnego muzeum obejmującego cały powiat
- Współpraca z sąsiednimi samorządami gminnymi nad tworzeniem wspólnej atrakcyjnej oferty turystycznej, której centrum noclegowym byłoby NML
- Zmiana formuły działania Miejskiego Centrum Kultury
- Organizacja dni miasta, koncert gwiazd
- Aktualny i różnorodny repertuar kinowy
- Działania integrujące rodziny
- Wydarzenia kulturalne dla młodzieży

- Zajęcia teatralne dla różnych grup wiekowych
- Sala zabaw dla dzieci
- Wyższy poziom ofert i większa ilość wydarzeń kulturalnych/ imprez masowych/koncertów
- Więcej możliwości spędzania czasu wolnego, więcej kawiarni, pubów, restauracji. Stawianie na jakość a nie na ilość imprez masowych
- Poszerzenie oferty kulturalnej w zakresie przedstawień teatralnych i koncertów muzycznych
- Festiwale food trucków w ciekawym i fajnym miejscu na terenie NML
- Budowa sceny muzycznej pod przyszłe koncerty.
- Wsparcie dla artystów, muzyków oraz innych przedstawicieli artystycznej społeczności - np. stypendia na autorskie, opisane projekty (cykl obrazów, tomik poezji itp.)
- Inwestycja w zabytki znajdujące się na terenie w Nowego Miasta Lubawskiego
- Letnie koncerty nad Drwęcą
- Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej
- Rozbudowa szlaków pieszych i rowerowych
- Finansowanie NGO w zakresie organizacji wydarzeń dla turystów i mieszkańców.
- Rewitalizacja parku nowomiejskiego
- Przystosowanie akwenów do rekreacji wodnej, zabezpieczenie i renowacja zabytków w tym murów obronnych

5. Sport i rekreacja

- Organizacja imprez o randze wojewódzkiej np. mitingi lekkoatletyczne
- Dostępność orlików szkolnych po południu
- Otwarcie stadionu i bazy MOSIR dla chętnych bez zapisów, zgłoszeń itp.
- Promocja klubu KS Drwęca, zwiększenie potencjału klubu
- Większa oferta sportowo-rekreacyjna MOSIR
- Park Róż, a w nim cykliczne koncerty
- Budowa basenu
- Wsparcie Miasta przy organizacji dużych imprez sportowych
- Zwiększenie potencjału rekreacyjnego Parku Miejskiego
- Zadbanie o duży park- ścieżki, oświetlenie, ławki, ten teren idealnie nadaje się na park linowy (przykład w Lubawie)
- Utworzenie ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż Drwęcy, oraz na starych torach kolejowych (do Zajączkowa)
- Rozbudowa ścieżek rowerowych
- Plaża miejska nad Drwęcą
- Zwiększenie oferty sportowo - rekreacyjnej MOSiR
- Możliwość przynależności do większej ilości kół sportowych
- Organizowanie zajęć sportowych dla najmłodszych
- Pozyskanie sponsorów, aby sprowadzić zawodników i wzmocnić klub,
- Rozwój różnorodnych form aktywności i imprez rekreacyjnych przez MOSIR
- Tworzenie miejsc aktywnego spędzania czasu przez młodzież (skatepark, pumtrack, zręcznościowe place zabaw)
- Wypromowanie splywów kajakowych itp. rzeką Drwęcą (dotychczas zajmują się tym prywatni przedsiębiorcy i organizacje)
- Rozpowszechnienie innych sportów, nie tylko piłka nożna
- Miejsca i stoły do ćwiczeń, grania w tenisa stołowego
- Stworzenie miejsca nad jeziorem dla wypoczynku i rozrywki
- Lepiej wyposażone sale gimnastyczne/boiska
- Organizacja większej ilości zawodów dla osób amatorsko uprawiających sport

6. Ochrona środowiska naturalnego

- Przyłącze jak największej ilości domów do ogrzewania gazowego
- Likwidacja pieców węglowych/ kontynuacja dofinansowania na wymianę pieców
- Kontynuacja akcji sprzątania miasta przez społeczność lokalną i uczniów
- Utworzenie większej ilości ścieżek rowerowych na ulicach Nowego Miasta i okolicznych wsi.

- Likwidacja pieców węglowych
- Nowe drzewostany oraz dbanie o pozostałości drzew na terenie miasta
- Zaprzestanie wycinki drzew i nie robienie z rynku kolejnej „betonozy”
- Kontrola czym pali społeczeństwo w piecach (śmieci, plastiki) szczególnie w okresie grzewczym. Nie ma odpowiednich służb, do których można by było to zgłosić, po likwidacji straży miejskiej.
- Obowiązkowe przyłącze do sieci miejskiej jeżeli chodzi o ogrzewanie. Całe centrum.
- Kontrola miejsc składowania i segregacji odpadów
- Większy nacisk na poprawę jakości powietrza, która wydaje się być tragiczna zwłaszcza zimą
- Działania dot. pozyskiwania naturalnych źródeł energii
- Promocja zbierania i wykorzystania deszczówki np. poprzez beczki do zbierania wody dla mieszkańców - z herbem miasta oczywiście ;)
- Zapobieganie podtopieniom obszarów zurbanizowanych - więcej kanałów odpływowych
- Promocja ogrzewania gazowego domów
- Częstsze sprzątanie terenów zielonych i parku miejskiego
- Pomoc w organizacji, finansowaniu budowy osiedlowych magazynów energii do fotowoltaiki
- Promowanie i edukacja w zakresie segregacji śmieci
- Kontrola dotycząca wycinki drzew
- Rozbudowa kotłowni centralnej z ukierunkowaniem dla gospodarstw jednorodzinnych.
- Większe dopłaty do wymiany pieców
- Kontrola MPGK w zakresie zrzutów do Drwęcy.
- Budowa elektrociepłowni na lewobrzeżnej stronie miasta Wschód/Południe lub wykorzystanie w tym celu potencjału istniejącej przy ul. Żwirki i Wigury. Możliwość przyłączenia osiedla Marianowo, oraz pod Pacótkowo
- Dopłaty do wymiany pieców
- Wznowienie dofinansowania na utylizację azbestu
- Postawienie koszy na śmieci przystosowanych do segregacji odpadów w okolicy ścieżki rowerowej i miejsc gromadzenia się mieszkańców np. parki
- Dbłość o jakość wód na obszarze miasta.
- Zwiększenie ilości urządzeń podczyszczających wody opadowe
- Zachowanie terenów biologicznie czynnych - podmokłych i łąk

7. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia

- Szybszy dostęp do lekarzy specjalistów/ brak przychodni specjalistycznej
- Imprezy prozdrowotne
- Prowadzenie programów informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych
- Restrukturyzacja Szpitala Powiatowego
- Stomatolog w każdej szkole podstawowej
- Profilaktyka w szkole dot. wszawicy i próchnicy
- Zwiększenie liczby lekarzy pracujących w szpitalu miejskim
- Współpraca z władzami powiatowymi nad poprawą jakości usług szpitala
- Pomoc w pozyskaniu lekarzy do szpitala w Nowym Mieście Lubawskim
- Wsparcie finansowe szpitala
- Zwiększenie liczby lekarzy w ośrodkach zdrowia
- Prowadzenie programów informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych
- Podniesienie zarobków pielęgniarek, ratowników medycznych i lekarzy
- Możliwość dofinansowania fizjoterapii dla osób starszych
- Zwiększenie budżetu szpitala,
- Współpraca z przychodniami w sprawie np. profilaktyki w szkołach itp.
- Profilaktyka prozdrowotna mieszkańców niezależnie od wieku

8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

- Wymiana/rozbudowa oświetlenia ulic
- Większa aktywność i skuteczność policji - patrole
- Więcej spotkań edukacyjno-informacyjnych dla seniorów/ mieszkańców miasta z przedstawicielami policji

- Montaż luster przy skrzyżowaniach z ograniczoną widocznością
- Rozbudowa monitoringu miejskiego i centrum bezpośredniego reagowania.
- Oświetlenie przy każdym przejściu dla pieszych
- Przywrócenie straży miejskiej
- Realne działania przeciwpowodziowe w obszarze ulicy Działyńskich i Szkolnej
- Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań na skrzyżowaniach i przejściach dla pieszych
- Uruchomienie linii wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy
- Progi zwalniające przy szkołach i przedszkolu
- Progi zwalniające na skrzyżowaniach osiedlowych lub skrzyżowań równorzędnych
- Przeciwdziałanie zjawisku przemocy/ Zwiększenie świadomości mieszkańców odnośnie przemocy: fizycznej i psychicznej
- Przebudowa sieci drogowej po otwarciu obwodnicy - zwężenie ul. Jagiellońskiej i Grunwaldzkiej, spowolnienie ruchu, oddzielenie chodników od pasa ruchu zielenią.
- Montaż oświetlenia na ścieżce rowerowej ul. Żwirki i Wigury
- Monitoring całego miasta
- Zwiększona ilość patroli policji
- Profilaktyka młodzieży przeciw uzależnieniom

9. Funkcjonowanie instytucji publicznych (Urząd Miasta, MOPS, MCK)

- Zmniejszenie kolejek w urzędach
- Wyrozumiałość i uśmiech dla klienta/przyjaźni urzędnicy
- Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Prowadzenie miejsc wspierających rodziców z dziećmi
- MOPS z większą aktywizacją bezrobotnych.
- Poprawa współpracy między jednostkami
- Wydłużenie godzin pracy urzędów np. do godz. 17 dwa razy w tygodniu
- W Miejskim Centrum Kultury organizowane są głównie imprezy dla przedszkolaków i seniorów, brakuje rozwoju i edukacji w zakresie umuzykalnienia, uwrażliwienia na sztukę
- Cyfryzacja/rozwój e-usług
- Pełna elektronizacja procedur administracyjnych w Urzędzie Miasta , MOPS
- Cykliczne spotkania burmistrza z mieszkańcami
- Beneficjentów pomocy zaangażować do prac społecznie użytecznych, porządkowych itd. bez darmowego rozdawnictwa
- Podwyższenie płac względem powierzonych obowiązków
- Większe zaangażowanie pracowników w pracę a nie szukanie jak odprawić interesanta z kwitkiem /Większy szacunek dla interesantów ze strony pracowników
- Większa aktywność w dziedzinie planowania przestrzennego
- Rozwój usług socjalnych z uwzględnieniem czynników demograficznych.
- Zatrudnienie w Miejskim Centrum Kultury animatorów lokalnych pracujących z młodzieżą.
- Szybszy czas odpowiedzi na pisma składane online.
- Remont budynku Urzędu Miasta
- Mniej nepotyzmu

10. Rozwój przedsiębiorczości

- Dotacje na założenie firmy
- Popieranie drobnej przedsiębiorczości
- Stymulowanie innowacyjnościami firm i przedsiębiorcom
- Pozyskiwanie inwestorów/zwiększenie ilości firm
- Tereny pod zakłady produkcyjne.
- Ulgi podatkowe dla mniejszych przedsiębiorstw, a nie faworyzowanie gigantów
- Wsparcie powstawania miejsc pracy w usługach poprzez m.in. obniżenie czynszu w lokalach gminnych dla branż przez urząd preferowanych np. gastronomia, rozrywka, drobne rzemiosło
- Działania sprzyjające dywersyfikacji inwestycji (spoza branży drzewnej)
- Wzmacnianie usług w centrum miasta, zwłaszcza przy rynku.
- Dofinansowania młodych osób zakładających działalność/działalności jednoosobowych
- Obniżenie kosztów podatków

- Tworzenie ulg dla nowych zakładów
- Pozyskanie dużego inwestora przemysłowego/branży elektronicznej/mięsnej
- Rozważenie budowy małego miejskiego biurowca z biurami na wynajem dla lokalnych przedsiębiorców
- Zachęcanie do inwestowania w nowe technologie (np. ulgi podatkowe)
- Spotkania z lokalnymi przedsiębiorcami (oddzielnie produkcja, usługi, handel) i omawianie problemów i potrzeb
- Większa dostępność bazy gastronomicznej
- Zachęcanie do kształcenia z uwzględnieniem potrzeb rynku
- Konsultowanie planów rozwoju miasta z przedsiębiorcami
- Wzmacnianie usług w centrum miasta, zwłaszcza przy rynku.
- Obniżki w czynszu dla osób zaczynających przygodę z działalnością gospodarczą

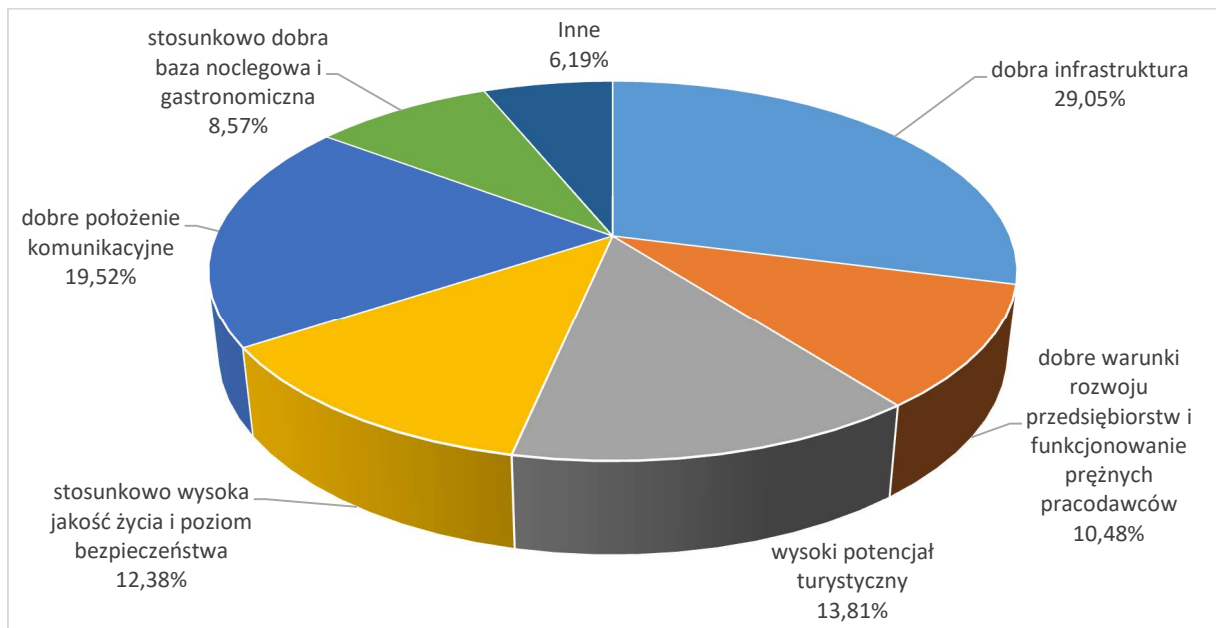
11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

- Większa współpraca przy podejmowaniu działań na rzecz społeczności lokalnej, a nie tylko zamkniętych imprez
- Budżet obywatelski
- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez zaangażowanie organizacji pozarządowych
- Dalsza współpraca z organizacjami w zakresie zabezpieczenia i promocji dziedzictwa kulturowego
- Włączanie organizacji pozarządowych do współpracy w realizacji zadań publicznych
- Zwiększenie budżetu na dotacje dla NGO/Wsparcie finansowe organizacji pozarządowych
- Utworzenie zespołu konsolidującego wszystkie organizacje pozarządowe
- Współpraca z organizacjami proekologicznymi w celu zwiększania świadomości mieszkańców nt. ochrony środowiska
- Ambitniejsza oferta kulturalna dzięki współpracy ze specjalistami z tego zakresu
- Utworzenie centrum dla NGO i wolontariatu.
- Współpraca z organizacjami charytatywnymi, organizacja zbiórek dla osób potrzebujących
- Rozważenie utworzenia Fundacji Nowomiejskiej, która wspierałaby lokalne organizacje, artystów i aktywistów oraz pozyskiwała środki z programów rządowych i unijnych
- Organizacje pozarządowe jako pośrednik między samorządem a mieszkańcami
- Konsultowanie planów rozwoju miasta z organizacjami pozarządowymi
- Przekazywanie zadań własnych NGO na zasadzie partnerstw.
- Współpraca z organizacjami kulturalnymi w celu stworzenia większej ilości wydarzeń kulturalno-artystycznych
- Propagowanie wśród mieszkańców idei zrzeszania się i angażowania się w działania non-profit

12. Współpraca z innymi gminami, powiatem oraz instytucjami regionalnymi

- Wymiana kontaktów i doświadczeń w pracy samorządowej
- Poprawa jakości połączeń z innymi miastami/powstanie komunikacji pomiędzy miastami
- Współpraca nie konkurencja
- Niezbędna wydaje się wspólna oferta turystyczna - samo miasto ma niestety zbyt mało do zaoferowania
- Wspólne inicjatywy gmin z powiatu w celu pozyskiwania inwestorów
- Współpraca z gminami sąsiednimi w zakresie wspólnej oferty turystycznej i kulturalnej
- Połączenie ścieżek rowerowych z sąsiadami gminami: Iława, Brodnica
- Współpraca w strefach kultury, edukacji, ochrony zdrowia, sportu i ekologii
- Podjęcie rozmów na rzecz poprawy działań szpitala/współpraca w sprawie szpitala
- Współpraca z gminami sąsiednimi w zakresie rozwoju przedsiębiorczości
- Rozbudowa międzygminnych, rekreacyjnych szlaków pieszych i rowerowych
- Rozwój współpracy międzynarodowej
- Budowa ścieżki rowerowej na odcinku NML-Pacółtowo
- Stworzenie wydarzeń rozrywkowych i kulturalnych dla mieszkańców we współpracy z innymi gminami
- Wspólne działania w celu ochrony środowiska.

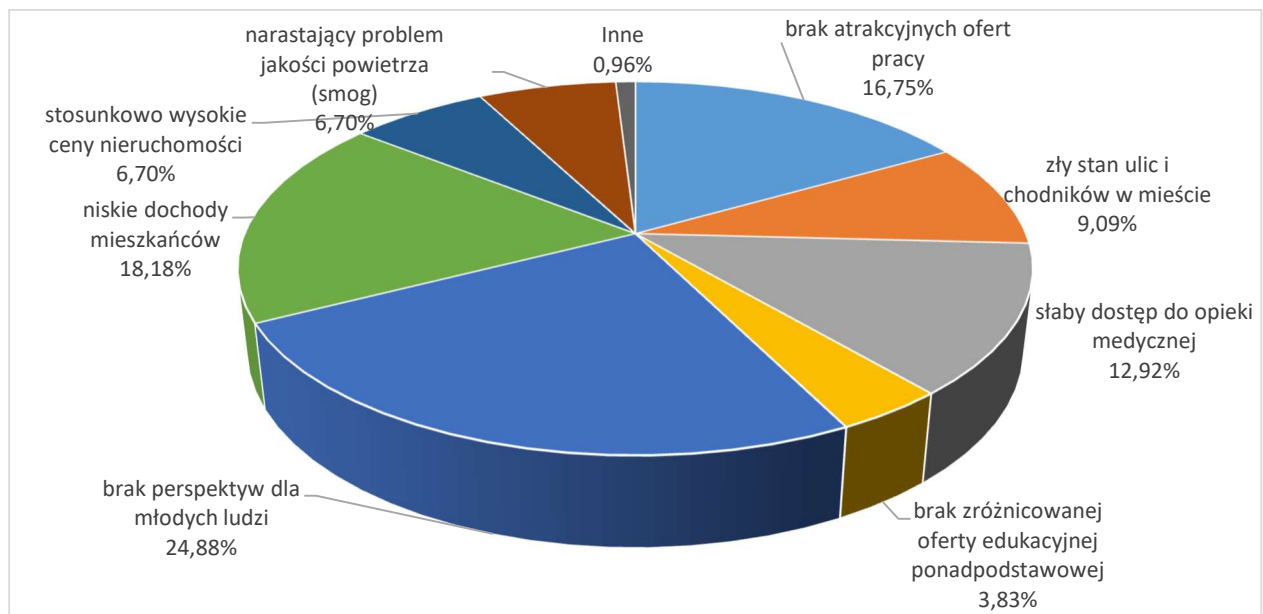
3. Mocne strony gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Dodatkowo respondenci w pytaniach otwartych wskazali jako mocne strony:

- Spora liczba jezior w promieniu 30km,
- Atrakcyjne położenia miasta,
- Piękne położenie przyrodniczo-geograficzne,
- Dużo miejsc rekreacji typu siłownie na powietrzu,
- Spokój i urok małego miasteczka, przyjazne seniorom

4. Słabe strony gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

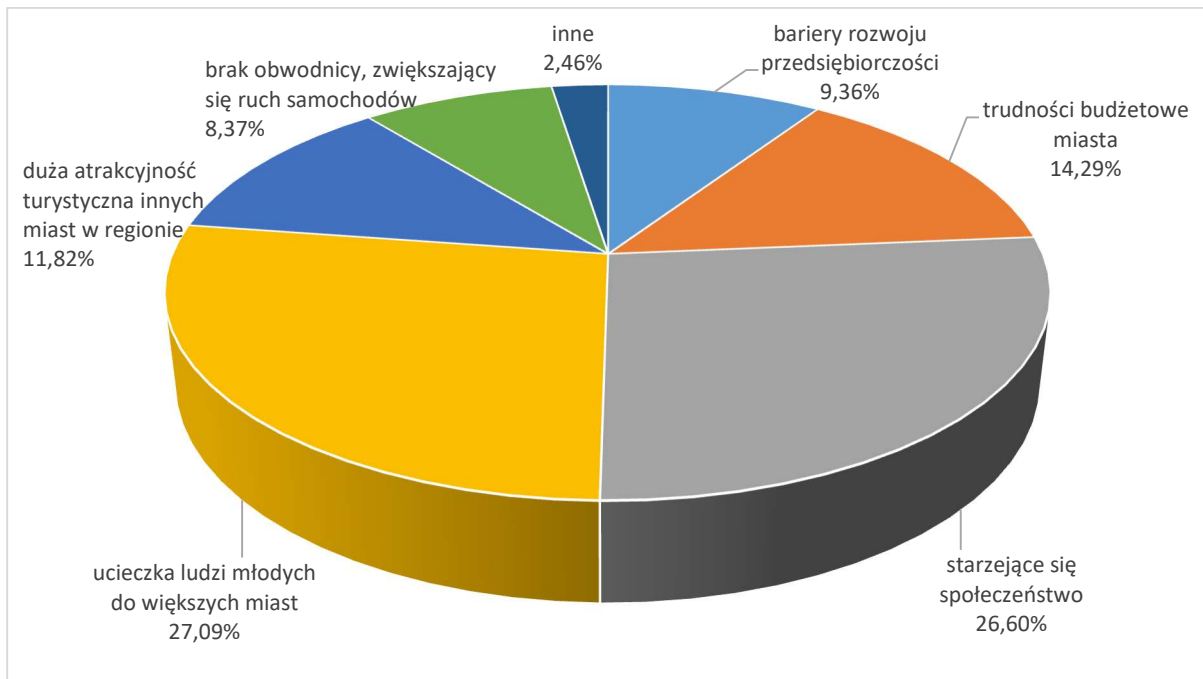

Dodatkowo respondenci w pytaniach otwartych wskazali jako słabe strony:

- Brak kolei,
- Brak terenów pod inwestycje dla dużych pracodawców;
- Duży ruch samochodowy i korki

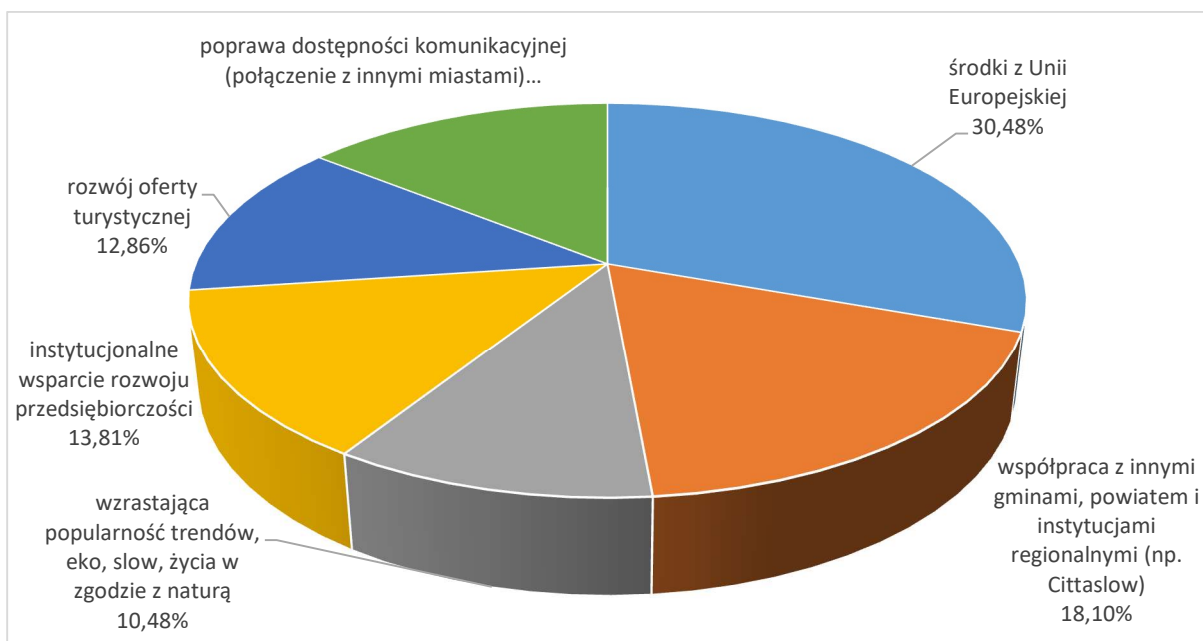
5. Największe zagrożenia dla rozwoju obszaru gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

Dodatkowo respondenci w pytaniach otwartych wskazali jako największe zagrożenia:

- Brak miejskiego transportu do odległych sklepów,
- Brak działającej informacji turystycznej - nie ma ofert atrakcyjnych dla turystów,
- „Kumoterstwo”
- Obwodnica - tj. miasto będzie omijane i zostanie całkowicie zapomniane,
- Plotkarstwo i mentalność

6. Szanse rozwojowe dla obszaru gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie

7. Dokończenie zdania przez respondentów badania: Uważam, że Nowe Miasto Lubawskie jest...

1. piękne, ale te piękno nie jest wykorzystywane... Ława ma Złotą Tarkę, czemu Nowe Miasto nie przyciąga turystów ambitniejszą wizją lokalnej kultury czy turystyki? Ludzie nie przyjadą na disco polo.
2. miejscem z niewykorzystanym potencjałem.
3. trudne społecznie.
4. niedoinwestowane.
5. pod względem atrakcyjności bardzo daleko od Ławy/Lubawy.
6. atrakcyjnym miastem z punktu widzenia położenia z brakiem perspektyw na rozwój młodych ludzi, niskimi wynagrodzeniami.
7. starzejącym się i niestety mało atrakcyjnym, pod wieloma względami miasteczkiem.
8. miastem, w którym liczą się układy i znajomości.
9. miastem, które musi walczyć z zanikiem znaczenia ponadlokalnego.
10. ładne ale mało perspektywiczne.
11. miastem z niewykorzystanym potencjałem z powodu niezbyt roztropnego zarządzania środkami publicznymi.
12. miejscem, które na ogromny potencjał turystyczny poprzez swój urok małego historycznego miasta, względny spokój i piękną przyrodę w okolicy.
13. miastem zamkniętym - bramy, szlabany itd. w obiektach które powinny być dla mieszkańców.
14. dobrym miejscem do zamieszkania, lecz brakuje w nim miejsc gdzie można iść ze znajomymi, rodziną oraz spędzić czas wolny.
15. miastem mało dostępnym dla mieszkańców, stadion zamknięty, przed MCK szlaban - to zły znak dla tego miasta.
16. na dobrej drodze, do utworzenia miasta przyjaznego.
17. jak większa wieś, czyli nic nie ma.
18. mało atrakcyjnym miejscem do mieszkania.
19. miastem emerytów i rencistów.
20. pięknym małym miastem, gdzie ludzie są życzliwi, jednak z uwagi na brak miejsc pracy, niskie zarobki i brak perspektyw ludzie stąd wyjeżdżają.
21. miastem bez przyszłości, ludzie młodzi uciekają i staje się to miasto emerytów i rencistów, zróbcie coś z tym bo wstyd !
22. najurokliwszym miastem z potencjałem
23. "zabetonowane", a jego ośrodki kultury i sportu zamknięte, a poza tym ma najwspanialszych mieszkańców.
24. Zaniedbane i potrzebuje ciężkiej pracy aby wrócić do życia.
25. dobrym miejscem do spokojnego, rodzinnego życia.
26. ciekawym miastem pełnym możliwości - podatnym na rozwój i nowe inwestycje
27. miastem bez perspektyw dla młodych ludzi
28. pięknym miastem o bogatej historii i dużym potencjale charakterystycznym dla miast sieci Cittaslow
29. typowym małym miastem.
30. otwarte na zmiany i cały czas się rozwija.

Podsumowanie badania ankietowego

W ramach opracowania „Diagnozy społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Nowego Miasta Lubawskiego” przygotowano kwestionariusz ankiety mający na celu poznanie opinii mieszkańców miasta na temat życia w mieście i różnych aspektów jej funkcjonowania.

Zdaniem respondentów obszary, które są bardzo istotne i wymagają większej uwagi ze strony władz samorządowych w najbliższej przyszłości to m.in. infrastruktura publiczna (np. dostęp do gazu,

kanalizacji, wodociągów, Internetu, dróg i chodników (68,6%), poprawa jakości systemu ochrony zdrowia (65,7%), edukacja (62,9%), rozwój przedsiębiorczości (52,9%), ochrona środowiska naturalnego (43,5%), kultura i rozrywka (40%) oraz poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (38,6%).

Potwierdzeniem dużego zainteresowania społeczności lokalnej rozwojem społeczno-gospodarczym gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest wskazanie inwestycji we wszystkich obszarach zapisanych w pytaniu nr 2, które według nich powinny być priorytetem dla władz samorządowych.

Analizując poszczególne obszary najczęściej pojawiały się poniższe inwestycje, przedsięwzięcia:

- edukacja – większe nakłady na oświatę, utworzenie drugiego żłobka miejskiego (zwiększenie miejsc w żłobkach), utworzenie drugiego przedszkola miejskiego, remont szkół i wyposażenie w sprzęt i materiały edukacyjne, rozwój zainteresowań uczniów i wspieranie talentów,
- kultura i turystyka – poszerzenie oferty imprez kulturalnych, podniesienie jakości imprez kulturalnych, organizacja imprez dla młodzieży, wsparcie lokalnych artystów, stworzenie dużej imprezy promującej miasto, stworzenie miejsc rozrywki dla młodych ludzi,
- infrastruktura publiczna – remont dróg i chodników, budowa ścieżek rowerowych, rozbudowa sieci światłowodowej, budowa miejsc parkingowych, rozbudowa sieci gazowej, rozbudowa sieci ciepłowniczej, oświetlenie przejść dla pieszych, budowa progów zwalniających,
- potencjał rozwoju turystycznego – większa promocja miasta, zagospodarowanie przestrzeni w obszarze rzeki Drwęcy, dbałość o dziedzictwo i zabytki, zwiększenie ilości ścieżek rowerowych, stworzenie bazy noclegowej gastronomicznej,
- sport i rekreacja – organizacja imprez o randze wojewódzkiej, dostępność bazy sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców, budowa basenu, zwiększenie potencjału rekreacyjnego Parku Miejskiego, rozszerzenie oferty MOSiR, rozbudowa ścieżek rowerowych, stworzenie miejsc aktywnego spędzania czasu przez młodzież (skatepark, pumptrack, zręcznościowe place zabaw, wypromowanie spływów kajakowych rzeką Drwęcą
- ochrona środowiska naturalnego – dofinansowanie wymiany źródeł ciepła, zwiększenie ilości drzew oraz powierzchni zielonych w mieście, monitoring trucicieli, wdrożenie kampanii informacyjnych na rzecz utrzymania czystości, większe zaangażowanie miasta w kampanie i programy ekologiczne, zapobieganie podtopieniom obszarów zurbanizowanych,
- poprawa jakości systemu ochrony zdrowia – aktywne pozyskiwanie lekarzy, wsparcie działań powiatu w utrzymaniu i rozwoju szpitala, zwiększenie liczby lekarzy specjalistów, profilaktyka zdrowotna, zwiększenie liczby lekarzy w ośrodkach zdrowia,
- poprawa bezpieczeństwa – rozwój monitoringu miejskiego, poprawa oświetlenia przejść dla pieszych i ulic, wsparcie osób doświadczających przemocy, budowa progów zwalniających,
- funkcjonowanie instytucji publicznych – rozwój e-usług, informatyzacja urzędu, zmiana postawy pracowników urzędu wobec mieszkańców, dbałość o wykwalifikowaną kadrę, wydłużenie godzin pracy urzędów,
- rozwój przedsiębiorczości – ulgi i zwolnienia podatkowe, wspieranie młodych przedsiębiorców, współpraca władz gminy z przedsiębiorcami, stworzenie zachęt inwestycyjnych dla biznesu, pozyskanie inwestorów, uzbrojenie terenów inwestycyjnych.

Według 87,1% respondentów najmocniejszą stroną gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie jest dobra infrastruktura (dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej). W dalszej kolejności jest dobre położenie komunikacyjne – 58,6% oraz wysoki potencjał turystyczny (dziedzictwo historyczne, atrakcje turystyczne) – 41,4%. Ponadto 37,4% respondentów wskazało jako mocną stroną dobre warunki rozwoju przedsiębiorstw i funkcjonowanie prężnych pracodawców, a 37,1% stosunkowo wysoką jakość życia i poziom bezpieczeństwa.

Jako słabe strony gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie respondenci wskazali głównie: brak perspektyw dla młodych ludzi (74,3%), niskie dochody mieszkańców (54,3%) brak atrakcyjnych ofert pracy (50%). Ponadto 38,6% wskazało na słaby dostęp do opieki medycznej, a 27,1% respondentów jako słabą stroną wskazało zły stan ulic i chodników w mieście.

Największe zagrożenia, jakie zostały wskazane przez respondentów to: ucieczka ludzi młodych do większych miast (78,6%) i powiązane z tym starzejące się społeczeństwo (77,1%). 41,4% badanych

wskazało na trudności budżetowe, 34,3 % na dużą atrakcyjność turystyczną innych miast w regionie, natomiast 27,1% wskazało na bariery rozwoju przedsiębiorczości (np. wysokie podatki, zmieniające się przepisy prawne).

Trzy największe szanse rozwojowe gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie według ankietowanych to: środki z Unii Europejskiej (91,4%), współpraca z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi np. Cittaslow (54,3%) oraz na poprawa dostępności komunikacyjnej (42,9%). Ponadto 41,4% respondentów jako szansę rozwojową miasta wskazało instytucjonalne wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, a 38,6% - rozwój oferty turystycznej.

Mieszkańcy miasta są na ogół zadowoleni z tego, że żyją w Nowym Mieście Lubawskim i czują się z nim związani. Świadczy o tym bardzo dużo pozytywnych odpowiedzi do ostatniego pytania, w którym respondenci zostali poproszeni o dokończenie zdania „Uważam, że Nowe Miasto Lubawskie jest...”. Najczęściej w odpowiedziach ankietowanych powtarzały się zwroty: pięknym małym miastem, gdzie ludzie są życzliwi, jednak z uwagi na brak miejsc pracy, niskie zarobki i brak perspektyw ludzie stąd wyjeżdżają, małym miastem o dużych możliwościach, miastem z niewykorzystanym potencjałem, dobrym miejscem do zamieszkania, lecz brakuje w nim miejsc gdzie można iść ze znajomymi, rodziną oraz spędzić czas wolny, ładne ale mało perspektywiczne, pięknym o walorach turystycznych miastem, przyjemnym, spokojnym, starzejącym się miasteczkiem.

15. Spis wykresów, rysunków, tabel, dokumentów źródłowych

Spis Tabel

Tabela 1 Charakterystyka JCPW w Nowym Mieście Lubawskim.....	130
Tabela 2 Klasyfikacja i ocena stanu wód w latach 2014-2019 przebiegających przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie	130
Tabela 3 Zestawienie pomiarów powietrza zanieczyszczeń powietrza w okresie kwiecień-sierpień 2021 r. w Nowym Mieście Lubawskim	133
Tabela 4 Wykaz dróg powiatowych w Nowym Mieście Lubawskim wraz z ogólną oceną ich stanu technicznego	135
Tabela 5 Procentowy udział odcinków dróg powiatowych o nawierzchni dobrej i złej w stosunku do sieci dróg powiatowych na terenie powiatu nowomiejskiego.....	135
Tabela 6 Ścieżki rowerowe w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.....	137
Tabela 7 Liczba ludności w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020 na tle powiatu nowomiejskiego i woj. warmińsko-mazurskiego	139
Tabela 8 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Nowym Mieście Lubawskim, woj. warmińsko-mazurskim i Polsce w latach 2015-2020.....	143
Tabela 9 Wskaźniki obrazujące procesy starzenia społeczeństwa i udziału osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności Nowego Miasta Lubawskiego w latach 2015-2020	144
Tabela 10 Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym.....	145
Tabela 11 Powierzchnia gruntów komunalnych wg prawnych form użytkowania w Nowym Mieście Lubawskim.....	145
Tabela 12 Zasoby mieszkaniowe w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2019.....	146
Tabela 13 Zabezpieczenie budynków mieszkalnych w sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	146
Tabela 14 Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020	146
Tabela 15 Strefa ochronna ujęcia wody dla gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.....	147
Tabela 16 .Wybrane dane statystyczne dotyczące gospodarki wodnej w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020.....	148
Tabela 17 Skład jakościowy ścieków komunalnych powstających na terenie aglomeracji	149
Tabela 18 Wybrane dane statystyczne dotyczące sieci kanalizacyjnej w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020.....	150
Tabela 19 Sieć gazowa w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020	152
Tabela 20 Zużycie ciepła wraz z zamówioną mocą przez ciepłownię centralną na terenie Nowego Miasta Lubawskiego w latach 2018-2020	153
Tabela 21 Liczba mieszkańców powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2005-2030.	154
Tabela 22 Wartość zmiany w liczbie mieszkańców powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2005-2030 (w %).	155
Tabela 23 Podmioty gospodarcze wg rejestru REGON w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r. wg sektorów własnościowych.....	156
Tabela 24 Podmioty gospodarcze z podziałem na spółki i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 r.	156

Tabela 25 Struktura podmiotów gospodarki narodowej (Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie według sekcji PKD 2007 w latach 2015-2020.....	157
Tabela 26 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w latach 2015-2020 r.....	158
Tabela 27 Podmioty nowo zarejestrowane i Podmioty wyrejestrowane w rejestrze REGON w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020.....	159
Tabela 28 Pracujący w Nowym Mieście Lubawskim według płci w latach 2015-2020.....	163
Tabela 29 Bezrobotni – porównanie liczby osób zarejestrowanych w 2019 i 2020 r.....	165
Tabela 30 Struktura bezrobotnych według płci i wieku w Nowym Mieście w latach 2015-2020.....	165
Tabela 31 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2020.....	166
Tabela 32 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.....	166
Tabela 33 Bezrobotni a prawo do zasiłku w powiecie nowomiejskim.....	167
Tabela 34 Barometr zawodów w powiecie nowomiejskim.....	167
Tabela 35 Struktura zużycia energii elektrycznej wg grup odbiorców na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie.....	174
Tabela 36 Zużycie ciepła wraz z zamówioną mocą przez ciepłownię centralną na terenie Nowego Miasta Lubawskiego.....	175
Tabela 37 Wykaz głównych odbiorców ciepła produkowanego przez ciepłownię centralną na terenie Nowego Miasta Lubawskiego. Stan na koniec grudnia 2020 r.....	175
Tabela 38 Ilość odebranych odpadów komunalnych, odebranych w latach 2017-2020 (Mg).....	179
Tabela 39 Odpady zebrane selektywnie w latach 2017-2020 w Nowym Mieście Lubawskim w (Mg).	180
Tabela 40 Wykonanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Nowego Miasta Lubawskiego (stan na kwiecień 2021 r.).....	180
Tabela 41 Wykaz organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury w Nowym Mieście Lubawskim.....	184
Tabela 42 Zestawienie najważniejszych inwestycji z zakresu infrastruktury sportowej zrealizowanych przez Gminę Miejską Nowe Miasto w latach 2010-2020.....	190
Tabela 43 Wskaźniki potencjału turystycznego powiatu nowomiejskiego w latach 2016-2020.....	194
Tabela 44 Ilość miejsc noclegowych w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2016-2020.....	196
Tabela 45 Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w powiecie nowomiejskim w 2019 roku.....	196
Tabela 46 Wskaźniki charakteryzujące bazę noclegową oraz ruch turystyczny w powiatach województwa warmińsko-mazurskiego w 2019 roku.....	196
Tabela 47 Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (wraz z ich zmianami):.....	199
Tabela 48 Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy wydane w latach 2015-2020 dla terenu Nowego Miasta Lubawskiego.....	205
Tabela 49 Udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych jednostek w 2020 roku.....	206
Tabela 50 Wysokość środków przeznaczonych na ochronę przeciwpożarową z budżetu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na przestrzeni ostatnich lat przedstawia się następująco:.....	206
Tabela 51 Liczba najczęściej przeprowadzonych interwencji policji w Nowym Mieście Lubawskim...	209
Tabela 52 Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	209
Tabela 53 Wskaźniki wypadków drogowych w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie i powiecie nowomiejskim.....	209

Tabela 54 Przepięstwa popełnione na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w latach 2017-2020	210
Tabela 55 Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i inne działania podjęte przez Zespół Interdyscyplinarny w związku z przemocą w rodzinie w latach 2017,2019,2020.	210
Tabela 56 Ilość sporządzonych Niebieskich Kart w latach 2017 – 2020 w Nowym Mieście Lubawskim	211
Tabela 57 Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	212
Tabela 58 Powody udzielania pomocy rodzinom w 2020 roku.....	213
Tabela 59 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.	214
Tabela 60 Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w 2019,2020 i prognoza w 2021 r.	215
Tabela 61 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej.....	215
Tabela 62 Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń.....	216
Tabela 63 Świadczenia opiekuńcze	217
Tabela 64 Świadczenia alimentacyjne w poszczególnych latach [w zł].....	218
Tabela 65 Inne rodzaje pomocy i świadczeń	218
Tabela 66 Infrastruktura społeczna w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	219
Tabela 67 Ośrodki wsparcia.....	220
Tabela 68 Praktyki i porady lekarskie w Nowym Mieście Lubawskim	222
Tabela 69 Liczba aptek	223
Tabela 70 Przychodnie i praktyki lekarskie w Nowym Mieście Lubawskim	224
Tabela 71 Zasób mieszkaniowy znajdujący się w budynkach należących do Wspólnot Mieszkaniowych.	225
Tabela 72 Zasób lokali użytkowych znajdujący się w budynkach należących do Wspólnot Mieszkaniowych	226
Tabela 73 Zestawienie innych nieruchomości zabudowanych stanowiących własność Gminy Miejskiej	226
Tabela 74 Liczba oddziałów i wychowanków w placówkach prowadzonych przez Gminę Miejską Nowe Miasto Lubawskie.....	229
Tabela 75 Wskaźniki uprzedzszkolnienia i ułobkowania	230
Tabela 76 Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach prowadzonych przez Gminę Miejską Nowe Miasto Lubawskie.....	230
Tabela 77 Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach prowadzonych przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie wg stopnia awansu (etaty)	231
Tabela 78 Koszt utrzymania ucznia w placówkach oświatowych (w zł) w miesiącu	231
Tabela 79 Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wg danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży.....	233
Tabela 80 Wyniki z egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku w gminie miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wg szkół	233
Tabela 81 Wyniki egzaminów maturalnych w Nowym Mieście Lubawskim w 2021 r.	233
Tabela 82 Frekwencja w wyborach w latach 2018-2020	235
Tabela 83 Wskaźniki GUS dotyczące udziału fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	236
Tabela 84 Środki przeznaczone na zrealizowanie zadań publicznych w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2018-2021.....	236
Tabela 85 Wykaz organizacji, do których należy gmina miejska Nowe Miasto Lubawski.....	238
Tabela 86 Umowy partnerskie podpisane przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie.....	239
Tabela 87 Plan i wykonanie budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w 2020 roku.....	240
Tabela 88 Struktura dochodów budżetowych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wykonanych w 2020 roku.....	240

Tabela 89 Dochody własne gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie wg źródeł w 2020 roku.....	241
Tabela 90 Dochody na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019 (w zł).....	242
Tabela 91 Wydatki wg podstawowych rodzajów w 2020 r.	244
Tabela 92 Wydatki na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019 (w zł).....	244
Tabela 93 Zadłużenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w latach 2016– 2020	246
Tabela 94 Inwestycje drogowe, chodników, ulic, ścieżek rowerowych w Nowym Mieście Lubawskim.	248
Tabela 95 Inwestycje pozostałe	248
Tabela 96 Zakupy inwestycyjne.....	249
Tabela 97Liczba podpisanych umów o dofinansowanie beneficjentów z Nowego Miasta Lubawskiego w latach 2017-2020	249
Tabela 98 Wartość umów o dofinansowanie projektów zrealizowanych przez beneficjentów z Nowego Miasta Lubawskiego w perspektywie 2014-2020 (w okresie 2016 - 2020)	250
Tabela 99 Projekty realizowane przez gminę miejską Nowe Miasto Lubawskie z udziałem środków zewnętrznych w 2020 r.	250
Tabela 100 Tabela porównawcza gmin w sferze przestrzennej, środowiskowej, społecznej i gospodarczej.....	257

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba zgonów i urodzeń w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2016-2020	139
Wykres 2 Urodzenia żywe i zgony na 1000 ludności w Nowym Mieście Lubawskim	140
Wykres 3 Przyrost naturalny w Nowym Mieście Lubawskim, powiecie nowomiejskim i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2020 r. na 1000 ludności	140
Wykres 4 Saldo migracji w Nowym Mieście Lubawskim, powiecie nowomiejskim i woj. warmińsko- mazurskim w latach 2016-2020	141
Wykres 5 Struktura mieszkańców Nowego Miasta Lubawskiego, według płci w latach 2015-2020 ..	141
Wykres 6 Ludność Nowego Miasta Lubawskiego wg grup wieku w latach 2015-2020	142
Wykres 7 Mieszkańcy Nowego Miasta Lubawskiego w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2015-2020	142
Wykres 8 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2015-2020	143
Wykres 9 Podział podmiotów gospodarczych według klas wielkości w latach 2016-2020 r.	158
Wykres 10 Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2015-2020	159
Wykres 11 Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2015 – 2020.....	160
Wykres 12 Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2019 w tysiącach zł.....	160
Wykres 13 Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca powiatu nowomiejskiego w latach 2015-2019 (zł).....	161
Wykres 14 Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2019 w tysiącach zł.....	161
Wykres 15 Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2019 (zł).....	162
Wykres 16 Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w powiecie nowomiejskim(w tys. zł) w 2019 r.	162
Wykres 17 Pracujący na 1000 ludności w latach 2015 – 2020.....	164

Wykres 18 Wielkość bezrobocia (bezrobotni zarejestrowani) w gminie miejskiej Nowym Mieście Lubawskim w latach 2016-2020	164
Wykres 19 Wskaźnik bezrobocia w powiecie nowomiejskim	166
Wykres 20 Deklarowane miejsce stałego miejsca zamieszkania turysty odwiedzającego Centrum Informacji Turystycznej w Nowym Mieście Lubawskim w 2020 r.	194
Wykres 21 Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.....	213
Wykres 22 Liczba osób korzystających ze usług opiekuńczych oraz liczba korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	214
Wykres 23 Zasiłki rodzinne ogółem (w tys. zł) oraz liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych	217
Wykres 24 Dochody gminy ogółem w tys. zł.....	241
Wykres 25 Dochody na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019.....	242
Wykres 26 Dochody własne na 1 mieszkańca w latach 2015-2019	243
Wykres 27 Wydatki ogółem w tysiącach zł	243
Wykres 28 Wydatki na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019.....	245
Wykres 29 Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca w latach 2015 – 2019.....	245
Wykres 30 Wynik finansowy budżetu Nowe Miasta Lubawskiego w latach 2015-2020	247
Wykres 31 Prognoza wyniku budżetowego w Nowym Mieście Lubawskim w latach 2021- 2035 (zł) 247	

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na tle Polski i województwa warmińsko-mazurskiego i powiatu	127
Rysunek 2 Czas dojazdu (minuty) z gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie do wybranych polskich miast:.....	128
Rysunek 3 Obszar gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie leży w dorzeczu rzeki Wisły ..	129
Rysunek 4 Obszary zagrożone podtopieniem w Nowym Mieście Lubawskim.....	132
Rysunek 5 Połączenia komunikacyjne miejscowości do stolicy powiatu	136
Rysunek 6 Dostępność komunikacyjna do najbliższego miasta	137
Rysunek 7 Oznaczenie lokalizacji sieci gazowej	151
Rysunek 8 Lokalizacja obszaru Natura 2000 na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie....	169
Rysunek 9 Lokalizacja obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy na terenie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie	170
Rysunek 10 Lokalizacja pomnika przyrody „Buk pospolity”.....	171
Rysunek 11 Związek Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko”	179
Rysunek 12 Mapa Szlaki i trasy turystyczne	192
Rysunek 13 Odwiedziny Centrum Informacji Turystycznej w Nowym Mieście Lubawskim 2020 r. ...	193
Rysunek 14 Granice i obszar aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie.....	198
Rysunek 15 Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy miejskiej Nowego Miasta Lubawskiego	200
Rysunek 16 Obszar gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie przewidziany do rewitalizacji.....	202
Rysunek 17 Analizowane jednostki w diagnozie porównawczej.....	253

Dokumenty źródłowe

- 1) Internet
- 2) Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

- 3) Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030
- 4) Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” za rok 2019
- 5) Polityka senioralna województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027, ROPS 2021
- 6) https://barometr.zawodow.pl/forecast-card-zip/2021/poster_pl/BAROMETR_ZAWODOW_województwo_warmińsko_mazurskie_powiat_nowo_miejski_2021.pdf
- 7) Raport o stanie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za rok 2019 r.
- 8) Raport o stanie gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za rok 2020 r
- 9) Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie miasta Nowe Miasto Lubawskie
- 10) Sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za 2020 rok.
- 11) Google mops, opracowanie własne
- 12) [Prognoza ludności gmin na lata 2017 – 2030, GUS, VIII 2017](#)
- 13) Uchwała Nr Xxii/143/2020 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Nowe Miasto Lubawskie
- 14) Program inwentaryzacji i usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2012-2032 dla Gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie
- 15) Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie, 2016 r.
- 16) Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany mpzp miasta Nowe Miasto Lubawskie. ZPG Olsztyn, XI-XII 2018 r.; luty 2019 r.
- 17) Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowe Miasto Lubawskie, 2013 r.
- 18) [Uchwała Nr XXII/148/2020 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie](#)
- 19) [Uchwała Nr VIII/58/2019 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie](#)
- 20) [Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2016-2021](#)
- 21) [Aktualizacja Założeń Do Planu Zaopatrzenia W Ciepło, Energię Elektryczną I Paliwa Gazowe Dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie Na Lata 2021 -2036](#)
- 22) [Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020 dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie](#)
- 23) [Sprawozdanie Z Działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim aa 2020 Rok i Potrzeby w Zakresie Pomocy Społecznej](#)
- 24) [Uchwała NR XI/73/2015 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 22 września 2015 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej](#)
- 25) [Uchwała NR XXVI/172/2021 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021– 2035](#)
- 26) Raport o Stanie Powiatu Nowomiejskiego w 2020 roku
- 27) „Analiza relacji funkcjonalno-przestrzennych między ośrodkami miejskimi i ich otoczeniem” Raport Częstkowy Komponent 3 Relacje Przestrzenne I Dostępność Komunikacyjna województwo warmińsko-mazurskie
- 28) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2022
- 29) Program inwentaryzacji i usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2012-2032 dla Gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie
- 30) Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim, 2019
- 31) Prognoza Oddziaływania Na Środowisko Projektu Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, 2015
- 32) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie, 2015
- 33) Aktualizacja Założeń Do Planu Zaopatrzenia W Ciepło, Energię Elektryczną I Paliwa Gazowe Dla Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie Na Lata 2021-2036

- 34) Program ochrony środowiska dla powiatu nowomiejskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 Roku
- 35) Plan Rozwoju Sieci Drogowej Dróg Powiatowych Powiatu Nowomiejskiego Na Lata 2020 – 2024
- 36) Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Nowomiejskiego na lata 2018-2021
- 37) Roczna analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Gmin Region Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko” za rok 2019
- 38) Uchwała NR XXI/139/2020 Rady Miejskiej W Nowym Mieście Lubawskim z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021
- 39) Program wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2023
- 40) Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021-2024
- 41) Sprawozdanie Z Działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej W Nowym Mieście Lubawskim za 2020 Rok i Potrzeby W Zakresie Pomocy Społecznej
- 42) Prognoza oddziaływania na środowisko projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasto Lubawskie, 2019
- 43) Statut Euroregionu “Bałtyk”
- 44) Statut Stowarzyszenia Polskie Miasta Cittaslow
- 45) Statut Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Lubawska”
- 46) Statut Stowarzyszenia Miast, Gmin I Powiatów Dorzecza Drwęcy
- 47) Zarządzenie NR 158/2020 Burmistrza Nowego Miasta Lubawskiego z dnia 28 października 2020 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2020– 2035
- 48) Sprawozdanie z realizacji „programu współpracy gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020”
- 49) Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za rok szkolny 2019/2020
- 50) Sprawozdanie z działalności Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Mieście Lubawskim za okres od 01 stycznia 2020 r.
- 51) Sprawozdanie z działalności miejskiego ośrodka pomocy społecznej w Nowym Mieście Lubawskim za 2020 rok i potrzeby w zakresie pomocy społecznej
- 52) Internet, <https://pl.wikipedia.org> i <http://www.gminy.pl>
- 53) <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/klasyfikacja-nuts-w-polsce/>
- 54) <https://www.umnowemiasto.pl/asp/trwa-rozbudowa-sieci-gazowej-w-nowym-miescie-lubawskim,10,artykul,1,166>
- 55) <https://www.czystesrodowisko.eu/>
- 56) <https://bip.umnowemiasto.pl/pliki/umnowemiasto/pliki/Wykaz%20organizacji%20pozarz%C4%85dowych/WykazOP.pdf>
- 57) <https://umnowemiasto.pl/urząd-miejski/referaty-stanowiska/itemlist/user/724-goralski?start=4>
- 58) Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie.
- 59) Centrum Informacji Turystycznej w Nowym Mieście Lubawskim
- 60) Informacja o ruchu turystycznym w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie Departament Turystyki
- 61) KP PSP Nowe Miasto Lubawskie
- 62) Sprawozdania z wykonania budżetu gminy miejskiej Nowe Miasto Lubawskie za lata 2017,2018,2019,2020
- 63) http://www.obserwatoriumbrd.pl/app/?lang=pl!##wypadki_container
- 64) <https://www.nfz-olsztyn.pl/>
- 65) https://oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1526
- 66) https://oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1774
- 67) https://oke.lomza.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1773:2021-07-05-07-40-19&catid=3:organizacyjnemat
- 68) Państwowa Komisja Wyborcza
- 69) Zarządzenie Nr 24/2021 Burmistrza Nowego Miasta Lubawskiego z dnia 3 lutego 2021 r. w sprawie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w 2021 roku

- 70) <https://bip.umnowemiasto.pl/artukul/zwiazki-i-stowarzyszenia-krajowe>
- 71) <https://bip.umnowemiasto.pl/artukul/wspolpraca-z-zagranica>
- 72) *Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2021– 2035*
- 73) <https://www.apgw.gov.pl/pl/broszura-wody-polskie-2021>
- 74) *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*
- 75) <https://klimada2.ios.gov.pl/zmiany-klimatu/>
- 76)

16) Załącznik nr 1 Wzór ankiety

W związku z przystąpieniem do sporządzenia Strategii rozwoju Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie na lata 2022-2030, Burmistrz Nowego Miasta Lubawskiego zwraca się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety.

Ankieta ma odzwierciedlać rzeczywistą sytuację w naszym mieście oraz wskazać najważniejsze potrzeby mieszkańców i obszary rozwoju. Zebrane w ten sposób dane pozwolą nam uwzględnić Państwa sugestie.

Licząc na Państwa współpracę, Burmistrz Nowego Miasta Lubawskiego zapewnia jednocześnie, że ankieta jest anonimowa, a wyniki będą podawane wyłącznie w formie zbiorczej.

1. Które z poniższych obszarów powinny stanowić priorytet dla Miasta w perspektywie najbliższych lat (proszę ocenić w skali 1-4, gdzie 4 – bardzo istotne, 3 – istotne, 2 – średnio istotne, 1 – nieistotne)

1. Edukacja (szkoły, przedszkola, żłobek) .....
2. Kultura i rozrywka .....
3. Infrastruktura publiczna (np. dostęp do gazu, kanalizacji, wodociągów, internetu, dróg i chodników) .....
4. Rozwój potencjału turystycznego .....
5. Sport i rekreacja .....
6. Ochrona środowiska naturalnego .....
7. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia .....
8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców .....
9. Funkcjonowanie instytucji publicznych (np. urząd miejski, MOPS) .....
10. Rozwój przedsiębiorczości .....
11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi...
12. Współpraca z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi.....

Inne, proszę wymienić maksymalnie dwa inne obszary i ocenić ich znaczenie

13. ....

14. ....

2. Proszę wymienić przykładowe (maksymalnie trzy) kluczowe działania / inicjatywy, jakie Państwa zdaniem władze Miasta powinny podjąć w każdym z poniższych obszarów. W przypadku braku działań, proszę o wpisanie „nie wiem”.

1. Edukacja (szkoły, przedszkola, żłobek)

.....
.....
.....

2. Kultura i rozrywka

.....
.....
.....

3. Infrastruktura publiczna (np. dostęp do gazu, kanalizacji, wodociągów, internetu, dróg i chodników)

.....
.....
.....

4. Rozwój potencjału turystycznego

.....
.....
.....

5. Sport i rekreacja

.....
.....
.....

6. Ochrona środowiska naturalnego

.....
.....
.....

7. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia

.....
.....
.....

8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

.....
.....
.....

9. Funkcjonowanie instytucji publicznych (urząd miejski, MOPS)

.....
.....
.....

10. Rozwój przedsiębiorczości

.....
.....
.....

11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

.....
.....
.....

12. Współpraca z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi

[Dodatkowy obszar wskazany przez respondenta]

.....
.....
.....

**3. Co w Pani/Pana miejscowości trzeba zrobić w pierwszej kolejności, w najbliższych latach?
(proszę o wymienić max. 3 inwestycje)**

1.....
2.....
3.....

4. Proszę o zaznaczenie 3 mocnych stron Nowego Miasta Lubawskiego:

dobra infrastruktura (dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej)

- dobre warunki rozwoju przedsiębiorstw i funkcjonowanie prężnych pracodawców
  - wysoki potencjał turystyczny (dziedzictwo historyczne, atrakcje turystyczne)
  - stosunkowo wysoka jakość życia i poziom bezpieczeństwa
  - dobre położenie komunikacyjne
  - stosunkowo dobra baza noclegowa i gastronomiczna
  - inne (jakie?)
- .....

5. Proszę o zaznaczenie 3 słabych stron Nowego Miasta Lubawskiego:

- brak atrakcyjnych ofert pracy
  - zły stan ulic i chodników w mieście
  - słaby dostęp do opieki medycznej
  - brak zróżnicowanej oferty edukacyjnej ponadpodstawowej
  - brak perspektyw dla młodych ludzi
  - niskie dochody mieszkańców
  - stosunkowo wysokie ceny nieruchomości
  - narastający problem jakości powietrza (smog)
  - inne (jakie?)
- .....

6. Proszę o zaznaczenie 3 największych zagrożeń dla rozwoju obszaru Nowego Miasta Lubawskiego:

- bariery rozwoju przedsiębiorczości
  - trudności budżetowe miasta
  - starzejące się społeczeństwo
  - ucieczka ludzi młodych do większych miast
  - duża atrakcyjność turystyczna innych miast w regionie
  - brak obwodnicy, zwiększający się ruch samochodów
  - inne (jakie?)
- .....

7. Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla obszaru Nowego Miasta Lubawskiego:

- środki z Unii Europejskiej
- współpraca z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi (np. Cittaslow)

- wzrastająca popularność trendów, eko, slow, życia w zgodzie z naturą
- instytucjonalne wsparcie rozwoju przedsiębiorczości
- rozwój oferty turystycznej
- poprawa dostępności komunikacyjnej (połączenie z innymi miastami)
- inne (jakie?)

.....

8. Proszę dokończyć zdanie: *Uważam, że Nowe Miasto Lubawskie jest*

.....
.....
.....